

till beläggningsarbeten i städerna och å landsbygden. Å andra sidan kunde genom slopandet av de statliga stenbeställningarna det under femte huvudtiteln till steninköp anvisade anslaget helt utgå.

Utredningens förslag har hittills av olika skäl icke lett till någon ändring i det nuvarande systemet.

För egen del får jag i denna fråga anföra följande. Konsumtionen av gatsten inom landet har under flera år visat sig överstiga de kvantiteter, som årligen uppköpts av staten för att sysselsätta äldre stenarbetare. En väsentlig nedgång av statens stenförråd har ägt rum. Lagren av smågatsten har minskat från 1 919 888 m² år 1946 till 1 076 534 m² vid slutet av år 1951 samt lagren av storgatsten från 158 944 m² till 89 589 m² under samma tid. Med hänsyn härtill synes det motiverat att avveckla de av medel för arbetslöshetsbekämpande åtgärder bekostade stenbeställningarna. Staten och kommunerna bör tillgodose sitt behov av gatsten genom uppköp på fria marknaden i stället för att som nu erhålla gatstenen gratis ur statens stenförråd. Kostnaderna för den gatsten, som erfordras för vägväsendet, bör bestridas av anslagen till detta och kommuner som är egna väghållare bör erhålla statsbidrag till kostnaderna för steninköp liksom till andra kostnader för väghållningen. Vid anmälan denna dag av anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator under sjätte huvudtiteln uttalar statsrådet Hjalmar Nilson, att han förutsätter att visst mindre belopp av nämnda anslag skall få reserveras för bidrag till steninköp och stensättning på för biltrafiken viktiga vägar och gator inom sådana städer och samhällen, som är egna väghållare, därest det visar sig påkallat att i här angivet syfte befrämja en viss avsättning av gatsten till kommunerna. Jag räknar med att den inhemska konsumtionen av sten f. n. skall garantera de äldre stenarbetarna full sysselsättning. Därtill kommer i varje fall vissa år en icke obetydlig export. Skulle emellertid svårigheter uppkomma att sysselsätta den äldre arbetskraft, som nu är sysselsatt i stenindustrin, torde frågan om steninköp med anlitanande av arbetslöshetsanslaget få tagas under förnyad prövning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Majt måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 21 000 000 kronor.

[52] 9. **Kostnader för överflyttning av arbetskraft.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 350 000	447 859
1952/53 (statsliggaren s. 324)	1 000 000	
1953/54 (förslag)	100	

Av det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget till kostnader för överflyttning av arbetskraft, 1 000 000 kronor, har undantagits 300 000 kronor, som må disponeras endast efter Kungl. Maj:ts särskilda medgivande.

Vid utgången av budgetåret 1951/52 fanns å anslaget en reservation av 1 206 840 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{22/8} 1952) framlagt beräkningar av medelsbehovet under innevarande och nästa budgetår, vilka i huvudsak framgår av följande sammanställning.

	Utgift	Arbetsmarknadsstyrelsens	
	1951/52	beräkning för budgetåret	
	kronor	1952/53	1953/54
		kronor	kronor
Jordbrukets förseende med arbetskraft	57 601	103 000	103 000
Omskolning av viss friställd arbetskraft	9 768	25 000	50 000
Resebidrag	219 190	700 000	700 000
Kurser för hemassistenter och hemsamariter	27 885	50 000	50 000
Psykotekniska undersökningar	13 083	20 000	25 000
Byggnadsberedningen	52 347	45 000	45 000
Övriga ändamål	19 848	28 000	38 000
	399 722	971 000	1 011 000
Till Kungl. Maj:ts förfogande		300 000	300 000
		1 271 000	1 311 000

Arbetsmarknadsstyrelsen uppskattar medelsförbrukningen under innevarande budgetår till 971 000 kronor. Då under anslaget tillgängliga medel beräknas uppgå till 2 075 000 kronor, skulle vid ingången av budgetåret 1953/54 finnas en reservation av ca 1 104 000 kronor.

I fråga om medelsbehovet under budgetåret 1953/54 har styrelsen anfört, att en beräkning ställer sig mycket vanskelig. Styrelsen framhåller, att vissa kostnader är synnerligen svåra att på förhand uppskatta och vid ändring i arbetsmarknadsläget kan de stiga till betydligt större belopp än som nu kan förutses. Förändringar i arbetsmarknadsläget kan också föranleda andra arbetsmarknadsreglerande åtgärder, vilka bör belasta anslaget, än de i detta sammanhang nämnda.

Vad angår åtgärder för *jordbrukets förseende med arbetskraft* har styrelsen anfört följande.

Styrelsen strävar efter att överföra kostnaderna för överflyttning av tillfällig arbetskraft till jordbruket på arbetsgivare och arbetstagare, men med hänsyn till att jordbrukets arbetskraftsfråga delvis har blivit ett säsongproblem synes det ofrånkomligt att även i fortsättningen särskilda åtgärder vidtages för att förse denna näringsgren med arbetskraft under högsäsongen. — Styrelsen anser sålunda, att jordbruksläger även i fortsättningen bör anordnas. I avvaktan på resultatet av den anbefallda utredningen om det fortsatta behovet av statsbidrag till jordbruksläger för frukt- och jordgubbsplockning, vilken utredning gemensamt göres av arbetsmarknadsstyrelsen, jordbruksnämnden och lantbruksstyrelsen, upptages de be-

räknade kostnaderna för jordbruksläger med oförändrat belopp, 100 000 kronor. — Kostnaderna för lägerledarkurser i anslutning till lägerverksamheten beräknar styrelsen till 3 000 kronor. — Styrelsen förutsätter att sockernäringsen även i fortsättningen svarar för kostnaderna för kollektiva hushåll vid betskötsel och betupptagning, varför medel härför icke beräknas. Kostnaderna för jordbrukets förseende med arbetskraft uppskattar styrelsen sålunda till 103 000 kronor.

Omskolningsverksamheten för viss friställd arbetskraft har varit av relativt ringa omfattning under senare tid och skulle, anför styrelsen, med ett i stort sett oförändrat arbetsmarknadsläge icke behöva antagas draga större kostnader än som beräknats för budgetåret 1952/53 (25 000 kronor). På grund av tendenserna till åtstramning på arbetsmarknaden och med hänsyn till svårigheten att bedöma den vidare utvecklingen anser styrelsen emellertid, att för ändamålet bör beräknas 50 000 kronor.

Ehuru anledning finnes att räkna med en något kärvare arbetsmarknad under kommande år anser styrelsen, att utgifterna för *arbetstagares resor* kan beräknas till samma belopp som för innevarande budgetår eller 700 000 kronor.

Till *kursverksamhet för hemassistenter och hemsamariter* beräknas oförändrat 50 000 kronor. Arvoden m. m. åt vissa ledamöter och kanslipersonal hos *byggnadsberedningen* beräknas likaledes oförändrat till 45 000 kronor.

För *psykotekniska undersökningar* av arbetssökande hos ungdomsförmedlingen beräknas en höjning med 5 000 kronor till 25 000 kronor beroende bl. a. dels på en tendens till ökning av antalet remitter till de psykotekniska instituten, dels på en höjning av avgifterna till instituten.

För *övriga ändamål* beräknas 38 000 kronor. Häri ingår bl. a. 30 000 kronor för utbildning av kvinnliga bilförare, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en förhöjning med 15 000 kronor.

Det sammanlagda medelsbehovet för nästa budgetår uppskattas alltså till 1 011 000 kronor. Härjämte bör i likhet med innevarande budgetår ett belopp av 300 000 kronor stå till Kungl. Maj:ts disposition. För nämnda ändamål bör alltså upptagas (1 010 000 + 300 000) 1 310 000 kronor. Då arbetsmarknadsstyrelsen räknar med att en reservation av 1 100 000 kronor kommer att föreligga vid utgången av budgetåret 1952/53, erfordras för täckning av det beräknade medelsbehovet ett nytt anslag av i runt tal 200 000 kronor.

Statskontoret har med anledning av arbetsmarknadsstyrelsens förslag om ett till 30 000 kronor förhöjt belopp för utbildning av kvinnliga lastbilsförare genom Sveriges kvinnliga bilkårens riksförbund anfört, att det ökade medelsbehovet närmast motiverats med angelägenheten ur beredskapssynpunkt av att utbildningen av kvinnliga lastbilsförare intensifieras. Det måste starkt ifrågasättas, huruvida av denna anledning ökade kostnader bör belasta ifrågasvarande anslag.

Departementschefen.

Vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår (V ht 1952 s. 104) behandlade jag bl. a. det stöd som staten lämnar jordgubbsodlingen i Örebro, Skaraborgs och Värmlands län genom att arbetsmarknadsmyndigheterna bestrider vissa läger- och resekostnader för skolungdom som sysselsättes med att plocka jordgubbar. Jag anförde, att det borde undvikas att ifrågavarande odling permanent grundas på stöd från statens sida och att arbetsmarknadsstyrelsen därför borde ytterligare undersöka möjligheterna att överföra angivna kostnader på odlarna. Härvid borde vissa lönsamhetsberäkningar, som föreslagits av jordbruksnämnden, utföras. Jag har erfarit, att resultatet av dessa beräkningar väntas föreligga i början av år 1953. Det synes böra ankomma på Kungl. Maj:t att, när utredningen är färdig, ta ställning till frågan huruvida statligt stöd även i fortsättningen skall utgå till jordgubbsodlingen.

Sannolikt kommer även under nästa budgetår behov att föreligga av sådan lägerverksamhet, som i övrigt bedrivs av arbetsmarknadsstyrelsen i syfte att förse skogs- och jordbruket med arbetskraft under vissa perioder av året. Verksamheten bör dock icke ges större omfattning än vad som är oundgängligt. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att årligen bedöma behovet av läger med ledning av planer, som uppgöres av arbetsmarknadsstyrelsen och före lägersäsongerna underställes Kungl. Maj:t.

Arbetsmarknadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet i övrigt under nästa budgetår synes på vissa punkter — främst beträffande resebidragen — alltför hög. Frågan om bidrag till utbildningen av kvinnliga bilförare bör prövas av Kungl. Maj:t. Jag kan med hänsyn till reservationen å anslaget icke tillstyrka, att anslaget för nästa budgetår uppföres med annat än ett formellt belopp av 100 kronor.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för överflyttning av arbetskraft* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[53] 10. **Arbetskliniken i Stockholm.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	119 000	48 578
1952/53 (statsliggaren s. 325)	138 500	
1953/54 (förslag)	164 100	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1951/52 en reservation av 70 421 kronor.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 111 500 kronor avsetts för avlöningar och övriga driftkostnader vid kliniken samt 27 000 kronor för täckande av merkostnader för klinikkens inrättande.

Styrelsen för statens arbetsklirik i Stockholm har (skr. 8/7 1952) anför, att verksamheten vid kliniken, sedan de första klienterna inskrevs i februari 1952, varit begränsad till att pröva arbetshindrade och ur sysselsättningssynpunkt svårbedömda personers förutsättningar för olika arbeten. Ehuru verksamheten pågått endast kort tid och bedrivits med begränsade resurser under klinikens uppbyggnad, har goda resultat uppnåtts.

Den forskningsverksamhet, som förutsatts skola bedrivas vid kliniken, bör enligt styrelsens mening innefatta försök att skapa en mera objektiv teknik för registrering av de arbetshindrande funktionsnedsättningarna samt därjämte söka nå fram till en mera allsidig uppfattning av de fysiologiska och psykologiska mekanismerna bakom anpassningen till invaliditet och uppkomsten av arbetshinder. I anslutning härtill har styrelsen utarbetat ett detaljerat program för forskningsarbetet.

Yrkanden.

Klinikstyrelsen har anför, att reservationen å anslaget beräknas helt åtgå för redan beslutade utgifter. Styrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 99 800 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 1 psykolog (deltid)	5 000	
2. 1 sjukgymnast (deltid)	4 800	
3. 1 laboratoricassistent	10 100	
4. 1 arbetsledare	9 000	
5. Konsultationsarvoden	14 000	
6. Arvoden till styrelseledamöter och sekreterare ...	1 700	
7. Arvodesregleringar motsvarande höjningen av det rörliga tillägget	9 100	
8. Vikariatsersättningar m. m.	13 000	
9. Ökade driftkostnader	15 100	
10. Utrustning för kliniken	30 000	
11. Förlagskapital	15 000	
12. Byggnadskostnader		27 000
	<hr/>	<hr/>
	126 800	27 000
		+ 99 800

Motivering.

1. 2. Erfarenheten har visat, att verksamheten vid kliniken för att kunna bedrivas effektivt måste ha kontinuerlig hjälp av en psykolog och en sjukgymnast.

3. Därest det av klinikstyrelsen framlagda forskningsprogrammet godkännes och medel anvisas härför, erfordras en tekniskt utbildad laboratorieassistent för vissa arbetsfysiologiska rutinundersökningar. Befattningshavaren bör avlönas med arvode motsvarande 15 lönegraden.

4. I skrivelse den 7 mars 1952 har klinikstyrelsen gjort framställning om övertagande av den s. k. arbetsberedning, som f. n. bedrivs vid karo-

linska sjukhuset. Vid bifall härtill tillkommer kostnader för en arbetsledare med arvode motsvarande 12 lönegraden.

5. Till konsultationsarvodet har för innevarande budgetår beräknats 25 000 kronor. Klinikstyrelsen uppskattar medelsbehovet under nästa budgetår till 39 000 kronor. Av detta belopp avses 9 850 kronor för en speciell undersökning av den individuella resistensen mot vissa former av psykisk belastning.

6. Styrelsens ledamöter samt sekreteraren uppbär ersättning i form av dagarvode enligt kommittékungörelsen. För nästa budgetår beräknas här för ett från 2 300 till 4 000 kronor ökat medelsbehov.

8. Styrelsen har tidigare utgått från att vikarie ej skulle behöva anställas under befattningshavares ledighet för semester eller sjukdom. Då denna anordning endast kunnat genomföras med största svårighet, har styrelsen för nästa budgetår beräknat, att kostnader kommer att uppstå för semester- och vikariatsersättningar liksom för sjukvård till klinikens befattningshavare. Enligt styrelsens beslut har dessa tillerkänts samma förmån i fråga om sjukvård, som tillkommer extra tjänsteman i statens tjänst.

9. Driftkostnaderna utom löneutgifter beräknas under nästa budgetår stiga från 17 800 till 32 900 kronor.

10. En förutsättning för att forskningsarbetet skall kunna bedrivas är att tillräcklig apparatur står till förfogande. Att exakt beräkna kostnaderna för denna utrustning och i vilken takt anskaffning skall ske är f. n. icke möjligt. För nästa budgetår beräknas medelsbehovet till lägst 38 000 kronor, vilket innebär en ökning med 30 000 kronor.

11. I samband med den förutnämnda framställningen om övertagande av arbetsberedningen vid karolinska sjukhuset hemställde klinikstyrelsen med hänsyn till arbetsberedningens affärsmässiga karaktär om ett förlagskapital av 10 000 kronor. Då det även vid klinikens egen verksamhet förekommer att beställningsarbete utföres åt vissa uppdragsgivare, vilket medför utlägg för material m. m., bör förlagskapitalet ökas med 5 000 till 15 000 kronor.

Yltrande.

Statskontoret anser, att någon utökning av verksamheten vid kliniken icke bör ifrågakomma förrän någon erfarenhet vunnits av densamma. Så kan ännu icke ha skett, då de första klienterna inskrevs vid kliniken under februari 1952. Anslag för klinikens driftkostnader bör därför beviljas med högst samma belopp som för innevarande budgetår.

Departementschefen.

Klinikstyrelsen har föreslagit, att verksamheten vid kliniken skall ökas bl. a. genom övertagande av den vid karolinska sjukhuset inrättade s. k. arbetsberedningen, en institution som närmast torde vara att jämställa med av landsting och kommuner anordnade s. k. arbetscentraler och

träningsverkstäder. Jag kan inte finna det lämpligt att på detta sätt vidga arbetsklinikens uppgifter. Innan närmare erfarenheter vunnits av klinikens verksamhet är jag inte heller beredd att tillstyrka övriga förslag om personalförstärkningar. Emellertid finner jag skäl tala för att kliniken beredes möjlighet att i begränsad utsträckning påbörja den forskning, som förutsetts skola bedrivas vid kliniken jämsides med den arbetsprövande verksamheten. Jag förordar därför, att till personal- och materielkostnader i samband med forskning beräknas ett belopp av 25 000 kronor. I övrigt kan jag endast tillstyrka en höjning av anslaget med 500 kronor för arvoden åt styrelsens ledamöter och sekreterare (med anledning av att kommitté-arvodena höjts), med 9 100 kronor för rörligt tillägg, med 3 000 kronor för vikariatsersättningar, med 10 000 kronor för driftkostnaderna i övrigt samt med 5 000 kronor som förlagskapital för de vid klinikens verksamhet förekommande beställningsarbetena.

Anslaget till kliniken bör alltså höjas med (25 000 + 500 + 9 100 + 3 000 + 10 000 + 5 000) 52 600 kronor men å andra sidan — såsom styrelsen föreslagit — minskas med det för innevarande budgetår till byggnadskostnader beräknade beloppet 27 000 kronor. För nästa budgetår bör anslaget sålunda uppföras med (138 500 + 25 600) 164 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetskliniken i Stockholm* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 164 100 kronor.

[54] 11. Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	152 500	—
1952/53 (statsliggaren s. 325)	257 500	
1953/54 (förslag)	380 000	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1951/52 en reservation av 152 500 kronor beroende på att bidragen för nämnda budgetår utbetalades först efter budgetårets utgång. Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 32 500 kronor avsetts för bidrag till Göteborgs stads arbets-klinik, 25 000 kronor för bidrag till särskilda avdelningar för halvskyddad verksamhet samt 200 000 kronor för bidrag till driften av träningsverkstäder och arbetscentraler för partiellt arbetsföra.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ²²/s 1952) hemställt, att anslaget höjes med 127 500 kronor.

För bidrag till *Göteborgs stads arbets-klinik* beräknar styrelsen, under förutsättning av oförändrad löneställning för klinikens personal, 35 500 kronor.

Rörande bidrag till *halvskyddad verksamhet* har styrelsen anført i huvudsak följande.

Till företag, som i anslutning till den ordinarie verksamheten organiserar avgränsade särskilda avdelningar för sysselsättning av svårt arbetshindrade, utgår statsbidrag som ersättning för ökade kostnader för arbetsledning, transporter, maskiner, hjälpanordningar m. m. med högst 50 % av kostnaderna för arbetsledares löner samt med hela anläggningskostnaden för desinfektionsanordningar vid verkstäder för smittoförande tuberkulösa. Under budgetåret 1951/52 har halvskyddad verksamhet bedrivits vid AB Lux i Stockholm och cykelfabriken Monark i Varberg samt sedan oktober månad 1951 vid AB Nymanbolagen i Uppsala. I statsbidrag till denna verksamhet har för budgetåret 1951/52 utbetalts 19 653 kronor. — Verkstäderna har sammanlagt 66 arbetsplatser, vid vilka svårt arbetshindrade partiellt arbetsföra under år 1951 utförde 84 552 arbetstimmar och i ersättning för utfört arbete erhöll 228 833 kronor.

Med hänsyn till väntade nyetableringar beräknas för budgetåret 1953/54 35 000 kronor för ändamålet.

I fråga om *träningsverkstäder och arbetscentraler* har styrelsen bl. a. anfört:

Under år 1951 har 19 huvudmän (landsting, städer och enskilda föreningar) drivit träningsverkstäder och arbetscentraler för arbetsträning samt skyddad sysselsättning av partiellt arbetsföra. Verkstäderna har sammanlagt 788 individuella arbetsplatser. Under år 1951 inskrevos 964 partiellt arbetsföra och utskrevos 854, av vilka sistnämnda övervägande antalet kunde placeras i arbete i öppna marknaden eller beredas yrkesutbildning. Under samma tid fullgjorde klientelet vid verkstäderna sammanlagt 817 982 arbetstimmar och erhöll i ersättning för utfört arbete 1 361 108 kronor.

Vid nu i gång varande träningsverkstäder och arbetscentraler uppgår utgående årslöner för föreståndare och arbetsledare till 571 862 kronor, vilket — under förutsättning av oförändrade löner — innebär, att medelsbehovet för utgivande av i utsikt ställt statsbidrag skulle uppgå till 286 000 kronor. Inom den närmaste tiden kommer emellertid förutom utvidgning av redan befintlig verksamhet nyetablering att företagas bl. a. i 4 län, vilket medför en ökning av medelsbehovet med i runt tal 40 000 kronor. Till statsbidrag för träningsverkstäder och arbetscentraler beräknar arbetsmarknadsstyrelsen sålunda för budgetåret 1953/54 ett medelsbehov med i runt tal 325 000 kronor.

Styrelsen beräknar sålunda hela medelsbehovet till (35 500 + 35 000 + 325 000) 395 500 kronor. Med hänsyn till förefintlig odisponerad reservation å 10 558 kronor skulle det erforderliga anslaget bli 385 000 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra med anledning av arbetsmarknadsstyrelsens förslag.

Departementschefen.

Jag har icke annat att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens anslagsberäkning än att jag för bidrag till halvskyddad verksamhet beräknar en höjning med endast 5 000 kronor mot av styrelsen angivna 10 000 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med 380 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 380 000 kronor.

[55] 12. **Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	810 000	789 113
1952/53 (statsliggaren s. 325)	960 000	
1953/54 (förslag)	1 950 000	

Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1951/52 en reservation av 20 886 kronor.

Yrkanden.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{22/8}, ^{9/10} och ^{7/11} 1952) hemställt, att anslaget höjes med 1 240 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Omskolningsbidrag	1 150 000	
2. Provanställningar		25 000
3. Psykotekniska undersökningar	15 000	
4. Upplyningsverksamhet	5 000	
5. Näringshjälp	100 000	
6. Förläggning i Stockholm för kursdeltagare	16 000	
7. Beräknad reservation		21 000
	<u>1 286 000</u>	<u>46 000</u>
		+ 1 240 000

Motivering.

1. *Omskolningsbidrag.* För sådana bidrag disponerar arbetsmarknadsstyrelsen innevarande budgetår 850 000 kronor. Medelsbehovet har ökats dels på grund av åtstramningen på arbetsmarknaden och dels på grund av den vid 1952 års riksdag med anledning av proposition nr 127 beslutade överflyttningen till arbetsmarknadsstyrelsen av åtminstone huvuddelen av pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet.

Läget på arbetsmarknaden har sålunda skärpt kravet på att arbetskraften skall vara väl utbildad, vilket visat sig i första hand drabba de partiellt arbetsföra. Länsarbetsnämnderna har blivit nödsakade att i större utsträckning än tidigare utnyttja möjligheterna till yrkesutbildning och omskolning av partiellt arbetsföra. Trots en mera rigorös bedömning har antalet löpande utbildningsfall per månad, som under budgetåret 1951/52 utgjorde i genomsnitt 250, i september 1952 stigit till 370. För budgetåret 1952/53 föreligger av denna anledning ett ökat medelsbehov av 425 000 kronor.

Mellan arbetsmarknadsstyrelsen och pensionsstyrelsen har enighet nåtts om att överflyttningen av pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet skall ske successivt med början den 1 oktober 1952. Överflyttningen beräk-

nas vara genomförd vid början av budgetåret 1953/54. Pågående av pensionsstyrelsen beviljade utbildningar ävensom ärenden där före den 1 oktober 1952 ansökan gjorts hos pensionsstyrelsen skall fullföljas av denna styrelse. Pensionsstyrelsen skall vid prövning av ansökan om folkpension eller vid efterkontroll i pensionsärende äga möjlighet att själv föranstalta om yrkesutbildande åtgärder, vilket beräknas medföra, att pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet kommer att omfatta ett 50-tal fall per år. Angivna ärendefördelning bör gälla tills vidare i avvaktan på vidare erfarenheter.

Överenskommelsen torde medföra ett ökat medelsbehov av 160 000 kronor för arbetsmarknadsstyrelsen under innevarande budgetår.

Antalet omskolningsfall beräknas för arbetsmarknadsstyrelsens del till ca 700 under nästa budgetår, varav de från pensionsstyrelsen överförda kommer att utgöra 300—350. Kostnaden för omskolningsbidrag beräknas till 1 610 000 kronor.

Sedan den 1 april 1951 utgör maximibeloppet för omskolningsbidrag 300 kronor i lägsta och 350 kronor i högsta ortsgrupp. Beloppen är numera för låga på grund av levnadskostnadernas stegring. Till grund för en höjning torde kunna läggas den 1952 vidtagna höjningen av statstjänstemännens löner, ca 15 %. I enlighet härmed bör omskolningsbidragen, med viss avrundning, ökas med 50 kronor i månaden. Ökningen bör gälla fr. o. m. den 1 oktober 1952 och vara provisorisk i avbidan på resultatet av den utredning angående kompensation för stegrade levnadskostnader åt personer med ersättning på grund av yrkesskada, vilken av Kungl. Maj:t uppdragits åt riks försäkringsanstalten. En paritet i fråga om ersättningarna eftersträvas nämligen för äldre militärskadefall.

Omskolningsbidraget till försörjningspliktig, som under utbildningstiden sammanbor med sin familj, utgår f. n. med högst 250 kronor i månaden. Detta belopp bör höjas med 40 kronor. För familjens försörjning kan utgå bidrag med samma belopp som familjepening enligt familjebidragsförordningen. F. n. tillämpas emellertid de belopp för familjepening som gällde före den senaste höjningen genom förordningen den 8 februari 1952 (nr 28) om ändring i 6 § familjebidragsförordningen. De nya beloppen bör nu tillämpas även beträffande partiellt arbetsföra.

De föreslagna förbättringarna av bidragen beräknas medföra en kostnadsökning innevarande budgetår av 176 850 kronor och för nästa budgetår av 482 775 kronor.

För budgetåret 1952/53 skulle alltså för omskolningsbidrag erfordras tilläggsanslag med $(425\ 000 + 160\ 000 + 176\ 850)$ 761 850 kronor, vilket belopp dock anses kunna nedsättas till 600 000 kronor. För budgetåret 1953/54 skulle för dylika bidrag erfordras sammanlagt $(1\ 610\ 000 + 482\ 775)$ 2 092 775 kronor. Anslagsbehovet kan dock nedsättas till 2 000 000 kronor, vilket innebär en ökning med 1 150 000 kronor i förhållande till vad som anvisats å riksstaten för 1952/53.

2. *Provanställningar.* Medel härför erfordras ej längre.

3. *Psykotekniska undersökningar.* På grund av att avgifterna för anlagsprov höjts bör för sådana undersökningar beräknas ett från 30 000 till 45 000 kronor ökat medelsbehov.

4. *Upplysningsverksamhet.* För ändamålet har beräknats 5 000 kronor under anslaget för innevarande budgetår. För nästa budgetår erfordras 10 000 kronor. Bl. a. planeras en informationsbroschyr, närmast avsedd för landsting m. fl.

5. *Näringshjälp.* Ett starkt behov har gjort sig gällande av att kunna lämna bidrag till anskaffande av egen rörelse, maskin- eller verktygsutrustning för hemarbete etc. åt partiellt arbetsföra, som på grund av svårartade arbetshinder inte kan erhålla lämplig anställning.

6. *Förläggning för kursdeltagare.* På grund av bostadsbristen har arbetsmarknadsstyrelsen sedan 1950 med Kungl. Maj:ts medgivande drivit en förläggning för personer, som genom styrelsens försorg undergår omskolning resp. yrkesutbildning i Stockholm. Kostnaderna har bestritts från anslaget till Kostnader för överflyttning av arbetskraft. Då det visar sig att förläggningen i huvudsak utnyttjas av partiellt arbetsföra bör medel anvisas under nu ifrågakvarande anslag.

Yttranden.

Statskontoret har intet att erinra mot en viss uppräkningsbidragen men anser, att större höjning än 10 % inte bör vidtagas. *Statskontoret* erinrar, att anslag nu står till pensionsstyrelsens förfogande för näringshjälp. Utlämnandet av sådan hjälp bör inte ankomma på flera myndigheter.

Pensionsstyrelsen avstyrker förslaget att även arbetsmarknadsstyrelsen skall lämna näringshjälp.

Riksförsäkringsanstalten har intet att erinra mot arbetsmarknadsstyrelsens förslag till höjning av omskolningsbidragen.

Departementschefen.

1952 års riksdag godkände Kungl. Maj:ts förslag om överflyttning av åtminstone huvuddelen av pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet till arbetsmarknadsstyrelsen (prop. nr 127; statsutsk. utl. nr 137, rd skr. nr 246). Statsutskottet förklarade sig i sitt av riksdagen godkända utlåtande förutsätta, att garantier skapas för att handläggningen av utbildningsfrågor i ärenden rörande folkpension och invalidunderstöd genom överflyttningen inte kommer att fördröja pensions- eller understödsfrågornas avgörande. Jag har icke annat att erinra mot ämbetsverkens förslag till närmare riktlinjer för ärendesfördelningen i denna del än att övergången bör göras så smidig som omständigheterna påkallar. Överenskomsten innebär, att pensionsstyrelsen fr. o. m. den 1 oktober 1952 som regel inte tar emot nya ansökningar om yrkesutbildning eller omskolning. Pensionsstyrelsen kommer dock att ha möjlighet att ordna yrkesutbildning i

fall som blir aktuella i samband med pensionsärenden. Dessa riktlinjer bör tillämpas tills vidare i avbidan på ytterligare erfarenhet.

Arbetsmarknadsstyrelsen har funnit de innevarande budgetår till omskolning anvisade medlen otillräckliga. I någon mån beror detta på förslaget att överförandet från pensionsstyrelsen skall äga rum redan under loppet av detta budgetår. Den väsentliga anledningen är dock det ökade behovet av omskolning och yrkesutbildning som orsakats av det stramare arbetsmarknadsläget. Den handikappade arbetskraften befinner sig givetvis i ett särskilt utsatt läge då sysselsättningsmöjligheterna tenderar att bli knappare. Även i ett sådant läge kan emellertid brist på yrkeskunnig arbetskraft föreligga inom en del områden. Det är enligt min mening under sådana förhållanden av vikt att intensifiera verksamheten för att bereda partiellt arbetsföra den yrkeskunskap, som fordras för arbetsplacering. Detta är en av de arbetslöshetsbekämpande åtgärder som f. n. är mest aktuella. Med hänsyn härtill synes det riktigare att för en utvidgning av omskolningen ta i anspråk de medel som redan anvisats till arbetslöshetens bekämpande än att anslag äskas på tilläggsstat. På grund härav har jag för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t, att 500 000 kronor av anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. ställes till arbetsmarknadsstyrelsens förfogande för omskolningsbidrag under innevarande budgetår.

Levnadskostnadernas stegring torde motivera en höjning av omskolningsbidragen. Höjningen bör dock anstå till ingången av nästa budgetår. På grund av det av arbetsmarknadsstyrelsen omnämnda sambandet med frågan om kompensation för levnadskostnadsstegringen åt livräntetagare enligt olycksfallsförsäkringslagen m. fl. författningar — vilken fråga jag berör vid anmälan av punkten 79 i det följande — bör det ankomma på Kungl. Maj:t att sedan sistnämnda fråga fått sin lösning fastställa omskolningsbidragens maximibelopp. Omskolningsbidragen bestrides av statsmedel med det undantaget, att kommunerna förutsättes stå för 25 % av kostnaderna för bidrag till den partiellt arbetsföres familj. Den ökning av omskolningsbehovet som inträtt och de stora anspråk, som på grund därav ställes på ökad medelsanvisning för omskolningsbidrag, synes böra ge anledning till att bidrag från kommunernas sida — högst med 25 % — fr. o. m. nästa budgetår begäres även till omskolningsbidragen i övrigt.

Arbetsmarknadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet för omskolningsbidrag under nästa budgetår synes — även med reservation för att utvecklingen på arbetsmarknaden inte kan bedömas med någon säkerhet — vara i underkant såvitt angår antalet omskolningsfall. Enligt tillgängliga uppgifter har under budgetåret 1951/52 av arbetsmarknadsstyrelsen och pensionsstyrelsen meddelats beslut om omskolning i närmare 900 fall, medan verken för nästa budgetår räknat med sammanlagt endast ca 750 fall. Trots att jag förutsätter ökade bidrag från kommunerna föreslår

jag därför, att det för omskolningsbidrag avsedda beloppet höjes med 1 000 000 kronor eller från 760 000 till 1 760 000 kronor.

Vad härefter angår de övriga kostnader som bestrides från anslaget får jag anföra följande. Jag biträder arbetsmarknadsstyrelsens förslag i vad det avser provanställningar och psykotekniska undersökningar. Däremot kan jag inte tillstyrka höjning av det för upplysningsverksamhet avsedda beloppet och ej heller att medel anvisas för näringshjälp. Sådan hjälp bör av praktiska skäl tills vidare endast lämnas av pensionsstyrelsen. I det följande föreslår jag (punkten 94) något ökad medelsanvisning till pensionsstyrelsens ifrågavarande verksamhet. Slutligen kan jag inte förorda, att särskilda medel beräknas för den av arbetsmarknadsstyrelsen anordnade förläggningen för deltagare i vissa omskolningskurser i Stockholm.

Anslaget bör alltså för nästa budgetår höjas med 1 000 000 kronor till omskolningsbidrag och 15 000 kronor till psykotekniska undersökningar. Efter frånräknande av det f. n. till provanställningar beräknade beloppet 25 000 kronor blir anslagsökningen 990 000 kronor. Jag räknar inte med någon reservation å anslaget, varför detta bör uppföras med (960 000 + 990 000) 1 950 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet*
för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av
1 950 000 kronor.

[56] 13. **Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.**

	Anslag	Nettoinkomst
1951/52	100	336 143
1952/53 (statsliggaren s. 326)	100	
1953/54 (förslag)	100	

Vid utgången av budgetåret 1951/52 fanns å anslaget en reservation av 4 911 686 kronor.

Kungl. Maj:t har medgivit, att från anslaget under budgetåret 1952/53 må bestridas utgifter intill följande belopp i den mån medel för täckande av utgifterna finnes disponibla å anslaget.

Kostnader för förrådets drift	360 000
Anskaffning av maskiner, redskap och förläggingsmateriel	1 500 000
Anskaffning av reservdelar	150 000
Förräntning av förråd av rör och rördelar samt anskaffning av diverse materiel	50 000
Kostnader för flyttning av förrådet i Vännäs.....	35 000
Kostnader för förbättringsarbeten beträffande förrådet i Gnesta	110 000

Summa kronor 2 205 000

Kungl. Maj:t har vidare medgivit, att arbetsmarknadsstyrelsen, under angivna förutsättning, må under budgetåret 1952/53 disponera vid utgången av budgetåret 1951/52 outnyttjade medel, vilka genom Kungl. Maj:ts tidigare beslut anvisats till anskaffning av maskiner, redskap och förläggningsmateriel.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1952) anfört, att försäljningsinkomsterna under innevarande budgetår med hänsyn till prisstegringar och den ytterligare försäljning av arbetsredskap och förläggningsmateriel, som kommer att äga rum i anledning av 1952 års riksdags beslut angående arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet, numera kan beräknas till 250 000 kronor. Hyresinkomster och debiteringar på andra anslag uppskattas till 500 000 resp. 200 000 kronor. Uppbördsmedlen beräknas sålunda till 950 000 kronor och tillgängliga medel under anslaget till (4 900 000 + 950 000) 5 850 000 kronor.

Beträffande utgifterna under anslaget har styrelsen anfört bl. a. följande.

Med hänsyn till ökade löner och övriga prisstegringar beräknas driftkostnaderna till 380 000 kronor eller 20 000 kronor mer än tidigare. I den angivna reservationen från föregående budgetår ingår dessutom 380 000 kronor utgörande icke i anspråk tagna medel, vilka anvisats till anskaffning av maskiner, redskap och förläggningsmateriel och av styrelsen disponerats genom utlagda beställningar. Dessa medel beräknas bli tagna i anspråk under budgetåret 1952/53. De totala utgifterna beräknas sålunda till (2 205 000 + 20 000 + 380 000) 2 605 000 kronor. Då tillgängliga medel å anslaget angivits till 5 850 000 kronor skulle vid utgången av 1952/53 finnas en reservation av (5 850 000 — 2 605 000) 3 245 000 kronor.

För budgetåret 1953/54 beräknar styrelsen uppbördsmedlen i anledning av försäljningar, uthyrningar och debitering å andra anslag till 750 000 kronor, varför tillgängliga medel å anslaget skulle komma att uppgå till 3 995 000 kronor.

Driftkostnaderna vid centralförråden beräknas till 400 000 kronor. Kostnaderna för anskaffning av reservdelar uppskattas med hänsyn till nyan-skaffade maskintyper och ökade priser till 200 000 kronor. För uppläggning av förråd av rör och rördelar samt för diverse materiel beräknas oförändrat 50 000 kronor. För återanskaffning av maskiner, redskap och förläggningsmateriel beräknar styrelsen ett belopp av 2 500 000 kronor under hänvisning till en av styrelsen (skr. ¹²/₈ 1952) framlagd plan för materielberedskapen. Av styrelsens ifrågavarande skrivelse inhämtas härom i huvudsak följande.

Vid anmälan av propositionen 1952: 127 uttalade föredragande departementschefen att en bättre beredskap än den av 1950 års arbetsförmedlingsutredning föreslagna — som avsåg en begränsning av styrelsens maskinpark till att avse behovet för sysselsättning av 3 000 man — vore önskvärd. Med hänsyn till att maskinparken behövde kompletteras och förnyas i mycket betydande utsträckning redan för att den skulle kunna anses utgöra en tillfredsställande beredskap för 3 000 man borde emellertid materiel-

beredskapen under de närmaste åren ökas till att avse behovet för sysselsättning av detta antal. Kostnaden för den erforderliga maskinanskaffningen, vilken arbetsmarknadsstyrelsen beräknat till ca 5,2 miljoner kronor, ansåg departementschefen kunna minskas med ca 0,5 miljoner kronor. Vidare borde det undersökas huruvida icke också återanskaffning för föråldrade och utslitna maskiner kunde reduceras något genom att en del av den äldre materielen reparerades. Det sammanlagda medelsbehovet beräknade departementschefen till ca 4,5 miljoner kronor att fördelas på tre år. Av detta belopp har 1,5 miljoner kronor ställts till styrelsens förfogande för innevarande budgetår.

Kostnaderna för den erforderliga utökningen av maskinparken för ernående av en tillfredsställande beredskap för sysselsättning av 3 000 man uppskattas numera av styrelsen till ca 6 miljoner kronor. Den erforderliga nyanskaffningen och kompletteringen har därvid uppdelats i dels sådan materiel, som i första hand bör ifrågakomma för nyanskaffning och som är avsedd att anskaffas med anlitande av det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 1,5 miljoner kronor, dels materiel, som bedömts härnäst böra komma ifråga och för vilken beräknas 2,5 miljoner kronor under nästa budgetår, dels ock slutligen sådan materiel, som är avsedd att anskaffas i sista hand.

Enligt av styrelsen lämnade kompletterande uppgifter innebär den nu gjorda beräkningen av medelsbehovet i förhållande till det av styrelsen tidigare beräknade beloppet av 5,2 miljoner kronor å ena sidan en besparing med 0,8 miljoner kronor, möjliggjord genom renovering av vissa äldre maskintyper och begränsning av anskaffningsprogrammet, samt å andra sidan en ökning med 1,5 miljoner kronor på grund av prisstegringar och ändringar i maskintyper.

De sammanlagda utgifterna under anslaget för budgetåret 1953/54 beräknas sålunda av styrelsen till följande belopp.

Kostnader för förrådens drift	400 000
Anskaffning av maskiner, redskap och förläggingsmateriel	2 500 000
Anskaffning av reservdelar	200 000
Kostnader för förråd av rör och rördelar samt arbetsmateriel ...	50 000
	<hr/>
	Summa kronor 3 150 000

Då å anslaget tillgängliga medel för budgetåret 1953/54 i det föregående beräknas till 3 995 000 kronor, föreslår styrelsen, att anslaget endast anvisas med ett formellt belopp.

Statskontoret har ej haft något att erinra med anledning av vad arbetsmarknadsstyrelsen anfört.

Departementschefen.

1952 års riksdag godkände Kungl. Maj:ts förslag att arbetsmarknadsstyrelsens materielberedskap under de närmaste åren skall ökas till att avse behovet för sysselsättning av 3 000 man (prop. nr 127; statsutsk. utl. nr 137; rd. skr. nr 246). Medelsbehovet för en upprustning av maskinparken för att motsvara detta behov beräknades till ca 4 500 000 kronor,

vilket belopp skulle fördelas på tre år. För innevarande budgetår har 1 500 000 kronor ställts till förfogande för ändamålet. På grund av prisstegringar, tillkomsten av nya maskintyper m. m. uppskattar styrelsen numera kostnaderna för upprustningen till ca 6 000 000 kronor. I anslutning härtill beräknar styrelsen det erforderliga medelsbehovet under nästa budgetår till 2 500 000 kronor.

Åtstramningen av läget på arbetsmarknaden måste uppenbarligen påverka också bedömningen av materielfrågorna. Som ett led i den förstärkning av beredskapen mot arbetslöshet som ansetts påkallad har Kungl. Maj:t medgivit styrelsen att under innevarande budgetår utlägga beställningar å maskiner intill ett belopp av 1 500 000 kronor för leverans under nästa budgetår. Denna materielanskaffning faller inom ramen för 1952 års förenämnda beslut. Kungl. Maj:t har vidare den 28 november 1952 medgivit arbetsmarknadsstyrelsen att under innevarande budgetår av tillgängliga medel under anslaget disponera högst 800 000 kronor för inköp av baracker för förlägningsändamål. Behovet härav har icke tidigare förutsetts och faller utanför nämnda anskaffningsprogram. Det har emellertid visat sig föreligga behov av att disponera baracker såväl för beredskapsarbeten som för att bereda bostäder åt byggnadsarbetare å orter där planerade bostadsbyggen eljest skulle ha äventyrats.

Med hänsyn till läget på arbetsmarknaden anser jag mig böra tillstyrka att i enlighet med arbetsmarknadsstyrelsens förslag 2 500 000 kronor ställs till förfogande för inköp av maskiner och redskap under nästa budgetår. Även i övrigt anser jag mig böra godta styrelsens beräkning av medelsbehovet.

Också med inräknande av förenämnda belopp av 800 000 kronor, vilket ställts till förfogande för inköp av baracker, förslår den under anslaget befintliga reservationen jämte beräknade inkomster till utgifterna under innevarande och nästa budgetår. Endast formell medelsanvisning erfordras sålunda.

Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t oavsett den nu framlagda beräkningen skall äga att inom ramen för under anslaget tillgängliga medel vidta de åtgärder i fråga om ifrågavarande materiel, som kan nödvändiggöras av utvecklingen på arbetsmarknaden.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

[57] 1. Bostadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	2 237 000	2 867 963
1952/53 (statsliggaren s. 326)	2 939 000	
1953/54 (förslag)	3 595 000	

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁰/₈ 1952) inledningsvis anført, att det ökade bostadsbyggande, som är att emotse på grund av den medgivna lättningen i byggnadsregleringen, kan komma att påverka personalbehovet för bostadsstyrelsen men även för länsbostadsnämnderna. En annan faktor, som påverkar bedömningen av personalbehovet under nästa budgetår, är utflyttningen till länsbostadsnämnderna av ärenden angående lån till mindre flerfamiljshus. Utflyttningen kommer att gälla endast de kommuner, i vilka övervägande antalet flerfamiljshus inrymmer högst 16 lägenheter. Vidare överväges en utflyttning från styrelsen av ärenden angående familjebostadsbidrag, varvid ärenden rörande familjer i flerfamiljshus skulle flyttas till kommunerna och ärenden rörande familjer i egna hem till länsbostadsnämnderna.

Styrelsen har vid anslagsberäkningarna för nästa budgetår icke tagit hänsyn till nämnda förändringar i fördelningen av arbetsuppgifterna mellan styrelsen, nämnderna och kommunerna eller till de förändringar i den bostadspolitiska verksamheten, som är att vänta i anslutning till 1951 års bostadsutrednings förslag, då den samlade effekten på personalbehovet av ifrågakvarande förändringar bör beräknas i ett sammanhang.

Yrkanden.

Styrelsen hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 796 000 kronor.

I det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget ingår ett belopp av 155 000 kronor för tillfälliga förstärkningar. Enligt styrelsen bör även för nästa budgetår beräknas ett motsvarande belopp, vilket med hänsyn till höjningen av det rörliga tillägget föreslås höjt med 25 000 kronor till 180 000 kronor. Nämnda höjning har räknats in under punkt 12 i följande sammanställning.

Personalförstärkningar.	Ökning
1. Planeringsbyrån:	
1 amanuens	13 164
1 assistent Cg 19	11 868
2. Tekniska byrån:	
1 deltidsanställd arkitekt högst Cg 31	10 992
1 ingenjör högst Ce 21	13 164

	Ökning
1 byråingenjör Ce 25	16 464
3. 1 kansliskrivare Ce 15, 3 kanslibiträden Ce 11 och 12 biträden i reglerad befordringsgång	126 624
Löneregleringar.	
4. Kanslibyrån:	
1 byrådirektör Ce 31—Ce 33	1 524
1 kassör Ca 15—Ca 21	1 824
1 assistent Ce 21 i st. f. kontorsskrivare Ce 19	1 536
1 assistent Ce 17 i st. f. materialförvaltare Ce 14	816
5. Planeringsbyrån:	
1 byrådirektör Ca 31 i st. f. förste aktuarie Ca 29	1 800
2 förste aktuarier Ce 27 resp. Ca 27 i st. f. amanuens resp. aktuarie Ca 25	1 872
6. Tekniska byrån:	
1 arkitekt Ce 29—Ce 31	1 656
1 förste byråingenjör Ce 27 i st. f. byråingenjör Ce 25	948
1 byråingenjör Ce 25 i st. f. ingenjör högst Ce 21	2 508
7. Lånebyrån:	
1 överingenjör Cp 15 i st. f. byråchef Ca 37 med personligt lönetillägg	2 952
1 byrådirektör Ca 31 i st. f. förste byråsekreterare Ce 29	900
1 förste byråsekreterare Ca 27—Ca 29	936
1 förste byråsekreterare Ca 27 i st. f. byråsekreterare Ca 25 ...	948
1 byrådirektör Ce 31 i st. f. förste byråingenjör Ce 29	1 836
8. Byrån för teknisk-ekonomiska utredningar:	
1 byrådirektör Ce 31—Ce 33	1 524
1 byrådirektör Ce 31 i st. f. förste byråingenjör Ce 29	1 800
2 förste byråingenjörer Ce 27—Ce 29	3 756
9. Sociala sektionen:	
1 förste byråsekreterare Ce 27—Ce 29	1 872
10. 7 ingenjörer högst Ce 21—Ce 23	11 256
11. Höjda lönegradsplaceringar för viss biträdespersonal	17 235
12. Omräkning:	
Tjänsteförteckningsrevisionen och löneklassuppflyttningar	125 931
Rörligt tillägg	418 000
Avrundning	294
	+ 796 000

13. Styrelsen föreslår härjämte, att en till marksektionen knuten arvodesbefattning för lantmätare ombildas till tjänst i Ca 31 samt att en förste byråingenjörstjänst i Cg 27 och tre ingenjörstjänster i högst Cg 21, samtliga på tvätterisektionen, extraordinariesättes.

Antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster beräknas enligt grunderna för den reglerade befordringsgången behöva ökas med 6 till 68.

Motivering.

1. *Planeringsbyrån.* Styrelsen har tidigare föreslagit, att utredningssektionen skall förstärkas med en amanuens på grund av att sektionen för andra uppgifter icke kunnat tillgodose bl. a. länsbostadsnämndernas anspråk på biträde med undersökningar rörande bostadsförhållanden och bostadsbehov i länen. Behovet av befattningen har förstärkts genom att nämnderna fr. o. m. år 1952 fått nya uppgifter i samband med tillståndsgivningen för bostadsbyggnadsändamål.

Under budgetåret 1948/49 samt tre månader av budgetåret 1949/50 beräknades medel för en assistent i Cg 17 på planeringssektionen. Med hänsyn till behovet av kvalificerad arbetskraft på sektionen uppehålls befattningen fortfarande. I anslutning till den nya befordringsgången för amanuenser har styrelsen från den 1 juli 1952 uppflyttat befattningen till Cg 19.

2. *Tekniska byrån.* På arkitektsektionen finnes f. n. fem arkitekttjänster, därav tre i högst Cg 31, vilka är avsedda för heltidsanställda eller däremot svarande antal deltidsanställda arkitekter med huvudsaklig uppgift att granska ritningar. Återstående två tjänster är heltidstjänster i Ce 29, en för typitningsarbetet och en för kontakten med länsbostadsnämnderna. Nuvarande läge med höga byggnadskostnader och ökade subventioner har gjort det nödvändigt att anlita även de för sistnämnda arbetsuppgifter avsedda arkitekterna för granskning och konsultation. För att utan åsidosättande av andra angelägna arbetsuppgifter kunna tillgodose det ökade behovet av arbetskraft för ritningsgranskning och rådgivningsverksamhet erfordras att medel beräknas för ytterligare en arkitekttjänst (halvtid) i högst Cg 31.

På grund av de bristande personalresurserna har typitningsarbetet kommit på efterkälken. En tidigare påbörjad hustyp färdigställdes under 1951/52, men därefter har några nya typer icke kunnat utarbetas. För forcering av typitningsarbetet kräves en ingenjör i högst Ce 21.

Ökade löne- och andra driftkostnader samt ökade anläggningskostnader beträffande gemensamma tvätterianläggningar har medfört ökat behov att konsultera tvätterisektionen. I fråga om de större företagen har detta behov endast i ringa utsträckning kunnat tillgodoses. En ingenjör i Ce 25 är i hög grad påkallad för att verksamheten skall kunna bedrivas på ett tillfredsställande sätt.

3. *Viss ökning av biträdespersonalen.* Arbetsuppgifterna på kanslibyråns kamerala sektion har ökat avsevärt. Vid ingången av budgetåret 1951/52 aviserades från bostadsstyrelsen ca 17 500 lån och vid budgetårets utgång ca 81 500. Ökningen beror på övertagandet av ca 38 000 äldre lån från statskontoret och ca 13 500 lån från länsbostadsnämnderna. Härtill kommer av styrelsen och nämnderna under budgetåret beviljade nya lån. Vid beräk-

ningen av den personalstyrka, som erfordras för den kamerala förvaltningen av denna stora lånestock, hade styrelsen icke några erfarenheten att bygga på och det har nu visat sig att beräkningarna på grund av olika omständigheter varit felaktiga. Vid slutet av budgetåret 1951/52 uppgick antalet anställda biträden till 33. Med hänsyn bl. a. till den successiva ökningen i antalet lån att avisera uppskattas det totala antalet biträden, som behövs i början av nästa budgetår, till 35. Då i avlöningsanslaget för innevarande budgetår endast beräknats inalles 23 biträden, uppgår den erforderliga ökningen till 12 biträden. Denna förstärkning bör enligt styrelsens förslag omfatta en kansliskrivare i Ce 15, två kanslibiträden i Ce 11 och nio biträden i reglerad befordringsgång.

Styrelsen beräknar vidare i anledning av ökade arbetsuppgifter medel för ett kanslibitråde i Ce 11 och två biträden i reglerad befordringsgång på planeringsbyrån samt för ett bitråde i reglerad befordringsgång på byrån för teknisk-ekonomiska utredningar.

4—6, 8—10. *Vissa löne regleringar.* Arbetsuppgifternas natur och omfattning påkallar enligt styrelsen en förbättrad löneställning för de i sammanställningen angivna befattningarna.

7. *Lånebyrån.* Förhandlingarna med den nuvarande chefen för lånebyrån om övergång till statens byggnadslånebyrå fördes mot bakgrund av bostadssociala utredningens uttalande, att för ifrågavarande befattning borde beräknas en tjänst i lägst dåvarande lönegraden C 8. Då bostadsstyrelsen inrättades, hänfördes befattningen, för vilken från den 1 juli 1947 beräknats en årslön av 22 200 kronor, till lönegrad Ca 33 och förenades med ett personligt lönetillägg om 4 500 kronor, varigenom årslönen blev 21 900 kronor. Vid löne regleringen för byråchefer den 1 juli 1951 förenades uppflyttningen av tjänsten till Ca 37 med en mot löneförbättringen svarande minskning av det personliga lönetillägget med 3 000 kronor. Med det återstående tillägget av 1 500 kronor kan enligt styrelsens mening befattningen icke anses slutreglerad utan den bör ändras till en överingenjörsbefattning i Cp 15.

Övriga lönegradsuppflyttningar inom lånebyrån motiveras med arbetsuppgifternas viktiga natur.

11. Styrelsens förslag till löne reglering för biträdespersonalen syftar i huvudsak till en justering av den på förslag av biträdesutredningen verkställda revisionen, vilken enligt styrelsens mening icke resulterat i en riktig avvägning av löneställningen. Sex kansliskrivartjänster i 15 lönegraden bör ersättas med två assistenttjänster i 21 resp. 19 lönegraden samt fyra kontorsskrivartjänster i 19 lönegraden. Tre kontoristtjänster i 13 lönegraden bör ändras till kansliskrivartjänster i 15 lönegraden. Slutligen bör en biträdestjänst i reglerad befordringsgång ersättas med en kanslibiträdestjänst i 11 lönegraden och sju kanslibiträdestjänster utbytas mot kontoristtjänster i 13 lönegraden.

13. En till marksektionen knuten lantmätare, vilken är närmast an-

svarig för uppgifter av stor betydelse för låneärendenas handläggning, är sedan fem år tjänstledig från sin befattning i lantmäteristaten, där han tillhör lönegrad Ca 29, löneklass 30. Hos styrelsen åtnjuter han arvode motsvarande 32 löneklassen. För tjänsten hos styrelsen är utbildning som lantmätare erforderlig. Då befattningshavaren har att räkna med en så varaktig tjänstgöring hos styrelsen, att han knappast kan komma ifråga för vidare befordran inom lantmäteristaten, bör tjänsten hos styrelsen inrättas i 31 lönegraden och ordinariesättas.

Av tvätterisektionens ingenjörstjänster är f. n. en placerad i Ce 29, en i Cg 27 och tre i högst Cg 21. Med hänsyn till svårigheten att kunna behålla personalen på sektionen bör samtliga ingenjörstjänster inrättas som extra ordinarie.

Yttrande.

Statskontoret har anfört, att den av bostadsstyrelsen framlagda beräkningen av styrelsens avlöningsanslag har angivits vara i vissa hänseenden preliminär bl. a. på grund av den planerade decentraliseringen av vissa arbetsuppgifter till länsbostadsnämnderna och de kommunala förmedlingsorganen samt de förändringar av personalbehovet, som kan bli en följd av bostadsutredningens förslag. Med hänsyn härtill och i betraktande av att styrelsen begärt icke mindre än 21 nya befattningar och ändrad lönegradsplacering för omkring 30 tjänster anser statskontoret, att anledning föreligger att verkställa en närmare översyn av organisationen på detta område. I avvaktan på en dylik översyn, som torde kunna vidtagas utan större tidsutdräkt, synes någon ändring icke böra vidtagas av personalbeståndet.

Departementschefen.

I fråga om ärendesfördelningen mellan bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna gäller f. n. i huvudsak, att styrelsen handlägger ärenden angående lån och bidrag avseende dels flerfamiljshus dels egnahem och tvåfamiljshus i Stockholm och Göteborg, medan nämnderna handlägger övriga ärenden. Vid anmälan av motsvarande anslag för innevarande budgetår förutsatte jag (V ht 1952 s. 122), att det skulle visa sig möjligt att under detta budgetår till länsbostadsnämnderna överflytta långivningen avseende vissa typer av flerfamiljshus, varvid det borde få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva i vilken utsträckning en decentralisering borde ske. Vidare utgick jag från att ärenden angående familjebostadsbidrag och bränslebidrag till familjer i flerfamiljshus skulle kunna handläggas av lokala organ, i första hand länsbostadsnämnderna men också kommunala bostadspolitiska organ. Vad jag sålunda anförde lämnades av riksdagen i huvudsak utan erinran.

På framställning av bostadsstyrelsen har Kungl. Maj:t den 29 augusti

1952 bemyndigat styrelsen att till länsbostadsnämnderna överföra beslutanderätten i låneärenden avseende flerfamiljshus i sådana kommuner, där övervägande antalet flerfamiljshus inrymmer högst 16 lägenheter. Jag har inhämtat, att en dylik utflyttning av ärenden hittills verkställts beträffande ett mindre antal nämnder och att ytterligare utflyttningar planeras inom den närmaste tiden.

Frågan om decentralisering av ärenden angående familjebostads- och bränslebidrag har under senare hälften av förra året varit föremål för överväganden inom socialdepartementet; härvid har kontakt tagits bl. a. med svenska stadsförbundet. Genom beslut av Kungl. Maj:t den 12 december 1952 har beslutanderätten i vad det gäller bidrag till familjer i städer och köpingar fr. o. m. den 1 januari 1953 överförts från bostadsstyrelsen och länsbostadsnämnderna till förmedlingsorganet i vederbörande stad resp. köping.

De här nämnda redan beslutade eller planerade förändringarna i arbetsuppgifternas fördelning på olika organ medför, att bostadsstyrelsens personalbehov så småningom kommer att minska. Å andra sidan torde en viss förstärkning av länsbostadsnämndernas personalorganisation bli nödvändig. Bostadsstyrelsens medverkan genom råd och anvisningar till de lokala organen torde i anledning av decentraliseringen av låne- och bidragsärenden komma att erfordras i icke obetydlig utsträckning under en övergångstid. Styrelsen har f. n. en betydande balans i fråga om låneärenden. Läget såväl på kreditmarknaden som på arbetsmarknaden är sådant, att det är av största vikt att balansen avarbetas så att styrelsen blir i stånd att utan dröjsmål meddela beslut i låneärenden.

På grund av de anförda omständigheterna är det f. n. icke möjligt att närmare ange de olika decentraliseringsåtgärdernas inverkan på personalorganisationen under nästa budgetår. Jag har emellertid för avsikt att så fort förutsättningar härför uppkommer låta verkställa en översyn av de delar av bostadsstyrelsens personalorganisation, vilka berörs av decentraliseringen. I detta sammanhang får jag vidare framhålla, att låne- och bidragsverksamheten f. n. är föremål för prövning i anledning av bl. a. de förslag, som 1951 års bostadsutredning framlagt i december 1952. Då denna prövning kan ge anledning till sådana ändringar av ifrågavarande verksamhet fr. o. m. den 1 juli 1953, vilka tillfälligt ökar bostadsstyrelsens arbetsuppgifter, bjuder försiktigheten att icke nu räkna med att påtagliga inskränkningar kan göras i bostadsstyrelsens personalorganisation redan under nästa budgetår.

I det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget ingår ett belopp av 155 000 kronor för tillfälliga förstärkningar av lånebyrån och byrån för teknisk-ekonomiska utredningar. Till huvudsaklig del har förstärkningarna motiverats av ökade arbetsuppgifter å lånebyrån i samband med den provisoriska ökning av tillägsslånen till flerfamiljshus, vilken genomfördes den 1 januari 1952. Den f. n. betydande balansen i fråga om ärenden å lånebyrån är ett

uttryck för att bostadsstyrelsen trots ifrågavarande förstärkning har ställts inför svårbemästrade problem i samband med den inträdda stegringen av byggnadskostnaderna och den därav föranledda utvidgningen av tilläggs-långivningen. Lånebyråns arbetsuppgifter torde även under nästa budgetår bli betydande, varför möjlighet bör finnas att bibehålla nuvarande personalorganisation under hela budgetåret. Jag tillstyrker därför, att angivna belopp för tillfälliga förstärkningar — vilket med hänsyn till det höjda rörliga tillägget numera motsvarar 180 000 kronor — beräknas även för nästa budgetår. Dessa medel bör stå till Kungl. Maj:ts förfogande och ställas till styrelsens disposition endast i mån av behov.

Styrelsens förslag till ändringar av organisationen under nästa budgetår kan jag biträda endast på ett par punkter. Den kamerala sektionens behov av personal för låneavisering har visat sig vara större än tidigare förutsetts. Delvis beror det ökade personalbehovet dock på den fortgående ökningen av antalet lån. Jag tillstyrker, att medel beräknas för en kansli-skrivare i Ce 15 och nio biträden i reglerad befordringsgång utöver tidigare beslutad organisation. Med hänsyn till vad styrelsen upplyst rörande behovet av ökad arbetskraft för ritningsgranskning förordar jag vidare, att medel beräknas för ytterligare en deltidsanställd arkitekt i högst Cg 31 å tekniska byrån.

Vad angår de föreslagna löneregleringarna får jag erinra, att löneställningen för styrelsens personal prövats av 1952 års riksdag (prop. nr 107, 146 och 241). En mera allmän omprövning av dessa frågor bör icke nu ske. Dock bör medel beräknas för att åt ett kanslibitråde å kanslibyråns allmänna sektion med bl. a. registratörs göromål inrätta ett förordnande att bestrida göromål, som ankommer på tjänsteman i 13 lönegraden.

Såsom bostadsstyrelsen föreslagit bör antalet ordinarie kontorsbiträden ökas med 6 till 68. Härjämte torde beslut böra fattas om att en med anledning av propositionen 1952: 241 inrättad tjänst som förste kansliskrivare i Ce 17 skall föras å ordinarie stat. Denna tjänst har tillkommit i stället för en tjänst i Ca 15, vilken felaktigt angivits vara placerad i Ce 15. Tjänsten i Ca 15 har uppförts på övergångsstat. Vidare tillstyrker jag, att en förste byråingenjörstjänst i Cg 27 å tvätterisektionen ombildas till extra ordinarie tjänst.

De av mig i det föregående förordade förslagen medför en anslagshöjning med sammanlagt 89 700 kronor. Anslaget bör därjämte i anslutning till bostadsstyrelsens förslag höjas med 125 900 kronor i anledning av tjänsteförtekningsrevisionen m.m. samt med 418 000 kronor på grund av höjningen av det rörliga tillägget. Härtill bör läggas ett belopp av 22 100 kronor för de efter förslag i propositionen 1952: 241 beslutade löneregleringarna.

Jag beräknar sålunda det för nästa budgetår ökade medelsbehovet till (89 700 + 125 900 + 418 000 + 22 100) 655 700 kronor. Anslaget bör alltså uppföras med (2 939 000 + 655 700) 3 594 700 kronor, vilket belopp bör avrundas till 3 595 000 kronor.

Anslagsposterna beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 423 400 (—40 600) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.

Maj:t, 73 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 893 500
(+ 192 500) kronor;

ersättningar till experter och sakkunniga 15 000 kronor;

rörligt tillägg 1 190 100 (+ 504 100) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att å personalförteckningen för bostadsstyrelsen skall dels uppföras en tjänst som förste kansliskrivare i lönegrad Ca 17 i utbyte mot en å övergångsstat upptagen tjänst som kansliskrivare i lönegrad Ca 15 och dels antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 ökas med sex;

b) godkänna följande avlöningsstat för bostadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	423 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	73 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 893 500
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	15 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 190 100

Summa kronor 3 595 000;

c) till *Bostadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 3 595 000 kronor.

[58] 2. **Bostadsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	432 000	562 136
1952/53 (statsliggaren s. 328)	452 000	
1953/54 (förslag)	545 000	

Yrkanden.

Bostadsstyrelsen har (skr. ^{20/8} 1952) hemställt, att anslaget höjes med 113 000 kronor.

1. Reseersättningar	15 000	Ökning
2. Expenser för eget behov	88 000	
3. Bearbetning av statistiskt material	10 000	
	<u>113 000</u>	
	+ 113 000	

Motivering.

1. *Reseersättningar.* Utgift 1950/51 47 330, 1951/52 52 330; anslag 1952/53 53 000. — Utflyttningen till länsbostadsnämnderna av ärenden rörande lån till mindre flerfamiljshus medför ett ökat behov av resor för granskning och kontroll. Med hänsyn härtill ävensom till höjda biljettpreiser bör posten höjas med 15 000 kronor.

2. *Expenser för eget behov.* Utgift 1950/51 284 274, 1951/52 432 224; anslag 1952/53 314 000. — Medelsbehovet har beräknats i anslutning till utgifterna under budgetåret 1951/52. Styrelsen har beräknat, att kostnaderna för städning kommer att uppgå till 62 000 (utgift 1951/52 51 277) kronor, för skrivmaterialier, papper, blankettryck o. d. till 110 000 (114 091) kronor, för telegram, telefon och annonsering till 83 000 (83 519) kronor, för inköp och underhåll av möbler, skriv- och räknemaskiner m. fl. inventarier till 102 000 (136 376) kronor samt för diverse ändamål till 25 000 (20 958) kronor. Därjämte föreslår styrelsen, att kostnaderna för bränsle, lyse och vatten uppräknas från 14 000 till 20 000 (25 703) kronor.

3. *Bearbetning av statistiskt material.* Utgift 1950/51 32 328, 1951/52 47 064; anslag 1952/53 50 000. — Kostnaderna för den maskinella bearbetningen av bostadsbyggnadsstatistiken ävensom av styrelsens interna statistik rörande lån- och bidragsgivningen kommer att stiga i anslutning till att bostadsbyggandet ökar. Vidare avser styrelsen att utföra lokala bostadsräkningar i vissa kommuner för att bättre kunna följa bostadsförsörjningens utveckling. Av angivna skäl föreslås en uppräkning av anslagsposten med 10 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har anfört, att den begärda ökningen av anslagsposten till reseersättningar torde kunna begränsas till 5 000 kronor. Vidare torde posten till expenser vara alltför högt upptagen. Sålunda torde en väsentlig nedsättning kunna ske särskilt av de belopp som upptagits för inköp och underhåll av möbler m. m. Posten till bearbetning av statistiskt material hör bibehållas vid oförändrat belopp. Med hänsyn till belastningssiffrorna för de senaste budgetåren (utgift 1950/51 2 034, 1951/52 2 318; anslag 1952/53 10 000) bör anslagsposten till publikationstryck nedsättas till förslagsvis 3 000 kronor.

Departementschefen.

På de av bostadsstyrelsen anförda skälen bör anslagsposten till reseersättningar höjas. Ökningen synes dock kunna begränsas till 8 000 kronor. Till expenser för eget behov beräknar jag ett ökat medelsbehov av 80 000 kronor. I fråga om posten till bearbetning av statistiskt material kan jag icke förorda uppräkning med mer än 5 000 kronor.

Enligt vad jag inhämtat beror den låga belastningen å anslagsposten till publikationstryck under de senaste två budgetåren främst på att redogörelser för den av styrelsen förda statistiken rörande byggnadsverksam-

heten och bostadsförhållandena publiceras först fr. o. m. innevarande budgetår. Under sådana förhållanden kan jag icke tillstyrka statskontorets förslag om nedräkning av ifrågavarande anslagspost.

Anslaget bör alltså höjas med (8 000 + 80 000 + 5 000) 93 000 kronor och upptagas till (452 000 + 93 000) 545 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bostadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 545 000 kronor.

[59] 3. Länsbostadsnämnderna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 660 000	1 859 486
1952/53 (statsliggaren s. 329)	2 034 000	
1953/54 (förslag)	2 622 000	

Bostadsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1952) inledningsvis anført, att den ökning av antalet till länsbostadsnämnderna inkomna ansökningar om slutliga beslut beträffande egnahemslån och förbättringslån, som förekommit under de två sista budgetåren, helt har eliminerats av nedgången i antalet ansökningar om preliminärt beslut. I jämförelse med budgetåret 1950/51 nedgick under förra budgetåret antalet preliminära ansökningar om egnahemslån från 11 046 till 7 030 eller med 36 %. Antalet preliminära ansökningar om förbättringslån nedgick från 12 205 till 10 608 eller med 13 %. Nedgången beträffande egnahemslånen tillskrivs framför allt byggnadskostnadsstegringen. Samtidigt nedgick antalet preliminära ansökningar i nämndernas balans, beträffande egnahemslån från 6 056 den 1 juli 1951 till 3 863 den 1 juli 1952 och beträffande förbättringslån från 4 321 till 3 959. Antalet ansökningar om familjebostadsbidrag och bränslebidrag har däremot stigit från 6 454 under budgetåret 1950/51 till 7 025 under förra budgetåret.

Yrkanden.

Styrelsen hemställer, att anslaget höjes med 603 000 kronor.

1. Personalförstärkningar:

	Ökning
Övertagande av nya arbetsuppgifter	87 600
3 biträden i reglerad befordringsgång	21 744

2. Löneregleringar:

7 länsbostadsdirektörer Ce 31—Ce 33	10 716
17 länsbostadsdirektörer Ce 29—Ce 33	43 020
24 kamrerare Ce 25 i st. f. kassörer Ce 22	41 574
8 ingenjörer högst Ce (Cg) 21—Ce 23	14 064

3. Ökade kostnader för arkitektgranskning

100 000

Ökning

4. Omräkning:

Tjänsteförteckningsrevisionen och löneklassuppflyttningar	31 235
Rörligt tillägg	253 000
Avrundning	47
	<hr/>
	+ 603 000

5. Styrelsen har härjämte hemställt, att gällande begränsning i styrelsens befogenhet att inrätta extra ordinarie tjänst för ingenjör hos länsbostadsnämnd upphäves.

Enligt grunderna för befordringsgången för biträdespersonal beräknas antalet ordinarie kontorsbiträden behöva ökas med 5 till 19.

Motivering.

1. *Personalförstärkningar.* I avlöningsstaten för budgetåret 1952/53 har för övertagande av nya arbetsuppgifter i samband med utflyttning av ärenden från bostadsstyrelsen beräknats ett belopp av 75 000 kronor. Med hänsyn till höjningen av det rörliga tillägget bör beloppet räknas upp med 12 600 kronor till 87 600 kronor. Ett motsvarande belopp bör beräknas för nästa budgetår. Då den avsedda utflyttningen av ärenden från styrelsen till nämnderna förutsatts skola ske successivt under innevarande budgetår, har beloppet fördubblats för att motsvara behovet under ett helt budgetår.

Antalet i avlöningsstaten beräknade biträden hos nämnderna har varit oförändrat under två budgetår. Den redovisade ökningen med tre biträden är det behov, som gör sig gällande, innan någon utflyttning av ärenden kommit till stånd.

2. *Lönereglering.* Bostadsstyrelsen föreslår, att samtliga länsbostadsdirektörer, varav 7 är placerade i Ce 31 och 17 i Ce 29, i samband med tjänsteförteckningsrevisionen uppflyttas till 33 lönegraden, samt att kassörerna uppflyttas från Ce 22 till Ce 25. Med hänsyn till arten av kassörernas arbetsuppgifter bör tjänsterna redovisas som kamrersbefattningar.

För att bereda bättre löneställning för de ingenjörer, som tillhör högst 21 lönegraden, bör åtta av befintliga fjorton dylika befattningar uppflyttas till Ce 23.

3. *Arkitektgranskning.* Under anslagsposten till ersättningar till experter och sakkunniga har beräknats 95 000 kronor för ersättningar åt länsarkitektkontoren för ritningsgranskning. Belastningen på posten ökar på grund av att arkitektkontorens taxor höjts. Under förutsättning att den redovisade gransknings- och restiden kommer att uppgå till ungefär samma antal timmar som under budgetåret 1951/52 (ca 10 000) och att resorna kommer att kosta lika mycket som under förra budgetåret (8 200 kronor) bör posten räknas upp med 100 000 kronor.

5. *Extraordinariesättning av viss ingenjörspersonal.* Beträffande två byråingenjörstjänster i 25 lönegraden samt ingenjörsbefattningar tillhörande högst 21 lönegraden gäller, att, om till sådan befattning kommer ifråga

annan än den som innehar extra ordinarie anställning hos bostadsstyrelsen eller som överflyttats till länsbostadsnämnderna från den förutvarande eg-nahemsorganisationen, befattningen skall inrättas såsom extra. Denna be-gränsning i styrelsens befogenhet att inrätta extra ordinarie tjänster ger upphov till avsevärda svårigheter vid tjänsternas rekrytering och bör där-för upphävas.

Yttrande.

Statskontoret har med samma motivering som åberopats beträffande bostadsstyrelsens avlöningsanslag avstyrkt ändring av länsbostadsnäm-nernas personalorganisation.

Departementschefen.

Vid anmälan av bostadsstyrelsens avlöningsanslag har jag redovisat vissa beslutade och planerade förändringar i arbetsfördelningen mellan bostads-styrelsen och länsbostadsnämnderna, vilka påverkar såväl styrelsens som nämndernas personalbehov. För flertalet nämnder torde en viss förstärk-ning av personalorganisationen bli nödvändig.

I det för innevarande budgetår anvisade anslaget ingår ett belopp av 75 000 kronor för tillfällig förstärkning av nämndernas personal. Såvitt nu kan förutses, torde detta belopp, vilket med hänsyn till den allmänna lönehöjningen bör uppräknas till 87 600 kronor, icke vara tillräckligt under nästa budgetår. Då säkra hållpunkter f. n. saknas för ett bedömande av de erforderliga personalförstärkningarna, anser jag mig emellertid tills vidare böra följa bostadsstyrelsens förslag att det dubbla beloppet skall beräknas eller sålunda 175 200 kronor. Dessa medel bör stå till Kungl. Maj:ts förfogande och i mån av behov ställas till nämndernas disposition. Styrelsens förslag att medel härutöver skall beräknas för tre biträden i reg-lerad befordringsgång bör bifallas endast på det sättet att ytterligare 20 000 kronor beräknas för tillfällig personal.

Löneställningen för länsbostadsnämndernas personal har prövats av 1952 års riksdag. Efter förslag i propositionen nr 241 har därvid styrelsens nu ifrågavarande förslag till löneregleringar i huvudsak tillgodosetts.

På de av bostadsstyrelsen anförda skälen bör för ersättning till läns-arkitektkontoren för ritningsgranskning anvisas ett ytterligare belopp av 100 000 kronor. Mot styrelsens beräkning av kostnaderna under omräk-ningsposterna har jag intet att erinra.

Med anledning av den reglerade befordringsgången bör antalet kontors-biträdestjänster i Ca 8 ökas med 5 till 19. Styrelsens förslag om extraordi-nariesättning av vissa ingenjörstjänster kan jag däremot inte biträda.

De av mig förordade förslagen medför ett ökat medelsbehov av 491 800 kronor. Härtill bör läggas ett belopp av 96 400 kronor för de i anledning av propositionen 1952: 241 beslutade löneregleringarna.

Anslaget bör alltså höjas med 588 200 kronor och sålunda uppföras med (2 034 000 + 588 200) 2 622 200 kronor eller avrundat 2 622 000 kronor. Jag har härvid beräknat de olika anslagsposterna sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 33 300 (— 11 000) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl.
 Maj:t, 100 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 484 000
 (+ 166 000) kronor;

ersättningar till experter och sakkunniga 230 000 (+ 100 000)
 kronor;

rörligt tillägg 774 700 (+ 333 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för länsbostadsnämnderna antalet kontorsbiträden i lönegrad Ca 8 skall ökas med fem;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsbostadsnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	33 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	100 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	1 484 000
4. Ersättningar till experter och sakkunniga, <i>förslagsvis</i>	230 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	774 700

Summa kronor 2 622 000;

c) till Länsbostadsnämnderna: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 622 000 kronor.

[60] 4. Länsbostadsnämnderna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	565 000	572 806
1952/53 (statsliggaren s. 330)	585 000	
1953/54 (förslag)	626 000	

Yrkanden.

Bostadsstyrelsen har (skr. 29/8 1952) hemställt, att anslaget höjes med 49 000 kronor.

	Ökning
1. Reseersättningar	20 000
2. <i>Expenser</i>	29 000
	+ 49 000

Motivering.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1950/51 195 344, 1951/52 228 527; anslag 1952/53 250 000. — Till belastningssiffran för 1951/52 bör läggas ett belopp

av ca 15 000 kronor för utgifter, som icke hunnit verkställas före budgetårets utgång. Behovet av resor i samband med förbättringslåneverksamheten kommer att öka fr. o. m. innevarande budgetår, varför anslagsposten bör uppräknas med 20 000 kronor.

2. *Expenser.* Utgift 1950/51 305 136, 1951/52 301 582; anslag 1952/53 330 000. — I anslutning till beräkningarna för budgetåret 1952/53 uppskattas medelsåtgången under nästa budgetår till 359 000 kronor. Uppräkningen av anslagsposten avser ökade utgifter med 8 000 kronor för städning, 7 000 kronor för telefon, 9 000 kronor för inköp och underhåll av inventarier samt 5 000 kronor för bränsle, lyse och vatten.

Yttrande.

Statskontoret har anfört, att anslagsposten till sjukvård m. m. (utgift 1950/51 5 298, 1951/52 5 965) med hänsyn till belastningen bör räknas upp från 5 000 till 6 000 kronor. Højningen av anslagsposten till expenser bör begränsas till 20 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom statskontoret föreslagit bör anslagsposten till sjukvård m. m. höjas med 1 000 kronor och anslagsposten till expenser med 20 000 kronor. För reseersättningar beräknar jag i enlighet med bostadsstyrelsens förslag ett ytterligare medelsbehov av 20 000 kronor.

Hela anslaget bör alltså räknas upp med (1 000 + 20 000 + 20 000) 41 000 kronor eller till (585 000 + 41 000) 626 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsbostadsnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 626 000 kronor.

[61] 5. **Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån.** För förbättrande av bostadsförhållandena har för budgetåret 1952/53 anvisats anslag dels under driftbudgeten (femte huvudtiteln) och dels under kapitalbudgeten. Följande anslag har anvisats.

A n s l a g	Belopp kronor
<i>Under femte huvudtiteln.</i>	
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån, förslagsanslag	7 000 000
Hysesrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer, förslagsanslag	47 000 000
Särskilda bostadsrabatter, reservationsanslag	900 000
Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden, reservationsanslag	15 000 000

A n s l a g	Belopp kronor
Bidrag till inrättande av pensionärshem, reservationsanslag	11 000 000
Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor, reservationsanslag	100 000

Under statens utlåningsfonder.

Lånefonden för bostadsbyggande, investeringsanslag	450 000 000
Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien	4 000 000

Under fonden för låneunderstöd.

Tilläggsån till viss bostadsbyggnadsverksamhet, investeringsanslag	180 000 000
Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder, investeringsanslag	100
Lån till anordnande av kollektiva tvätterier, investeringsanslag	2 000 000

Bostadsstyrelsen har (skr. ²⁹/₈ 1952) under hänvisning till att 1951 års bostadsutredning väntas avgiva förslag till ändrade bestämmelser om de lån och bidrag, som utbetalas från anslagen till förbättrande av bostadsförhållandena, endast preliminärt beräknat medelsbehovet för nästa budgetår. Vid de preliminära beräkningarna har styrelsen utgått från gällande bestämmelser för lån- och bidragsgivningen, oförändrad byggnadskostnadsnivå och oförändrat läge på kreditmarknaden. Styrelsen har vidare förutsatt, att en viss ökning av investeringarna i bostäder, uttryckt i antal lägenheter, skall kunna äga rum under 1953.

Från dessa utgångspunkter har bostadsstyrelsen kommit till följande preliminära beräkningar av medelsbehovet under nästa budgetår, nämligen under femte huvudtiteln: kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadsån 10 000 000 kronor, hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer 60 000 000 kronor, särskilda bostadsrabatter 2 600 000 kronor, bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden 17 000 000 kronor, bidrag till inrättande av pensionärshem 12 000 000 kronor och bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor 100 000 kronor. Under kapitalbudgeten har styrelsen tills vidare beräknat följande investeringsanslag, nämligen lånefonden för bostadsbyggande 475 000 000 kronor, lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrien 4 000 000 kronor, tilläggsån till viss bostadsbyggnadsverksamhet 135 000 000 kronor, lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder 100 kronor samt lån till anordnande av kollektiva tvätterier 2 000 000 kronor.

Departementschefen.

I ett den 28 oktober 1952 dagtecknat betänkande har 1948 års sakkunniga för vissa bostadsförbättringsfrågor framlagt förslag angående egna-

och förbättringslån till bostadshus, som icke bebos av fastighetens ägare. Vidare har 1951 års bostadsutredning den 12 december 1952 avgivit ett betänkande innefattande förslag till ändrade bestämmelser beträffande lån och bidrag för bostadsförsörjningsändamål. Ställning har ännu icke tagits till nämnda utredningar, vilkas remissbehandling alltjämt pågår.

Under sådana förhållanden bör förenämnda anslag nu endast upptagas med preliminärt beräknade belopp. Följande anslag torde i detta sammanhang böra beräknas.

A n s l a g	Belopp kronor
<i>Under femte huvudtiteln.</i>	
Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån, förslagsanslag	10 000 000
Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer, förslagsanslag	60 000 000
Särskilda bostadsrabatter, reservationsanslag	2 600 000
Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden, reservationsanslag	20 000 000
Bidrag till inrättande av pensionärshem, reservationsanslag ...	12 000 000
Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor, reservationsanslag	100 000
<i>Under statens utlåningsfonder.</i>	
Lånefonden för bostadsbyggande, investeringsanslag	475 000 000
Lånefonden för maskinanskaffning inom byggnadsindustrin, investeringsanslag	4 000 000
<i>Under fonden för låneunderstöd.</i>	
Tillägglån till viss bostadsbyggnadsverksamhet, investeringsanslag	135 000 000
Lån till uppförande och förbättring av lantarbetarbostäder, investeringsanslag	100
Lån till anordnande av kollektiva tvätterier, investeringsanslag	2 000 000

Denna beräkning avviker från bostadsstyrelsens uppskattning av medelsbehovet endast ifråga om anslaget till bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden. Då det är angeläget, att bostadsförbättringsverksamheten upprätthålles i förutsatt omfattning, har anslaget ansetts böra preliminärt upptagas med 20 000 000 kronor i stället för av styrelsen föreslagna 17 000 000 kronor.

Medan jag under de fem nästföljande punkterna och under kapitalbudgeten gör framställning om beräkning av övriga anslag för ifrågavarande ändamål, hemställer jag här, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån*

för budgetåret 1953/54 beräkna ett förslagsanslag av 10 000 000 kronor.

[62] 6. **Hysesrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer.** Åberopande vad jag under nästföregående punkt anfört, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Hysesrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer* för budgetåret 1953/54 beräkna ett förslagsanslag av 60 000 000 kronor.

[63] 7. **Särskilda bostadsrabatter.** På grund av vad jag anfört under punkten 61 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Särskilda bostadsrabatter* för budgetåret 1953/54 beräkna ett reservationsanslag av 2 600 000 kronor.

[64] 8. **Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden.** Åberopande vad jag förut under punkten 61 anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden* för budgetåret 1953/54 beräkna ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor.

[65] 9. **Bidrag till inrättande av pensionärshem.** Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 61 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till inrättande av pensionärshem* för budgetåret 1953/54 beräkna ett reservationsanslag av 12 000 000 kronor.

[66] 10. **Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor.** Hänvisande till vad jag anfört under punkten 61 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor* för budgetåret 1953/54 beräkna ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[67] 11. **Statens kommitté för byggnadsforskning.** Under tionde huvudtiteln har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 58 800 kronor med denna rubrik. Under samma huvudtitel har till Byggnadsforskning anvisats ett reservationsanslag av 330 000 kronor. *Statens kommitté för byggnadsforskning* har (skr. ^{31/8} 1952) framhållit bl. a., att det arbete som f. n. nedläggs på forskning och utveckling inom byggnadsområdet icke står i rimlig proportion till byggnadsproduktionens betydelse. Kommittén har föreslagit, att ifrågavarande båda anslag för nästa budgetår anvisas med 70 000 resp. 600 000 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till byggnadsforskningens betydelse för bostadsbyggandet har det syntts lämpligt, att handläggningen av ärenden rörande statens kommitté för byggnadsforskning och dess verksamhet överflyttas till socialdepartementet och att anslagen fr. o. m. nästa budgetår uppföres under femte huvudtiteln.

Jag delar byggnadsforskningskommitténs uppfattning att forskningen inom byggnadsområdet med hänsyn till sin stora betydelse bör få väsentligt större resurser än f. n. Det synes rimligt att medel härför liksom sker inom vissa andra näringsgrenar tillskjutes av företagen inom området. Möjligheterna härtill undersökes f. n. inom socialdepartementet. Om undersökningsresultatet blir positivt är det min avsikt att föreslå proposition i ämnet till 1953 års riksdag. Med anledning härav bör förenämnda båda anslag nu beräknas endast preliminärt. Anslagen bör härvid upptagas med 65 000 resp. 350 000 kronor.

Medan jag under nästföljande punkt gör framställning om beräkning av anslag till Byggnadsforskning hemställer jag här, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statens kommitté för byggnadsforskning* för budgetåret 1953/54 beräkna ett förslagsanslag av 65 000 kronor.

[68] 12. **Byggnadsforskning.** Under återopande av vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1953/54 beräkna ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

[69] 13. **Statens nämnd för samlingslokaler.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	25 600	28 110
1952/53 (statsliggaren s. 332)	28 900	
1953/54 (förslag)	31 800	

Yrkanden.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. ^{30/8} 1952) hemställt, att anslaget höjes med 4 200 kronor.

	Ökning
1. Arvoden till ordförande och ledamöter	500
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	1 100
3. Rörligt tillägg	1 500
4. Ersättningar till sakkunniga	700
5. Expenser	400
	4 200

Motivering.

1. Uppräkningen föranledes av ändrade ersättningsbestämmelser i kommittékungörelsen.

2. Med hänsyn till de uppgifter, bl. a. kassörs- och registreringsgöromål, som åvilar nämndens kanslibitråde, bör befattningen uppflyttas från 11 till 15 lönegraden. Merkostnaden uppgår till ca 500 kronor. För tillfällig skrivhjälp m. m. har härjämte beräknats ytterligare 600 kronor.

4. Från sakkunnigposten bestrides dels arvode till arkitekt (300 kronor per månad) och dels arvoden till kostnadsgranskare (ca 1 500 kronor) samt till teknisk rådgivare (ca 500 kronor). Medelsbehovet under anslagsposten beräknas till $(12 \times 300 + 1 500 + 500)$ 5 600 kronor, vilket innebär en uppräkningsmedel med 700 kronor.

5. Utgift 1951/52 2 091; anslag 1952/53 2 100. — På grund av ökade priser bör posten uppräknas med 400 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har under hand inhämtat, att frågan om lönegradsplaceringen för kanslibiträdet hos nämnden kommer att bli föremål för prövning av biträdesutredningen. Enligt ämbetsverket bör därför yrkandet om högre löneställning för denna befattningshavare f. n. icke föranleda någon åtgärd.

Departementschefen.

För arvoden till nämndens ordförande och ledamöter bör i enlighet med förslaget beräknas ytterligare 500 kronor. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört vid behandlingen av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kan jag inte tillstyrka ändrad lönegradsplacering för nämndens kanslibitråde. För övriga av nämnden berörda ändamål bör icke-ordinarieposten höjas med 400 kronor. Under anslagsposten till rörligt tillägg beräknar jag ett ökat medelsbehov av 1 300 kronor. Beträffande anslagsposterna till ersättningar till sakkunniga och till expenser kan jag icke tillstyrka större ökning än med 500 resp. 200 kronor. Anslaget bör sålunda höjas med $(500 + 400 + 1 300 + 500 + 200)$ 2 900 kronor och upptagas till $(28 900 + 2 900)$ 31 800 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens nämnd för samlingslokaler* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 31 800 kronor.

[70] 14. **Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler.** Under denna rubrik har fr. o. m. budgetåret 1947/48 anvisats ett obeecknat anslag av 15 000 kronor, varav 5 000 kronor utgått till envar av följande sammanslutningar, nämligen Bygdegårdarnas riksförbund, Folkets husföreningarnas riksorganisation och Ordenshusens riksförening såsom bidrag till sammanlutningarnas verksamhet under budgetåret.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. ^{30/8} 1952) föreslagit, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Statskontoret har icke funnit anledning till erinran mot nämndens förslag.

Departementschefen.

Jag tillstyrker nämndens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

[71] 15. **Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler.** För att tillgodose behovet inom en ort av allmänna samlingslokaler må enligt kungörelsen nr 913/1942 på vissa villkor bidrag av statsmedel beviljas kommun eller lån av dylika medel beviljas bolag, förening eller stiftelse. Till bidrag för angivna ändamål har för budgetåren 1942/43 och 1945/46 anvisats reservationsanslag av tillhoppa 2 500 000 kronor. Reservationen å anslaget utgjorde vid utgången av budgetåret 1951/52 ca 2 005 000 kronor, varav endast en mindre del var disponerad genom beslut om bidrag. För innevarande budgetår har anvisats ett formellt belopp av 100 kronor (statsliggaren s. 333). Anslag till *lån* för ändamålet har anvisats å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd.

Statens nämnd för samlingslokaler har (skr. ^{30/8} 1952) upplyst, att nämnden under budgetåret 1950/51 tillstyrkt 7 ansökningar om statsbidrag med sammanlagt 227 000 kronor samt under budgetåret 1951/52 6 ansökningar med tillhoppa 152 000 kronor. T. o. m. sistnämnda budgetår har nämnden allt som allt tillstyrkt ansökningar om bidrag å sammanlagt 915 000 kronor. Särskild medelsanvisning för budgetåret 1953/54 synes nämnden icke erforderlig.

Departementschefen.

Såsom skett de senaste budgetåren bör anslaget även för nästa budgetår uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

BOSÄTTNINGSLÅN.

[72] 16. **Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	60 000	50 323
1952/53 (statsliggaren s. 333)	60 000	
1953/54 (förslag)	50 000	

Fullmäktige i riksbanken har (skr. ^{16/10} 1952) anført, att det med hänsyn till ändringen i penningvärdet torde finnas anledning att överväga en höjning av ersättningarna till ortsombuden men att frågan härom torde böra anstå i avvaktan på resultatet av socialstyrelsens översyn av bestämmelserna angående bosättningslånen. Med utgångspunkt från en i stort sett oförändrad lånefrekvens beräknas medelsbehovet under nästa budgetår till 50 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot fullmäktiges beräkning av medelsbehovet. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[73] 17. **Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	175 000	160 834
1952/53 (statsliggaren s. 333)	175 000	
1953/54 (förslag)	325 000	

Ersättning till riksbanken för dess bestyr med statens bosättningslån utgår sedan år 1947 med 10 kronor för varje behandlad ansökan om bosättningslån samt ersättning för riksbankens portokostnader för låntagare, som inbetalar räntor och amorteringar med anlitanade av dem tillställda postgiroinbetalningskort. Vidare äger riksbanken bl. a. utfå gottgörelse dels med 10 kronor för varje till betalning förfallet bosättningslån, som göres till föremål för särskild utredning eller överlämnas till riksbankens ombudsmän för indrivning, dels ock för särskilda utgifter, som banken fått vidkännas i samband med utredningen eller indrivningen.

Fullmäktige i riksbanken har (skr. ^{10/10} 1952) anført, att de nu utgående ersättningsbeloppen -- såsom framhållits i åtskilliga tidigare sammanhang -- icke ens tillnärmelsevis täcker riksbankens verkliga kostnader för

förvaltning av bosättningslånefonden. Enligt en i augusti 1951 företagen undersökning uppgick riksbankens lönekostnader för ifrågavarande verksamhet till ca 475 000 kronor per år. Medräknades riksbankens utgifter för aviseringsporto, telefon och blanketter i anledning av låneverksamheten m. m. kunde kostnaderna för bosättningslånerörelsen beräknas till ca 620 000 kronor per år. Med hänsyn till att löneutgifterna för riksbankens liksom för statens övriga tjänstemän stigit till följd av lönehöjningar, torde kostnaderna för bankens bestyr med bosättningslånen numera böra beräknas till ca 700 000 kronor.

Fullmäktige anför, att en utredning om riksbankens rationalisering numera slutförts. Av utredningen framgår, att några nämnvärda kostnadsbesparingar, vilka hänför sig till bosättningslåneverksamheten, icke är att påräkna. Fullmäktige föreslår — utan att därvid frångå sin principiella uppfattning, att ersättningen borde utgå för de verkliga kostnaderna — att ersättningen för bestyret med bosättningslånen bestämmas till 6 kronor för varje lån, som utestår den 31 december under budgetåret. En dylik ersättning skulle motsvara ungefär hälften av den gottgörelse, som riksbanken i och för sig skulle kunna göra anspråk på att erhålla. Med utgångspunkt från att antalet utestående lån vid utgången av december 1951 uppgick till 55 561 samt den nedåtgående tendensen i antalet ansökningar beräknas ersättningsbeloppet till 325 000 kronor för nästa budgetår. Härjämte beräknar fullmäktige ett belopp av 45 000 kronor för omtryck och översyn av en senast 1948 av riksbanken i samarbete med Svenska slöjdföreningen utgiven broschyr, avsedd att tjäna till ledning för bosättningslånesökande vid planläggningen av deras bosättning m. m.

Anslagsbehovet under nästa budgetår beräknas sålunda av fullmäktige till (325 000 + 45 000) 370 000 kronor.

Departementschefen.

En höjning av ersättningen till riksbanken till något närmare överensstämmelse med de verkliga kostnaderna för handhavandet av bosättningslånen synes befogad. Riksbanksfullmäktiges förslag, som innebär att ersättningen skulle uppgå till ungefär hälften av de faktiska kostnaderna för ändamålet, synes böra godtagas. Då ställning ännu icke kunnat tagas till socialstyrelsens i november 1952 framlagda förslag till ändrade bestämmelser rörande bosättningslånen är jag däremot inte beredd att f. n. tillstyrka medelsanvisning till en ny broschyr för lånesökande. Anslaget bör därför upptagas till 325 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 325 000 kronor.

E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

[74] 1. Försäkringsrådet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	569 000	721 535
1952/53 (statsliggaren s. 333)	698 000	
1953/54 (förslag)	832 000	

Yrkanden.

Försäkringsrådet har (skr. ^{22/8} 1952) hemställt, att anslaget höjes med — avrundat — 122 500 kronor.

	Ökning	Minskning
Löneregleringar m. m.		
1. 2 ordförandearvoden å 1 500 kronor	3 000	
2. Höjning av arvodena åt arbetsgivar- och arbetarrepresentanterna från 3 900 till 4 500 kronor	2 400	
3. Höjning av arvodena åt läkarledamöterna	3 192	
4. Ytterligare medel till ersättningar åt sakkunniga ...	9 608	
Personalförstärkningar.		
5. 1 amanuens å heltid i st. f. å deltid	7 805	
6. 1 expeditionsvakt i Ce 9	7 896	
Omräkningar m. m.		
Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar, 1952 års tjänsteförteckningsrevision		1 845
Omräkning av rörligt tillägg	93 632	
Ersättning till vikarier m. fl.		3 002
	127 533	4 847
	+ 122 686	

Försäkringsrådet föreslår vidare, att en expeditionsvakttjänst i Ce 10 ordinariesättes.

Motivering.

1. Motsvarande förslag gjordes senast inför innevarande budgetår men bifölls icke. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till V ht 1951 s. 96.

2.—4. Inför innevarande budgetår hemställde försäkringsrådet om höjning *dels* av ettvarrt av de fyra representantarvodena från 3 504 till 4 500 kronor, *dels* av arvodena åt de tre läkarledamöterna från 18 900 till 24 192 kronor för alla tre tillsammans *och dels* av delposten till ersättningar till sakkunniga m. fl. från 24 984 till 40 008 kronor. 1952 års riksdag medgav en höjning av representantarvodena till 3 900 kronor, av ersättningarna

åt läkarledamöterna till 21 000 kronor och av sakkunnigposten till 30 400 kronor (V ht s. 140). Försäkringsrådet vidhåller sina förslag i angivna frågor. Belastningen å sakkunnigposten uppgick budgetåret 1951/52 till 33 088 kronor.

5. Försäkringsrådet hemställde inför budgetåret 1951/52 om ytterligare en amanuens, vilken ansågs erforderlig dels såsom en förstärkning av amanuenspersonalen i allmänhet och dels för att rådet skulle kunna inrätta en extra avdelning, som erfordrades för att avarbeta balansen. Rådet erhöll emellertid endast en förstärkning med 7 500 kronor för amanuenshjälp och vikariatsersättningar (V ht 1951, s. 97). Den extra avdelningen är avsedd att fungera under åtta veckor om året. Anställning av en heltidsamanuens under viss tidsperiod medför stora olägenheter bl. a. på grund av svårigheterna att i förväg precisera vilka veckor under året avdelningen skall sammanträda. Systemet med halvtidstjänstgöring är ej lämpligt för arbetet inom rådet.

6. Rådet, som förfogar över en förste expeditionsvakt och en expeditionsvakt, behöver en förstärkning av denna personal bl. a. på grund av omfattande behov av transporter mellan tjänstelokalerna och från dessa till rådets föredragande läkare.

Yttrande.

Statskontoret anser, att höjningen av posten till ersättningar till sakkunniga m. fl. bör kunna begränsas till 5 000 kronor. I övrigt avstyrker ämbetsverket de avgivna förslagen utom såvitt angår omräkningsposterna.

Departementschefen.

Envar av försäkringsrådets läkarledarmöter beräknas granska 12 ärenden per vecka 42 veckor om året. Arvodesbeloppets storlek medgiver f. n. en ersättning av ca 13 kronor 90 öre per ärende. Före ingången av innevarande budgetår utgjorde ersättningen 12 kronor 50 öre per ärende. Jag föreslår, att läkarledamöternas arvode fr. o. m. nästa budgetår beräknas efter 15 kronor per ärende. Den årliga merkostnaden för denna arvodeshöjning uppgår till ca 1 700 kronor för de tre läkarna tillhopa. Posten till ersättningar till sakkunniga m. fl. bör ökas för att lämna visst utrymme för höjning av ersättningarna till de läkare, som anlitas av försäkringsrådet utan att vara ledamöter; uppräknningen bör dock kunna begränsas till 5 000 kronor. I övrigt kan jag icke tillstyrka några höjningar av inom rådet förekommande arvoden.

Vad beträffar de begärda personalförstärkningarna vill jag med hänsyn till vad försäkringsrådet därom anfört biträda rådets förslag att ett belopp av 7 805 kronor beräknas i syfte att medgiva heltidsanställning av en amanuens som f. n. är anställd på deltid. Däremot kan jag icke tillstyrka att ytterligare en expeditionsvakttjänst inrättas; vid sådant förhållande bör den av rådet under omräkningsposterna föreslagna minskningen av det för vikariatsersättningar m. m. beräknade beloppet icke vidtagas.

I övrigt godtager jag försäkringsrådets beräkningar under omräkningsposterna, som således kan bestämmas till (93 632—1 845) 91 787 kronor.

Föreslagen ordinariesättning av en expeditivsvaktjänst bör anstå.

Slutligen får jag erinra, att 1952 års riksdag bifallit i propositionen 1952: 241 föreslagen lönerreglering för tjänster inom försäkringsrådet. Kostnaderna för denna lönerreglering kan för nästa budgetår beräknas uppgå till 27 800 kronor.

Anslaget bör således höjas med (1 700 + 5 000 + 7 805 + 91 787 + 27 800) 134 092 kronor eller i runt tal 134 000 kronor och uppföras med (698 000 + 134 000) 832 000 kronor.

Medelsbehovet fördelar sig på de skilda anslagsposterna på följande sätt:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 348 400 (+ 3 400) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 75 200 (+ 6 700) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 151 000 (+ 18 800) kronor;

rörligt tillägg 257 400 (+ 105 100) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för försäkringsrådet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 348 400	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	75 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	151 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	257 400
	Summa kronor 832 000;

b) till *Försäkringsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 832 000 kronor.

[75] 2. Försäkringsrådet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	24 400	28 584
1952/53 (statsliggaren s. 334)	28 100	
1953/54 (förslag)	31 600	

Försäkringsrådet har (skr. ²²/₈ 1952) hemställt om ökning av anslaget med — avrundat — 5 700 kronor; av ökningen, som faller på delposten till övriga expenser, avser 2 350 kronor förvärv av en skriv- och en räkne-

maskin och 570 kronor anskaffande av möbler; i övrigt hänför sig höjningen till ökade städningskostnader och höjda telefontaxor.

Statskontoret anser, att anslagsposten till reseersättningar (utgift 1951/52 2 353 kronor; anslag 1952/53 4 000 kronor) med hänsyn till belastningen under budgetåret 1951/52 bör nedsättas med 1 000 kronor. Vad angår delposten till övriga expenser kan ämbetsverket icke tillstyrka större uppräkningsän än med 2 500 kronor för höjda städningskostnader och ökade telefonutgifter.

Departementschefen.

Delposten till övriga expenser bör höjas dels för att möta ökade städnings- och telefonkostnader och dels för att i någon utsträckning bereda försäkringsrådet möjlighet att ersätta förslitna kontorsmaskiner; en nyanskaffning av sådana torde nämligen vara svår att genomföra inom ramen för det belopp varmed delposten är uppförd. Jag kan dock icke biträda större ökning än med sammanlagt 3 500 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Försäkringsrådet: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 31 600 kronor.

[76] 3. Riksförsäkringsanstalten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	4 975 000	6 488 774
1952/53 (statsliggaren s. 335)	6 087 000	
1953/54 (förslag)	8 220 000	

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ²⁰/₈ 1952) avgivit förslag till anslagsberäkning för nästa budgetår.

Anstalten har beträffande de av 1950 och 1951 års riksdagar (prop. 1950: 169 och 1951: 43) beslutade omläggningarna anført, att dessa låtit sig praktiskt väl förverkliga. 1952 års riksdag anvisade medel för vissa modifikationerna i de ursprungligen avsedda planerna; anstalten understryker, att anstalten alljämt eftersträvar att minska personalen i ursprungligen avsedd omfattning, men att detta måste bli en fråga på längre sikt. I fråga om andra skaderegleringsbyrån har omorganisationen ännu ej kunnat genomföras, väsentligen i brist på lokaler; det är ovisst om pågående ombyggnadsarbeten blir färdigställda före budgetårets slut. Med hänsyn härtill vågar anstalten icke för nästa budgetår räkna med någon ytterligare minskning av personalbehovet.

Yrkanden.

Riksförsäkringsanstalten hemställer, att anslaget uppräknas med — avrundat — 1 215 000 kronor.

	Ökning
Löneregleringar m. m.	
1. 1 byrådirektör i Ce 31 i st. f. förste byråsekreterare i Ce 29 ...	1 836
2. 3 förste byråsekreterare Ca 27—Ca 29	5 616
3. 1 förste byråingenjör Ca 27—Ca 29	1 872
4. 1 förste byråsekreterare i Ce 27 i st. f. byråsekreterare i Ce 25	1 812
5. 1 förrådsföreståndare i Ce 13 i st. f. expeditiönsvakt i Ce 11	696
6. 1 kassör Ca 18—Ca 21	1 824
7. 1 arkivföreståndare i Ca 11 i st. f. expeditiönsvakt i Ca 10 ...	372
8. Höjning av läkararvodet:	
överläkaren 8 600—9 900; 1 bitr. läkare 3 300—3 800; 6 bitr.	
läkare å 6 000—6 900	7 200
semestervikarier för läkarna	600
Personalförstärkningar.	
9. 1 biträdande läkare	6 900
semestervikarie	600
Omräkningar m. m.	
10. Löneklassuppflyttningar och reglerad befordringsgång samt	
1952 års tjänsteförteckningsrevision och löne reglering för bi-	
trädespersonal	288 204
11. Merkostnader för sommarvikarier	10 000
12. Omräkning av rörligt tillägg	888 000
	1 215 532

Anstalten föreslår vidare, att 8 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 ordinarie sättes.

Slutligen föreslås att en å ordinarie stat i personalförteckningen uppförd aktuarietjänst i Ca 25, vilken tidigare omändrats till förste aktuarietjänst i Ce 27 och vars besättande i samband därmed spärrats, utgår ur förteckningen; innehavaren har numera erhållit högre ordinarie tjänst. En å övergångsstat uppförd kontorsbiträdestjänst i Ca 8 kan likaledes utgå ur förteckningen.

Motivering.

1.—7. Tjänsterna bör uppflyttas med hänsyn till kvalificerade arbetsuppgifter.

8. Årsarvodena höjdes genom beslut av 1952 års riksdag för överläkaren från 7 800 till 8 600 kronor, för en biträdande läkare från 3 000 till 3 300 kronor och för envar av sex biträdande läkare från 5 400 till 6 000 kronor. Arvodena bör nu höjas med ca 15 %.

9. Bland anstaltens läkare finnes en ortoped. Dennes tjänstgöringstid — 4½ timme per vecka — har icke varit tillräcklig, varför anstalten nödgats att i ett betydande antal ärenden inhämta yttrande från en ortoped utom anstalten. Under det sistförflutna budgetåret har genom denna an-

ordning ett lika stort antal ärenden blivit bedömda som vid föredragningarna för anstaltens egen ortoped.

11. 1952 års allmänna löneförhöjning har medfört, att arvodena till sommarvikarier måste höjas; ökningen skall uttagas över icke-ordinarieposten.

Yttrande.

Statskontoret vill med anledning av föreslagen utökning av antalet biträdande läkare erinra, att förslag om samordning av sjuk- och olycksskadeförsäkringarna torde avlämnas inom en nära framtid. Ämbetsverket anser därför, att försiktighet bör iakttagas i fråga om anställande av ytterligare en läkare. Enligt vad statskontoret inhämtat har kostnaderna för yttranden, som avgivits av ortoped utom anstalten, under månaderna mars—juni 1952 uppgått till ca 1 800 kronor. Tillräcklig anledning att inrätta ytterligare ett fast arvode synes därför icke föreligga. Föreslagna lönegradsuppflyttningar bör prövas i samband med pågående tjänsteförteckningsrevision; någon ändring av de lönegradsplaceringar, som underställts 1952 års riksdag, bör icke ifrågakomma. Statskontoret kan icke förorda höjning av läkararvodena. I övrigt har statskontoret intet att erinra.

Departementschefen.

De till riksförsäkringsanstaltens läkare utgående arvodena höjdes av 1952 års riksdag med ca 10 %. En viss ytterligare höjning synes skälig. Jag kan dock icke tillstyrka, att arvodena nu höjes med mer än ytterligare i stort sett 10 % av de före ingången av innevarande budgetår gällande arvodsbeloppen. Jag föreslår därför, att arvodena bestämmas till 9 600 kronor för överläkaren, 3 600 kronor för den biträdande läkare, som uppbär det lägre arvodet, och 6 600 kronor för övriga biträdande läkare. De årliga merkostnaderna uppgår till 4 900 kronor för läkarna och 400 kronor för deras semestervikarier eller tillhoppa 5 300 kronor.

Riksförsäkringsanstaltens förslag rörande löneregleringar och personalförstärkning kan jag icke biträda. Vad beträffar löneregleringsfrågorna vill jag framhålla, att löneställningen för anstaltens personal prövats av 1952 års riksdag (prop. nr 107, 146 och 241). Dock bör medel anvisas till bestridande av de på nästa budgetår belöpande kostnaderna för de i anledning av sistnämnda proposition beslutade löneregleringarna. Härför erfordras ett belopp av 48 756 kronor.

Riksförsäkringsanstaltens beräkning av kostnaderna under omräkningsposterna, tillhoppa 1 186 204 kronor, torde kunna godtagas. De föreslagna ändringarna i personalförteckningen i fråga om en aktuarietjänst och vissa kontorsbiträdestjänster bör genomföras.

För innevarande budgetår har ett belopp av 20 000 kronor beräknats för uppskov med tidigare beslutad omorganisation av andra skaderegleringsbyrån i avvaktan på viss ombyggnad av riksförsäkringsanstaltens ämbetshus. Enligt vad byggnadsstyrelsen under hand upplyst, kan byggnadsarbetena beräknas slutförda före ingången av nästa budgetår. Med

hänsyn härtill bör de angivna omläggningarna kunna genomföras fr. o. m. sistnämnda tidpunkt och jag föreslår därför, att anslaget minskas med nämnda belopp.

Socialförsäkringsutredningen har i november 1952 avlämnat betänkande (SOU 1952: 39) med förslag om införande fr. o. m. den 1 januari 1955 av obligatorisk, med yrkesskadeförsäkringen samordnad sjukförsäkring. I betänkandet har utredningen föreslagit, att pensionsstyrelsens sjukkassebyrå snarast möjligt och, om så kan ske, redan fr. o. m. ingången av nästa budgetår skall överföras till riksförsäkringsanstalten. Det är nämligen enligt utredningens mening lämpligast att ett enda ämbetsverk leder förberedelsearbetena för lagstiftningens genomförande. Den sålunda förordade organisationsförändringen är avsedd som en provisorisk åtgärd. Hela problemet rörande den centrala administrationen av den föreslagna sjuk- och yrkesskadeförsäkringen avser jag att inom kort upptaga till översyn. Det är min avsikt att, sedan socialförsäkringsutredningens betänkande varit föremål för remissbehandling, om så befinner sig möjligt föreslå proposition till innevarande års riksdag på grundval av utredningens förslag. Jag delar utredningens uppfattning angående lämpligheten av att förberedelsearbetet för genomförandet av den planerade lagstiftningen ledes av ett enda ämbetsverk. Då vidare en samordning av sjukförsäkring och olycksfallsförsäkring måste eftersträvas vilken ställning som än tages till nu föreliggande förslag, vill jag redan nu föreslå att sjukkassebyrån fr. o. m. ingången av nästa budgetår överföres till riksförsäkringsanstalten. De vid denna byrå placerade tjänsterna bör således den 1 juli 1953 flyttas över till riksförsäkringsanstaltens personalstat och i förekommande fall uppföras på anstaltens personalförteckning. Vidare bör anstaltens avlöningsanslag i detta sammanhang höjas med 913 400 kronor, vilken ökning motsvaras av en lika stor minskning under pensionsstyrelsens avlöningsanslag.

Anslaget bör således höjas med (5 300 + 48 756 + 1 186 204 — 20 000 + 913 400) 2 133 600 kronor eller i runt tal 2 133 000 kronor och uppföras med (6 087 000 + 2 133 000) 8 220 000 kronor.

Medelsbehovet fördelar sig på de skilda anslagsposterna på följande sätt:
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 053 000 (+ 416 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 63 600 (+ 5 400) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 3 298 000 (+ 394 000) kronor;

rörligt tillägg 2 805 400 (+ 1 317 600) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för riksförsäkringsanstalten vidtaga de ändringar, som av mig angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksförsäkringsanstalten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 053 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	63 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	3 298 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 805 400
	Summa kronor 8 220 000;

c) till *Riksförsäkringsanstalten*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 8 220 000 kronor.

[77] 4. **Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgifter
1951/52	433 000	644 659
1952/53 (statsliggaren s. 336)	585 000	
1953/54 (förslag)	678 000	

Yrkanden.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{29/8} 1952) hemställt, att anslaget uppräknas med 37 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	10 000
2. Reseersättningar	3 000
3. Övriga expenser	24 000
	37 000

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1950/51 och 1951/52 73 887 resp. 90 002 kronor; anslag 1952/53 65 000 kronor.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1950/51 och 1951/52 17 465 resp. 18 928 kronor; anslag 1952/53 21 000 kronor. — Av ökningen faller 2 000 kronor på taxehöjningar och 1 000 kronor på väntade höjningar av traktamentsersättningar.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1950/51 och 1951/52 387 296 och 499 997 kronor; anslag 1952/53 427 500 kronor. — Av ökningen faller 12 000 kronor på höjda städningskostnader och lika mycket på telefntaxehöjningar.

Yttrande.

Statskontoret anser, att sjukvårdsposten med hänsyn till utgifterna under de senaste budgetåren bör höjas med 15 000 kronor. En ökning av posten till reseersättningar med 1 000 kronor bör vara tillfyllest. I övrigt har ämbetsverket intet att erinra.

Departementschefen.

I överensstämmelse med statskontorets förslag bör posten till sjukvård höjas med 15 000 kronor och posten till reseersättningar med 1 000 kronor. Jag bilräder vidare riksförsäkringsanstaltens förslag om uppräknig av posten till övriga expenser med 24 000 kronor. Anslaget bör således till en början höjas med (15 000 + 1 000 + 24 000) 40 000 kronor.

Under nästföregående punkt har jag förordat överflyttning till riksförsäkringsanstalten av pensionsstyrelsens sjukkassebyrå. Den å denna byrå belöpande delen av pensionsstyrelsens omkostnadsanslag, 53 000 kronor, bör överföras till förevarande anslag.

Anslaget bör således räknas upp med (40 000 + 53 000) 93 000 kronor och alltså uppföras med (585 000 + 93 000) 678 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 678 000 kronor.

[78] 5. **Riksförsäkringsanstalten: Riksförsäkringsanstaltens ortsbud m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	285 000	288 295
1952/53 (statsliggaren s. 336)	303 000	
1953/54 (förslag)	323 000	

Av detta anslag utgår ersättningar till anstaltens ortsbud och ombud för den särskilda fiskarförsäkringen samt arvoden för upprättande av s. k. arbetsgivarförteckningar i 32 magistratsstäder.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. ^{29/8} 1952) erinrat, att Kungl. Maj:t den 15 maj 1952 medgivit överskridande av anslaget för innevarande budgetår med 7 600 kronor, avseende höjning av löner till personalen å ombudskontoret i Göteborg i anledning av 1952 års höjning av det rörliga tillägget, samt att 1952 års riksdag anvisat ett belopp av 10 000 kronor för höjning av ombudsarvodena; sistnämnda belopp kompletterade för helt budgetår ett lika stort belopp som av 1951 års riksdag anvisades för arvodesförbättringar fr. o. m den 1 januari 1952. Anslaget för nästa budgetår bör först och främst uppräknas med angivna belopp av 7 600 kronor. Vidare föreslås, att ytterligare 10 000 kronor anvisas för arvodesförbättringar. I fiskarförsäkringsarvoden utbetalades budgetåret 1951/52 24 754 kronor; medelsbehovet för nästa budgetår beräknas med ledning härav till 25 000 kronor eller 2 400 kronor mer än för innevarande budgetår. Riksförsäkringsanstalten föreslår alltså, att anslaget uppräknas med (7 600 + 10 000 + 2 400) 20 000 kronor.

Statskontoret har inhämtat, att en förbättring av samtliga ombudsarvoden icke kunnat genomföras med de medel, som av 1952 års riksdag anvisades för detta ändamål; ämbetsverket vill fördenskull icke motsätta sig att

ytterligare 10 000 kronor ställes till anstaltens förfogande härför. I övrigt har framställningen icke givit anledning till uttalande.

Vidare torde få anmälas, att *Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund* (skr. 15/11 1951) hemställt om inplacering i lönegrad av den arvodesanställda personalen vid ombudskontoret i Göteborg. *Riksförsäkringsanstalten* anför, att frågan bör anstå i avvaktan på ställningstagande till spörsmålet om den sociala olycksfallsförsäkringens organisation i stort. *Statskontoret* anser däremot att vederbörande personal bör erhålla anställning som extra tjänstemän.

Departementschefen.

Enligt vad jag under hand inhämtat har de arvodesförbättringar, för vilkas genomförande medel anvisades av 1951 och 1952 års riksdagar, icke förslagit till en förbättring av samtliga arvoden. Med hänsyn härtill och då någon kompensation ännu icke lämnats för prisstegringarna under åren 1951 och 1952 biträder jag förslaget att ytterligare 10 000 kronor anvisas till höjning av arvoden. Ej heller har jag något att erinra mot riksförsäkringsanstaltens beräkning av medelsbehovet i övrigt. Frågan om anställningsformerna för viss personal vid göteborgskontoret bör på av riksförsäkringsanstalten anförda skäl tills vidare anstå. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksförsäkringsanstalten*: *Riksförsäkringsanstaltens* *ortsombud m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 323 000 kronor.

[79] 6. **Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 3 400 000 kronor. Vidare har under rubriken Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. anvisats ett förslagsanslag av 3 250 000 kronor.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 20/8 1952) behandlat frågan om anslag för nästa budgetår under nyssnämnda rubriker. Vad beträffar anslaget till ersättnings tillägg har anstalten föreslagit en sänkning till 3 100 000 kronor. Det andra anslaget bör enligt anstaltens mening höjas till 3 350 000 kronor.

Departementschefen.

Jag har för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att förelägga riksdagen förslag om höjning av vissa av de ersättningar, som utgår för de äldre olycksfallen. Då beslut i detta hänseende synes beröra anslagsberäkningen för båda de angivna anslagen, bör dessa i statsverkspropositionen uppföras med endast preliminärt beräknade belopp, vilka bör angivas till 5 000 000 kronor för anslaget till vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m. och 3 700 000 kronor för anslaget till stats-

verket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

Under nästföljande punkt gör jag framställning rörande sistnämnda anslag. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Vissa tilllägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1953/54 beräkna ett förslagsanslag av 5 000 000 kronor.

[80] 7. Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.

Under återopande av vad jag anfört under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.* för budgetåret 1953/54 beräkna ett förslagsanslag av 3 700 000 kronor.

[81] 8. **Bidrag till fiskares försäkring.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	100 000	98 262
1952/53 (statsliggaren s. 339)	100 000	
1953/54 (förslag)	100 000	

Anslaget bör i överensstämmelse med förslag av riksförsäkringsanstalten (skr. ^{29/8} 1952) uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till fiskares försäkring* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[82] 9. **Arbetskyddsstyrelsen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	693 000	856 904
1952/53 (statsliggaren s. 339)	833 000	
1953/54 (förslag)	996 000	

Yrkanden.

Arbetskyddsstyrelsen har (skr. ^{27/8} 1952) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med — avrundat — 205 100 kronor.

Omorganisation.

1. 1 byråingenjörstjänst i Ca 25 utbytes mot en byråsekreterartjänst i Ca 25

Löneregleringar.

2. 2 förste byråingenjörer Ca 27—Ca 29	3 744
3. 1 kanslibitråde i Ca 11 i st. f. kontorsbiträde i Ca 8	348
4. 1 kassör i Ca 19 i st. f. kansliskrivare i Ce 15	1 380
5. 1 kanslibitråde i Ca 11 i st. f. kontorsbiträde i Ce 8	756
6. 1 kontorist i Ca 13 i st. f. kanslibitråde i Ce 11	348
7. 1 materialförvaltare i Ca 14 i st. f. förste expeditionsvakt i Ca 11	408
8. 1 konsulent Cg 20—Ce 22	1 536
9. 1 byrådirektör Ca 31—Ca 33	1 656
10. 1 förste byråsekreterare i Ca 27 i st. f. amanuens (byråsekreterare)	1 812

Personalförstärkningar.

11. 2 förste byråingenjörer i Ce 27	36 552
---	--------

Omräkningar.

12. Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	3 090
13. Omräkning av rörligt tillägg	119 735
14. 1952 års tjänsteförteckningsrevision	33 753
15. 1 förste byråsekreterare i Ca 29 å övergångsstat överföres till ordinarie stat	—
	205 118

Vidare föreslås att 1 förste byråingenjörstjänst i Ce 27 på trafikavdelningen och 1 kontorsbiträdestjänst i Ce 8 ordinariesättes.

Motivering.

1. En å kanslibyrån befintlig byråingenjörstjänst är avsedd för upplysnings- och utbildningsverksamhet. Jämlikt Kungl. Maj:ts medgivande den 29 februari 1952 har för dessa uppgifter meddelats ett förordnande att fullgöra göromål, vilka eljest ankommer på byråsekreterare. Anordningen med en jurist i stället för tekniker har visat sig mycket tillfredsställande. Byråingenjörstjänsten bör utbytas mot en byråsekreterartjänst.

2.—7. Tjänsterna bör uppflyttas med hänsyn till kvalificerade arbetsuppgifter.

8. Konsumenten, som genom 1952 års tjänsteförteckningsrevision uppflyttats från Cg 18 till Cg 20, har att verka för förbättrad mathållning och hygien i skogsarbetarförläggningarna. Tjänsten torde närmast vara att jämställa med hemkonsulenttjänsterna i Ca 22.

9. Samtliga byrådirektörer utom byrådirektören å sociala avdelningen flyttades genom 1952 års tjänsteförteckningsrevision upp till 33 lönegraden. Sociala avdelningen är en fristående avdelning och dess chef har betydelsefulla och omfattande arbetsuppgifter.

10. Arbetsuppgifterna å sociala avdelningen kräver att byrådirektören vid sin sida har en kvalificerad befattningshavare med erfarenhet av arbete

som socialinspektör. Det är även av vikt att vid byrådirektörens frånvaro en i såväl byrå- som fältarbetet erfaren ersättare finnes att tillgå. Som vikarie måste nu anlitas en socialinspektör, varvid dennes göromål i distriktet blir eftersatta.

11. Tekniska byråns arbete med utarbetande av anvisningar till förebyggande av ohälsa och olycksfall och andra generella direktiv har måst eftersättas. För att råda bot på dessa förhållanden erfordras en personalförstärkning.

15. Enligt beslut av 1948 års riksdag skulle styrelsen utrustas med en kansliavdelning. Personalen skulle bestå av — förutom biträden m. m. — en byrådirektör, en byråingenjör (jfr p. 1) och 2 amanuenser. Å byrån har dock sedan styrelsens inrättande varit placerad en förste byråsekreterare å övergångsstat i stället för en av amanuenserna. Medel har beräknats för förste byråsekreteraren men icke för amanuensen. Fr. o. m. den 1 juli 1952 har avdelningen ombildats till byrå. Då byråchefen har ett stadigvarande behov av en kvalificerad närmaste man, bör förste byråsekreterartjänsten å övergångsstat överföras till ordinarie stat.

Yttrande.

Statskontoret erinrar, att frågan om inrättande på tekniska byrån av nya extra ordinarie byråingenjörsbefattningar i Ce 27 var föremål för prövning vid 1951 års riksdag utan att föranleda någon statsmakternas åtgärd (V ht 1951 s. 106). Den anförda motiveringen har icke övertygat ämbetsverket om att oavvisligt behov av den begärda personalförstärkningen föreligger, varför statskontoret avstyrker framställningen i denna del. Frågan om lönegradsuppflyttningar bör prövas vid tjänsteförteckningsrevisionen. I den mån sådana spörsmål redan behandlats vid denna revision och varit underställda riksdagens prövning bör förslag om ändrad lönegradsplacering icke föranleda till åtgärd. I övrigt har statskontoret icke något att erinra.

Departementschefen.

Jag tillstyrker arbetarskyddsstyrelsens förslag att en byråingenjörstjänst i Ca 25 på kanslibyrån utbytes mot en byråsekreterartjänst i samma lönegrad.

Styrelsens förslag rörande löneregleringar och personalförstärkningar kan jag icke biträda. Vad beträffar löne regleringsfrågorna vill jag framhålla, att löneställningen för styrelsens personal prövats av 1952 års riksdag (prop. nr 14, 107, 241 och 245). Jag vill emellertid erinra, att riksdagen i anledning av propositionerna nr 241 och 245 fattat beslut om löne regleringar inom styrelsen, varigenom bl. a. vissa av de här framförda förslagen i huvudsak beaktats. I detta sammanhang vill jag föreslå, att medel anvisas för genomförande av dessa löne regleringar. Medelsbehovet uppgår under nästa budgetår till 4 668 kronor.

Arbetarskyddsstyrelsens beräkning av kostnaderna under omräkningsposterna, tillhoppa 156 578 kronor, kan godtagas.

I fråga om överförande av tjänster till ordinarie stat kan jag endast biträda förslaget om ordinariesättning av ett kontorsbiträde.

De till arbetarskyddsstyrelsens överläkare och biträdande läkare utgående arvoden höjdes av 1952 års riksdag från 8 000 till 8 800 resp. från 6 000 till 6 600 kronor. Arvoden bör fr. o. m. nästa budgetår utgå med 9 600 resp. 7 200 kronor. De årliga merkostnaderna för denna höjning uppgår till 1 400 kronor för de båda läkarna och 100 kronor för semestervikarier åt dem, eller tillhoppa 1 500 kronor.

Anslaget bör således ökas med $(4\,668 + 156\,578 + 1\,500)$ 162 746 kronor eller i runt tal 163 000 kronor och alltså uppföras med $(833\,000 + 163\,000)$ 996 000 kronor.

Medelsbehovet fördelar sig på de skilda anslagsposterna på följande sätt: avlöningar till ordinarie tjänstemän 407 700 (+ 17 100) kronor; arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 49 200 (+ 1 500) kronor.

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 214 200 (+ 11 200) kronor;

rörligt tillägg 324 900 (+ 133 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för arbetarskyddsstyrelsen en byråingenjörstjänst i Ca 25 utbytes mot en byråsekreterartjänst i samma lönegrad samt att antalet kontorsbiträden i Ca 8 ökas med ett;

b) godkänna följande avlöningsstat för arbetarskyddsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	407 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 200
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	214 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	324 900
	Summa kronor 996 000;

c) till *Arbetarskyddsstyrelsen*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 996 000 kronor.

[83] 10. Arbetarskyddsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	92 000	128 164
1952/53 (statsliggaren s. 340)	112 000	
1953/54 (förslag)	130 500	

Yrkanden.

Arbeterskyddsstyrelsen har (skr. ²⁷/8 1952) föreslagit, att anslaget höjes med 27 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	1 000	
2. Reseersättningar	10 000	
3. Expenser för eget behov:		
a. Bränsle, lyse och vatten		1 000
b. Övriga expenser för eget behov	17 000	
	28 000	1 000
	+ 27 000	

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 5 310 och 5 906 kronor; anvisat 1952/53 4 000 kronor.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 41 229 och 46 000 kronor; anvisat 1952/53 46 000 kronor. — Några i slutet av budgetåret 1951/52 planerade resor måste inställas på grund av brist på medel. Med hänsyn härtill och till de ökade resekostnaderna samt till den väntade höjningen av traktamentsersättningarna bör anslagsposten höjas med 10 000 kronor.

3 a. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 6 078 och 8 685 kronor; anvisat 1952/53 12 000 kronor. — Enligt väg- och vattenbyggnadsstyrelsens samt luftfartsstyrelsens beräkningar uppgår arbetarskyddsstyrelsens andel i de gemensamma kostnaderna för dessa ändamål i ämbetshuset till 10 225 kronor.

3 b. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 35 000 och 49 000 kronor; anslag 1952/53 34 000 kronor. — Den föreslagna uppräknigen motiveras med kostnadsstegringarna. Dock har till inköp och underhåll av inventarier beräknats 6 500 kronor, medan utgiften för ändamålet under 1950/51 och 1951/52 uppgick till endast 4 645 resp. 2 880 kronor.

Yttrande.

Statskontoret anser, att sjukvårdsposten med hänsyn till utgifterna under budgetåret 1951/52 bör höjas med 1 500 kronor. Höjningen av anslagsposten till reseersättningar bör begränsas till 4 000 kronor. Ämbetsverket kan icke tillstyrka ökade medel för inköp och underhåll av inventarier. I övrigt har statskontoret icke något att erinra.

Departementschefen.

I överensstämmelse med statskontorets förslag bör anslagsposten till sjukvård uppräknas med 1 500 kronor. Vad beträffar anslagsposten till reseersättningar anser jag, att även denna bör höjas; jag kan dock icke biträda större ökning än med 4 000 kronor. Slutligen föreslår jag, att för övriga

expenser för eget behov avses ett med 14 000 kronor förhöjt belopp. Delposten till bränsle, lyse och vatten kan i överensstämmelse med styrelsens eget förslag sänkas med 1 000 kronor. Omkostnadsanslaget bör således uppräknas med (1 500 + 4 000 + 14 000 — 1 000) 18 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arbetskyddsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 130 500 kronor.

[84] 11. **Yrkesinspektionen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 565 000	1 830 169
1952/53 (statsliggaren s. 341)	1 896 000	
1953/54 (förslag)	2 352 000	

Yrkanden.

Arbetskyddsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1952) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår höjes med — avrundat — 519 000 kronor.

	Ökning
Löneregleringar.	
1. 4 socialinspektörer Ca (Ce) 25—Ca 27	2 856
2. 17 yrkesunderinspektörer Ca (Ce) 21—Ca (Ce) 23	14 334
3. 1 skogsyrkesinspektör Ca 31—Ca 33	756
4. 1 förste assistent i Ce 27 i st. f. assistent i Cg 25	1 812
5. 1 konsulent Cg 20—Ce 22	1 476
6. 1 kanslibiträde i Ca 11 i st. f. kontorsbiträde i Ca 8	348

Personalförstärkningar.

7. 1 läkare	6 600
Semestervikarie	550
8. 3 yrkesunderinspektörer i Ce 23	43 128
9. Tillfällig skrivhjälp	2 000

Omräkningar m. m.

10. Reglerad befordringsgång och löneklassuppflyttningar	17 619
11. Omräkning av rörligt tillägg	294 360
12. 1952 års tjänsteförteckningsrevision	133 311
	<u>519 150</u>

Vidare föreslår styrelsen, att 1 kontorsbiträdestjänst i Ce 8 ordinarie-sättes.

Motivering.

1. Landets tre största städer ingår i I, V och VI distrikten och II distriktet omfattar bl. a. de många industriorterna runt Stockholm. I dessa distrikt

ställes socialinspektörerna inför ett större antal svåra problem än inom andra distrikt.

2. Vid yrkesinspektionen finns 32 ordinarie och 7 extra ordinarie yrkesunderinspektörer. Av de förra uppflyttades 22 genom 1952 års tjänsteförteckningsrevision från Ca 21 till Ca 23. Samtliga yrkesunderinspektörer har exakt samma arbetsuppgifter.

3. Tjänsten som skogsyrkesinspektör i norra distriktet är jämförlig med yrkesinspektörstjänsterna inom den allmänna yrkesinspektionen, vilka är placerade i Ca 33.

4. Assistenten vid skogsyrkesinspektionen i norra distriktet är alltför lågt placerad i jämförelse med jägmästarbefattningar vid andra skogliga verk.

5. Beträffande motiveringen hänvisas till vad som anförts beträffande motsvarande befattning hos arbetarskyddsstyrelsen under styrelsens avlöningsanslag.

6. Biträdet i norra skogsyrkesinspektionsdistriktet bör jämföras med expeditionsföreståndarna i Ca 11 inom den allmänna yrkesinspektionen.

7. Redan för budgetåren 1951/52 och 1952/53 hemställde styrelsen om medel till en läkare med stationering i Göteborg; förslagen bifölls emellertid icke. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till V ht 1951 s. 109.

8. Av de ordinarie yrkesunderinspektörerna uppehåller sex icke sina befattningar på grund av förordnanden å högre tjänster. För tre av dessa har anställts ersättare i Cg 20. Det har visat sig föreligga vissa svårigheter att behålla lämpliga yrkesunderinspektörsaspiranter om dessa icke kan påräkna pensionsberättigad anställning inom rimlig tid. Med hänsyn härtill och då personal inom den reglerade befordringsgången i princip antages till extra ordinarie tjänstemän efter 1½ år, bör ytterligare tre extra ordinarie yrkesunderinspektörsbefattningar inrättas med placering — enligt förslag under punkt 2 — i Ce 23. Frånsett skillnaden mellan 20 och 23 lönegraden uppstår ingen kostnadsökning, enär i realiteten motsvarande besparing göres på ordinarieanslaget.

9. Skrivarbetet i norra skogsyrkesinspektionsdistriktet är numera så omfattande att det ej utan olägenhet kan påläggas distriktets enda biträde.

Yttrande.

Statskontoret anser sig icke kunna tillstyrka gjorda framställningar om lönegradshöjningar, anställande av ytterligare en läkare samt inrättande av ytterligare 3 extra ordinarie yrkesunderinspektörstjänster. I övrigt har ämbetsverket icke något att erinra.

Departementschefen.

Löneställningen för yrkesinspektionens personal har prövats av 1952 års riksdag efter förslag i propositionerna nr 14 och 107. I princip bör någon förnyad prövning av dessa frågor icke nu ske. Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anförte vid anmälan av för flera huvudtitlar

gemensamma frågor föreslår jag dock, att en vid norra skogsinspektionsdistriktet placerad kontorsbiträdestjänst i Ca 8 utbytes mot en kanslibiträdestjänst i Ca 11. Merkostnaderna härför uppgår till 348 kronor. Vidare föreslår jag, att assistenttjänsten i Cg 25 vid norra skogsyrkesinspektionsdistriktet föres å extra ordinarie stat; denna anordning medför inga merkostnader för tjänsten.

Arbetskyddsstyrelsen har hemställt om ytterligare en läkare vid yrkesinspektionen. Vid anmälan av propositionen 1948: 184 underströk min företrädare i ämbetet vikten av en vidgad läkarmedverkan inom inspektionen samt föreslog att till inspektionen skulle försöksvis knytas två läkare med uppgift att biträda vid tillsynens utövande samt verkställa erforderliga utredningar; läkarna borde under försökstiden stationeras i Stockholm och deras verksamhet företrädesvis förläggas till I och II distriktet. Riksdagen hade intet att erinra mot propositionen i denna del (statsutsk. utl. nr 148; rd. skr. nr 328). Arbetskyddsstyrelsen har senare vid flera tillfällen hemställt om medel till ytterligare en läkare, vilken borde stationeras i Göteborg och ha sin verksamhet förlagd huvudsakligen till IV, VI, VII och VIII distriktet. Någon sådan förstärkning har dock ännu ej skett. — För en var av de båda nu anställda läkarna har beräknats en arbetsvecka om sex timmar. Det är naturligt att dessa läkare under sådana förhållanden i ringa omfattning kan disponeras för verksamheten inom andra distrikt än I och II distriktet. Med hänsyn härtill och då erfarenheterna av läkarnas medverkan inom yrkesinspektionen är goda, vill jag nu biträda arbetskyddsstyrelsens framställning om medel till en läkare med stationering i Göteborg. Arvodet bör, vid bifall till mitt i det följande avgivna förslag om höjning av arvoden för yrkesinspektionens läkare, bestämmas till 7 200 kronor, varjämte för ersättning till semestervikarie bör beräknas ett belopp av 600 kronor. Den årliga kostnaden för läkaren uppgår således till 7 800 kronor.

Förslaget att inrätta särskilda extra ordinarie tjänster för tre extra yrkesunderinspektörer, vilka anställts som vikarier för tre ordinarie yrkesunderinspektörer, kan jag ej biträda.

I enlighet med arbetskyddsstyrelsens förslag bör 2 000 kronor anvisas till förstärkning av skrivpersonalen vid norra skogsyrkesinspektionsdistriktet. Styrelsens beräkning av kostnaderna under omräkningsposterna, tillhoppa 445 290 kronor, kan godtagas.

I enlighet med styrelsens förslag bör en kontorsbiträdestjänst i Ce 8 ordinariesättas.

De till yrkesinspektionens läkare utgående arvoden höjdes av 1952 års riksdag från 6 000 till 6 600 kronor. De bör fr. o. m. nästa budgetår utgå med 7 200 kronor. De årliga merkostnaderna för denna höjning uppgår till 1 200 kronor för de båda nu anställda läkarna och 100 kronor för deras semestervikarier eller tillhoppa 1 300 kronor.

Anslaget bör således höjas med $(348 + 7\,800 + 2\,000 + 445\,290 +$

1 300) 456 738 kronor eller i runt tal 456 000 kronor och alltså uppföras med (1 896 000 + 456 000) 2 352 000 kronor.

Medelsbehovet fördelar sig på de skilda anslagsposterna på följande sätt:
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 077 500 (+ 81 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 23 400 (+ 9 100) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 443 600 (+ 19 600) kronor);

rörligt tillägg 807 500 (+ 346 300) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) besluta, att i personalförteckningen för yrkesinspektionen antalet kanslibiträden i Ca 11 skall ökas med ett;

b) fastställa följande avlöningsstat för yrkesinspektionen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 077 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	23 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ...	443 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	807 500
	Summa kronor 2 352 000;

c) till *Yrkesinspektionen*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 352 000 kronor.

[85] 12. **Yrkesinspektionen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	389 000	423 710
1952/53 (statsliggaren s. 342)	451 000	
1953/54 (förslag)	503 500	

Yrkanden.

Arbeterskyddsstyrelsen har (skr. ^{29/8} 1952) hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 126 000 kronor.

	Ökning
1. Reseersättningar	105 000
2. Expenser:	
a. Bränsle, lyse och vatten	1 500
b. Övriga expenser	19 500
	126 000

Motivering.

1. *Reseersättningar.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 326 859 och 288 213 kronor; anslag 1952/53 370 000 kronor.

Inför innevarande budgetår framhöll styrelsen, att inspektionsfrekvensen under år 1950 var 2,0 räknat i år mellan inspektionsbesöken. För att denna frekvens, som betecknades som ett höjdläge, skulle kunna vidmakthållas beräknade styrelsen ett behov av 380 000 kronor. Med angivna inspektionsfrekvens erfordras under nästa budgetår med hänsyn till höjda resekostnader och väntade höjningar av traktamentsersättningarna 440 000 kronor. Slutligen bör 35 000 kronor beräknas för resor i samband med utbildnings- och fortbildningskurser, som styrelsen anser angeläget att anordna.

2 a. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 4 992 och 7 021 kronor; anslag 1952/53 6 500 kronor. — Enligt beräkningar, delvis gjorda av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt luftfartsstyrelsen, torde kostnaderna för nästa budgetår uppgå till 8 200 kronor.

2 b. *Övriga expenser.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 65 088 och 65 200 kronor; anslag 1952/53 66 500 kronor. -- Den föreslagna uppräknigen motiveras huvudsakligen med kostnadsstegringarna. Dock har för interurbansamtal beräknats ett belopp av 15 000 kronor, medan utgiften under budgetåret 1951/52 endast uppgick till 4 427 kronor. Styrelsen motiverar denna höjning med att medelstillgången f. n. icke medgiver att telefon användes i önskvärd omfattning, varför befattningshavarna måste iakttaga en i fråga om detta kommunikationsmedel mycket olämplig sparsamhet. Kostnaderna för interurbansamtal uppgick under budgetåret 1951/52 till 3 kronor 50 öre per inspekterande befattningshavare och månad. Vidare har styrelsen för inventarier beräknat ett belopp av 12 000 kronor mot under budgetåret 1951/52 utgivna 7 465 kronor; höjningen motiveras med behov av fortsatt utbyggnad av distriktens register över arbetsställen m. m.

Yttrande.

Statskontoret kan icke tillstyrka, att medel anvisas till resekostnader i samband med utbildningskonferenser. Då anslagsposten för budgetåret 1952/53 uppräknades med 50 000 kronor, bör ytterligare förstärkning icke komma i fråga. Däremot motsätter sig statskontoret icke höjning av delposten till övriga expenser för att möta ökade utgifter för städning och telefon; uppräknigen bör dock begränsas till 13 500 kronor. I övrigt har ämbetsverket intet att erinra.

Departementschefen.

Vad först beträffar anslagsposten till reseersättningar vill jag framhålla, att belastningen å denna post under budgetåret 1951/52 enligt riksräkenskapsverkets budgetredovisning uppgick till 344 609 kronor. Skillnaden i förhållande till det av arbetarskyddsstyrelsen uppgivna beloppet betingas av bokföringstekniska åtgärder. Enligt vad jag inhämtat kan kostnaderna för

de under budgetåret 1951/52 företagna resorna uppskattas till ca 330 000 kronor. Vad beträffar anslagsäskandena för nästa budgetår anser jag mig icke kunna tillstyrka att medel anvisas för resor i samband med vissa kurser för inspektionens befattningshavare. Däremot bör posten i fråga höjas med hänsyn till de under år 1952 inträffade ökningarna av resekostnader och traktamentsersättningar. Arbetarskyddsstyrelsen har hemställt om ökning på dessa skäl med 70 000 kronor. Jag kan emellertid icke biträda större ökning än med 35 000 kronor och förutsätter därvid att styrelsen noga beaktar alla möjligheter att rationalisera och förbilliga reseverksamheten så att den kan bedrivas i tillfredsställande omfattning inom ramen för det till buds stående beloppet.

Till bränsle, lyse och vatten bör i överensstämmelse med arbetarskyddsstyrelsens förslag beräknas ytterligare 1 500 kronor. Vad beträffar delposten till övriga expenser kan jag icke tillstyrka höjning med mer än 16 000 kronor.

Anslaget bör således räknas upp med $(35\ 000 + 1\ 500 + 16\ 000)$ 52 500 kronor och alltså anvisas med $(451\ 000 + 52\ 500)$ 503 500 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Yrkesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 503 500 kronor.

[86] 13. **Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	80 000	80 000
1952/53 (statsliggaren s. 343)	80 000	
1953/54 (förslag)	90 000	

Arbetarskyddsstyrelsen har (skr. ²⁶/₈ 1952) hemställt, att anslaget höjes med 20 000 kronor. Av de organisationer, vilka erhållit bidrag under budgetåret 1951/52, har två, nämligen arbetarnas bildningsförbund och jordbrukets skyddspropaganda, anhållit om höjning av bidraget, envar med 5 000 kronor. Framställningar föreligger även från andra organisationer, vilka hittills icke erhållit bidrag, nämligen från Göteborgs arbetarskyddsförening om 5 000 kronor och från svenska arbetarskydds- och samaritföreningars samorganisation om största möjliga anslag. Frånsett det ökade intresset för arbetarskyddsupplysningen talar de allmänna prisstegringarna för en höjning av anslaget.

Statskontoret vill med hänsyn till de senare årens löne- och prisstegringar icke motsätta sig en begränsad höjning av anslaget, förslagsvis med 10 000 kronor.

Departementschefen.

Förevarande anslag har varit uppfört med oförändrat belopp alltsedan budgetåret 1949/50. Med hänsyn till de allmänna kostnadsstegringar som förekommit under de senare åren och för att stimulera det ökande intresset för upplysningsverksamheten bör anslaget för nästa budgetår höjas. Jag anser emellertid, att höjningen bör begränsas till 10 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 90 000 kronor.

[87] 14. **Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	10 000	2 438
1952/53 (statsliggaren s. 343)	5 000	
1953/54 (förslag)	5 000	

I överensstämmelse med förslag av arbetarskyddsstyrelsen (skr. 28/8 1952) anser jag, att anslaget bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

F. Folkpensionering m. m.

[88] 1. Pensionsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	3 927 000	4 871 164
1952/53 (statsliggaren s. 343)	4 707 000	
1953/54 (förslag)	4 737 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1952) anført, att de organisationsundersökningar, som under medverkan av statens organisationsnämnd pågått hos styrelsen alltsedan mars 1948, tills vidare nedlagts -- bortsett från vissa undersökningar å sjukkassebyrån — i avvaktan på resultatet av de pågående utredningarna rörande den allmänna sjukförsäkringen m. m. och för utarbetande av slutligt förslag till allmän pensionsförsäkring. Beträffande sjukkassebyrån har organisationsnämnden under hand till styrelsen avgivit förslag till organisation.

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen föreslår, att anslaget höjes med 1 118 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Kanslibyrån, registeravdelningen:		
1 kanslibitråde Ce 11 i st. f. kontorsbiträde	1 032	
2. Försäkringsbyrån, barnbidragsavdelningen:		
1 kanslibitråde Ce 11 och 8 biträden i reglerad befördringsgång utgår		57 228
3. Försäkringsbyrån, pensionsavdelningen:		
1 kanslibitråde Ce 11	8 652	
4. Försäkringsbyrån, adresstryckeriet:		
1 tjänst i Ce 9 utgår		9 000
5. Försäkringsbyrån, maskinavdelningen:		
1 byåringenjör Ce 25 i st. f. tjänst i Ce 23	1 692	
2 kansliskrivare Ce 15 i st. f. tjänstemän i Cg 9 ...	4 392	
4 kanslibitraden Ce 11 i st. f. tjänstemän i 9 lönegraden	3 024	
1 tjänst i Ce 9	9 000	
6. Försäkringsbyrån, stansningsavdelningen:		
1 biträde i reglerad befördringsgång	6 072	
7. Gransknings- och sjukvårdsbyråerna:		
3 förste byråsekreterare Ca 29 utgår		68 652
2 amanuenser och 2 biträdestjänster i reglerad befördringsgång utgår		38 472
4 amanuenser	52 656	

	Ökning	Minskning
8. Sjukkasseybrån:		
Dubbling av byråchefstjänsten	26 700	
9. Sjukkasseybrån, inspektionsverksamheten:		
1 byrådirektör Ce 31	21 984	
3 förste byråsekreterare Ce 29	60 444	
2 förste byråsekreterare Ce 27	36 552	
10. Sjukkasseybrån, försäkringstekniska avdelningen:		
2 amanuenser	26 328	
1 kontorsskrivare Ce 19	11 868	
11. Sjukkasseybrån, ekonomisk-statistiska avdelningen:		
1 förste byråsekreterare Ce 27	18 276	
1 kontorsskrivare Ce 19	11 868	
2 amanuenser utgår		26 328
1 förordnande att bestrida göromål i 15 lönegraden indrages		10 092
1 kanslibitråde Ce 11 i st. f. för 1 kontorsbiträde ...	1 032	
2 biträden i reglerad befordringsgång utgår		12 144
12. Höjda arvoden till läkare	9 570	
13. Vissa engångsarbeten	225 400	
14. Omräkning:		
Uppflyttning av tjänster i anledning av 1952 års tjänsteförteckningsrevision	49 404	
Löneklassuppflyttningar	35 181	
Övertidsersättningar		27 000
Rörligt tillägg	746 120	
	1 367 247	248 916
	+ 1 118 331	

Motivering.

1. Arbetet med registret över levande personer har numera ökat så avsevärt, att ett av kontorsbiträdena ständigt sysselsättes med samma arbetsuppgifter som kanslibiträdet å avdelningen.

2. Efter samråd med statens organisationsnämnd har styrelsen företagit en omläggning av utbetalningssättet för särskilda barnbidrag samt änke- och änklingsbidrag. Tidigare har utbetalningen skett genom vanliga utbetalningskort, varvid styrelsens adresstryckeri tagits i anspråk. Sedan styrelsens uppsättning av hålkortsmaskiner utökats och personalrekryteringen underlättats har möjlighet uppkommit att utbetala nämnda bidrag medelst hålkort. Genom denna omläggning av utbetalningssättet vinnes en betydande personalbesparing.

3. Personalökningen föranledes av 1952 års ändringar i folkpensionslagens.

4. Personalminskningen föränledes av den under 2. omförmälda utbetalningsomläggningen.

5. Önskemålet om inrättande av en byråingenjörstjänst i Ce 25 (före 1 juli 1952 Ce 24) samt två kansliskrivartjänster i Ce 15 är detsamma som framfördes i föregående års petitaframställning men som då ej föränledde att medel anvisades. Med hänsyn till vad som tidigare anförts i frågan och till vikten av att störningar i arbetet undvikas — särskilt känsliga under det stundande omorganisationsarbetet beträffande folkpensioneringen — vidhåller styrelsen önskemålet om tjänsternas inrättande. Vid bifall här till kan en tjänst i Ce 23 och 2 tjänster i Cg 9 utgå.

Avgången av personal från avdelningen är fortfarande betydande, varför befordringsförhållandena på maskinavdelningen bör ytterligare förbättras. 4 kanslibiträdestjänster bör därför inrättas i stället för 4 tjänster i 9 lönegraden.

6. Personalökningen föränledes av att de särskilda barnbidragen samt änke- och änklingsbidragen kommer att utbetalas medelst hålkort.

7. Tre å övergångsstat uppförda förste byråsekreterarbefattningar i Ca 29 utgår ur organisationen i samband med att befattningshavarna avgår med pension.

Enligt en i avbidan på beslut av Kungl. Maj:t träffad preliminär överenskommelse mellan pensionsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen kommer fr. o. m. den 1 oktober 1952 handläggningen av huvuddelen av pensionsstyrelsens yrkesutbildningsärenden att efter hand flyttas över till arbetsmarknadsstyrelsen. Härigenom torde två biträden i den reglerade befordringsgången kunna utgå och två tjänstemän i amanuensgrad överföras till handläggning av pensionsärenden.

Med hänsyn till den ökade framtida arbetsbördan som omorganisationen av folkpensioneringen torde komma att medföra räknar styrelsen med en förstärkning av gransknings- och sjukvårdsbyråernas personal i högre lönegrad med utöver förenämnda två amanuenser ytterligare minst två amanuenser.

8. Dubblering av byråchefstjänsten å sjukkassebyrån har ägt rum sedan den 9 februari 1952, men särskilda medel för ändamålet har ej beräknats för innevarande budgetår. Dubblering erfordras även under budgetåret 1953/54.

9. I riksdagens revisorers berättelse år 1951 (s. 76—82) redogjordes för vissa iakttagelser angående styrelsens tillsyn över understödsföreningar m. m. I anledning av denna redogörelse framhöll statsutskottet (utl. 1952: 145) att utskottet bibragts den uppfattningen, att en effektivisering av den statliga kontrollen på förevarande område var påkallad. Då ett av organisationsnämnden framlagt principförslag just åsyftade en sådan intensifiering av inspektionsverksamheten som ansetts särskilt betydelsefull, syntes det utskottet angeläget att en omläggning av verksamheten enligt de av nämnden uppdragna riktlinjerna snarast kom till stånd. Jämväl andra åtgärder

för att förbättra tillsynen över här avsedda föreningar kunde självfallet komma i fråga. Enligt utskottets mening borde det få anses ankomma på Kungl. Maj:t att om möjligt redan till 1953 års riksdag framlägga de konkreta förslag härutinnan som kunde vara erforderliga. Riksdagen anslöt sig (skr. 1952: 293) till vad utskottet föreslagit.

Med anledning av vad sålunda förekommit föreslår pensionsstyrelsen förstärkning av sjukkassebyråns personal för inspektion av erkända sjuk-kassor och vissa andra understödsföreningar. Detta förslag, som överens-stämmer med vad styrelsen förordat i yttrande över vad riksdagsrevisorerna anfört i ämnet, innebär, att sjukkassebyrån för ifrågavarande uppgift skall förstärkas med en byrådirektör i Ce 31, 3 förste byråsekreterare i Ce 29 och 2 förste byråsekreterare i Ce 27.

10. På grund av svårigheter att anställa och behålla erforderlig amanu-enspersonal har arbetsbalans uppkommit å sjukkassebyråns försäkrings- tekniska avdelning och visst mycket betydelsefullt granskningsarbete har måst eftersättas. Till följd härav och av att antalet fall av kollektivt in- träde och kollektivt uppflyttning i de erkända sjukkassorna ökat synner- ligen kraftigt är en förstärkning av den kvalificerade personalen ofrånkom- lig. I sina preliminära beräkningar har styrelsen utgått från att en omedel- bar anställning av tre amanuenser vore oundgängligen nödvändig. Med hänsyn till svårigheten att anskaffa amanuenspersonal å avdelningen vågar styrelsen dock icke räkna med att kunna nyanställa mer än två amanuenser. Härjämte föreslår styrelsen inrättande av en befattning som kontorsskri- vare i lönegrad Ce 19.

11. Enligt av statens organisationsnämnd avgivet förslag till organisation av sjukkassebyrån skulle å byråns ekonomisk-statistiska avdelning finnas en tjänst i 31, en i 29, två i 27 och en i 25 lönegraden ävensom en amanuens- tjänst. Förslaget innebär, att en amanuens-tjänst i den nuvarande organisa- tionen utbytes mot en befattning som förste byråsekreterare i lönegrad 27 och att en amanuens-tjänst utbytes mot en kontorsskrivartjänst i lönegrad 19. Styrelsen anser oundgängligt, att utöver den av nämnden föreslagna amanuens-tjänsten ytterligare en amanuens placeras på avdelningen.

Förslaget att en kontorsbiträdestjänst skall utbytas mot en kanslibi- träddestjänst föranledes av organisationsnämndens förslag att avdelningens expedition skall förestås av ett kanslibitråde.

Ehuru det är mycket svårt att bedöma om avdelningens personal i kontors- och skrivbiträdesgrad kan minskas, räknar styrelsen med indragning av 2 skrivbiträdestjänster.

12. Arvodet till styrelsens överläkare utgör f. n. 11 004 kronor för år och arvodena till envar av de fem biträdande läkarna 6 600 kronor för år. Här- jämte har anslagits 5 446 kronor till vikarier och särskild läkarexpertis m. m. De låga arvodena gör att det är svårt att förvärva kvalificerade läkare. Antalet ärenden har under de senaste åren ökat och de enskilda ärendena har blivit mera tidsödande. Överläkararvodet bör höjas till 12 000 kronor

och arvodena till envar av de biträdande läkarna till 8 004 kronor, varjämlte anslagsbeloppet för ersättning åt vikarier m. m. bör höjas till 7 000 kronor.

13. Genomförandet av 1952 års folkpensionsreform, vilken träder i kraft den 1 januari 1954, kommer att medföra betydande utgifter. Förutom stansning av 600 000 hålkort, vartill styrelsen utlovats hjälp av statistiska centralbyråns maskincentral och vartill styrelsen begär medel under omkostnadsanslaget, måste omkring 300 000 pensioner omräknas. Den i anledning av pensionsreformen erforderliga personalökningen — ca 50 personer, varav ungefär 35 personer kan antagas bli sysselsatta enbart med pensionsuträkningen — kommer att hänföra sig dels till löpande budgetår och dels till budgetåret 1953/54. För nästkommande budgetår bör medel beräknas för en personalökning under hela budgetåret av ca 35 personer i lönegrad 6, vilket blir 240 000 kronor. Då för innevarande budgetår beräknats 14 600 kronor för vissa engångsarbeten, upptages en anslagsökning av 225 400 kronor.

Yttranden.

Statskontoret anser, att en effektivisering av den statliga kontrollen av erkända sjukkassor och övriga understödsföreningar otvivelaktigt bör föranleda en ökning av sjukkassebyråns arbetskrafter. Den av pensionsstyrelsen föreslagna personalorganisationen förefaller emellertid alltför omfattande. Beträffande försäkringsbyråns maskinavdelning bör resultatet av ytterligare undersökningar beträffande lönegradsplaceringen för med hålkortsarbete sysselsatt personal avvaktas. Den föreslagna uppflyttningen av 4 biträdestjänster till kanslibiträdesgraden för att förbättra befordringsförhållandena kan statskontoret med hänsyn till konsekvenserna icke tillstyrka. I varje fall bör en lönegradsuppflyttning av dessa tjänster icke medgivas utan att frågan prövats av biträdesutredningen. Då frågan om höjning av läkararvodena varit föremål för prövning vid 1952 års riksdag, varvid dessa arvoden höjdes med 10 procent, kan statskontoret icke nu förorda ytterligare höjning.

Statens organisationsnämnd anser, att barnbidragsavdelningen bör upphöra som självständig avdelning och inlemmas i försäkringsbyråns pensionsavdelning. Kansliskrivarbefattningen å den nuvarande barnbidragsavdelningen bör utgå ur organisationen eller eventuellt ersättas med ett kanslibitråde eller ett biträde i befordringsgången.

Genom inrättandet av en kanslibiträdesbefattning på försäkringsbyråns maskinavdelning för arbetet med framställande av anvisningar avseende s. k. regleringsbelopp kommer personalen på samma byrås postgiroavdelning att kunna minskas med omkring två tredjedelar.

I fråga om gransknings- och sjukvårdsbyråerna anser nämnden, att i fortsättningen särskild befattningshavare icke erfordras för yrkesutbildningsärendenas handläggning inom pensionsstyrelsen. De handläggande

tjänstemännen bör i varje särskilt fall, där yrkesutbildning kan ifrågakomma, kunna verkställa erforderlig utredning och taga kontakt med arbetsmarknadsstyrelsen i hithörande frågor. Med anledning härav ifrågasätter nämnden, om icke utöver de föreslagna två amanuenserna jämväl de två förste byråsekreterare i 27 lönegraden, vilka hittills handlagt yrkesutbildningsärenden, kan utgå ur organisationen eller frigöras för annat arbete.

Den av pensionsstyrelsen föreslagna ökningen av byråernas personal med minst fyra amanuinstjänster kan nämnden icke tillstyrka. Nämnden erinrar, att den föreslagit en förenklad handläggning av pensionsärenden i fråga om granskningsarbetet. Innan frågan om personalökning upptages till behandling, bör en undersökning av behovet av kvalificerad arbetskraft inom gransknings- och sjukvårdsbyråerna komma till stånd genom de av chefen för civildepartementet tillkallade utredningsmännen med uppdrag att verkställa utredning rörande gällande kompetensfordringar och därmed sammanhängande frågor.

För sjukkassebyråns inspektionsverksamhet anser nämnden 5 tjänster (1 i 29 och 2 i 27 lönegraden samt 2 amanuenser) tills vidare vara tillräcklig förstärkning.

I fråga om sjukkassebyråns försäkringstekniska avdelning anför nämnden, att det undandraget sig dess bedömande, huruvida ett permanent behov verkligen föreligger av den personal styrelsen angivit.

Nämnden framhåller, att ett bifall till pensionsstyrelsens förslag till organisation av sjukkassebyråns ekonomisk-statistiska avdelning icke skulle medföra någon minskning i antalet befattningar i lönegrad 19 eller högre. Ett genomförande av nämndens organisationsförslag rörande avdelningen och vad angår inspektionsverksamheten skulle emellertid bl. a. innebära, att tyngdpunkten i tillsynen över de erkända sjukkassornas ekonomiska förvaltning överflyttas från nämnda avdelning till inspektionsverksamheten. Vidare har antalet sjukkassor nedgått och kassornas redovisningar omlagts, vilket lett till minskat granskningsarbete.

Vad angår biträden för skriv- och kontorsgöromål föreslår nämnden minskning med ytterligare 1½ biträde utöver de 2, som styrelsen föreslagit till indragning.

Departementschefen.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anför vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor kan jag inte tillstyrka förslaget om utbyte av en kontorsbiträdestjänst mot en kanslibiträdestjänst på kanslibyråns registeravdelning och ej heller förslaget beträffande försäkringsbyråns maskinavdelning i vad detsamma avser inrättande av tjänster i högre lönegrad än 9. Mot pensionsstyrelsens förslag i övrigt angående försäkringsbyrån har jag intet att erinra. Jag kan alltså inte tillstyrka organisationsnämndens förslag rörande denna byrå.

Vad angår gransknings- och sjukvårdsbyråerna har pensionsstyrelsen beräknat, att överflyttningen till arbetsmarknadsstyrelsen av huvuddelen av pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet minskar personalbehovet med 2 amanuens- och 2 biträdestjänster. De 2 förste byråsekreterare i 27 lönegraden, som jämte innehavarna av nämnda tjänster under en byrådirektörs ledning handhar ärenden angående yrkesutbildning och näringshjälp, har styrelsen ansett erforderliga för de yrkesutbildningsärenden styrelsen fortfarande skall handlägga ävensom ärendena rörande näringshjälp. Organisationsnämnden har föreslagit indragning också av de båda förste byråsekreterartjänsterna. Det permanenta personalbehovet för framtiden inom de båda byråerna är svårt att bedöma med hänsyn till folkpensionsreformerna. Nämndens förslag torde emellertid få godtas och personalen minskas med, förutom de av styrelsen angivna tjänsterna, 2 tjänster i Ce 27. Jag kan vidare endast tillstyrka medelsanvisning för 2 av de 4 amanuenser som styrelsen ansett sig behöva på grund av den med genomförandet av folkpensionsreformerna sammanhängande ökningen av arbetsuppgifterna. I gengäld räknar jag i det följande med större medelsanvisning för tillfällig arbetskraft än styrelsen gjort. Frågan huruvida folkpensionsreformerna föranleder ett permanent ökat personalbehov får prövas sedan närmare erfarenhet vunnits. Såsom styrelsen föreslagit bör medel för 3 å övergångsstat uppförda förste byråsekreterartjänster i Ca 29 ej längre beräknas. Endast en av dessa tjänster — de övriga är ännu ej vakanta — bör dock f. n. utgå ur personalförteckningen.

Jag har vid behandlingen i det föregående (punkten 76) av riks försäkringsanstaltens avlöningsanslag föreslagit, att pensionsstyrelsens sjukkassebyrå fr. o. m. nästa budgetår överföres till anstalten. I förevarande sammanhang bör emellertid de särskilda förslagen angående byrån upptagas. Härvid tillstyrker jag till en början att medel beräknas för dubbling av byråchefstjänsten. Kungl. Maj:t har redan den 9 februari 1952 medgivit en sådan anordning med hänsyn främst till den ökade arbetsbörda som förorsakas av reformarbetet på sjukförsäkringens område. Dubbleringsförordnande erfordras sannolikt under hela nästa budgetår.

1952 års riksdag har (skr. nr 293) godkänt statsutskottets utlåtande nr 145, vari utskottet understrukit angelägenheten av en effektivare statlig kontroll över understödsföreningarna i enlighet med riktlinjer som uppdragits av organisationsnämnden. Enligt utskottets mening borde det ankomma på Kungl. Maj:t att om möjligt redan till 1953 års riksdag framlägga de konkreta förslag härutinnan som må vara erforderliga. Pensionsstyrelsen har föreslagit en betydande förstärkning av sjukkassebyråns personal för ifrågasvarande ändamål. Då det förslag rörande obligatorisk sjukförsäkring som nyligen lagts fram av socialförsäkringsutredningen, om det godkännes av statsmakterna, torde komma att leda till en minskning av personalbehovet inom riks försäkringsanstalten och möjligen även inom försäkringsrådet, bjuder emellertid försiktigheten att spørsmålet om den föreslagna kraftiga förstärkningen av inspektionspersonalen prövas först i

samband med de organisationsfrågor som nu nämnts. Jag beräknar alltså inte nu några medel för förstärkning av inspektionspersonalen.

Av de för sjukkassebyråns försäkringstekniska avdelning föreslagna 3 nya tjänsterna kan jag endast tillstyrka en amanuens tjänst och en tjänst som kontorsskrivare i Ce 19. Styrelsens förslag beträffande byråns ekonomisk-statistiska avdelning tillstyrker jag däremot helt.

Arvodet till pensionsstyrelsens överläkare bör höjas från nuvarande 11 004 till 12 000 kronor och arvoden till de biträdande läkarna från 6 600 till 7 200 kronor. Till vikarier för läkarna m. m. bör i enlighet med styrelsens förslag anvisas 7 000 kronor.

Pensionsstyrelsen har uppskattat medelsbehovet för engångsarbeten med anledning av beslutade ändringar i folkpensionslagstiftningen till 240 000 kronor under nästa budgetår, vilket medför en anslagsökning av 225 400 kronor. Enligt vad jag inhämtat räknar styrelsen numera med att ifrågasvarande arbetsuppgifter under innevarande budgetår kommer att nödvändiggöra ett överskridande av styrelsens avlöningsanslag med närmare 500 000 kronor. Med anledning av mina förslag i det föregående rörande gransknings- och sjukvårdsbyråerna bör det av pensionsstyrelsen angivna beloppet 225 400 kronor höjas till 245 000 kronor.

Antalet ordinarie kontorsbiträdestjänster i pensionsstyrelsens personalförteckning är för högt upptaget. Antalet kan enligt vad jag inhämtat minskas med 25.

De av mig förordade förslagen medför en ökning av medelsbehovet med 125 000 kronor. Pensionsstyrelsens beräkning av kostnaderna under omräkningsposterna, sammanlagt 803 705 kronor, bör godtas. Med anledning av riksdagens bifall till de i propositionerna 1952: 241 och 245 föreslagna löneregleringarna erfordras ytterligare 14 900 kronor. Hela anslagsökningen skulle i enlighet härmed bli $(125\ 000 + 803\ 705 + 14\ 900)$ 943 605 kronor. Med anledning av överflyttningen av pensionsstyrelsens sjukkassebyrå till riksförsäkringsanstalten bör pensionsstyrelsens avlöningsanslag å andra sidan minskas med 913 400 kronor, med vilket belopp riksförsäkringsanstaltens avlöningsanslag föreslagits höjt. Pensionsstyrelsens anslag bör alltså höjas med 30 205 kronor eller avrundat 30 000 kronor och uppföras med $(4\ 707\ 000 + 30\ 000)$ 4 737 000 kronor.

Anslagsposterna beräknar jag sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 379 000 (— 300 000) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 65 850 (+ 5 550) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 649 000 (— 171 000) kronor;

rörligt tillägg 1 643 150 (+ 495 450) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för pensionsstyrelsen som föranledes av de av mig förordade förslagen;

b) fastställa följande avlöningsstat för pensionsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 379 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	65 850
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 649 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 643 150
	Summa kronor 4 737 000;

c) till *Pensionsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 737 000 kronor.

[89] 2. **Pensionsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	975 000	1 087 442
1952/53 (statsliggaren s. 345)	1 054 500	
1953/54 (förslag)	1 159 500	

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1952) hemställt, att anslaget höjes med 220 500 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	7 000
2. Reseersättningar	35 000
3. Expenser:	
a) kostnader för folkpensionernas utbetalande	106 000
b) övriga expenser	66 500
4. Publikationstryck	1 000
5. Särskilda uppbördsmedel	5 000
	Summa kronor 220 500

Motivering.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1950/51 45 296, 1951/52 50 812; anslag 1952/53 43 000.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1950/51 12 417, 1951/52 10 352; anslag 1952/53 20 000. — Ökningen betingas av den planerade utbyggnaden av sjukkasseebyråns inspektionsverksamhet.

Då genomförandet av den nya folkpensionsreformen torde påkalla tjänsteresor i ökad utsträckning, räknar styrelsen med i övrigt oförändrat belopp för tjänsteresor.

3 a) *Kostnader för folkpensionernas utbetalande.* Utgift 1950/51 498 606, 1951/52 623 342; anslag 1952/53 564 000. — För nästa budgetår beräknas till hyra för hålkortsmaskiner 400 000 kronor, till folkpensionsanvisningar och övriga hålkort samt pensionsbrev 168 000 kronor, till pärmar och kuvert till pensionsbrev m. m. 5 000 kronor, till postlistor, tabulatorlistor och huvudkort 48 500 kronor, till särskilda postavgifter 6 500 kronor samt till färgband m. m. 22 000 kronor. Härtill kommer 20 000 kronor för stansningskostnader i samband med omräkning av folkpensionerna.

3 b) *Övriga expenser.* Utgift 1950/51 301 000, 1951/52 304 977; anslag 1952/53 340 000. — Anslagsökningen är delvis betingad av taxehöjningar och andra prisstegringar. Härjämte är ökningen föranledd av stegrad förbrukning av skrivmaterialier och blanketter m. m. i anledning av folkpensionsreformens genomförande, en nödvändig förnyelse av maskiner och andra inventarier — en förnyelse som sedan länge varit påtänkt men ej kunnat förverkligas på grund av belastningen å expensposten för andra ändamål — samt anskaffning av material för verkskyddet (26 500 kronor). Kostnaden för prenumeration på tidskriften Folkpensioneringen beräknas stiga från 10 000 till 12 000 kronor.

4. *Publikationstryck.* För 1951/52 har anvisats 4 000 kronor för tryckning av publikationen »Erkända sjukassor» avseende år 1950. För 1952/53 har posten uppräknats till 5 500 kronor. För tryckning av årgång 1950 av ifrågasvarande publikation bör innevarande budgetårs anslag få användas. Anslagsposten för 1951/52 skulle sålunda ej komma att utnyttjas. Den för nästa budgetår föreslagna anslagsökningen motiveras med dels önskvärdheten av att vissa i förenämnda publikation ingående tabeller förses med engelsk text (800 kronor) dels ock ökade tryckningskostnader.

5. *Särskilda uppördsmedel.* Inkomst 1950/51 48 324, 1951/52 17 746; beräknat 1952/53 20 000. — På grund av de starkt fallande priserna å makulatur bör inkomsterna under nästa budgetår beräknas till högst 15 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret ifrågasätter, huruvida kostnaderna för anskaffande av verkskyddsmaterial bör upptagas under anslagsposten bokinköp, bindning av böcker etc. Det synes böra tagas under övervägande, huruvida icke medel för verkskyddet i stället bör anvisas under ett gemensamt anslag för varje huvudtitel. I varje fall torde sagda kostnader icke böra sammanföras med utgifterna under den föreslagna expensmedelsposten.

Departementschefen.

Anslagsposten till sjukvård m. m. bör såsom pensionsstyrelsen föreslagit höjas med 7 000 kronor. Då jag under nästföregående punkt förordat, att med den planerade utbyggnaden av sjukkassebyråns inspektionsverksamhet skall anstå, kan jag icke tillstyrka någon höjning av anslagsposten till reseersättningar. Till kostnader för folkpensionernas utbetalande bör

i enlighet med pensionsstyrelsens förslag anvisas ett med 106 000 kronor förhöjt belopp. Enär under elfte huvudtiteln kommer att äskas medel till verkskyddsmaterial, kan jag icke tillstyrka, att delposten till övriga expenser uppräknas med mer än 40 000 kronor. Till publikationstryck synes böra anvisas oförändrat belopp. Vad slutligen angår inkomstposten har jag icke något att erinra mot att denna för nästa budgetår beräknas till 15 000 kronor, d. v. s. 5 000 kronor mindre än för innevarande år.

Anslaget bör sålunda höjas med (7 000 + 106 000 + 40 000 + 5 000) 158 000 kronor. Å andra sidan bör anslaget med anledning av sjukkassebyråns överflyttning till riksförsäkringsanstalten minskas med 53 000 kronor, varav 6 000 kronor belöper på sjukvård m. m., 5 000 kronor på reseersättningar, 1 500 kronor på bränsle, lyse och vatten, 35 000 kronor på övriga expenser och 5 500 kronor på publikationstryck. Anslagsökningen blir alltså (158 000 — 53 000) 105 000 kronor och anslaget bör uppföras med (1 054 500 + 105 000) 1 159 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Pensionsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 159 500 kronor.

[90] 3. **Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	370 000	361 829
1952/53 (statsliggaren s. 345)	392 500	
1953/54 (förslag)	415 000	

Pensionsstyrelsen har (skr ^{21/6} 1952) framhållit, att den tioprocentiga höjning av ortsombudens arvoden, som medgivits för innevarande budgetår, endast utgör en ringa kompensation för penningvärdeförsämringen. Med hänsyn härtill och då den av 1952 års riksdag beslutade folkpensionsreformen torde medföra en bestående ökning av ombudens arbetsbörda samt det för genomförandet av reformen är synnerligen betydelsefullt att styrelsen kan behålla sina ombud och erhålla lämpliga ersättare för dem som avgår, anser styrelsen frågan om höjning av ombudsarvodena vara så angelägen, att dess avgörande ej bör uppskjutas. Anslagsposten till arvoden bör därför höjas från 247 500 till 300 000 kronor.

Frågan om en av ombuden begärd extra ersättning för den ökade arbetsbörda, som pålagts dem i samband med övergången till den nya folkpensioneringslagstiftningen, bör upptagas till prövning först sedan erfarenhet vunnits angående det extra merarbete folkpensionsreformen medfört för ombuden.

Statskontoret har avstyrkt pensionsstyrelsens förslag om arvodeshöjning då arvodena prövades vid 1952 års riksdag och därvid höjdes med 10 %.

Departementschefen.

Den för budgetåret 1951/52 till arvoden åt pensionsstyrelsens ortsombud anvisade anslagsposten om 225 000 kronor har för innevarande budgetår höjts till 247 500 kronor eller med 22 500 kronor. Jag tillstyrker, att posten för nästa budgetår höjes med samma belopp eller till 270 000 kronor. Hela anslaget bör i enlighet härmed uppföras med (392 500 + 22 500) 415 000 kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Pensionsstyrelsen: Pensionsstyrelsens ortsombud* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 415 000 kronor.

[91] 4. **Bidrag till folkpensioner m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	741 000 000	721 454 684
1952/53 (statsliggaren s. 346)	743 000 000	
1953/54 (förslag)	1 030 000 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1952) beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 753 000 000 kronor. Följande sammanställning utvisar antalet pensionstagare, som uppburit pension för januari 1951 samt motsvarande för andra halvåret 1953 och första halvåret 1954 uppskattade antal.

	Antal pen- sionstagare i januari 1951	Beräknat antal pensionstagare andra halv- året 1953	första halv- året 1954
<i>Alderspension.</i>			
1. Ogifta pensionstagare	350 017	365 000	367 800
2. Gifta pensionstagare, vars make ej upp- bär folkpension eller hustrutillägg	60 596	68 000	69 300
3. Gifta manliga pensionstagare, vars hustru uppbär hustrutillägg	15 132	15 000	14 900
4. Gifta pensionstagare, vars make uppbär folkpension	186 547	199 000	201 200
	Summa	612 292	653 200
<i>Invalidpension och sjukbidrag.</i>			
Enbart grundpension	14 834	14 500	14 500
Tilläggs pension	135 524	127 000	127 000
<i>Änkepension</i>	14 096	14 300	15 300
<i>Hustrutillägg</i>	18 468	17 100	18 000
	Summa	182 922	174 800

Styrelsen har uppskattat de totala folkpensionskostnaderna för sista halvåret 1953 — oberäknat indextillägg och särskilda bostadstillägg — till

409,7 milj. kronor. Av totalbeloppet kan 92,2 milj. kronor beräknas utgöra tilläggspensioner, änkepensioner och bostadstillägg, alltså sådana pensionsförmåner till vilka kommunerna skall bidra med viss andel. Denna andel har uppskattats till 41 %. Härav följer att kommunernas bidrag kan beräknas till 37,8 milj. kronor. Den på statsverket belöpande andelen av kostnaderna för folkpensioner exkl. indextillägg under sista halvåret 1953 kan sålunda beräknas till 372 milj. kronor.

För första halvåret 1954 har de totala folkpensionskostnaderna — obräknat indextillägg — uppskattats till 436 milj. kronor. Av totalbeloppet kan 56,4 milj. kronor beräknas utgöra tilläggspensioner, änkepensioner och hustrutillägg samt 59,3 milj. kronor kommunala bostadstillägg. Kommunernas procentuella andelar har uppskattats till 40 % beträffande tilläggspensioner, änkepensioner och hustrutillägg samt 55 % beträffande kommunala bostadstillägg. Kommunernas bidrag skulle då bli 55,2 milj. kronor. Den på statsverket belöpande andelen av kostnaderna för folkpensioner exkl. indextillägg under första halvåret 1954 kan sålunda beräknas till 381 milj. kronor.

Sammanlagt beräknas alltså statens kostnader för folkpensioner obräknat indextillägg för budgetåret 1953/54 till 753 milj. kronor.

Departementschefen.

I annat sammanhang denna dag anmäler jag frågan om förhöjning av folkpensionerna, varvid jag föreslår, att fr. o. m. den 1 maj 1953 folkpension i form av allmän ålderspension, tilläggspension, änkepension och hustrutillägg förhöjes med belopp motsvarande 7 nya indextillägg. Det under 1952 anvisade extra tillägget, vilket utbetalades som ett engångstillägg under juli månad, bör i fortsättningen inarbetas i de månatligen utgående pensionsbeloppen och börja utbetalas samtidigt med förenämnda 7 tillägg. Merkostnaden för staten till följd av ifrågavarande förhöjning av folkpensionerna blir enligt en av pensionsstyrelsen gjord beräkning ca 240 000 000 kronor. Beträffande mitt förslag att denna kostnadsökning delvis skall finansieras genom höjning av folkpensionsavgifterna torde jag få hänvisa till vad jag anför i nämnda sammanhang. Statens utgifter för de förhöjda folkpensionerna bör bestridas från anslaget till Bidrag till folkpensioner m. m. För innevarande budgetår torde detta vid bifall till mina förslag leda till ett anslagsöverskridande om ca 46 000 000 kronor. För nästa budgetår bör anslaget höjas i erforderlig utsträckning. Härvid bör också inräknas ett belopp av 37 000 000 kronor motsvarande det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget till Extra tillägg å folkpensioner m. m., vilket anslag icke bör anvisas för nästa budgetår. Då jag inte har något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkningar av kostnaderna enligt nu gällande och föreslagna grunder föreslår jag, att anslaget uppföres med (753 000 000 + 240 000 000 + 37 000 000) 1 030 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till folkpensioner m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 030 000 000 kronor .

[92] 5. **Indextillägg å folkpensioner.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	102 000 000	193 940 457
1952/53 (statsliggaren s. 346)	239 000 000	
1953/54 (förslag)	242 000 000	

Enligt gällande bestämmelser skall Kungl. Maj:t senast den 22 i varje kvartals första månad fastställa det procenttal — pensionspristalet — som utmärker förhållandet mellan levnadskostnaderna under nästföregående kvartals sista månad och levnadskostnaderna i juni 1946. Sålunda fastställt pensionspristal skall gälla fr. o. m. månaden närmast efter den varunder det fastställts t. o. m. den månad då nytt pensionspristal fastställs. För varje hel mångfald av fem, varmed pensionspristalet överstiger 100, utgår ett årligt indextillägg å 30 kronor för änkepensionsberättigad och för hustru, som uppbär hustrutillägg, 40 kronor för gift pensionsberättigad, vars make åtnjuter ålderspension eller tilläggspension eller vars hustru uppbär hustrutillägg, samt 50 kronor för annan pensionsberättigad. Där pensionspristalet, efter att ha stigit med hel mångfald av fem, åter nedgår, skall indextillägget utgå efter oförändrade grunder så länge pensionspristalet överstiger närmast lägre hela mångfald av fem. Indextillägg utbetalas månadsvis tillsammans med folkpensionen i övrigt.

Pensionsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1952) föreslagit, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 242 000 000 kronor. Förslaget grundas på i huvudsak följande beräkningar.

För budgetåret 1953/54 kan indextillägget, under förutsättning att pensionspristalet är mellan 130 och 140, beräknas uppgå till totalt 262,8 milj. kronor. Av totalbeloppet beräknas 50,3 milj. kronor avse tilläggs- och änkepensioner, alltså sådana pensionsförmåner till vilka kommunerna skall bidra med viss andel. Denna procentuella andel har uppskattats till 40,5 %. Härav skulle följa att kommunernas bidrag kan beräknas till 40,5 % av 50,3 milj. kronor = 20,4 milj. kronor. Den på statsverket belöpande andelen av kostnaderna för indextilläggen under budgetåret 1953/54 torde sålunda kunna beräknas till 242 milj. kronor.

Departementschefen.

Pensionspristalet har fastställts till 138 för månaderna november och december 1952 samt januari 1953. Anslaget till indextillägg bör beräknas under antagande att samma pensionspristal blir gällande under nästa budgetår. Till följd härav bör anslaget i enlighet med pensionsstyrelsens förslag uppföras med 242 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Index tillägg å folkpensioner* för budgetåret 1953/54
anvisa ett förslagsanslag av 242 000 000 kronor.

[93] 6. **Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	2 200 000	2 170 773
1952/53 (statsliggaren s. 347)	2 600 000	
1953/54 (förslag)	3 200 000	

Anslaget för innevarande budgetår har beräknats efter en kostnad av 30 öre per utbetald folkpensionsanvisning. På grund av utgiftsökningar hos postverket har Kungl. Maj:t den 5 maj 1952 föreskrivit, att ersättning skall utgå med 35 öre för varje år 1952 utbetald anvisning.

Pensionsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1952) uppskattat antalet utbetalningar under år 1953 till ca 9,2 miljoner. Med oförändrad ersättning per utbetalning beräknas anslagsbehovet för nästa budgetår till $(9\,200\,000 \times 0:35)$ avrundat 3 200 000 kronor.

Generalpoststyrelsen har anfört, att om icke några mera betydande förändringar av nuvarande löne- och prisnivå inträder samma ersättningsgrunder som under 1952 bör tillämpas även för 1953 års utbetalningar.

Departementschefen.

Jag har icke något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under anslaget. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 3 200 000 kronor.

[94] 7. **Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	11 375 000	11 374 794
1952/53 (statsliggaren s. 347)	11 615 000	
1953/54 (förslag)	13 525 000	

Pensionsstyrelsens verksamhet till förebyggande och hävande av invaliditet omfattar dels individuell verksamhet, d. v. s. behandling, vård, yrkesutbildning m. m. åt personer, vilka kan väntas genom dylika åtgärder återvinna eller bibehålla arbetsförmågan, dels annan verksamhet, som avser att i folkpensioneringens intresse förebygga eller häva arbetsförmåga eller befordra folkhälsan.

Yrkanden.

Pensionsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1952) hemställt, att anslaget höjes med 2 435 000 kronor.

De faktiska utgifterna under budgetåret 1951/52, den beräkning som ligger till grund för det innevarande budgetår anvisade anslaget samt pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under nästa budgetår framgår av följande översikt.

Ä n d a m å l	Utgift 1951/52	Anslag 1952/53	Pensions- styrelsens beräkning för 1953/54	Ökning 1953/54
<i>Individuell verksamhet.</i>				
1. Vård å				
a. pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter	9 129 085	9 690 000	11 975 000	+ 2 285 000
b. lasarett och lupushem	238 464	200 000	250 000	+ 50 000
2. Yrkesutbildning	1 103 072	800 000	800 000	—
3. Igångsättande av självständig verksamhet (maskiner m. m.)	264 364	275 000	350 000	+ 75 000
4. Läkarundersökning och observation	186 209	190 000	190 000	—
5. Resor	253 805	260 000	285 000	+ 25 000
Summa	11 174 999	11 415 000	13 850 000	+ 2 435 000
<i>Annan verksamhet.</i>				
6. Bidrag till mindre badanläggningar å landsbygden	200 000	200 000	200 000	—
Summa kronor	11 374 999	11 615 000	14 050 000	+ 2 435 000

Motivering.

1 a. *Vård å sjukvårdsanstalter m. m.* Styrelsen räknar för nästkommande budgetår med oförändrat antal vårdplatser å sjukvårdsanstalterna eller 1 161. På grund av ökade löneutgifter samt prisstegringar å livsmedel, medicin m. m. är en väsentlig höjning av vårdkostnaderna oundviklig. Det i anledning härav ökade medelsbehovet beräknas till minst 2 285 000 kronor. Styrelsens bidrag till personer, som anses böra beredas vård å sommarkurort, bör ökas. Då antalet fall, som hänvisas till sådan vård, beräknas nedgå från omkring 725 till omkring 675, uppskattas dock kostnaden till oförändrat 435 000 kronor. Bidragen till tandvård samt till hålfotsinlägg, ortopediska bandage m. m. beräknas till oförändrade belopp eller 126 000 resp. 25 000 kronor.

Enligt bestämmelserna för vård å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter m. m. må kostnaderna i regel för en och samma person icke överstiga 2 000 kronor för år, däri likväl icke inräknat vad som åtgår till läkarundersökning, anskaffande av läkarintyg och resekostnad. Med hänsyn till den högst avsevärda stegring av dagavgifterna å sjukvårdsanstalterna, som på senare tid ägt rum, samt att särskilt beträffande patienter lidande av reumatiska sjukdomar det ofta förekommit, att vårdtiden å sjukvårdsanstalterna förlängts liksom att en patient beretts två kurer under samma år, har kostnaden för vård av en och samma person i ett flertal fall kommit att betydligt överstiga 2 000 kronor per år. Styrelsen föreslår därför, att bestämmelserna i denna del ändras därhän, att kostnaden i regel icke må överstiga 4 000 kronor för år.

1 b. *Vård å lasarett och lupushem.* Då de verkliga kostnaderna för budgetåret 1951/52 uppgått till 238 464 kronor och det kan förväntas, att antalet ansökningar kommer att öka och kostnaderna att stiga ytterligare, har styrelsen beräknat ifrågavarande utgiftspost till 250 000 kronor.

2. *Yrkesutbildning.* Enligt preliminär överenskommelse mellan pensionsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen om fördelning tills vidare av yrkesutbildningsärendena mellan de båda ämbetsverken skall ärende, som genom ansökning inkommen före den 1 oktober 1952 redan underställts pensionsstyrelsens prövning, slutbehandlas av styrelsen på vanligt sätt, medan ansökning, som icke inkommit till pensionsstyrelsen före den 1 oktober 1952, skall handläggas och avgöras av arbetsmarknadsstyrelsen. Pensionsstyrelsen skall dock fortfarande äga möjlighet att själv taga initiativ till yrkesutbildning, om styrelsen vid prövning av ansökning om folkpension eller vid efterkontroll i pensionsärende skulle finna att yrkesutbildning är att föredraga framför folkpension. Den högst avsevärda reduktion av antalet utbildningsärenden hos pensionsstyrelsen som torde bli resultatet av denna överenskommelse — antalet sökande som uppbär pension eller har en pensionsansökan under styrelsens prövning uppskattas till ca 50 av hela antalet sökande, ca 400 per år — kommer givetvis att medföra en betydande minskning av kostnaderna för här ifrågavarande ändamål. Å andra sidan torde emellertid det stora antal pågående utbildningar, varom beslut fattats före den 1 oktober 1952, komma att belasta anslaget under flera år framåt. Då vidare maximala årsbeloppet i det enskilda fallet höjts till 2 300 kronor fr. o. m. innevarande budgetår och enligt nämnda överenskommelse arbetsmarknadsstyrelsens bidragsnormer kommer att tillämpas fr. o. m. den 1 juli 1953, anser sig styrelsen icke kunna räkna med någon minskning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1953/54.

3. *Igångsättande av självständig verksamhet.* För 1952/53 har härtill beräknats ett belopp av 275 000 kronor. Enligt gällande bestämmelser är pensionsstyrelsens bidrag begränsat till högst 5 000 kronor per person. Med hänsyn till den alltjämt betydande tillströmningen av bidragsansökningar, avseende såväl maskinutrustningar och startande av självständig verksamhet som motordrivna invalidvagnar och bilar, har styrelsen för att bidrag skall kunna utgå i alla berättigade fall i regel icke ansett sig böra lämna högre bidrag än 2 000 kronor till en och samma person. Styrelsens bidrag har härigenom kommit att i allt flera fall täcka endast en mindre del av hela kostnaden, medan återstoden bestritts av medel, som beviljats av kommunala myndigheter eller landsting eller eventuellt tillskjutits av sökanden själv. Härtill kommer att styrelsen har anledning räkna med ökat antal ansökningar särskilt i fråga om motordrivna invalidvagnar och bilar. Styrelsen beräknar för nästa budgetår ett medelsbehov ej understigande 350 000 kronor.

5. *Resekostnader.* Ökningen med 25 000 kronor betingas av de höjda avgifterna.

Yttranden.

Statskontoret finner, att en höjning av maximibeloppet för vårdkostnaderna å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter m. m. är motiverad med hänsyn till de höjda dagavgifterna. Maximibeloppet bör dock bestämmas till 2 300 kronor eller det belopp som gäller för pensionsstyrelsens yrkesutbildning. Statskontoret känner sig icke övertygat om nödvändigheten av att anordna yrkesutbildningsverksamhet både inom arbetsmarknadsstyrelsen och pensionsstyrelsen. Även om hela verksamheten koncentreras till arbetsmarknadsstyrelsen, torde garantier kunna skapas för att utbildningsfrågor i ärenden rörande folkpension kommer att upptagas till så snar behandling, att pensionsärendenas handläggning ej onödigtvis fördröjes. Pensionsstyrelsens önskemål om anvisande av 350 000 kronor för igångsättande av självständig verksamhet m. m. kan statskontoret icke biträda.

Arbetsmarknadsstyrelsen säger sig under förutsättning av att pensionsstyrelsens yrkesutbildande verksamhet och dess verksamhet avseende näringshjälp under budgetåret 1953/54 kommer att få av pensionsstyrelsen angiven omfattning intet ha att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av medelsbehovet i ifrågavarande hänseenden.

Medicinalstyrelsen har för sin del icke något att erinra mot den föreliggande framställningen.

Departementschefen.

Den fortgående starka ökningen av kostnaderna för pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet har aktualiserat en höjning av de avgifter, som erlägges av den vårdade själv eller av annan — sjukkassa, kommunal myndighet etc. Pensionsstyrelsen har numera höjt dessa avgifter från 2 kronor 30 öre till 3 kronor 50 öre per vård dag (för vård å Broströmska sjukhemmet för barn från en krona till 2 kronor). Enligt vad jag inhämtat kan denna höjning beräknas minska statsverkets kostnader under nästa budgetår med ca 500 000 kronor. För vård å pensionsstyrelsens sjukvårdsanstalter samt å sommarkurorter bör därför beräknas en anslagsökning av (2 285 000 — 500 000) 1 785 000 kronor. Något särskilt maximibelopp för sjukvårdskostnaden per patient och år bör av praktiska skäl ej längre fastställas. Senare denna dag torde jag få föreslå, att ett anslag av 2 850 000 kronor äskas på tilläggsstat för innevarande budgetår på grund av de ökade kostnaderna för pensionsstyrelsens sjukvårdande verksamhet.

För vård å lasarett och lupushem bör i enlighet med pensionsstyrelsens förslag beräknas en kostnadsökning av 50 000 kronor.

Vid anmälan i det föregående av anslaget till arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet (punkten 55) har jag förklarat mig inte f. n. ha annan erinran mot den mellan pensionsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen träffade överenskommelsen om den yrkesutbildande verksamheten än att övergången till den nya ordningen bör göras så smidig som om-

ständigheterna påkallar. Pensionsstyrelsen har för ifrågavarande verksamhet föreslagit oförändrad medelsanvisning under nästa budgetår. Enligt vad jag inhämtat beror den betydande eftersläpning i fråga om kostnaderna som pensionsstyrelsen räknar med bl. a. på att bidragen i stor utsträckning förskottas av vederbörande kommun, som i efterhand ersättes av styrelsen. Med hänsyn härtill och till vad styrelsen anfört anser jag mig böra biträda styrelsens förslag om oförändrad medelsanvisning.

I förenämnda sammanhang förklarade jag mig inte kunna tillstyrka arbetsmarknadsstyrelsens hemställan om anslag till näringshjälp åt partiellt arbetsföra, varvid jag anförde, att sådan hjälp tills vidare bör lämnas av pensionsstyrelsen. Denna disponerar för innevarande budgetår 275 000 kronor för bidrag till maskiner m. m. åt partiellt arbetsföra, som anses böra beredas möjlighet att etablera sig som självständiga hantverkare el. dyl., samt för bidrag till invalidvagnar. Nämnade belopp bör höjas. Jag kan dock ej tillstyrka större höjning än 50 000 kronor.

För resor bör i enlighet med pensionsstyrelsens förslag beräknas ett med 25 000 kronor ökat medelsbehov.

Anslaget bör sålunda höjas med (1 785 000 + 50 000 + 50 000 + 25 000) 1 910 000 kronor och uppföras med (11 615 000 + 1 910 000) 13 525 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 13 525 000 kronor.

[95] 8. **Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	7 200 000	6 938 693
1952/53 (statsliggaren s. 348)	9 300 000	
1953/54 (förslag)	14 500 000	

Pensionsstyrelsen har (skr. ²¹/₈ 1952) upplyst, att bruttoutbetalningarna för de särskilda barnbidragen uppgick till 9,3 milj. kronor år 1949, 8,8 milj. kronor 1950, 8,3 milj. kronor 1951. Under första halvåret 1952 uppgick utbetalningarna till 3,8 milj. kronor, vartill kommer dyrtidstillägg med 0,6 milj. kronor. För budgetåret 1953/54 uppskattas kostnaderna förutom dyrtidstillägg till 7,3 milj. kronor. Om dyrtidstilläggen skall utgå enligt samma grunder som under 1952 uppskattas kostnaderna till 2,1 milj. kronor. Antalet nybeviljade fall har kraftigt nedgått. Sålunda utgjorde under första halvåret 1952 antalet nybeviljade särskilda barnbidrag endast 1 395 mot 1 789 och 1 721 motsvarande tid åren 1950 resp. 1951.

Bruttokostnaderna för änke- och änklingsbidragen har under det senaste budgetåret uppgått till 2,1 milj. kronor oberäknat indextillägg och särskilda

bostadstillägg. Indextillägget kan vid ett pensionspristal mellan 130 och 140 beräknas medföra en årlig kostnad av 0,55 milj. kronor. Sammanlagda kostnaden för budgetåret 1953/54 torde efter avrundning kunna uppskattas till 2,7 milj. kronor. Totala kostnaderna för de särskilda barnbidragen samt änke- och änklingsbidragen beräknas till 12,4 milj. kronor inberäknat en ökning på 0,3 milj. kronor, som härleder sig från de fr. o. m. 1954 års ingång gällande avdragsreglerna.

Kommunernas procentuella andelar i kostnaderna för här berörda förmåner beräknas enligt samma regler som gäller för tilläggs- och änkepensioner, dock med den skillnaden beträffande särskilda barnbidrag att maximigränsen för bidraget även efter 1954 års ingång utgör 50 %. För år 1953 har procentsiffrorna uppskattats till 35 för särskilda barnbidrag resp. 39 för änkebidrag. Med ledning härav beräknas kommunernas andel i kostnaderna för dessa förmåner till sammanlagt 4,45 milj. kronor och den på statsverket belöpande andelen av kostnaderna för budgetåret 1953/54 till 8 milj. kronor.

Departementschefen.

I annat sammanhang föreslår jag denna dag, att maximibeloppet för särskilda barnbidrag höjes från 320 resp. 525 kronor för år, inberäknat det dyrtidstillägg som utgått 1952, till 600 kronor utan kategoriklyvning. Den på staten fallande kostnadsökningen med anledning härav har uppskattats till ca 6 000 000 kronor under nästa budgetår. Vidare föreslår jag, i annat sammanhang, att den höjning av folkpensionerna som jag nämnt vid behandlingen i det föregående av anslaget till Bidrag till folkpensioner m. m., skall gälla också bidragen till änkor och änklingar med barn. Kostnadsökningen för staten på grund av sistnämnda förslag torde kunna uppskattas till ca 500 000 kronor. Då jag icke har något att erinra mot pensionsstyrelsens beräkning av kostnaderna enligt nu gällande grunder under ifrågavarande anslag, bör medelsbehovet för nästa budgetår sålunda beräknas till (8 000 000 + 6 000 000 + 500 000) 14 500 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 14 500 000 kronor.

[96] 9. Bidrag till sjukkassor.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	56 400 000	58 299 832
1952/53 (statsliggaren s. 348)	60 900 000	
1953/54 (förslag)	66 900 000	

Statsbidrag till sjukkassor utgår i form av medlemsbidrag, sjukdagsbidrag, sjukvårdsbidrag, moderskapsbidrag och barntilläggsbidrag. Härjämte kan i vissa fall särskilt statsbidrag utgå enligt kungörelsen nr 132/1938.

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{21/8} 1952) upplyst, att antalet statsbidragsberättigade medlemmar i sjukkassorna ökade med 105 000 under år 1951 och vid utgången av nämnda år uppgick till ca 3 193 000. På grundval av införskaffade uppgifter angående nyrekryteringen under de fem första månaderna 1952 uppskattar styrelsen medlemsökningen under 1952 till 130 000. Samma ökning beräknas för 1953. Antalet sjukdagar per år och medlem utgjorde 1950 11,2 och 1951 11,0. För 1952 och 1953 räknar styrelsen med oförändrat sjuktal, 11,0.

Sjukvårdsbidraget uppgick under 1951 till 5 kronor 10 öre per sjukvårdsförsäkrad medlem. Beloppet beräknas under 1952 stiga till 5 kronor 30 öre och under 1953 till 5 kronor 51 öre. Ersättningarna för intagning å sjukvårdsanstalt antages stiga under 1952 med 8 och under 1953 med 16 % av 1951 års ersättningar.

Antalet fall med moderskapshjälp har uppskattats till 83 000 år 1952, 81 800 år 1953 och 82 100 år 1954. Kassornas utbetalningar av barntillägg under 1951 motsvarade en kostnad av 2 kronor 18 öre per medlem. Pensionsstyrelsen har för 1952 och 1953 räknat med samma genomsnittliga kostnad.

Vissa av de nya bestämmelser, som fr. o. m. den 1 juli 1952 ingår i sjukkasreförordningen — såsom angående högsta inträdesåldern, som höjts från 50 till 55 år, kollektiv uppflyttning, tandvårdsersättning samt efter återinträde utgående moderskapshjälp — kan förutsättas medföra en viss ökning av siffrorna. Pensionsstyrelsen har emellertid bortsett härifrån, då ökningen torde bli förhållandevis obetydlig och i vissa delar torde göra sig gällande först sedan bestämmelserna varit i kraft relativt lång tid.

Det sammanlagda medelsbehovet beräknas på grundval av angivna siffror till 58 112 900 kronor för innevarande budgetår — vilket innebär att det för budgetåret beviljade anslaget torde komma att underskridas — och 61 903 200 kronor för budgetåret 1953/54. Pensionsstyrelsen föreslår, att anslaget anvisas med ett avrundat belopp av 61 900 000 kronor.

Departementschefen.

Socialförsäkringsutredningen har i november 1952 avlämnat betänkande (SOU 1952: 39) med förslag om införande fr. o. m. den 1 januari 1955 av obligatorisk, med yrkesskadeförsäkringen samordnad sjukförsäkring. Betänkandet remissbehandlas f. n. Min avsikt är att om detta visar sig möjligt föreslå proposition i ämnet till 1953 års riksdag. Medelsbehovet under nästa budgetår för bidrag till erkända sjukkassor torde icke påverkas härav.

Socialförsäkringsutredningen har i sitt förenämnda betänkande inte behandlat frågan om hjälp vid havandeskap och barnsörd, vilken fråga utredningen har för avsikt att redovisa i ett senare betänkande. Förutom den höjning av maximibeloppen för mödrahjälp, som jag tidigare nämnt (punkten 13), räknar jag icke f. n. med någon ändring på ifrågasvarande område. Den genom sjukkassorna utbetalade moderskapshjälpen förutsättes alltså under nästa budgetår utgå enligt oförändrade grunder.

Däremot föreligger behov av att utan samband med frågan om obligatorisk sjukförsäkring m. m. ändra nu gällande bestämmelser om den frivilliga sjukförsäkringen. Jag åsyftar den s. k. läkarvårdstaxan. Erkänd sjukkasse skall enligt sjukkasseförordningen utge ersättning med $\frac{2}{3}$ av medlems utgifter för läkarvård vid sjukdom, dock högst $\frac{2}{3}$ av det belopp, vartill utgifterna bort uppgå enligt en av Konungen fastställd taxa. Nu gällande taxa är i sin huvuddel fastställd år 1945. På grund av att landstingsanställda och privatpraktiserande läkares arvoden stigit, har den andel av läkarvårdskostnaderna, som av sjukkassorna återbäres till medlemmarna, under de senaste åren procentuellt sett minskat. En höjning av läkarvårdstaxan har därför blivit alltmer aktuell. Då utformningen av den s. k. provinsialläkartaxan, vilken reglerar de ersättningar provinsialläkarna äger ta ut, har stor betydelse även för utformningen av läkarvårdstaxan, har avsikten varit att ompröva denna taxa i anslutning till fastställandet av ny provinsialläkartaxa. Förhandlingarna mellan civildepartementet och läkarna om sistnämnda taxa har ännu ej lett till resultat. Man torde emellertid böra utgå ifrån att ny provinsialläkartaxa och ny läkarvårdstaxa kan träda i kraft senast vid ingången av nästa budgetår. Vilken ökning av statsbidraget till sjukkassorna som blir följderna härav kan givetvis ännu inte beräknas närmare. Pensionsstyrelsens anslagsberäkning, som bygger på den nu gällande läkarvårdstaxan, bör av angivna anledning lämpligen höjas med 5 000 000 kronor. Då jag i övrigt inte har något att erinra mot styrelsens beräkningar, förordar jag, att ifrågavarande anslag uppföres med (61 900 000 + 5 000 000) 66 900 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till sjukkassor* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 66 900 000 kronor.

[97] 10. **Moderskapspenning.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 300 000	1 209 265
1952/53 (statsliggaren s. 349)	1 100 000	
1953/54 (förslag)	1 100 000	

Moderskapspenning utgår av statsmedel med 75 kronor till kvinna, som till lindrande av de med barnsbörd förenade kostnaderna är i behov därav. Kvinna, som är berättigad till moderskapshjälp från erkänd sjukkasse, äger icke uppbära moderskapspenning.

Pensionsstyrelsen har (skr. ^{21/8} 1952) beräknat antalet fall med moderskapspenning till 16 160 år 1952, 14 787 år 1953 och 11 638 år 1954. Medelsbehovet för innevarande budgetår uppskattas till ca 1 272 000 kronor och för budgetåret 1953/54 till ca 1 087 000 kronor. Styrelsen föreslår, att anslaget anvisas med avrundat 1 100 000 kronor.

Departementschefen.

Såsom jag anført vid anmälan av nästföregående punkt bör moderskapspenning liksom moderskaps hjälp under nästa budgetår utgå enligt nu gällande grunder. Med hänsyn härtill bör pensionsstyrelsens anslagsberäkning godtagas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Moderskapspenning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

[98] 11. **Driften av centraldepån för blindas arbeten.** För innevarande budgetår har under denna rubrik anvisats ett förslagsanslag av 223 000 kronor. Från anslaget bestrides kostnaderna för statens blinddepånämnd, centraldepån för blindas arbeten och den vid hantverksskolan i Kristinehamn för blinda män inrättade materialdepån. Statens blinddepånämnd har (skr. ^{29/8} 1952) framhållit, att den nuvarande organisationen av centraldepån för blindas arbeten, vilken fastställdes år 1950, medför åtskilliga olägenheter. Nämnden har föreslagit, att hela verksamheten överföres på de blindas förening, som därvid skulle av staten garanteras ekonomiskt stöd. Då remissbehandlingen av nämndens förslag ännu icke avslutats, är jag icke beredd att i förevarande sammanhang uttala mig beträffande den lämpligaste organisationsformen. Såväl här ifrågavarande anslag som anslaget till Bidrag till de blindas förening, vilket anslag för innevarande budgetår upptagits med 105 000 kronor, bör därför i statsverkspropositionen upptagas med endast preliminärt beräknade belopp.

Medan jag under nästa punkt gör framställning om beräkning av sistnämnda anslag, hemställer jag här, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Driften av centraldepån för blindas arbeten* för budgetåret 1953/54 beräkna ett förslagsanslag av 223 000 kronor.

[99] 12. **Bidrag till de blindas förening.** Åberopande vad jag anført under nästföregående punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Bidrag till de blindas förening* för budgetåret 1953/54 beräkna ett anslag av 105 000 kronor.

G. Diverse.

[100] 1. **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** Med åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 315 000 kronor.

[101] 2. **Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark.** Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till nämnda fond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 5 400 kronor.

[102] 3. **Statens hyresråd: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	500 000	640 374
1952/53 (statsliggaren s. 350)	627 000	
1953/54 (förslag)	688 000	

Statens hyresråd har (skr. ²⁸/₈ 1952) upplyst, att antalet till rådet inkomna besvärsmål, som under budgetåret 1950/51 utgjort 4 805, under budgetåret 1951/52 uppgått till 5 408. Under hela den tid hyresrådet varit i verksamhet fram till den 1 juli 1952 hade 41 604 mål inkommit, medan 39 604 mål avgjorts eller återkallats. Antalet inkommande mål visar en klar tendens till stegring.

Yrkanden.

Hyresrådet hemställer, att anslaget höjes med — avrundat — 107 200 kronor.

	Ökning	Minskning
1. 1 heltidsanställd ledamotssuppleant	31 200	
2. Ytterligare medel till arvoden p. gr. av ökat antal sammanträden	15 200	
3. 2 kontorsbiträden	16 560	
4. 2 kontorister i st. f. kanslibiträden	1 608	

	Ökning	Minskning
5. Befordringsgång och löneklassuppflyttningar	6 900	
6. Ytterligare medel till övertidsersättningar och skrivhjälp	5 000	
7. Personal för undersökning av fastighetsomkostnadernas utveckling 1949—1951		35 200
8. 1952 års allmänna löneökning	65 900	
	142 368	35 200
	+ 107 168	

Motivering.

1. De båda ledamöter, som icke representerar fastighetsägare eller hyresgäster, tjänstgör i första hand som ordförande. Som ledamöter fungerar de endast vid sammanträden i principiellt viktiga frågor. Rådet är därför hänvisat till att vid övriga sammanträden anlita deras suppleanter, vilka dock ofta är förhindrade att tjänstgöra, framför allt under vanlig arbetstid. Hyresrådet bör förstärkas med en till rådet fast knuten ledamotssuppleant, lämpligen en revisionssekreterare eller äldre hovrättsassessor. Tjänstgöringen bör avse föredragning vid ett samt ledamotstjänstgöring vid fem sammanträden i veckan. Ersättning bör utgå med ett belopp motsvarande mistad lön jämte 250 kronor för månad.

2. Antalet sammanträden torde öka till ca 450 mot för innevarande budgetår beräknade 380. Antalet sammanträden under budgetåret 1951/52 uppgick till 393. Medelsbehovet har beräknats under förutsättning av bifall till förslaget under punkt 1.

3. Ökad tillströmning av mål och därigenom ökat antal sammanträden kräver ytterligare två kontorsbiträden.

4. Två av kanslibiträdena på kansliet bör med hänsyn till självständiga arbetsuppgifter jämföras med kontorister.

6. Under budgetåret 1951/52 uppgick utgifterna för övertidsarbete och skrivhjälp till ca 16 800 kronor oberäknat vad som belöpte på statistiska undersökningar. Med hänsyn till 1952 års allmänna löneökning kan antagas, att kostnaderna ökar med minst 5 000 kronor.

7. Undersökningen av fastighetsomkostnadernas utveckling 1949—1951 beräknas slutförd under innevarande budgetår. För bedömning av frågan om generell hyreshöjning för hyresåren $\frac{1}{10}$ 1953— $\frac{1}{10}$ 1955 torde emellertid komma att erfordras förnyade undersökningar angående fastighetsomkostnaderna. Med hänsyn till svårigheten att bedöma omfattningen av en dylik undersökning anmäler rådet dock endast att, i den mån härför erfordras extra arbetskraft utöver rådets egen kanslipersonal, kostnaderna härför kommer att belasta rådets stat för nästa budgetår.

Yttrande.

Statskontoret avstyrker hyresrådets framställning om förstärkning med en heltidsanställd ledamotssuppleant och två kontorsbiträden men vill med

hänsyn till den föreliggande arbetsbelastningen icke motsätta sig begärd ökning av de för övertidsersättningar och skrivhjälp avsedda medlen. Frågan om löneklassuppflyttning för två kanslibiträden bör prövas av biträdesutredningen.

Departementschefen.

Till hyresrådets framställning om medel till en heltidsanställd föredragande och ledamotssuppleant är jag icke f. n. beredd att taga ställning. Denna fråga bör bedömas med ledning av utvecklingen av rådets arbetsbörda. Även om antalet inkommande mål, såsom rådet framhållit, visar en tendens till stegring, anser jag, att denna icke är av den storleksordning att rådets förslag på förevarande punkt nu bör bifallas. Däremot kan förutses en ökning av antalet sammanträden, varför i enlighet med rådets förslag ett ytterligare belopp av 15 200 kronor bör beräknas för sammanträdesarvoden.

Hyresrådets hemställan om medel till ytterligare två kontorsbiträden kan jag icke biträda; jag vill framhålla, att jag vid behandlingen av frågan om rådets omkostnadsanslag tillstyrker, att medel anvisas till inköp av papper till en fotokopieringsapparat, vars utnyttjande torde medföra en icke oväsentlig minskning av skrivhjälpsbehovet. Däremot bör det till övertidsersättningar och extra skrivhjälp beräknade beloppet på av rådet anförda skäl höjas med 5 000 kronor.

Förslaget att utbyta två kanslibiträdestjänster mot kontoristtjänster kan jag ej biträda.

De automatiska lönestegringarna beräknar jag i likhet med hyresrådet till (6 900 + 65 900) 72 800 kronor.

Den pågående stora undersökningen av fastighetsomkostnadernas utveckling 1949—1951 kan beräknas bli färdig under innevarande budgetår. Medelsbehovet för de undersökningar, vilka i fortsättningen blir erforderliga för bedömning av frågor om generell hyreshöjning, är synnerligen vanskligt att bedöma. Jag vill framhålla, att avlöningsmedel till en icke obetydlig personal för statistiska undersökningar rymmes redan inom ramen för det normala avlöningsanslaget. Då det ställer sig svårt att beräkna det ytterligare medelsbehovet, torde Kungl. Maj:t böra under budgetårets lopp medgiva överskridande av anslagsposten till ersättningar till kanslipersonal m. m. i den mån så erfordras för undersökningarnas fullföljande. I överensstämmelse med hyresrådets förslag bör anslaget minskas med 35 200 kronor, avseende kostnader för den under innevarande år slutförda undersökningen.

Slutligen får jag erinra, att enligt Kungl. Maj:ts medgivande den 17 oktober 1952 antalet befattningshavare i lönegrupp VI hos rådet numera må utgöra högst sex i stället för tidigare högst tre. Beslutet, som tillkommit i viss anslutning till bestämmelserna om reglerad befordringsgång (SFS 1947: 436), innebär att tre befattningshavare i amanuensgruppen (löne-

grupp V) uppflyttats till sekreterargruppen; i den mån befattningshavare i sistnämnda grupp avgår eller befordras skall antalet befattningshavare i denna grupp minskas, där ej Kungl. Maj:t annat medger. Genom beslutet har ifrågavarande befattningshavare beretts en arvodeshöjning, som tills vidare motsvarar skillnaden mellan 24 och 25 löneklassen. Merkostnaderna uppgår till ca 2 600 kronor, med vilket belopp avlöningsanslaget för nästa budgetår bör höjas.

Anslaget bör således höjas med (15 200 + 5 000 + 72 800 — 35 200 + 2 600) 60 400 kronor och uppföras med (627 000 + 60 400) 687 400 kronor eller i runt tal 688 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 688 000 kronor.

[103] 4. **Statens hyresråd: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	37 000	60 710
1952/53 (statsliggaren s. 351)	51 000	
1953/54 (förslag)	62 000	

Statens hyresråd har (skr. ²⁸/_s 1952) hemställt, att anslaget höjes med 11 000 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m.	2 000	
2. <i>Expenser</i>	18 000	
3. Undersökning av fastighetsomkostnadernas utveckling 1949—1951		10 000
4. Inkomster av försålda formulär m. m.	1 000	
	<hr/> 21 000	<hr/> 10 000
	+ 11 000	

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 2 997 och 5 323 kronor; anvisat 1952/53 3 000 kronor.

2. *Expenser.* Utgift 1950/51 och 1951/52 resp. 37 993 och 56 000 kronor; anvisat 1952/53 38 000 kronor. — För genomförande av pågående undersökning rörande fastighetsomkostnadernas utveckling 1949—51 medgav Kungl. Maj:t den 7 december 1951, att anslagsposten finge under budgetåret 1951/52 överskridas med högst 10 000 kronor. För innevarande budgetår är medel för undersökningen uppförda under en särskild anslagspost. Undersökningen beräknas vara slutförd under budgetåret 1952/53. Utgifterna för *expenser* för den ordinarie verksamheten uppgick under budgetåret 1951/52 till ca 46 000 kronor. Detta belopp erfordras även under nästa budgetår. Härtill kommer ett behov av 10 000 kronor för papper till en av hyresrådet inköpt fotokopieringsapparat.

4. *Inkomster av försålda formulär.* Inkomst 1950/51 och 1951/52 resp. 1 971 och 1 878 kronor; beräknat 1952/53 3 000 kronor. — Med hänsyn till inkomsternas storlek under de båda sistförflutna budgetåren bör för nästa budgetår beräknas en inkomst av endast 2 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret anser, att posten till resekostnads- och traktamentsersättningar, som under budgetåret 1951/52 belastades med utgifter till 1 265 kronor, bör kunna minskas från 3 000 till 2 500 kronor. I fråga om expensposten vill ämbetsverket icke motsätta sig en höjning med 7 000 kronor. I övrigt har ämbetsverket intet att erinra mot hyresrådets förslag.

Departementschefen.

Enligt vad jag inhämtat skall den av hyresrådet inköpta fotokopieringsapparaten i första hand användas för reproduktion av det material som remitteras till hyresnämnder och parter; enligt uppgift skulle en icke oväsentlig besparing härigenom kunna åvägbringas i fråga om kostnaderna för skrivhjälp. Hyresrådet bör erhålla det belopp, rådet begärt för inköp av papper till detta ändamål. Då jag ej heller i övrigt har något att erinra mot hyresrådets framställning beräknar jag för nästa budgetår ett behov av (51 000 + 11 000) 62 000 kronor under förevarande anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens hyresråd: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

[104] 5. **Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	45 000	29 562
1952/53 (statsliggaren s. 352)	45 000	
1953/54 (förslag)	40 000	

Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1951/52 synes anslaget böra kunna minskas något. Jag föreslår, att det uppföres med 40 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[105] 6. **Internationellt socialpolitiskt samarbete.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	750 000	820 755
1952/53 (statsliggaren s. 352)	780 000	
1953/54 (förslag)	780 000	

Från anslaget bestrides främst kostnaderna för Sveriges deltagande i den internationella arbetsorganisationens verksamhet, för delegationen för det internationella socialpolitiska samarbetet samt för det nordiska socialpolitiska samarbetet.

Sveriges andel i kostnaderna för den internationella arbetsorganisationen uppgick för åren 1951 och 1952 till ca 677 000 resp. 680 000 kronor. Under nästa budgetår skall avgiften för år 1953 erläggas; den har beräknats nedgå till ca 606 000 kronor. Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1951/52 bör anslaget dock uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Internationellt socialpolitiskt samarbete* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 780 000 kronor.

[106] 7. Understöd åt utlandssvenskar m. m.

	Anslag	Nettoinkomst
1951/52	175 000	8 638
1952/53 (statsliggaren s. 352)	50 000	
1953/54 (förslag)	25 000	

Från detta anslag bestrides kostnaderna för bistånd i form av mottagningshjälp, starthjälp och rörelselån m. m. åt från utlandet återkomna svenskar. Hjälpverksamheten handhaves av arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen. Riktlinjerna för verksamheten fastställdes av 1950 års riksdag (prop. nr 136; statsutsk. utl. nr 83; rd. skr. nr 155).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{22/8} 1952) anmält, att kostnaderna för tiden den 1 juli 1951—den 31 maj 1952 uppgick till 15 528 kronor. Med hänsyn till svårigheten att förutse omfattningen av verksamheten under nästkommande budgetår föreslår styrelsen, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Statskontoret anser, att anslaget med hänsyn till utgifterna under de senaste budgetåren bör kunna nedsättas till 25 000 kronor.

Departementschefen.

För budgetåret 1951/52 redovisas under anslaget en nettoinkomst, beroende på att återbetalningar å de från anslaget utbetalda lånen tillgodoförts anslaget. Fr. o. m. innevarande budgetår tillföres dessa medel inkomsttiteln Övriga diverse inkomster.

Utgifterna under anslaget uppgick budgetåret 1951/52 till endast ca 15 500 kronor. Med hänsyn härtill anser jag, i likhet med statskontoret, att anslaget bör kunna minskas till 25 000 kronor. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt utlandssvenskar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

[107] 8. Bidrag till utlandssvenskarnas förening.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	148 000	148 500
1952/53 (statsliggaren s. 352)	104 000	
1953/54 (förslag)	104 000	

Av anslaget för innevarande budgetår har för livsmedelssändningar till svenskar i utlandet beräknats 60 000 kronor, för härå belöpande administrationskostnader 6 000 kronor, för kuratorsverksamhet i Sverige 8 000 kronor och för bidrag till föreningens ordinarie verksamhet 30 000 kronor.

Utlandssvenskarnas förening har (skr. 5/9 1952) hemställt om statsbidrag för nästa budgetår med 122 000 kronor. Beträffande livsmedelssändningarna hävdar föreningen, att hjälpbehovet är oförminskat, ej minst om hänsyn toges till den utomlands pågående prisstegringen. Ca 1 200 personer erhåller f. n. livsmedelspaket, varav 100 i England och Skottland, 400 i Berlin och tyska östzonen, 600 i Västtyskland, 90 i Österrike och ett 20-tal i Italien. Anslagets minskning för innevarande budgetår har medfört att antalet sändningar måst nedsättas från fyra till tre. Med bibehållande av detta antal måste ca 3 600 paket årligen anskaffas, vilket med ett pris av 20 kronor per paket innebär en kostnad av 72 000 kronor eller 12 000 kronor mer än som avsetts för innevarande budgetår. Föreningen hemställer, att 72 000 kronor anvisas. För administrationen i samband med sändningarna bör avses ett belopp av 7 000 kronor. För kuratorsverksamheten hemställs om oförändrat anslag, 8 000 kronor. Med hänsyn till de allmänna prisstegringarna bör vidare anslaget till den ordinarie verksamheten ökas till 35 000 kronor. Slutligen anhåller föreningen, att, i likhet med vad som medgivits för innevarande budgetår, bidrag till kostnader för utlandssvenska barns besök i Sverige må utgå i den mån de kan rymmas inom anvisat belopp.

Statskontoret anser, att bidrag till livsmedelssändningar med hänsyn till det förbättrade försörjningsläget i de av hjälpverksamheten berörda länderna icke längre bör utgå. Anslaget bör uppföras med 30 000 kronor för föreningens ordinarie verksamhet och 8 000 kronor för kuratorsverksamheten. I övrigt har ämbetsverket intet att erinra.

Departementschefen.

Vid anmälan av propositionen 1950: 136 angående viss hjälpverksamhet för utlandssvenskar och flyktingar förklarade sig min företrädare i ämbetet icke beredd att förorda, att livsmedelssändningarna till svenskar i utlandet utvecklades till en permanent form av understöd. Verksamheten borde ännu någon tid få fortgå men i alltmer begränsad omfattning. Uttalet godkändes av riksdagen (statsutsk. utl. nr 83, s. 14; rd. skr. nr 155). I överensstämmelse härmed har anslaget till livsmedelssändningar, som under budgetåret 1949/50 uppgick till 200 000 kronor, under budgetåren 1950/51—1952/53 successivt minskats med tillhopa 140 000 kronor.

Försörjningsläget i de flesta av de länder, vilka beröres av föreningens

livsmedelssändningar, har under de senare åren väsentligt förbättrats även om livsmedelsransoneringar på sina håll fortfarande förekommer. Trots detta är jag icke beredd att föreslå, att statens bidrag till livsmedelssändningarna upphör med utgången av innevarande budgetår. Ett bibehållande av dessa sändningar även under nästa budgetår synes motiverat framför allt därav att livsmedelspaketen huvudsakligen tilldelas pensionärer, sjuka, arbetslösa och med dem jämförliga personer, vilka med sina knappa inkomster särskilt hårt drabbas av de allmänna prisstegringarna i de länder det här blir fråga om. Jag föreslår därför, att statsbidraget till livsmedelssändningar under nästa budgetår får utgå med oförändrat belopp, 60 000 kronor, vilket f. ö. med hänsyn till prisstegringarna i Sverige innebär en ytterligare reducering av antalet gåvopaket. För administration av sändningarna beräknar jag vid sådant förhållande likaledes oförändrat belopp, 6 000 kronor.

Vidare bör föreningen under budgetåret 1953/54 fortfarande erhålla bidrag med 8 000 kronor till kuratorsverksamheten och 30 000 kronor till sin ordinarie verksamhet.

Jag föreslår alltså, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, 104 000 kronor. Bidrag till kostnader för utlandssvenska barns besök i Sverige bör fortfarande få utgå i den mån så kan ske inom anslagets ram.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till utlandssvenskarnas förening* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 104 000 kronor.

108] 9. Understöd åt flyktingar m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	470 000	115 330
1952/53 (statsliggaren s. 352)	470 000	
1953/54 (förslag)	300 000	

Från detta anslag bestrides främst kostnaderna för omhändertagande genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg av till Sverige anländande flyktingar. Vidare bestrides därifrån kostnader för bidrag i vissa fall till flyktingars resor från Sverige, kostnader för bidrag till Rågöstiftelsens administration samt de särskilda kostnader i övrigt för flyktingar, som kan anses ofrånkomliga, men för vilka särskilda medel ej beräknats (prop. 1950:136, statsutsk. utl. 1950:83; rd. skr. 1950:155).

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. ^{22/8} 1952) upplyst, att antalet i styrelsens läger eller i enskild inkvartering omhändertagna flyktingar, som under budgetåret 1950/51 utgjorde 498, under tiden den 1 juli 1951—den 31 maj 1952 uppgått till 380. Styrelsens kostnader för omhändertagandet under sistnämnda tid belöpte sig till 167 000 kronor. I avsaknad av andra håll-

punkter har styrelsen räknat med oförändrat antal flyktingar. På grund av inträffade prisstegringar bör kostnaderna beräknas till 200 000 kronor.

Den från anslaget utlämnade starthjälpens storlek varierar högst avsevärt. Under tiden den 1 juli 1951—den 31 maj 1952 utlämnades starthjälp till ca 800 personer. Om antalet under föregående budgetår hjälpta tages till utgångspunkt för beräkningen av medelsbehovet, skulle det för starthjälp erfordras 200 000 kronor.

Kostnaderna för flyktingars resor från Sverige uppgick under tiden den 1 juli 1951—den 31 maj 1952 till 1 289 kronor. För detta ändamål beräknas ett behov av 5 000 kronor.

Det totala medelsbehovet uppskattas sålunda till (200 000 + 200 000 + 5 000) 405 000 kronor eller i avrundat tal 400 000 kronor.

Statskontoret anser, att anslaget är beräknat i överkant men vill icke framställa någon erinran mot att detsamma upptages till det föreslagna beloppet.

Departementschefen.

Statens flyktingsnämnd och kommittén för estlandssvenskarna utlämnade på sin tid studielån till flyktingar. Förvaltningen av dessa lån har numera överförs på postverket, som jämväl handhar förvaltningen av vanliga statliga studielån. Kungl. Maj:t har vissa möjligheter att medgiva avskrivningar å lån av sistnämnda slag. Samma avskrivningsregler bör, därest riksdagen icke anmäler avvikande mening, få gälla även beträffande här ifrågavarande lån.

Med hänsyn till belastningen under budgetåret 1951/52 bör anslaget kunna nedsättas till 300 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt flyktingar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 300 000 kronor.

[109] 10. Social upplysningsfilm.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	30 000	63 727
1952/53 (statsliggaren s. 353)	30 000	
1953/54 (förslag)	30 000	

Kommittén för social upplysningsfilm har (skr. ^{30/s} 1952) hemställt, att ett belopp av 100 000 kronor måtte anvisas för ifrågavarande verksamhet under nästa budgetår. Rörande den hittillsvarande filmverksamheten har kommittén lämnat följande redogörelse.

Under tiden från socialfilmens start till nu har nio filmer inspelats, varjämte en tionde håller på att färdigställas. De nio färdiga filmerna är *Vi ska ha barn*, *Vi vill ha arbete*, *Väg ur en kris*, *Det gäller oss alla*, *Folkhälsans detektiver*, *Den onödiga olyckan*, *Att vara sjuksköterska*, *Allt väl ombord*

samt *Vi och våra gamla*. Den tionde filmen beräknas bli färdig under hösten; dess syfte är att mot bakgrunden av de särskilt inom glesbebyggelsen på landsbygden otillfredsställande vatten- och avloppsförhållandena peka på behovet av förbättrade hygieniska anordningar samt instruera om vissa betydelsefulla moment vid anordnandet av goda brunnar m. m. För denna film har kommittén bidragit med 10 000 kronor, medan övriga kostnader bestrides av producenten, Skogs- och Lantbruksfilm.

Enligt kommitténs beräkningar återstod vid tiden för skrivelsens avlätande för nyproduktion en summa av 29 275 kronor. Den fr. o. m. budgetåret 1951/52 vidtagna nedskärningen av anslaget har ställt kommittén inför stora svårigheter vid valet av filmämne. Som närmaste mål står att inspela en film kring ungdomsvården. Det belopp, som står till förfogande för nyproduktion, är emellertid icke tillnärmelsevis tillräckligt vare sig för utförande av detta filmprojekt eller för att kommittén överhuvud skall våga ge sig i kast med något för filmbehandling lämpat socialt ämne av mera komplicerad natur.

Statskontoret anför, att därest anslag allttjämt anses böra utgå till ifrågavarande filmverksamhet, någon ökad medelsanvisning i vart fall icke bör förekomma.

Departementschefen.

Det synes önskvärt, att filmverksamheten får fortgå även under nästa budgetår. Jag kan emellertid icke förordna en höjning av anslaget; detta bör uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Social upplysningsfilm* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[110] 11. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	600 000	653 009
1951/52	550 000	702 766
1952/53 (statsliggaren s. 353)	650 000	
1953/54 (förslag)	835 000	

För innevarande budgetår har under förevarande rubrik å tilläggsstat anvisats ett reservationsanslag av 175 000 kronor. Å anslaget fanns vid utgången av budgetåret 1951/52 en reservation av 27 105 kronor. Behovet av utredningar i frågor som hör till socialdepartementets verksamhetsområde är så omfattande att under anslaget tillgängliga medel icke förslår till åtskilliga utredningar som måste betraktas som önskvärda. Någon minskning av utredningsbehovet under de närmaste åren kan icke förutses. Vid bedömandet av anslagsbehovet bör vidare beaktas att ökade krav redan nu ställas på anslaget genom 1952 års allmänna löneökningar, den genom-

förda höjningen av dagarvodena och traktamentsersättningarna samt järnvägstaxornas höjning under år 1952. Det synes icke tillrådligt att bestämman anslaget för nästa budgetår till lägre belopp än 835 000 kronor. Vid beräkningen av medelsbehovet har jag utgått ifrån att kostnaderna för viss förkommittéerna avsedd arbetskraft i överensstämmelse med vad jag förordat vid behandlingen av frågan om departementets eget avlöningsanslag skall överföras till sistnämnda anslag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 835 000 kronor.

[111] 12. **Extra utgifter.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	50 000	39 243
1952/53 (statsliggaren s. 353)	65 000	
1953/54 (förslag)	65 000	

Å anslaget inestod den 30 juni 1952 en reservation av 43 924 kronor; härav hade emellertid ca 18 000 kronor disponerats redan före utgången av budgetåret 1951/52. Anslaget bör för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 65 000 kronor.

[112] 13. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	11 000	7 146
1952/53 (statsliggaren s. 353)	9 000	
1953/54 (förslag)	7 000	

Anslaget torde kunna nedsättas till 7 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

SAMMANFATTNING.

För budgetåret 1953/54 skulle, vid bifall till gjorda förslag, under femte huvudtiteln uppföras 2 176 605 100 kronor. Då å riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisats 1 833 881 200 kronor, skulle således huvudtitelns slutsumma komma att öka med 342 723 900 kronor.

Förändringarna inom huvudtiteln framgår av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1952/53	Åskat 1953/54	Ökning eller minskning
A. Socialdepartementet	647 000	770 000	+ 123 000
B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen	554 862 600	584 079 400	+ 29 216 800
C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet	58 073 100	73 748 300	+ 15 675 200
D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.	87 289 000	112 924 900	+ 25 635 900
E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd	17 828 100	22 961 600	+ 5 133 500
F. Folkpensionering m. m.	1 110 997 000	1 377 864 500	+ 266 867 500
G. Diverse	4 184 400	4 256 400	+ 72 000
Summa kronor	1 833 881 200	2 176 605 100	+ 342 723 900

I fråga om anslagen till socialstyrelsen med dithörande verksamhet har anslagen till fattigvård beräknats öka med 0,6 milj. kronor. För bidrag till anordnande av ålderdomshem beräknas preliminärt ett nytt anslag av 12 milj. kronor. De allmänna barnbidragen kan antagas komma att kräva ytterligare 8 milj. kronor utöver det för innevarande budgetår anvisade beloppet. Ersättningarna för bidragsförskott torde öka med 1,3 milj. kronor. Anslaget till uppförande eller inrättande av barnhem, som för innevarande budgetår är uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor, bör för nästa budgetår uppföras med 2,6 milj. kronor. Slutligen räknas anslaget till byggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna upp med ca 1,54 milj. kronor.

Av arbetsmarknadsanslagen beräknas anslagen till kostnader för arbetslöshetens bekämpande och arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet öka med resp. 7,2 och ca 1 milj. kronor. Anslaget till bidrag till erkända arbetslöshetskassor har preliminärt räknats upp med 6 milj. kronor. Å andra sidan bör anslaget till kostnader för överflyttning av arbetskraft, som för innevarande budgetår är uppfört med 1 milj. kronor, för nästa budgetår uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor. Anslaget till främjande av företagsverksamhet överföres till tionde huvudtiteln.

Av den preliminärt beräknade ökningen under anslagen till förbättrande

av bostadsförhållandena hänför sig 3 milj. kronor till kapitalmedelsför-luster och ränteeftergifter, 13 milj. kronor till hyresrabatter, 1,7 milj. kronor till särskilda bostadsrabatter, 5 milj. kronor till främjande av bostadsbyg-gande på landsbygden och 1 milj. kronor till bidrag till inrättande av pen-sionärshem. Från tionde huvudtiteln överföres vissa anslag för byggnads-forskning å tillhopa ca 0,4 milj. kronor.

Under avdelningen för olycksfallsförsäkring och arbetarskydd beräknas preliminärt en ökning med tillhopa ca 2 milj. kronor å vissa anslag till ersättningar i anledning av yrkesskador.

Anslagen till bidrag till folkpensioner och till indextillägg å sådana pen-sioner beräknas öka med 290 milj. kronor, varemot det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 37 milj. kronor till extra tillägg å folkpen-sioner utgår. Kostnaderna för förebyggande och hävande av invaliditet torde stiga med ca 1,9 milj. kronor. Till särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn beräknas 5,2 milj. kronor mer än som är anvisat för innevarande budgetår. Bidragen till sjukkassor stiger med 6 milj. kronor.

Anslagen till avlöningar och omkostnader har ökats med tillhopa ca 10 milj. kronor.

Härefter följer en mera detaljerad redovisning för ökningarna och minsk-ningar under de särskilda anslagen (dock ej avlönings- och omkostnads-anslag).

Mera betydande ökningarna.

	Kronor	Kronor
<i>Socialstyrelsen med dithörande verksamhet.</i>		
Fattigvård i allmänhet	700 000	
Bidrag till uppförande eller inrättande av ålder- domshem	12 000 000	
Allmänna barnbidrag	8 000 000	
Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag	400 000	
Ersättning till barnavårdsnämnderna för bi- dragsförskott	1 300 000	
Bidrag till uppförande eller inrättande av barn- hem	2 599 900	
Bidrag till driften av barnhem	100 000	
Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård	300 000	
Ferieresor för barn	200 000	
Stipendier för underlättande av husmodersse- mester	300 000	
Statens skolor tillhörande barna- och ungdoms- vården: Byggnadsarbeten m. m.	1 545 000	27 444 900

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	6 000 000	
Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	7 200 000	
Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet	122 500	
Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet	990 000	14 312 500

Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån	3 000 000	
Hysesrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer	13 000 000	
Särskilda bostadsrabatter	1 700 000	
Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden	5 000 000	
Bidrag till inrättande av pensionärshem	1 000 000	
Byggnadsforskning (överföres från X ht)	350 000	
Statens bosättningslån: Ersättning åt riksbanken	150 000	24 200 000

Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	1 600 000	
Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	450 000	2 050 000

Folkpensionering m. m.

Bidrag till folkpensioner m. m.	287 000 000	
Indextillägg å folkpensioner	3 000 000	
Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar	600 000	
Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	1 910 000	
Särskilda barnbidrag till änkors och invaliders barn m. m.	5 200 000	
Bidrag till sjukkassor	6 000 000	303 710 000

Diverse.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	185 000	
Summa kronor		371 902 400

Större minskningar.

Socialstyrelsen med dithörande verksamhet.

Fattigvård och barnavård enligt 1928 års nordiska fattigvårdskonvention (anslaget utgår)	100 000	
Ferieresor för husmödrar	100 000	200 000

Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

Kostnader för överflyttning av arbetskraft	999 900	
Kostnader för främjande av företagsverksamhet (överbeför till X ht)	1 500 000	2 499 900

Folkpensionering m. m.

Extra tillägg å folkpensioner m. m. (anslaget utgår)		37 000 000
--	--	------------

Diverse.

Understöd åt flyktingar m. m.		170 000
------------------------------------	--	---------

Summa kronor	39 869 900
--------------	------------

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla:

Ur protokollet:
Olof Särnmark.

Register

till

Femte huvudtiteln för budgetåret 1953/54.

A. Socialdepartementet.

Sid.		Kronor
	Socialdepartementet:	
1	Avlöningar	709 000
2	Omkostnader	61 000
		770 000

B. Socialstyrelsen med dithörande verksamhet samt arbetsdomstolen.

	Socialstyrelsen:	
4	Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet	2 460 000
9	Avlöningar till viss personal för större statistiska specialundersökningar	50 000
10	Omkostnader	483 000
12	Socialstyrelsens ordsombud	62 000
	Statens socialvårdskonsulenter:	
13	Avlöningar	294 000
14	Omkostnader	100 300
	Arbetsdomstolen:	
16	Avlöningar	149 000
17	Omkostnader	12 000
	Förlikningsmän för medling i arbetstvister m. m.:	
18	Avlöningar	175 000
19	Omkostnader	35 000
	Mödrahjälp m. m.:	
19	Mödrahjälp	10 000 000
21	Mödrahjälpnämnderna	187 000
	Social hemhjälp:	
21	Bidrag till avlöande av hemvårdarinnor	3 160 000
24	Prov- och kompletteringskurser för hemvårdarinnor	260 000
	Fattigvård och barnavård m. m.:	
25	Fattigvård i allmänhet	4 600 000
26	Barnavård i allmänhet	350 000
26	Fattigvård och barnavård för lappar	150 000
27	Bidrag till uppförande eller inrättande av ålderdomshem * 12 000 000	
27	Bidrag till svenska socialvårdsförbundet	40 000
30	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem	50 000
31	Allmänna barnbidrag	518 000 000
32	Ersättning till postverket för utbetalning av allmänna barnbidrag	2 000 000

* Preliminärt beräknat belopp.

Sid.		Kronor.
32	Ersättning till barnavårdsnämnderna för bidragsförskott ..	4 000 000
33	Bidrag till barnavårdsnämnderna för vissa kostnader enligt barnavårdslagen m. m.	140 000
34	Bidrag till uppförande eller inrättande av barnhem	2 600 000
36	Bidrag till driften av barnhem	2 400 000
39	Bidrag till allmänna barnhuset	21 500
48	Bidrag till driften av anstalter för halvöppen barnavård ..	2 750 000
57	Bidrag till utbildning av personal inom den halvöppna barnavården m. m.	288 600
63	Ferieresor för barn	2 900 000
65	Ferieresor för husmödrar	1 300 000
65	Bidrag till driften av semesterhem	450 000
66	Stipendier för underlättande av husmoderssemester	1 100 000
71	Bidrag till driften av barnkolonier m. m.	1 500 000
	Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården:	
73	Avlöningar	4 343 000
92	Omkostnader	3 334 000
95	Byggnadsarbeten m. m.	2 250 000
99	Fortbildningskurs för befattningshavare vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	21 400
100	Bidrag till inrättande av inackorderingshem, m. m.	15 600
102	Ersättning till inackorderingshem för driftförluster	45 000
102	Bidrag till frälsningsarméns flickhem	3 000
		584 079 400

C. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet.

Arbetsmarknadsstyrelsen:

103	Avlöningar	4 064 000
109	Omkostnader	754 000
110	Krisorganisationen	875 000
	Den offentliga arbetsförmedlingen:	
111	Avlöningar	17 733 000
117	Omkostnader	4 328 000
119	Krisorganisationen	2 500 000
120	Bidrag till erkända arbetslöshetskassor	* 20 000 000
120	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.	21 000 000
128	Kostnader för överflyttning av arbetskraft	100
131	Arbetskliniken i Stockholm	164 100
134	Bidrag till kommunal och enskild arbetsvårdsverksamhet	380 000
136	Arbetsmarknadsstyrelsens arbetsvårdsverksamhet	1 950 000
140	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet	100
		73 748 300

D. Förbättrande av bostadsförhållandena m. m.

Bostadsstyrelsen:

144	Avlöningar	3 595 000
151	Omkostnader	545 000
	Länsbostadsnämnderna:	
153	Avlöningar	2 622 000
156	Omkostnader	626 000

Sid.		Kronor
157	Kapitalmedelsförluster och ränteeftergifter å vissa bostadsbyggnadslån	* 10 000 000
160	Hyresrabatter för mindre bemedlade, barnrika familjer ...	* 60 000 000
160	Särskilda bostadsrabatter	* 2 600 000
160	Bidrag till främjande av bostadsbyggande på landsbygden	* 20 000 000
160	Bidrag till inrättande av pensionärshem	* 12 000 000
160	Bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor	* 100 000
161	Statens kommitté för byggnadsforskning	* 65 000
161	Byggnadsforskning	* 350 000
161	Statens nämnd för samlingslokaler	31 800
163	Bidrag till vissa riksorganisationer för samlingslokaler ...	15 000
163	Bidrag till anordnande av allmänna samlingslokaler	100
	Statens bosättningslån:	
164	Ersättning åt ortsombud	50 000
164	Ersättning åt riksbanken	325 000
		112 924 900

E. Olycksfallsförsäkring och arbetarskydd.

	Försäkringsrådet:	
166	Avlöningar	832 000
168	Omkostnader	31 600
	Riksförsäkringsanstalten:	
169	Avlöningar	8 220 000
173	Omkostnader	678 000
174	Riksförsäkringsanstaltens ortsombud m. m.	323 000
175	Vissa tillägg å ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	* 5 000 000
176	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete m. m.	* 3 700 000
176	Bidrag till fiskares försäkring	100 000
	Arbetarskyddsstyrelsen:	
176	Avlöningar	996 000
179	Omkostnader	130 500
	Yrkesinspektionen:	
181	Avlöningar	2 352 000
184	Omkostnader	503 500
186	Undervisnings- och upplysningsverksamhet på arbetarskyddets område	90 000
187	Ersättningar för vissa läkarundersökningar enligt arbetarskyddslagen	5 000
		22 961 600

F. Folkpensionering m. m.

	Pensionsstyrelsen:	
188	Avlöningar	4 737 000
196	Omkostnader	1 159 500
198	Pensionsstyrelsens ortsombud	415 000
199	Bidrag till folkpensioner m. m.	1 030 000 000

Sid.		Kronor
201	Indextillägg å folkpensioner	242 000 000
202	Ersättning till postverket för pensionsutbetalningar	3 200 000
202	Åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet	13 525 000
206	Särskilda barnbidrag till änkers och invaliders barn m. m.	14 500 000
207	Bidrag till sjukkassor	66 900 000
209	Moderskapspenning	1 100 000
210	Driften av centraldepån för blindas arbeten	* 223 000
210	Bidrag till de blindas förening	* 105 000
		1 377 864 500

G. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
211	Byggnadsstyrelsens delfond.....	1 315 000
211	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark: Statens hyresråd:	5 400
211	Avlöningar	688 000
214	Omkostnader	62 000
215	Ersättningar för skador vållade av vissa rymlingar m. fl.	40 000
215	Internationellt socialpolitiskt samarbete	780 000
216	Understöd åt utlandssvenskar m. m.	25 000
217	Bidrag till utlandssvenskarnas förening	104 000
218	Understöd åt flyktingar m. m.	300 000
219	Social upplysningsfilm.....	30 000
220	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	835 000
221	Extra utgifter	65 000
221	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	7 000
	Summa	4 256 400
		2 176 605 100

SJÄTTE HUVUDTITELN

KOMMUNIKATIONSDEPARTEMENTET

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 januari 1953.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Andersson, och statsrådet Hjalmar Nilson redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1953/54 av utgifterna under riksstatens sjätte huvudtitel, omfattande anslagen till kommunikationsdepartementet, därvid departementschefen anmäler de under punkterna 1, 2, 40--66 och 71--86 upptagna frågorna samt statsrådet Nilson de under punkterna 3--39 och 67--70 upptagna frågorna.

A. Kommunikationsdepartementet.

[1] 1. Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	533 600	718 200
1952/53 (statsliggaren s. 355)	657 600	
1953/54 (förslag)	808 200	

Departementschefen. För föredragningen i regeringsrätten av sådana mål, som hänför sig till kommunikationsdepartementets ämbetsområde, finnes i departementets avlöningsstat medel inräknade för en föredragandetjänst i Cc 32. Antalet dylika mål har på senare tid successivt ökat i sådan omfattning, att det fr. o. m. innevarande budgetår visat sig nödvändigt

att dessutom förordna en extra föredragande med heltidstjänstgöring för ändamålet. Avlöningskostnaderna för den extra föredraganden uppgår till ca 20 000 kronor för år räknat, varav ca 13 200 kronor belöper på anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal. Då denna anslagspost ej lämnar utrymme för att täcka kostnaderna för ifrågavarande personalförstärkning, torde Kungl. Maj:t böra inhämta riksdagens medgivande att för innevarande budgetår överskrida densamma med 13 200 kronor. Jag kommer att i annat sammanhang göra hemställan härom. Såvitt nu kan bedömas kommer behovet av denna extra arbetskraft att kvarstå under nästa budgetår. På grund härav bör departementets avlöningsanslag för budgetåret 1953/54 uppräknas med 20 000 kronor.

Till följd av författningsenliga löneklassuppflyttningar, omräkningen av det rörliga tillägget samt vissa i enlighet med propositionerna 1952: 107 och 1952: 251 beslutade lönerogleringar erfordras en ytterligare ökning av anslaget med sammanlagt (2 000 + 116 400 + 5 600 + 2 200) 126 200 kronor.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande löneställningen för vissa tjänstemän inom statsdepartementen m. m. hör i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet den förut omnämnda, i lönegrad Ce 32 placerade tjänsten såsom föredragande i regeringsrätten uppflyttas till Ce 33. Vidare bör i förteckningen uppföras ytterligare en tjänst såsom förste kanslissekreterare i Ce 29. I samband härmed bör en andre kanslissekreterartjänst i Ce 25 indragas. Slutligen bör i förteckningen tre tjänster såsom andre kanslissekreterare i Ca 25 utbytas mot tjänster såsom kanslissekreterare i samma lönegrad. I anledning av dessa förändringar erfordras en anslagsökning av ca 4 400 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (657 600 + 20 000 + 126 200 + 4 400) 808 200 kronor.

Jag förutsätter slutligen, att det i 1952 års statsverksproposition omnämnda, provisoriska arrangemanget med vikariatsförordnande på en kansli-rådstjänst får bibehållas tills vidare, i den mån oundgängligt behov därav visar sig föreligga.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommunikationsdepartementet *dels* ändra lönegradsbeteckningen för en tjänst såsom föredragande i regeringsrätten från Ce 32 till Ce 33, *dels* uppföra ytterligare en förste kanslissekreterartjänst i Ce 29, *dels* ock utbyta tre tjänster såsom andre kanslissekreterare i Ca 25 mot tjänster såsom kanslissekreterare i samma lönegrad;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	307 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	190 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	279 200
	Summa kronor 808 200

c) till *Kommunikationsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 808 200 kronor.

[2] 2. **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.**

	Anslag
1952/53 (statsliggaren s. 356)	45 100
1953/54 (förslag)	45 100

Departementschefen. Anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommunikationsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 45 100 kronor.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.

VÄG- OCH VATTENBYGGNADSVÄRKET.

[3] 1. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	4 090 000	4 948 700
1952/53 (statsliggaren s. 356)	5 036 000	
1953/54 (förslag)	6 315 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 1 411 300 kronor.

1. Personalförstärkningar.

Vägbyrån:

Avdelningen för landsbygden.

a) 1 byrådirektör i Ce 31	21 984
b) 1 förste byråingenjör i Ce 29	20 148
c) 1 byråingenjör (förste byråsekreterare) i Ce 27	18 276
d) 1 byråingenjör i Ce 25	16 464
e) 1 förste byråingenjör i Ce 29	20 148
f) 1 byråingenjör i Ce 27 (för ärenden rörande enskild väghållning)	18 276

Avdelningen för släderna.

g) 1 byrådirektör i Ce 31	21 984
Vägtrafikavdelningen.	
h) 1 byrådirektör i Ce 31	21 984
i) 1 byråingenjör i Ce 27	18 276

Byggnads- och underhållsbyrån:

j) 1 skyddsinspektör i Ce 31	21 984
k) 1 förste byråingenjör i Ce 29 (beläggingsavdelningen) ...	20 148
l) 1 förste byråingenjör i Ca 29 (vägunderhållsavdelningen)	20 148

Konstruktionsbyrån:

m) 1 byrådirektör i Ce 31	21 984
n) 3 byråingenjörer i Ce 27	54 828
o) 1 förste byråingenjör i Ce 29	20 148

Förråds- och verkstadsbyrån:

p) 1 kansliskrivare i Ce 15	10 092
q) 1 amanuens	14 772

Juridiska byrån:

r) 1 amanuens 14 772

Försvarsbyrån:

s) 1 ritbiträde i Ce 12 9 000

Vatten- och avloppsbyrån:

t) Extra arbetskraft 53 500

För byråerna gemensamt:

u) Arvode till en pressombudsman 9 000

v) 1 kontorist i Ce 13 (arkivet) 9 348

x) 9 kontors- eller skrivbiträden 60 696

2. Tjänsteförändringar.

a) Uppflyttning av överingenjören på konstruktionsbyrån från Cp 15 till Cp 16 1 200

b) Uppflyttning av förrådsdirektören från Cp 15 till Cp 16 ... 1 200

c) Uppflyttning av 1 förste byråingenjör i Ce 29 på hamnbyrån till byrådirektör i Ce 31 1 836

d) Uppflyttning av 4 förste byråingenjörer på byggnads- och underhållsbyrån, därav 2 i Ca 29 och 2 i Ce 29, till byrådirektörer i Ca 31 resp. Ce 31 7 344

e) Uppflyttning av 2 förste byråingenjörer (förste byråsekreterare) i Ce 29 på byggnads- och underhållsbyrån till byrådirektörer i Ce 31 3 672

f) Uppflyttning av 2 förste byråingenjörer i Ca 29 på konstruktionsbyrån till byrådirektörer i Ca 31 3 672

g) Uppflyttning av 1 biträdande kamrerare i Ca 27 på administrativa byrån till förste byråsekreterare i Ca 29 1 872

3. Omräkningar m. m.

a) Löneklassförändringar och uppflyttningar inom reglerad befordringsgång 70 800

b) Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats 801 769

c) Ordinariesättning av 33 i styrelsens petita närmare angivna tjänster —

d) Ökning av antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 med 5 för beredande av ordinarie anställning åt vissa biträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången —

e) Överförande till extra ordinarie stat av 3 byråingenjörstjänster i Cg 27 på konstruktionsbyrån —

f) Ändring av tjänstebenenämningen för en byråingenjörstjänst i Ce 27 på förråds- och verkstadsbyrån till förrådsintendent —

Avrundning 25

1 411 300

Under hänvisning till rådande rekryteringssvårigheter i fråga om den högskoleutbildade ingenjörspersonalen hemställer styrelsen därjämte, att Kungl. Maj:t måtte inhämta riksdagens medgivande att bemyndiga styrelsen att anställa tjänstemän genom personliga avtal i likhet med vad som redan gäller i fråga om statens vattenfallsverk.

Motiv.

Ur väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motivering för de framlagda förslagen återgives här i sammandrag följande avsnitt.

1. a)—d) Planläggningen i stort av det allmänna vägnätet bör omfatta transportekonomiska utredningar. Sådana har inte verkställts eller publicerats i Sverige under de senaste 20 åren. De är av största betydelse för avvägningen av investeringar för olika ändamål inom vägväsendet (lönsamheten) samt för bedömning av hur investeringarna bör fördelas inom olika landsdelar. Även då det gäller att bestämma tidsföljden för utförandet av de enskilda företagen (prioriteten), är utredningar av detta slag av väsentlig betydelse.

En riktig angelägenhetsprövning av de företag, som skall utföras, måste grundas på tekniska fakta i vad avser nuvarande vägars standard och trafikens storlek och art. Genom de brister i den långsiktiga planeringen, som f. n. finnes, föreligger stora svårigheter att bedöma de projekt, som framlägges, och det ekonomiska resultatet av den nu pågående upprustningen av vägnätet äventyras därigenom. En generalplan för vägnätets utbyggnad är sålunda oundgängligen nödvändig för att de stora investeringarna i vägväsendet skall komma trafiken till nytta på bästa sätt. Därvid är det i hög grad angeläget, att en översyn verkställs av det preliminära förslag till generalplan för huvudvägarnas utbyggnad, som uppgjorts i slutet av 1930-talet.

Den nuvarande personalorganisationen på vägbyrån är för knappt tillmätt för att den skall kunna tillnärmelsevis vid sidan av övriga arbetsuppgifter även bemästra här angivna, mycket arbetskrävande och i hög grad specialistbetonade utredningsuppgifter, något som är desto beklagligare, då dessa uppgifter äger den största betydelse för den aktuella byggnadsverksamheten. Med den personalstyrka, som f. n. disponeras, har det knappast varit möjligt att medhinna annat än de rent löpande göromålen i samband med planläggningsverksamheten.

1. e) För handläggningen av ärenden rörande arbetsplaner, normalbestämmelser, normalsektioner och andra detaljspörsmål beträffande de allmänna vägarna disponeras inom vägbyråns avdelning för landsbygden en byrådirektör och två byråingenjörer. Med denna begränsade personalstyrka är det inte möjligt att, på det sätt som varit avsikten vid planeringen av de senaste årens decentraliseringsåtgärder inom vägväsendet, sända ut tjänstemän från styrelsen för att gå igenom arbetsplanerna ute på vägförvaltningarna. På grund härav kan det f. n. inte undvikas att till styrelsen

för förhandsgranskning eller för fastställelseprövning insända arbetsplaner i flera fall måste återsändas till vederbörande förvaltning för större eller mindre omarbetning, något som ej hade behövt ske, om planerna på förhand kunnat diskuteras ute på linjen med representanter från styrelsen. En personalförstärkning för detta ändamål är därför i hög grad angelägen.

1. m) och n) För budgetåret 1951/52 beräknade styrelsen, med utgångspunkt från en medelsförbrukning på brobyggnadsanslaget av 25 milj. kronor, att en personalförstärkning på konstruktionsbyrån med sex befattningshavare skulle vara erforderlig. Härav har styrelsen hittills endast erhållit tre. Medelsförbrukningen på nämnda anslag beräknas komma att för kalenderåret 1954 högst väsentligt överstiga nyss angivna belopp. Härtill kommer dels de broföretag, vilka ingår i fördelningsplanen för städerna och som för arbetsåren 1952 och 1953 representerar en byggnadsvolym av 4,0 resp. 6,0 milj. kronor, dels en hel del broföretag, till vilka medel utgår från vägbyggnadsanslag och vilkas omfattning f. n. inte är känd. Dessutom har konstruktionsbyrån att handlägga ärenden rörande granskning av konstruktionsritningar till vissa broar i städer, för vilka statsbidrag ej utgår men vilka är belägna på för biltrafiken viktiga gator, liksom ock till konstbyggnader på koncessionerade spårvägar, i första hand tunnelbanan och förortsbanebroarna i Stockholm.

1. p) Under en följd av år har styrelsen ombesörjt ritningskopiering i egen regi. För skötseln av kopieringsanläggningen, som är försedd med moderna maskiner, har styrelsen inte förfogat över särskild personal utan har med tillgängliga besparingar på anslagsposten till icke-ordinarie personal anställt en befattningshavare med lön motsvarande 13:e löneklassen. Avlöningsanslaget medger ej i fortsättningen ett sådant arrangemang. Kopieringsverksamheten har emellertid givit ett mycket gott ekonomiskt resultat och bör därför i fortsättningen bedrivas i hittillsvarande omfattning. En undersökning av lönegradsplaceringen för kopieringsföreståndare vid vissa andra statliga verk har visat, att dessa tjänstemän icke placerats lägre än i 15:e lönegraden. Då behovet av en motsvarande befattningshavare inom styrelsen är bestående, hemställer styrelsen, att medel anvisas för en tjänst som kansliskrivare i Ce 15 för kopieringsverksamheten.

3. e) I petita för budgetåret 1952/53 hemställde styrelsen att bl. a. viss personal, som styrelsen sedan budgetåret 1946/47 bemyndigats anställa på konstruktionsbyrån som extra tjänstemän genom överskridande av icke-ordinarieposten, måtte överföras på styrelsens stat. Med bifall härtill uppräknades nämnda anslagspost med erforderligt belopp. Av hithörande tjänster ansågs emellertid tills vidare endast en förste byråingenjörstjänst i Cg 29 böra uppföras i personalförteckningen. Då den personal, varom här är fråga, enligt styrelsens förmenande utan minsta tvekan fyller ett stadigvarande behov hemställer styrelsen, att i personalförteckningen måtte fr. o. m. den 1 juli 1953 uppföras ytterligare tre befattningar som byråingenjör i Ce 27.

Yttrande.

Statskontoret. Med anledning av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om rätt att anställa tjänstemän genom personliga avtal erinrar statskontoret om att det vattenfallsstyrelsen lämnade bemyndigandet att tillämpa kontraktsanställning uttryckligen angavs vara ett försök att med en friare lönesättning komma till rätta med de svårigheter, som vore särskilt framträdande inom vattenfallsstyrelsens verksamhetsområde på grund av konkurrensen från enskilda byggnadsföretag. Innan denna anställningsform utsträcker till andra förvaltningsområden, torde uppenbarligen någon tids erfarenhet av densamma böra avvaktas.

Någon uppflyttning i högre lönegrad av tjänster, som varit föremål för prövning vid 1952 års riksdag i samband med tjänsteförteckningsrevisionen, bör enligt statskontorets mening inte nu komma i fråga.

Beträffande väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om utökning av personalen erinrar statskontoret bl. a. om sitt i 1952 års statsverksproposition (bil. 8, s. 6) återgivna utlåtande över styrelsens petita för budgetåret 1952/53.

Föredraganden.

Den betydande ökning av verksamheten inom väg- och vattenbyggnadsverket, som inträtt särskilt under det senaste året, ställer utan tvivel väsentligt ökade krav på verkets personalorganisation. Jag vill erinra om att de anslagsmedel, som förvaltas av verket, nu uppnått en storleksordning av närmare 750 milj. kronor. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har nu också framfört mycket omfattande anspråk på personalförstärkningar vid såväl den centrala som den lokala organisationen. Till en stor del gäller det här tekniska tjänster i relativt höga lönegrader. Med hänsyn till den rådande bristen på kvalificerade väg- och vattenbyggnadsingenjörer skulle, såvitt jag kan finna, tillsättandet av ett så stort antal högre tjänster med personer, som har en mot löneställningen svarande kompetens, komma att bereda styrelsen mycket stora svårigheter. Vid övervägande av styrelsens förslag har jag funnit mig böra förorda, att den utvidgning av organisationen, som f. n. kan komma i fråga, huvudsakligen får ske vid vägförvaltningarna, eftersom dessa i fråga om förmågan att bemästra de ökade arbetsuppgifterna torde vara i än högre grad än den centrala styrelsen beroende av en omedelbar anpassning av personalresurserna till den vidgade verksamheten. Förstärkningen av styrelsens personal synes i avvaktan på ytterligare erfarenhet böra begränsas till vad som kan anses utgöra de mest angelägna behoven.

Vad därvid angår vägbyrån förordar jag dels att i icke-ordinarieposten för nästa budgetår inräknas ett belopp av 22 000 kronor för fortsättandet av arbetet på en generalplan för huvudvägnätet jämte därmed sammanhängande uppgifter, dels att en ny byråingenjörstjänst i Ce 27 inrättas för arbetet med granskning av arbetsplaner. Beträffande konstruktionsbyrån

har Kungl. Maj:t, med hänsyn till nödvändigheten av att snabbt öka beredskapsreserven av färdigplanerade brobyggnadsföretag, redan för innevarande budgetår medgivit en provisorisk personalförstärkning med fyra extra ingenjörer. Då detta personalbehov synes vara bestående, bör i avlöningsstaten för nästa budgetår medel inräknas för fyra tjänster i den reglerade befordringsgången för högskoleingenjörer. Slutligen tillstyrker jag, att för ljuskopieringsverksamheten beräknas medel för en tjänst i Cg 11. Den sammanlagda årskostnaden för denna personalökning uppgår till 108 200 kronor.

Utöver vad jag nu föreslagit anser jag mig inte böra tillstyrka bifall till styrelsens petita i vad de avser förstärkning av styrelsens personal.

Av skäl, som jag återkommer till vid anmälan av vägförvaltningarnas avlöningsanslag under punkten 5, förordar jag att styrelsens avlöningsanslag minskas med ett belopp av 65 800 kronor, utgörande avlöningskostnaderna för fem assistenttjänster på byggnads- och underhållsbyråns avdelning för arbetsorganisation.

Styrelsens förslag om uppflyttning i lönegrad av vissa tjänster samt om överföring av 33 extra ordinarie tjänster till ordinarie stat anser jag mig inte kunna biträda. Ej heller är jag beredd att tillstyrka förslaget om införande av kontraktsanställning vid väg- och vattenbyggnadsverket. Däremot har jag ingenting att erinra mot att de tre i styrelsens framställning angivna byråingenjörstjänsterna i Cg 27 på konstruktionsbyrån överföres till extra ordinarie stat. Vidare tillstyrker jag, att i personalförteckningen uppföres ytterligare fem kontorsbiträdestjänster i Ca 8 för beredande av ordinarie anställning åt vissa biträden enligt grunderna för reglerad befordringsgång.

För de av styrelsen anmälda kostnadsökningarna på grund av löneklassförändringar och uppflyttningar inom reglerad befordringsgång samt omräkning av det rörliga tillägget bör anslaget höjas med (70 800 + 801 800) 872 600 kronor. Därutöver erfordras en anslagsökning med sammanlagt 363 500 kronor i anledning av beslutade löneregleringar för viss del av styrelsens personal i enlighet med propositionerna nr 107, 241 och 245 till 1952 års riksdag.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (5 036 000 + 108 200 — 65 800 + 872 600 + 363 500) 6 314 500 kronor eller avrundat 6 315 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen 4 byråingenjörer i Ce 27 och 5 kontorsbiträden i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	1 691 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	7 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis	2 418 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis	2 199 000
	Summa kronor 6 315 000

c) till Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 6 315 000 kronor, därav 3 157 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[4] 2. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	854 000	953 900
1952/53 (statsliggaren s. 358)	991 000	
1953/54 (förslag)	1 066 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/s} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 183 000 kronor.

Ökning.

1. Sjukvård m. m.: ökning med hänsyn till den faktiska belastningen (anvisat 1952/53 30 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 31 800 resp. 36 700 kr.)	5 000
2. Övriga expenser för eget behov (anvisat 1952/53 351 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 325 500 resp. 354 000 kr.):	
a) höjda löner för städningspersonalen	10 000
b) ökade telefonkostnader	25 000
c) ökad ljuskopiering åt utomstående	7 000
d) kostnadsstegring för underhåll och skötsel av fastigheten och lunchrestaurangen	5 000
e) partiell förnyelse av kontorsmaskinparken	40 000
f) komplettering av beståndet av vertikal- och ritnings-skåp	10 000
g) tvättning av gardiner	3 500
h) kostnader i anledning av begärda personalförstärkningar (40 500 kr. för engångskostnader och 28 000 kr. till löpande utgifter)	68 500
	169 000

- i) överflyttning av expenskostnaderna för viss personal på styrelsens arbetsorganisationsavdelning till vägförvaltningarnas omkostnadsanslag — 3 000 166 000

3. Publikationsstryck:

- a) ökning av antalet nummer per år av styrelsens informationsskrift från 3 till ursprungligen beräknade 4 12 000
- b) utgivande av en periodisk framkomlighetskarta över landets huvudvägnät samt återupptagande av utgivningen av verkets årsbok 15 000 27 000
- 198 000

Minskning.

4. Ökade inkomster genom ljuskopiering åt utomstående 15 000
- 183 000

Motiv.

2 d)—f). Kostnaderna för underhåll och skötsel av fastigheten samt lunchrestaurangen beräknas stiga med omkring 5 000 kronor, bl. a. beror på av priskontrollnämnden medgiven höjning av renhållningstaxan.

Efter vägväsendets förstatligande har styrelsens skriv- och räknemaskinpark utökats avsevärt. Styrelsen har under denna tid på grund av expenspostens knapphet ej kunnat förnya sitt bestånd av kontorsmaskiner, varav närmare hälften är anskaffad år 1943 eller tidigare. Då utnyttningen av kontorsmaskinerna är hög, förslites de relativt snabbt. Med anledning härav finner styrelsen det nödvändigt att snarast förnya minst 40 % av sin kontorsmaskinpark. För påbörjande härav äskas för budgetåret 1953/54 ett belopp av 40 000 kronor.

Till följd av den under senare år starkt utökade verksamheten — framför allt i fråga om anläggningar för vattenförsörjning och avlopp, till vilka styrelsen lämnar bidrag, samt vägbyggnadsverksamheten — har styrelsens behov av förvaringsutrymmen i form av vertikal- och ritningsskåp ökat avsevärt. Expenspostens storlek lämnar emellertid ej utrymme för den erforderliga anskaffningen. Detta försvårar personalens arbete samt medför risk för att dyrbara ritningar skadas och därigenom blir oanvändbara. För oundgängligen nödvändig komplettering av förvaringsutrymmen äskas ett belopp av 10 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda höjningen av expensposten bör enligt statskontorets mening kunna begränsas till förslagsvis 49 000 kronor.

Frågan om ökad medelsanvisning under anslagsposten till publikationsstryck för den av styrelsen utgivna informationstidskriften har varit före-

mål för prövning såväl vid 1951 som 1952 års riksdagar. Statskontoret kan inte finna tillräckliga skäl anförda för den ånyo begärda höjningen.

Enligt statskontorets mening torde kostnaderna för den framkomlighetskarta över landets huvudvägar, som styrelsen under våren 1952 börjat utge för att informera den bilåkande allmänheten om tillståndet och framkomligheten på dessa vägar, i varje fall till huvudsaklig del böra täckas genom försäljning av kartan till ett pris, som svarar mot verkets självkostnader.

Föredraganden.

I enlighet med styrelsens förslag bör posten till sjukvård uppräknas med 5 000 kronor. I fråga om expensposten tillstyrker jag en ökning med 82 000 kronor, därav ett engångsbelopp av 31 000 kronor för ersättningsanskaffning av kontorsmaskiner m. m. Styrelsens nu ånyo framförda förslag om ytterligare medel till verkets personaltidskrift är jag fortfarande inte beredd att biträda. Med hänsyn till det av styrelsen i övrigt anmälda medelsbehovet under anslagsposten till publikationstryck bör denna ökas med 9 000 kronor. Utöver den i framställningen angivna ökningen av upphördsmedlen med 15 000 kronor synes, i anslutning till vad statskontoret anfört, för försäljningen av den av styrelsen utgivna framkomlighetskartan i omkostnadsstaten böra upptagas ett inkomstbelopp av förslagsvis 6 000 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (991 000 + 5 000 + 82 000 + 9 000 — 15 000 — 6 000) 1 066 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 066 000 kronor, därav 533 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[5] 3. Vägförvaltningarna: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	11 000 000	13 396 000
1952/53 (statsliggaren s. 360)	13 435 000	
1953/54 (förslag)	17 695 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/9} 1952) hemställer, att auslaget höjes med 3 977 500 kronor.

1. Personalförstärkningar.

För projekteringsverksamheten:

a) 6 ingenjörer i Ce 29	113 472
b) 8 ingenjörer i Ce 27	136 224
c) 12 ingenjörer i Ce 25	182 592

För enskild väghållning:

d) 12 vägmästare i Ce 17	127 584
e) 10 kanslibiträden i Ce 11	79 680

För vägunderhållet:

f) 6 ingenjörer i Ca 27	102 168
g) 3 ingenjörer i Ca 25	45 648
h) 5 vägmästare i Ca 17	53 160

För byggnadsverksamheten:

i) 8 ingenjörer i Ce 29	151 296
j) 4 ingenjörer i Ce 27	68 112
k) 4 ingenjörer i Ce 25	60 864

För förrådsrörelsen:

l) 5 förrådskontorister i Ce 13	43 020
---------------------------------------	--------

För vatten- och avloppsverksamheten:

m) 5 distriktsingenjörer i Ce 31	103 680
n) 3 ingenjörer i Ce 27	51 084
o) 4 ingenjörer i högst Cg 25	60 864
p) 5 tekniska biträden i Cg 19	54 660

2. Tjänsteförändring.

a) 1 vägmästartjänst i Ca 17 utbytes mot 1 övervägmästar- tjänst i Ca 20	1 404
---	-------

3. Omräkningar m. m.

a) Löneklassförändringar och uppflyttningar inom reglerad befordringsgång	233 846
b) Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	2 308 100
c) Ordinariesättning av 108 i styrelsens petita närmare an- givna tjänster	—
d) Ökning av antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 med 13 för beredande av ordinarie anställning åt samma antal kontors- biträden i Ce 8 enligt grunderna för den reglerade beford- ringsgången	—
e) Överförande till extra ordinarie stat av 1 distriktsingenjör- tjänst i Cg 31	—
Avrundning	42

 3 977 500

Motiv.

Ur väg- och vattenbyggnadsstyrelsens motivering för de framlagda förslagen återgives här i sammandrag följande avsnitt.

1. a)–c) I sina petita för budgetåret 1951/52 framhöll styrelsen, att planläggningen var en trång sektion på vägsidan, då det gällde att rusta

upp landets vägnät. Styrelsen framhöll vidare, att frågan om personal för planläggningsuppgifter inom vägväsendet ej tillfredsställande kunde lösas med mindre än att yngre ingenjörer finge anställas inom verket — närmast konstruktionsbyrån och vägförvaltningarna — för att där skolas.

I petita för innevarande budgetår redovisade styrelsen läget på planläggningsidan och begärde den personal, som styrelsen ansåg oundgängligen erforderlig för detta ändamål för att hålla de löpande uppgifterna i gång. Denna hemställan bifölls i stort sett endast beträffande projekteringspersonalen vid vägförvaltningarna. En ytterligare utökning av planläggningspersonalen bedömes nu nödvändig, även om endast den nuvarande målsättningen, att hålla den ordinarie verksamheten flytande, bibehålles. Styrelsen anser emellertid detta ej tillfyllest. Bristen på personal på detta område har nämligen medfört en situation, som ganska snart kan visa sig högst allvarlig även ur andra synpunkter än de, styrelsen i första hand har att företräda. Vid de överläggningar, som under den senaste tiden ägt rum med de arbetsmarknadsvårdande myndigheterna i anledning av den situation på arbetsmarknaden, som skulle kunna uppkomma under senare delen av 1952 under viss förutsättning, har det visat sig, att beredskapen i fråga om planläggningen av vägarbeten är sådan, att styrelsen inte kan tillgodose ens de önskemål om igångsättning av arbeten, som framkommit under det gjorda antagandet att endast en högst begränsad avmattning av sysselsättningen inom näringslivet kommer till stånd. Att åstadkomma en ändring av någon betydelse i detta avseende går inte på kort tid, då någon personal för detta ändamål visat sig ej stå att få — i varje fall icke till de löner, styrelsen kan erbjuda — utan endast kan erhållas på den av styrelsen redan tidigare anvisade vägen, nämligen genom uppskolning inom det egna verket, vilket tar sin tid. Skall en beredskap i form av färdigplanerade vägarbeten finnas, måste i god tid dessförinnan personal anställas inom verket och utbildas för dessa arbetsuppgifter. Styrelsen varnar bestämt för att man på detta område sätter sin tillit till att i den aktuella situationen söka improvisera, utan anser sålunda att i god tid vidtagna åtgärder för att utöka planläggningspersonalen är den enda lösningen på frågan, även om den medför vissa kostnader redan innan en krissituation inträder.

Genom att styrelsen från och med innevarande budgetår avlönar den biträdande utepersonalen för projekteringsverksamheten från byggnadsanslag kan behovet av sådan personal numera tillgodoses på detta sätt. Ledningen av projekteringsverksamheten måste emellertid anförtros personal med högre teknisk utbildning. På grund av svårigheterna i dagens läge att rekrytera de ledande befattningarna kan endast en gradvis utbyggnad av personalorganisationen ske.

Styrelsen har beräknat, att som förstärkning för den ordinarie verksamheten nu erfordras sex ingenjörer i Ce 29, åtta ingenjörer i Ce 27 och sex ingenjörer i Ce 25. Därtill kommer sex ingenjörer i Ce 25, som beräknats för att påbörja en förbättring av beredskapen av färdigplanerade företag.

1. d)—e) I sina petita för budgetåret 1952/53 redogjorde styrelsen närmare för utvecklingen av bidragsverksamheten till enskild väghållning och arbetsbelastningen på den därmed sysselsatta personalen. En sammanfattning av denna redogörelse återfinnes i 1952 års statsverksproposition. Styrelsen beräknade den behövliga arbetskraftsförstärkningen till 16 vägmästare och 22 kansli- och kontorsbiträden. Med hänsyn till andra angelägna personalbehov inom verket begränsade styrelsen då sitt äskande till 8 vägmästartjänster, 12 kansli- samt 10 skriv- och kontorsbiträdestjänster. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag beviljade riksdagen medel till 4 vägmästartjänster och 12 biträdestjänster i reglerad befordringsgång. Riksdagen uttalade sig därjämte för att Kungl. Maj:t, om så befundes erforderligt, skulle äga medgiva anslagsöverskridande för anställande av tillfällig arbetskraft för ifrågavarande arbetsuppgifter.

För att hinna med de ständigt växande arbetsuppgifterna på förevarande område och de nya arbetsuppgifter, som tillkommer på grund av statsbidragsverksamheten för maskinanskaffning, anser styrelsen erforderligt att den personalförstärkning, som styrelsen beräknade i förra årets petita, kommer till stånd i full utsträckning under budgetåret 1953/54. Styrelsen hemställer därför om ytterligare tolv vägmästartjänster i Ce 17 och tio kanslibiträdestjänster i Ce 11.

1. f)—g) Vägförvaltningarnas vägunderhållsavdelningar är vad antalet befattningar beträffar helt oförändrade sedan den 1 juli 1946. För att i någon mån tillgodose det oundgängliga behovet av förstärkning av vägunderhållsavdelningarna har styrelsen avdelat vissa tjänstemän från styrelsens avdelning för arbetsorganisation för att mera direkt biträda vägförvaltningarna med genomförande av rationaliseringsåtgärder. Ifrågavarande arrangemang är att betrakta som ett provisorium i avvaktan på att vägförvaltningarna förses med erforderlig teknisk personal för att medhinna hit hörande arbetsuppgifter.

Vägförvaltningarna bör enligt styrelsens mening nu själva i stort sett övertaga ansvaret för här avsedda rationaliseringsuppgifter inom vägunderhållet. Ett övertagande kan emellertid inte ske, utan att vägförvaltningarna erhåller personalförstärkning. Oavsett vad sålunda anförts nödvändiggör emellertid redan de växande arbetsuppgifterna på grund av trafikens ökning en förstärkning av vägunderhållspersonalen. Styrelsen anser att en ökning av denna personal med en befattningshavare vid ungefär 15 förvaltningar vore i och för sig starkt motiverad. Vägförvaltningarna skulle därigenom få möjlighet att på ett riktigt sätt hinna planera vägunderhållsarbetet och utan onödig tidsutdräkt genomföra de rationaliseringsåtgärder, som arbetsstudieresultatet ger anledning till. Styrelsen finner det emellertid ej möjligt att åstadkomma en förstärkning av denna omfattning med en gång, då tillgången på personer för här avsedda arbetsuppgifter är knapp. Styrelsen har därför sökt bedöma var behovet av förstärkning är mest angeläget. Enligt styrelsens uppfattning erfordras i första hand för-

stärkning med kvalificerad teknisk personal vid vägförvaltningarna i Stockholms samt Göteborgs och Bohus län, där trafikintensitet, befolkningstäthet m. fl. faktorer gör vägunderhållet särskilt svårskött. I övrigt har styrelsen begränsat sitt förslag till fyra tjänster i 27 lönegraden, avsedda för stora län med en väglängd överstigande 400 mil, samt tre tjänster i 25 lönegraden avsedda för mindre län, där avdelningschefen hittills varit ensam ingenjör.

Vid bifall till dessa förslag räknar styrelsen med att successivt kunna indraga fem assistenttjänster på styrelsens arbetsorganisationsavdelning, i den mån nya uppgifter ej lägges på avdelningen. Då det inte nu kan närmare angivas inom vilken tidrymd en sådan avveckling kan genomföras, har styrelsen emellertid vid beräkningen av styrelsens avlöningsanslag inte redovisat något minskat medelsbehov för denna personal.

1. h) Under de senaste åren har uppkommit behov av ytterligare vägmästartjänster för vägunderhållet. På grund av tillkomsten av nya vägar, särskilt inom de båda nordligaste länen, ävensom med hänsyn till den nu avsevärt ökade trafikintensiteten måste efter hand nya vägmästarområden organiseras. För sådant ändamål erfordras f. n. fem nya vägmästarbefattningar.

1. m) och 3. e) Med den utveckling, som arbetsuppgifterna vid distriktsorganisationen för vatten och avlopp undergått under senare år, anser styrelsen att åtgärder snarast bör vidtagas för att förstärka och utbygga organisationen så, att varje distrikt endast omfattar ett län. Den decentralisering av byggnadstillståndsgivningen beträffande vatten- och avloppsföretag från arbetsmarknadsstyrelsen till länsarbetsnämnderna, som nyligen beslutats, innebär att det samråd i dylika ärenden, som hittills skett mellan arbetsmarknadsstyrelsen samt vatten- och avloppsbyrån, i fortsättningen i flertalet fall kommer att ske mellan länsarbetsnämnden och distriktsingenjören. Detta och den decentralisering i övrigt, som styrelsen skulle så snart som möjligt vilja ha genomförd, accentuerar ytterligare behovet av en distriktsingenjör i varje län, vilket är en förutsättning för att distriktsingenjören skall kunna på ett smidigt sätt biträda eller samarbeta med de olika länsorgan som påkallar hans medverkan. Från länsstyrelschäll och från skilda länsorgan eller motsvarande centrala myndigheter har jämväl kraftigt betonats behovet av en distriktsingenjör i varje län.

F. n. finnes 13 distriktsingenjörstjänster, därav 12 i Ce 31 och en i Cg 31. Bortses från Gotlands län erfordras ytterligare tio sådana tjänster. Då styrelsen emellertid inte funnit det möjligt att redan under nästa budgetår besätta ett så stort antal befattningar med kompetenta sökande, har styrelsen sett sig nödsakad att inskränka sitt äskande för budgetåret 1953/54 till fem nya tjänster. För att befattningarna skall locka kvalificerade sökande, är det nödvändigt att de förenas med pensionsrätt. Styrelsen hemställer därför att de uppföres såsom extra ordinarie. Därjämte hemställer styrelsen, att den distriktsingenjörstjänst i Cg 31, som beslutats av 1952 års riksdag, omändras till tjänst i Ce 31.

Föredraganden.

Som jag förut nämnt vid anmälan av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens avlöningsanslag anser jag att den utbyggnad av väg- och vattenbyggnadsverkets personalorganisation, som med hänsyn till utvecklingen inom verkets arbetsfält nu torde vara ofrånkomlig, i första hand bör ske genom en förstärkning av vägförvaltningarnas personal. Den verksamhetsgren, som härvid främst kräver beaktande, är otvivelaktigt vägprojekteringen. Enligt vad som meddelats från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har vägförvaltningarna med de personalresurser, som tidigare under budgetåret stått till deras förfogande, inte varit i stånd att bedriva projekteringsverksamheten i en takt som motsvarat den aktuella omfattningen av väg- och brobyggnadsverksamheten, vilket haft till följd att befintliga reserver av färdigprojekterade byggnadsföretag börjat att snabbt konsumeras. På grund härav och med hänsyn till nödvändigheten av att inför rådande utvecklingstendenser på arbetsmarknaden i tid vidtaga förberedelser för att inom vägväsendet bereda sysselsättning åt friställd arbetskraft, har Kungl. Maj:t bemyndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att under innevarande budgetår överskrida vägförvaltningarnas anslagspost till avlöningar till icke-ordinarie personal med ett belopp av högst 200 000 kronor för anställande av ytterligare projekteringspersonal. Mot bakgrunden av här anförda omständigheter anser jag mig böra tillstyrka det relativt omfattande förslag om förstärkning av nämnda personal, som styrelsen framlagt för nästa budgetår. Beträffande löneställningen för vissa av tjänsterna har jag dock funnit en jämkning påkallad. Jag förordar sålunda, att för ändamålet inrättas 26 ingenjörstjänster, därav sex i Ce 29, åtta i Ce 27 samt tolv med alternativ placering i Ce 21 eller reglerad befordringsgång för civilingenjörer.

Skäl synes mig också föreligga för en viss ytterligare ökning av vägförvaltningarnas personal för ärenden rörande enskild vägghållning. Jag tillstyrker, att för detta ändamål i anslaget inräknas medel för fyra vägmästare i Ce 19 och tre kanslibiträden i Ce 11.

Vad angår det av styrelsen anmälda behovet av ytterligare personal för vägunderhållet förordar jag en förstärkning med en ingenjör i Ce 27, fem ingenjörer i Ce 23 samt fem vägmästare i Ce 19 eller alternativt Ce 20, om vederbörande får eget vägmästarområde. Med hänsyn till vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i detta sammanhang anfört om överflyttning av vissa arbetsuppgifter från styrelsens arbetsorganisationsavdelning till vägförvaltningarna förutsätter jag, att fem assistenttjänster på nämnda avdelning med ingången av nästa budgetår skall indragas.

I fråga om distriktsorganisationen för vatten och avlopp vill jag såtillvida biträda styrelsens förslag, att jag tillstyrker, att tre nya distriktsingenjörstjänster i Ce 31 inrättas samt att den distriktsingenjörstjänst, som nu är placerad i Cg 31, överföres till extra ordinarie stat.

Slutligen förordar jag att, i enlighet med styrelsens förslag, det i personalförteckningen angivna antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 ökas med 13 för beredande av ordinarie anställning åt vissa biträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången.

I övrigt är jag för närvarande inte beredd att tillstyrka några förändringar i vägförvaltningarnas personalorganisation.

Kostnadsökningen för de av mig tillstyrkta personalförstärkningarna kan beräknas till sammanlagt 704 300 kronor. Härtill kommer de i styrelsens petita angivna automatiska utgiftstegringarna för löneklassuppflyttningar m. m. och omräkningen av det rörliga tillägget med (233 800 + 2 308 100) 2 541 900 kronor samt därutöver en kostnadsökning av sammanlagt 1 013 800 kronor såsom följd av de löneregleringar vid vägförvaltningarna, som beslutats i enlighet med propositionerna nr 107, 241 och 245 till 1952 år riksdag.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (13 435 000 + 704 300 + 2 541 900 + 1 013 800) 17 695 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för vägförvaltningarna uppföra följande ytterligare tjänster, nämligen 4 distriktsingenjörer i Ce 31, 6 ingenjörer i Ce 29, 9 ingenjörer i Ce 27 och 13 kontorsbiträden i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för vägförvaltningarna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	5 924 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	5 581 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	6 190 000
	Summa kronor 17 695 000

c) till *Vägförvaltningarna*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 17 695 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[6] 4. Vägförvaltningarna: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	2 631 000	3 251 800
1952/53 (statsliggaren s. 361)	2 913 000	
1953/54 (förslag)	3 603 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget höjes med 1 040 000 kronor.

Ökning.

1. Reseersättningar (anvisat 1952/53 1 765 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 789 800 resp. 1 539 100 kr.)		250 000
2. Övriga expenser (anvisat 1952/53 645 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 572 300 resp. 617 200 kr.):		
a) höjda löner för städningspersonalen	33 000	
b) höjda telefonavgifter	39 000	
c) prisstegring på skrivmaterialier m. m.	10 000	
d) expenskostnader för projekteringspersonal, som avlönas från byggnadsanslag, under de perioder, då den är sysselsatt med innearbete på vägförvaltningens kontor	35 000	
e) överföring från väg- och vattenbyggnadsstyrelsens omkostnadsanslag av expenskostnader för viss arbetsstudiepersonal	3 000	
f) partiell förnyelse av kontorsmaskinparken och komplettering av beståndet av vertikalskåp m. m.	60 000	
g) kostnader i anledning av begärda personalförstärkningar (engångskostnader 95 000 kr. och löpande utgifter 75 000 kr.)	170 000	350 000
3. Underhåll och drift av tjänstebilar (anvisat 1952/53 360 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 1 336 800 resp. 893 000 kr.)		440 000
		<u>1 040 000</u>

Motiv.

1. Styrelsens förslag om ökning av reseersättningsposten har grundats på följande kalkyl:

Beräknad medelförbrukning under budgetåret 1953/54 vid i förhållande till budgetåret 1951/52 oförändrade rese- och traktamentsersättningar samt oförändrad resefrekvens	1 630 000
Ökning på grund av nu kända eller förutsedda höjningar av rese- och traktamentsersättningarna (20 %)	325 000
Överflyttning från styrelsens omkostnadsanslag av resekostnaderna för den del av personalen på styrelsens arbetsorganisationsavdelning, vars tjänstgöring huvudsakligen är förlagd till vägförvaltningarna	50 000
Uppräkning av sistnämnda belopp med 20 % på grund av beräknade kostnadsstegringar	10 000
	<u>2 015 000</u>

Anslagspostens nuvarande storlek — 1 765 000

Erforderlig ökning 250 000

2. f) och g). De expensmedel, som under de senare budgetåren anvisats, har ej lämnat utrymme för några ersättningsanskaffningar av för-

slitna eller otidsenliga kontorsmaskiner. Förnyelsebehovet gäller framför allt beträffande de maskiner, som övertagits från de förutvarande vägdistrikten. I fråga om styrelsens kontorsmaskiner har styrelsen beräknat, att minst 40 % bör förnyas. För vägförvaltningarnas del kan någon så noggrann bedömning av ersättningsbehovet inte göras. Behovet torde vara relativt mindre och styrelsen har därför begränsat sitt äskande för budgetåret 1953/54 till 50 000 kronor. Vad som vid beräkningen av styrelsens omkostnadsanslag anförts om behov av ökade förvaringsutrymmen gäller även vägförvaltningarna. Särskilt för ärenden rörande projekterings- och byggnadsarbeten samt bidrag till enskilda vägar och anläggningar för vattenförsörjning och avlopp stiger behovet av vertikalskåp och andra förvaringsutrymmen alltjämt. Då expensposten med nuvarande storlek inte lämnar utrymme för erforderlig anskaffning, hemställer styrelsen om en ökning för detta ändamål med 10 000 kronor.

3. Med stöd av Kungl. Maj:ts beslut den 20 juli 1951 har styrelsen under budgetåret 1951/52 successivt nedbringat antalet tjänstebilar. Fram till budgetåret 1953/54 torde dock antalet endast i mindre mån komma att ytterligare minskas. Vid beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1953/54 bör hänsyn tagas jämväl till att omkostnaderna för tjänstebilarna stigit. På grund härav och med hänsyn till belastningen av anslagsposten under budgetåret 1951/52 föreslår styrelsen en uppräknig av densamma med 440 000 kronor till 800 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Ämbetsverket säger sig inte ha blivit övertygat om lämpligheten av att i vissa fall låta ersättning för resor, som styrelsens befattningshavare företager vid tjänsteför rättningar ute i länen, utbetalas av resp. vägförvaltning från förvaltningarnas reseanslag. De föregivna svårigheterna för vederbörande tjänstemän inom styrelsen att attestera och granska här avsedda reseräkningar, torde vara mindre än de olägenheter, som skulle bli följderna av att gränsdragningen mellan styrelsens och vägförvaltningarnas reseanslag blir obeständ och i många fall svår att tillämpa. Hinder lär för övrigt icke möta för styrelsen att i de fall, då så befinner sig erforderligt eller lämpligt, låta vederbörande förvaltning attestera och granska räkningarna. Av sålunda anförda skäl bör den föreslagna höjningen av vägförvaltningarnas reseersättningspost med 250 000 kronor minskas med 60 000 kronor. Även en höjning med 190 000 kronor förefaller emellertid statskontoret väl hög, inte minst i betraktande av att styrelsen för underhåll och drift av tjänstebilar beräknat ett så avsevärt belopp som 800 000 kronor.

Under delposten till övriga expenser har begärts en höjning med 350 000 kronor, varav 170 000 kronor motiverats med de begärda personalförstärkningarna. Under erinran om de ökade medelstildelningar under denna post, som medgivits vid 1951 och 1952 års riksdagar, föreslår statskontoret, att en avsevärd nedsättning av det begärda beloppet vidtages.

Föredraganden.

Med hänsyn till vad statskontoret anført om beräkningen av anslagsposten till reseersättningar och i avvaktan på närmare erfarenhet om kostnadsutvecklingen föreslår jag, att uppräkningsen av nämnda post begränsas till 95 000 kronor. I fråga om expensposten har jag funnit mig böra förorda en ökning med 155 000 kronor, därav ett engångsbelopp av 48 000 kronor för ersättningsanskaffning av kontorsmaskiner o. dyl. samt för anskaffning av möbler m. m. till nyanställd personal. Anslagsposten till underhåll och drift av tjänstebilar synes i enlighet med styrelsens förslag böra höjas med 440 000 kronor.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (2 913 000 + 95 000 + 155 000 + 440 000) 3 603 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägförvaltningarna: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 3 603 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[7] 5. De lokala vägnämnderna m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	150 000	154 900
1952/53 (statsliggaren s. 362)	150 000	
1953/54 (förslag)	175 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget med anledning av ökade traktaments- och resekostnader höjes med 20 000 kronor.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 21 maj 1952 har *länsvägnämndernas förbund* hemställt bl. a. om höjning av i 19 och 24 §§ lagen om vägnämnder och länsvägnämnder fastställt dagarvode åt ordförande och ledamot i vägnämnd och länsvägnämnd från 18 till 24 kronor samt om sådan ändring av förstnämnda paragraf, att traktamentsersättning enligt resereglementet kan utgå även för dag, då dagarvode uppbäres. Därjämte har förbundet hemställt, att dessa ändringar i ersättningsgrunderna måtte förklaras i tillämpliga delar skola gälla jämväl ordförande, ledamöter och suppleanter i styrelsen för länsvägnämndernas förbund, förbundets revisorer och suppleanter för dessa liksom för förbundets ombudsman.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har beräknat, att ett genomförande av förbundets förslag i vad avser dagarvodena skulle medföra ett ökat medelsbehov under förevarande anslag av ca 14 000 kronor.

I utlåtande över den av länsvägnämndernas förbund gjorda framställningen har *statskontoret* förklarat bl. a., att ämbetsverket funnit en viss uppräkningsen av det i vägnämndslagen fastställda sammanträdesarvodet befogad. Statskontoret föreslår, att arvudet höjes till 20 kronor eller samma

belopp, som utgår till bl. a. ordförande och ledamot i länsbostadsnämnd, lantbruksnämnd och jordbrukets upplysningsnämnd.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sitt yttrande över förbundets skrivelse anslutit sig till vad statskontoret föreslagit.

Föredraganden.

Mot den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förordade uppräknigen av anslaget med 20 000 kronor har jag inte funnit något att erinra.

Jag har i annat sammanhang föreslagit Kungl. Maj:t att för 1953 års riksdag framlägga förslag om viss ändring av 19 § vägnämndslagen i syfte dels att tillägga Kungl. Maj:t befogenhet att fastställa storleken av det i nämnda paragraf angivna dagarvode och dels att upphäva det i samma paragraf stadgade hindret för utbetalande av traktamentsersättning för dag, då dagarvode uppbäres. Under förutsättning att dessa förslag kommer att bifallas, vill jag nu förorda, att nyssnämnda arvode, i överensstämmelse med vad statskontoret samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit, höjes till 20 kronor.

De sålunda föreslagna ändringarna i ersättningsgrunderna, vilka torde få tillämpas även i fråga om länsvägnämndernas förbund, kan enligt vad jag inhämtat beräknas kräva en höjning av förevarande anslag med omkring 5 000 kronor utöver det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår äskade anslagsbeloppet.

Länsvägnämndernas förbund har i förenämnda skrivelse jämväl hemställt om viss ändring av rese- och traktamentsklassen för bl. a. ordförande och ledamöter av vägnämnder och länsvägnämnder. Denna fråga torde få anmälas av chefen för civildepartementet i annat sammanhang.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 175 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[8] 6. **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	225 000	523 200
1952/53 (statsliggaren s. 363)	300 000	
1953/54 (förslag)	400 000	

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

Av utgifterna för budgetåret 1951/52 hänförde sig 138 800 kronor till vissa speciella skaderegleringar av icke återkommande natur. Anledningen till belastningsökningen i övrigt är i huvudsak att tillskriva omständigheter, som sammanhänger med den ökade vägtrafiken samt högre fordons-

hastigheter och fordonsvikter. Anledning saknas att i detta hänseende räkna med minskad belastning under nästa budgetår.

Föredraganden. Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 400 000 kronor.

VÄGUNDERHÅLL OCH VÄGBYGGNADER.

[9] **Allmän översikt över beräkningen av väganlagen för budgetåret 1953/54.**

Jämsides med de inträdda förändringarna i arbetsmarknadsläget har verksamheten inom vägväsendet under det gångna året undergått en kraftig expansion. Den ekonomiska omslutningen av de statliga väg- och brobyggnadsarbetena har under år 1952 ungefär fördubblats i förhållande till omslutningen under 1951. Denna expansion, som beräknas komma att fortsätta även under år 1953, har medfört ökat behov av anslagsmedel. Med anledning härav har 1952 års riksdag vid sin höstsession efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen nr 250 anvisat medel om sammanlagt 156,5 milj. kronor till förstärkning av de ordinarie anlagen för statliga väginvesteringar. Inberäknat denna förstärkning uppgår den sammanlagda medelsanvisningen för ifrågavarande ändamål på riksstaten för budgetåret 1952/53 till 377 milj. kronor. Även det statliga vägunderhållsarbetet har utvidgats. Det för budgetåret 1952/53 anvisade anslaget av 188 milj. kronor till Vägunderhållet är sålunda avsett att innefatta en volymmässig ökning av vägunderhållsarbetet med närmare 10 %. Slutligen har också bidragsanlagen för kommunal och enskild väghållning avsevärt ökat för innevarande budgetår.

I skrivelse den 30 augusti 1952 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* framlagt förslag till anslagsäskanden för nästa budgetår i vad avser vägväsendet.

Styrelsen erinrar inledningsvis om att styrelsen i sina petita för budgetåret 1952/53 hemställt, att beslut måtte fattas om ett mera långsiktigt investeringsprogram för vägväsendet, samt om att styrelsen i detta sammanhang framlagt ett minimiprogram för den statliga väg- och brobyggnadsverksamheten under åren 1952—1956. Detta minimiprogram har styrelsen nu justerat med hänsyn dels till sedan 1951 inträdda löne- och prisstegringar och dels till den ytterligare ökning av investeringsvolymen under 1952 och närmast följande år, som vid tidpunkten för styrelsens anslagsberäkning ansågs möjlig. Det reviderade programmet har följande utseende.

Kalenderår	Investeringsvolym Milj. kr. ca
1952	220
1953	250
1954	290
1955	320
1956	355

Efter att ha berört den förbättrade arbetskraftssituationen för vägväsendet framhåller styrelsen, att vad som nu närmast torde komma att utgöra hinder för ett fullt utnyttjande av möjligheterna i övrigt att ytterligare öka investeringarna i vägväsendet är svårigheten att med nuvarande personalresurser hinna med planeringen. För att situationen i sinom tid skall kunna förbättras förutsätter styrelsen, att styrelsens framställning om ökning av personalresurserna vinner bifall. Med hänsyn bl. a. till projekteringsverksamheten anser styrelsen att man, trots det förbättrade arbetskraftsläget, inte f. n. bör räkna med någon reell höjning av den i det tidigare femårsprogrammet angivna investeringsvolymen för kalenderåret 1956.

1952 års riksdag har i princip godkänt en omläggning av medelsberäkningen för de ordinarie anslagen till väg- och brobyggnadsarbeten med undantag av anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar till att avse kalenderår i stället för budgetår. För att genomföra övergången till denna ordning har ifrågakvarande anslag i riksstaten för innevarande budgetår upptagits med belopp, som avsetts skola motsvara ett och ett halvt års medelsförbrukning, d. v. s. de beräknade utgifterna under tiden 1 juli 1952—31 december 1953. Då flerårsplaner numera upprättats jämväl för de arbeten, som finansieras från anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar, anser styrelsen, att kalenderårsreformen nu bör genomföras även beträffande detta anslag. Styrelsen har därför i sina äskanden upptagit anslaget med belopp, motsvarande den beräknade medelsförbrukningen under ett och ett halvt år.

Styrelsens anslagsberäkning i fråga om den ordinarie statliga väg- och brobyggnadsverksamheten har grundats på en beräknad medelsförbrukning av för år 1952 246,4, för år 1953 249,2 och för år 1954 288,0 milj. kronor. Den härför erforderliga medelsanvisningen på riksstaten för budgetåret 1953/54 har beräknats till 310 milj. kronor. Hela detta belopp med undantag av 2,5 milj. kronor till Byggnads- och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar förutsättes skola avräknas mot bilskattemedlen.

Anslagsbehovet i övrigt under samlingsrubriken Vägunderhåll och vägbyggnader har styrelsen för nästa budgetår beräknat till ca 324,2 milj. kronor, därav 220,0 milj. kronor till det statliga vägunderhållet, 81,2 milj. kronor till bidrag till väg- och gatuhållningen i städer och samhällen, som är egna väghållare, samt 16,9 milj. kronor till bidrag till enskild väghållning. Hela det angivna totalbeloppet av 324,2 milj. kronor hänför sig till bilskattemedelsbudgeten.

Det sammanlagda behovet av anslagsmedel, att avräknas mot bilskattemedlen, uppgår för budgetåret 1953/54 enligt styrelsens beräkningar till ungefär 664,3 milj. kronor. Bilskattemedelsinkomsterna uppskattas av styrelsen för detta budgetår till 580 milj. kronor.

I utlåtande (skr. ^{14/10} 1952) över väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita framhåller *arbetsmarknadsstyrelsen*, att det allmänna konjunkturläget är alltför labilt för att det skall vara möjligt att göra några hållbara förutsägelser eller ens antaganden angående arbetsmarknadsläget under år 1954, d. v. s. den tidsperiod som väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsäskanden i flertalet fall avser. För den händelse arbetsmarknadsläget då skulle medge en ytterligare utökning av vägbyggnadsverksamheten, bör enligt arbetsmarknadsstyrelsens mening medel i riksstaten stå till förfogande för arbetena. De ordinarie anslagen bör därför tillmätas så, att de räcker till en utvidgning av verksamheten utöver den som förutses för åren 1952 och 1953.

Föredraganden.

I den följande översikten över beräkningen av väganlagen kommer jag, på liknande sätt som skett i de senaste årens statsverkspropositioner, att behandla de olika anslagen i följande fyra grupper, nämligen 1) anslag för statliga väginvesteringar, 2) anslag för bidrag till kommunala och enskilda väginvesteringar, 3) anslag för det statliga vägunderhållet och vissa andra driftsutgifter samt 4) anslag för bidrag till det kommunala väg- och gatuunderhållet.

En redogörelse för utfallet av de statliga väginvesteringarna under budgetåret 1951/52 har lämnats i propositionen 1952:250. Jag vill här endast erinra om att dessa investeringar i vad de hänför sig till de ordinarie väg- och brobyggnadsanslagen uppgick till sammanlagt 161,8 milj. kronor. Därutöver utfördes under nämnda budgetår ytterligare vägarbeten för en kostnad av sammanlagt (19,6 + 1,6) 21,2 milj. kronor med anlitande av anslagen till Vissa vägreparationer och Vissa vägbyggnadsarbeten.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen utgöres de efter ingången av budgetåret 1952/53 disponibla medlen på de ordinarie anslagen för statliga väg- och brobyggnadsarbeten av dels vid budgetårsskiftet kvarstående reservationer om 6,5 milj. kronor, dels på riksstaten för budgetåret 1952/53 anvisade anslag om 220,5 milj. kronor och dels på tilläggsstat för samma budgetår anvisade anslag om 156,5 milj. kronor eller sammanlagt 383,5 milj. kronor. Denna summa är avsedd att täcka medelsförbrukningen för den ordinarie väg- och brobyggnadsverksamheten fram till den 1 januari 1954 beträffande samtliga här ifrågakvarande anslag utom anslagen till Förstärkning och förbättring av vägar, Byggande av bro vid Bergnäset samt Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar. I fråga om de sistnämnda anslagen, vilka fort-

farande beräknas för budgetår, förutsättes att medelsförbrukningen under andra halvåret 1953 skall, till den del den inte täckes av vissa i dessa anslag inräknade marginalbelopp om sammanlagt omkring 20 milj. kronor, finansieras genom medelsanvisning på riksstaten för budgetåret 1953/54. Den totala medelsförbrukningen för perioden 1 juli 1952—31 december 1953 har beräknats till 404 milj. kronor, därav 249,2 milj. kronor belöande på kalenderåret 1953. Det anslagsbelopp, som skulle behöva tillskjutas genom medelsanvisning på riksstaten för budgetåret 1953/54 för att täcka utgifterna för den ordinarie väg- och brobyggnadsverksamheten fram till den 1 januari 1954, uppgår alltså till (404,0 — 383,5) 20,5 milj. kronor, förutsatt att de förutnämnda anslagsreserverna om ca 20 milj. kronor kvarstår oförbrukade efter utgången av budgetåret 1952/53.

Den nu aktuella anslagsberäkningen för de statliga väginvesteringarna avser närmast kalenderåret 1954. För detta år har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i sina petita räknat med en medelsförbrukning av 288 milj. kronor. De av styrelsen äskade anslagsmedlen uppgår till sammanlagt 310 milj. kronor. Vid denna beräkning har styrelsen utgått ifrån att även i fråga om anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar medel nu skall anvisas för hela kalenderåret 1954. Budgetårsberäkningen skulle alltså bibehållas endast beträffande anslagen till brobyggnaden vid Bergnäset och de för riksförsvaret betydelsefulla väg- och brobyggnaderna. Medelsförbrukningen för andra halvåret 1954 under dessa båda anslag har beräknats till sammanlagt 3,6 milj. kronor. Mot de av styrelsen äskade anslagen av 310,0 milj. kronor svarar alltså dels det förut nämnda medelsbehovet av ca 20,5 milj. kronor för andra halvåret 1953 och dels den för 1954 beräknade medelsförbrukningen av 288,0 milj. kronor efter avdrag av nyssnämnda belopp av 3,6 milj. kronor, som avses skola täckas av anslag för budgetåret 1954/55.

Mot den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna ändringen av medelsberäkningen för anslaget till Förstärkning och förbättring av vägar till att avse kalenderår har jag intet att erinra.

I motsats till vad styrelsen föreslagit i fråga om finansieringen av utgifterna under anslaget till Byggnad och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar förordar jag, att de ytterligare medel, som anvisas under denna anslagsbeteckning, skall avräknas mot bilskatte-medlen. Jag vill härvid erinra om att principförslag av sådan innebörd framlagts i 1950 års statsverksproposition (bil. 26, s. 25) och godkänts av riksdagen.

Såsom arbetsmarknadsstyrelsen i sitt utlåtande framhållit är konjunkturläget f. n. alltför labilt för att det skall vara möjligt att göra några hållbara förutsägelser om utvecklingen på arbetsmarknaden fram till utgången av 1954. Med hänsyn härtill anser jag, att anslagsberäkningen för den ordinarie väg- och brobyggnadsverksamheten nu i huvudsak får anknytas till det läge, som varit rådande under det gångna året och som med-

givit en omslutning av denna verksamhet av ca 250 milj. kronor. Möjlighet synes emellertid redan nu böra finnas att, därest omständigheterna det medger, i någon mån utvidga verksamheten under år 1954. Jag föreslår, att denna anslagsmarginal tillmätas så, att den ordinarie väg- och brobyggnadsverksamheten under år 1954 kan få en maximal omslutning av omkring 265 milj. kronor. Med beaktande härav tillstyrker jag, att ifrågasvarande anslag i riksstaten för budgetåret 1953/54 uppföres med sammanlagt 287,5 milj. kronor, vilket innebär en minskning i förhållande till den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen beräknade anslagssumman med 22,5 milj. kronor.

I likhet med vad jag uttalade vid anmälan av anslagsfrågan i propositionen 1952:250 förutsätter jag att en begränsning av medelsförbrukningen till en nivå, som ligger under anslagsramen, skall få genomföras för den händelse förändringar i konjunktur- och arbetsmarknadsläget skulle nödvändiggöra en minskning av väginvesteringarna. Det bör emellertid också få ingå i Kungl. Maj:ts befogenheter, att om arbetsmarknadsläget så möjliggör, under budgetåret 1953/54, på liknande sätt som i enlighet med förslag i propositionen 1952:250 medgivits för budgetåret 1952/53, bemyndiga vägförvaltningarna att utvidga byggnadsverksamheten genom att under budgetåret i förväg taga i anspråk erforderliga belopp av de medel på de kalenderårsberäknade anslagen, som är avsedda för den ordinarie verksamheten under andra halvåret 1954.

Jag övergår här efter till beräkningen av de övriga väganlagen.

I fråga om bidragsanslagen till kommunala och enskilda väginvesteringar tillstyrker jag i överensstämmelse med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag en medelstildelning av sammanlagt 57,5 milj. kronor, vilket i förhållande till motsvarande anslag för innevarande budgetår innebär en höjning med sammanlagt 25 milj. kronor. Ökningen faller huvudsakligen på anslaget till Bidrag till byggande av vägar och gator och sammanhänger bl. a. med behovet av att anpassa bidragstildelningen till omfattningen av den bidragsberättigade byggnadsverksamheten.

För den anslagsgrupp, som omfattar anslagen för det statliga vägunderhållet och vissa andra driftsutgifter, har jag ansett mig böra förorda, att ett belopp av sammanlagt ungefär 230,0 milj. kronor beräknas för nästa budgetår. I jämförelse med motsvarande, på riksstaten för innevarande budgetår anvisade anslag innefattar nyssnämnda belopp en ökning med ca 32,6 milj. kronor. Nästan hela denna ökning, nämligen 32,0 milj. kronor, hänför sig till anslaget till Vägunderhållet och är avsedd dels att täcka vissa löne- och prisstegringar och dels att möjliggöra en viss ökning av arbetsvolymen. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens äskanden i fråga om förevarande anslagsgrupp överstiger det av mig tillstyrkta beloppet med omkring 4,6 milj. kronor. Skillnaden hänför sig huvudsakligen till anslaget Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.

Vad slutligen angår förslagsanslaget till Bidrag till underhåll av

vägar och gator i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare, förutses en automatisk utgiftsstegring under detta anslag från 28,0 till 31,2 milj. kronor.

Enligt den sålunda redovisade beräkningen av väganlagen skulle dessa för budgetåret 1953/54 uppgå till sammanlagt (287,5 + 57,5 + 230,9 + 31,2) 607,1 milj. kronor eller exakt angivet 607 060 500 kronor, vilket innebär en ökning i förhållande till motsvarande på riksstaten för innevarande budgetår uppförda anslagsbelopp med omkring 127,9 milj. kronor.

Den angivna anslagssumman av 607,1 milj. kronor skall praktiskt taget helt täckas av bilskattemedel. Mot dessa medel skall därjämte avräknas dels vissa andra anslag under sjätte huvudtiteln, beräknade till sammanlagt ca 29,5 milj. kronor (jfr punkterna 3—7, 37, 40—42, 45—48, 67 och 68), dels vissa anslagsbelopp under nionde och elfte huvudtitlarna om sammanlagt ca 3,2 milj. kronor. Det totalbelopp, som skall avräknas mot automobilskattemedlen, utgör alltså i avrundat tal 639,8 milj. kronor, d. v. s. omkring 135 milj. kronor mera än motsvarande i riksstaten för innevarande budgetår beräknade utgifter.

Chefen för finansdepartementet har i annat sammanhang beräknat bilskattemedelsinkomsterna för budgetåret 1953/54 till 640 milj. kronor. Av detta belopp skulle alltså ca 639,8 milj. kronor disponeras för att täcka anslag på driftbudgeten. Återstoden, ca 0,2 milj. kronor, torde få tillföras budgetutjämningsfonden och där redovisas under särskild titel.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte bereda riksdagen tillfälle att avge yttrande i anledning av vad jag sålunda anför.

*Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen,
där kronan är väghållare.*

[10] 7. Vägunderhållet.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	149,0		
tilläggsstat	6,0	155,0	2,0
1951/52	160,0		
tilläggsstat	21,6	181,6	2,4
1952/53 (statsliggaren s. 364)	188,0		
tilläggsstat (förslag)	27,0	215,0	
1953/54 (förslag)		220,0	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 32 000 000 kronor till 220 000 000 kronor. Därjämte föreslår styrelsen (skr. ^{25/9} 1952), att anslaget för innevarande budgetår förstärkes med ett belopp av 27 000 000 kronor.

Motiv.

För budgetåret 1952/53 utgöres de för vägunderhållet tillgängliga medlen av dels en från nästföregående budgetår kvarstående reservation av 2,4 milj. kronor och dels det av 1952 års riksdag beviljade anslaget å 188 milj. kronor eller tillhoppa 190,4 milj. kronor. Häri ingår ett belopp av 4,0 milj. kronor, som är avsett att täcka eventuella katastrofskador och oförutsedda vägunderhållskostnader, särskilt beträffande vinterväghållningen.

För budgetåret 1953/54 räknar styrelsen till en början med att anslaget, jämfört med det för löpande budgetår beviljade beloppet av 188 milj. kronor, måste på grund av mer eller mindre automatiska kostnadsändringar uppräknas på sätt framgår av följande sammanställning.

	Milj. kr.
Lönestegringar enligt 1952 års kollektivavtal	12,4
Kostnadsstegringar för maskinparken	8,0
Kostnadsstegringar för materialier	3,6
	<hr/> 24,0

Häriifrån avgår kostnadsminskning:

till följd av ökad längd belagda vägar	1,0	
till följd av minskad längd allmänna vägar med ca 12 mil	0,2	1,2
		<hr/> 22,8

Styrelsen föreslår vidare, att den s. k. katastrofreserven med hänsyn till de kostnadsstegringar, som inträffat under de senaste åren, höjes från 4,0 till 5,0 milj. kronor.

Slutligen anser styrelsen att, utöver den ytterligare effektivisering av vägunderhållet som den fortgående rationaliseringen beräknas medföra, en viss reell ökning av vägunderhållsarbetet är nödvändig för att möta den väntade fortsatta trafikstegringen. Styrelsen hoppas kunna begränsa medelsbehovet för dessa ökade arbetsprestationer till ett belopp av 8,0 milj. kronor under förutsättning att medel för maskinanskaffning beviljas i den omfattning styrelsen i annat sammanhang äskat.

På grundval av sålunda angivna beräkningar föreslår styrelsen, att vägunderhållsanslaget för budgetåret 1953/54 uppföres med ett belopp av (188,0 + 22,8 + 1,0 + 8,0) 219,8 eller avrundat 220 milj. kronor. Anslaget beräknas komma att fördelas på olika kostnadsposter enligt följande sammanställning.

	Milj. kr.
Grusning m. m.	22
Dammbindning	30
Hyvling	16
Väggkropp	13
Trummor, diken, slänter, räckan m. m.	24
Broar, bryggor, färjor	12
Belagd vägbana	15

	Milj. kr.
Vinterväghållning	32
Materialtillverkning	31
Speciella förmåner till arbetare, vissa administrationskostnader m. m.	20
Katastrofreserv, främst för försvårad vinterväghållning	5
	220

Beräkningarna förklaras vara grundade på 1952 års löne- och prisnivå. Styrelsen har därjämte förutsatt oförändrad prisnivå även i vad avser sådana importvaror, som är av särskild betydelse för vägunderhållets kostnader, såsom motorbränsle, oljor, klorkalcium m. m.

Styrelsen har vidare utgått ifrån att tillräckliga medel för förstärknings- och förbättringsarbeten beviljas, så att inte sådana arbeten kommer att belasta vägunderhållsanslaget, samt att framställning om anslagsförstärkning får göras, om särskilda förhållanden skulle inträffa under budgetårets lopp, som gör detta nödvändigt.

Slutligen säger sig styrelsen ha övervägt en omläggning av anslagsberäkningen till kalenderår i stället för budgetår men har inte ansett det oundgängligen nödvändigt att redan nu genomföra en sådan omläggning.

I sin framställning om ytterligare medel till vägunderhållet för innevarande budgetår, vilken avgivits efter petita för nästa budgetår, meddelar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, att den i sistnämnda framställning angivna kostnadsökningen för maskinparken, 8 milj. kronor, numera, sedan driftstatistiken bättre kunnat överblickas, visat sig vara för lågt beräknad och att den rätteligen bör upptagas till 11 milj. kronor.

För att vägunderhållsarbetet under innevarande budgetår skall kunna fullföljas i planerad omfattning erfordras enligt styrelsen en anslagsförstärkning av 27 milj. kronor, beräknad på följande sätt.

	Milj. kr.
Lönestegringar enligt 1952 års kollektivavtal	12,4
Kostnadsstegringar för maskinparken	11,0
Kostnadsstegringar för materialier	3,6
	27,0

Föredraganden.

Anslaget till Vägunderhållet är för innevarande budgetår uppfört med ett belopp av 188 milj. kronor. Såsom framgår av 1952 års statsverksproposition (VI ht pt 10) avsågs vid anslagsberäkningen att detta belopp skulle innefatta en realökning av vägunderhållets arbetsvolym av 16 milj. kronor, motiverad bl. a. av vägtrafikens utveckling. Den förändring av arbetsmarknadsläget, som inträtt under förra året, har medfört att några svårigheter i arbetskraftshänseende att genomföra den avsedda volymökningen hittills inte gjort sig märkbara. Däremot har de anvisade anslagsmedlen på grund av löne- och prisstegringar blivit otillräckliga. Enligt väg- och

vattenbyggnadsstyrelsens beräkning erfordras en förstärkning av anslaget för innevarande budgetår med 27 milj. kronor för att den planerade omfattningen av vägunderhållsarbetet skall kunna uppnås, och styrelsen har därför hemställt, att detta belopp anvisas på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1952/53. Styrelsens förslag föranleder ingen erinran från min sida. Jag kommer i annat sammanhang att hemställa om anvisande av ifrågavarande anslagsbelopp.

Vid bifall till detta förslag skulle medelstildelningen till vägunderhållet för innevarande budgetår komma att uppgå till (188 + 27) 215 milj. kronor. För nästa budgetår har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärt ett anslag av 220 milj. kronor. Den till 5 milj. kronor uppgående ökningen hänför sig helt till planerade åtgärder för att möta den växande vägtrafikens krav. Även denna anslagsberäkning anser jag mig böra tillstyrka.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vägunderhållet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 220 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[11] 8. Nyanläggning av bygdevägar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	5,0	6,6	1,8
1951/52	7,5	8,8	0,5
1952/53 (statsliggaren s. 364) 14,0			
anvisat på tilläggsstat 11,0	25,0		
1953/54 (förslag)	16,5		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 20 000 000 kronor.

Styrelsen har gjort följande beräkning av medelsförbrukningen och medelsbehovet på de olika ordinarie anslagen för statliga väginvesteringar. Hänsyn har härvid inte tagits till medelsförbrukningen för de arbeten, som med anlitan av anvisade medel under här ifrågavarande anslag kan komma att bedrivas under innevarande budgetår genom sysselsättning av friställd arbetskraft men för vilka medelsbehovet i enlighet med i propositionen 1952: 250 framlagt förslag slutligt kan komma att täckas genom anvisande av anslag på tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1953/54.

Den föreslagna fördelningen av investeringarna på skilda anslag har i huvudsak skett efter de principer, som styrelsen redovisade i sina petita för budgetåret 1952/53. Särskild hänsyn har emellertid tagits till vissa speciella anslagsändamål. Sålunda har vid beräkningen av anslagen hänsyn tagits till den planerade utbyggnaden av kommunikationsnätet inom Stockholms skärgård.

Anslagsrubrik	Disponibla medel efter ingången av budgetåret 1952/53 ¹	Beräknad medelsförbrukning 1952/53	Beräknad reservation ^{1/7} 1953	Beräknad medelsförbrukning			Netto-behov (kol. 7/ kol. 4)	Beräknat anslagsbehov
				^{1/7-31/12} 1953	^{1/1-31/12} 1954	^{1/7} 1953 _{-31/12} 1954		
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Nyanläggning av bygdevägar	25·5	16·1	9·4	9·0	20·0	29·0	19·6	20·0
Nyanläggning av ödebygdevägar	13·0	7·7	5·8	5·0	9·0	14·0	8·7	9·0
Byggande av huvudvägar ..	79·9	51·2	28·7	28·0	55·0	83·0	54·8	55·0
Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar	44·0	27·8	16·2	16·0	35·0	51·0	34·8	35·0
Förstärkning och förbättring av vägar	96·5	80·7	15·8	36·0	67·5	103·5	87·7	91·0
Vägbeläggningar	59·4	34·4	25·0	25·0	50·0	75·0	50·0	50·0
Byggande av broar	51·1	32·3	18·8	19·0	45·0	64·0	45·2	45·0
Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar	2·8	2·0	0·8	1·9	² 1·0	2·9	2·1	2·5
Byggande av bro vid Bergnäset	7·7	5·0	2·7	3·3	² 1·9	5·2	2·5	2·5
Byggande av bro vid Hjulsta	3·6	2·0	1·6	1·6	—	1·6	—	—
Summa miljoner kronor	383·5	259·2	124·8	144·8	284·4	429·2	304·9	310·0

¹ Inklusive på tilläggsstat för budgetåret 1952/53 anvisade anslagsbelopp.
² Avser endast tiden ^{1/1-30/6} 1953.

Föredraganden.

Under punkten 9 har jag föreslagit, att summan av de ordinarie anslagen till statliga väg- och brobyggnadsarbeten för budgetåret 1953/54 begränsas till 287,5 milj. kronor. Med beaktande av de i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag tillämpade fördelningsgrunderna förordar jag, att nämnda belopp fördelas mellan de olika anslagen på följande sätt.

Nyanläggning av bygdevägar	16 500 000
Nyanläggning av ödebygdevägar	8 500 000
Byggande av huvudvägar	52 000 000
Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar	31 000 000
Förstärkning och förbättring av vägar	86 000 000
Vägbeläggningar	46 000 000
Byggande av broar	42 500 000
Byggande av bro vid Bergnäset	2 500 000
Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar	2 500 000
Summa kronor	287 500 000

Vid jämförelse mellan de av mig nu tillstyrkta anslagen och motsvarande för budgetåret 1952/53 anvisade belopp vill jag understryka, att de först-

nämnda beloppen i flertalet fall avser medelsförbrukningen för ett år, medan de sistnämnda är avsedda att täcka utgifterna under ett och ett halvt år. Undantag härifrån utgör anslagen till Förstärkning och förbättring av vägar, Vägbeläggningar, Byggande av bro vid Bergnäset samt Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar.

Jag hemställer under förevarande punkt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 16 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[12] 9. *Nyanläggning av ödebygdevägar.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	4,0	3,3	1,4
1951/52	4,5	5,9	—
1952/53 (statsliggaren s. 364)	7,0		
anvisat på tilläggsstat.....	6,0	13,0	
1953/54 (förslag)	8,5		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 9 000 000 kronor.

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Nyanläggning av ödebygdevägar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 8 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[13] 10. *Byggande av huvudvägar.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation resp. brist (—) vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	—	11,2	2,2
1951/52	16,0	29,3	— 11,1
1952/53 (statsliggaren s. 365)	55,0		
anvisat på tilläggsstat.....	36,0	91,0	
1953/54 (förslag)	52,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 55 000 000 kronor.

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 52 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[14] 11. **Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	8,0	9,2	3,7
1951/52	13,4	15,6	1,5
1952/53 (statsliggaren s. 365)	28,5		
anvisat på tilläggsstat.....	14,0	42,5	
1953/54 (förslag)	31,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 35 000 000 kronor.

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdsvägar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 31 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[15] 12. **Förstärkning och förbättring av vägar.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation resp. brist (—) vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	37,0	33,0	6,5
1951/52	37,0	59,0	— 15,5
1952/53 (statsliggaren s. 365)	47,0		
anvisat på tilläggsstat.....	65,0	112,0	
1953/54 (förslag)	86,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 91 000 000 kronor.

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förstärkning och förbättring av vägar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 86 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[16] 13. Vägbeläggningar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	20,0	15,2	15,8
1951/52	22,0	20,4	16,9
1952/53 (statsliggaren s. 365)	27,0		
anvisat på tilläggsstat.....	15,5	42,5	
1953/54 (förslag)	46,0		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 50 000 000 kronor.

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Vägbeläggningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 46 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[17] 14. Byggande av broar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1950/51	10,0	18,8	3,8
1951/52	21,0	18,7	6,1
1952/53 (statsliggaren s. 366)	36,0		
anvisat på tilläggsstat.....	9,0	45,0	
1953/54 (förslag)	42,5		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 45 000 000 kronor.

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Byggande av broar för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 42 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[18] 15. Byggande av bro vid Bergnäset.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1945/46—1949/50	4,70	1,67	3,03
1950/51	—	1,15	1,88
1951/52	3,70	1,88	3,70
1952/53 (statsliggaren s. 366)	4,00		
1953/54 (förslag)	2,50		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att för nästa budgetår måtte anvisas ett anslag av 2 500 000 kronor för ifrågavarande ändamål.

Motiv.

Styrelsen angav i sina petita för budgetåret 1952/53, att anslagsbehovet för broföretaget skulle komma att uppgå till 15,5 milj. kronor, varav 13,0 milj. kronor beräknades för bron och 2,5 milj. kronor för tillfarterna, inklusive erforderliga gaturegleringsarbeten inom Luleå stad, allt enligt i medio av 1951 rådande pris- och löneläge. Med hänsyn till numera gällande pris- och lönenivå torde nämnda totalbelopp behöva uppräknas till 17,0 milj. kronor. Härvid har hänsyn icke tagits till de eventuella ytterligare pris- och löneökningar som kan inträda.

Medelsförbrukningen under budgetåren 1952/53 och 1953/54 har beräknats till följande belopp i miljoner kronor.

	Bro	Tillfarter	Summa
^{1/7} — ^{31/12} 1952	2,20	0,10	2,30
^{1/1} — ^{30/6} 1953	1,85	0,85	2,70
^{1/7} — ^{31/12} 1953	2,50	0,80	3,30
^{1/1} — ^{30/6} 1954	1,10	0,80	1,90
			10,20

Då de tillgängliga medlen å anslaget den 1 juli 1952 uppgick till 7,70 milj. kronor, utgör anslagsbehovet för budgetåret 1953/54 alltså (10,20 — 7,70) 2,50 milj. kronor.

Föredraganden.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av bro vid Bergnäset* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[19] 16. Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1950/51	100	195 400	3 911 800
1951/52	—	1 085 200	2 826 600
1952/53 (statsliggaren s. 366)	100		
1953/54 (förslag)	2 500 000		

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 2 500 000 kronor.

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 11 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[20] 17. **Vissa vägbyggnadsarbeten.**

Föredraganden. Sedan arbetsmarknadsstyrelsen anmält behov av ytterligare medel under förevarande anslag, har 1952 års riksdag i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1952: 250 på tilläggsstat I till riksstaten för innevarande budgetår anvisat ett belopp av 15 000 000 kronor till förstärkning av anslaget. För nästa budgetår har någon direkt framställning om ytterligare medel inte gjorts. Vid sådant förhållande torde anslaget böra uppföras endast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa vägbyggnadsarbeten* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[21] 18. **Markförvärv m. m.**

Föredraganden. På förevarande anslag kvarstod vid utgången av budgetåret 1951/52 en behållning av ca 487 000 kronor. Någon framställning om ytterligare medel för ändamålet har ej gjorts. Anslaget torde böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Markförvärv m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[22] 19. **Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag.**

Föredraganden. Någon ytterligare medelsanvisning under förevarande anslag, på vilket vid utgången av budgetåret 1951/52 kvarstod en behållning av ca 1 662 000 kronor, har inte ifrågasatts av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Anslaget torde böra uppföras med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[23] 20. **Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1951/52	100 000	35 000	600 000
1952/53 (statsliggaren s. 367)	100 000		
1953/54 (förslag)	100		

En redogörelse för anslagets ändamål och reglerna för dess användning har lämnats i 1944 års statsverksproposition (VI ht pt 17).

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 100 000 kronor.

Av verkställd utredning framgår, att vägbyggnadsverksamheten under tiden 1 juli 1952—30 juni 1954 kan beräknas föranleda ett medelsbehov under förevarande anslag av i runt tal 1 100 000 kronor. Då tillgängliga medel uppgår till (600 000 + 100 000) 700 000 kronor, skulle för täckande av det angivna bidragsbehovet erfordras ett ytterligare belopp av 400 000 kronor. Med hänsyn till den eftersläpning, som visat sig uppkomma, anser sig styrelsen kunna begränsa anslagsäskandet till 100 000 kronor.

Föredraganden. Med hänsyn till storleken av reservationen på anslaget bör detta för nästa budgetår uppföras endast med ett formellt belopp av 100 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

Väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare.

[24] 21. **Bidrag till underhåll av vägar och gator.**

	Anslag Milj. kr.	Nettoutgift Milj. kr.
1951/52	15,8	15,7
1952/53 (statsliggaren s. 367)	28,0	
1953/54 (förslag)	31,2	

Bidrag från förevarande anslag utgår enligt en av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för fyra år i sänder fastställd kostnadsberäkning. Jämkning av sådan beräkning kan ske under löpande fyraårsperiod i den mån väg- och gatuhållningsskyldigheten ökas genom inkorporering, förändring av enskild väg till allmän eller förklaring att gata skall anses såsom för biltrafiken viktig eller eljest då väsentligen förändrade förhållanden i avseende å underhållet inträder. Förändringar i prisläge eller trafikintensitet föranleder icke dylik jämkning.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 31 200 000 kronor.

Motiv.

Vid anslagets fördelning mellan städerna i juni 1952 uppskattade styrelsen underhållskostnaderna för perioden 1952—1955 till 32 640 000 kro-

nor per år, motsvarande ett statsbidrag efter 95 % av 31 008 000 kronor. Således beräknas det för budgetåret 1952/53 anvisade förslagsanslaget komma att överskridas med 3 008 000 kronor.

Med hänsyn till inkorporeringar och annan utvidgning av det statsbidragsberättigade väg- och gatunätet väntas statsbidragskostnaderna för år 1953 stiga med ytterligare 192 000 kronor, varför det totala anslagsbehovet beräknas uppgå till (28 000 000 + 3 008 000 + 192 000) 31 200 000 kronor.

Föredraganden.

Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning icke givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 31 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[25] 22. Bidrag till byggande av vägar och gator.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1949/50	—	3,0	17,6
1950/51	10,0	5,6	22,0
1951/52	17,5	11,7	27,8
1952/53 (statsliggaren s. 367)	26,0		
1953/54 (förslag)	50,0		

Enligt nu gällande bestämmelser utgår för byggande av allmän väg och iordningställande av för biltrafiken viktig gata, i mån av tillgång på därtill anslagna medel, statsbidrag med 95 % till städer och samhällen, som är väghållare. Bidragen utgår enligt en fördelningsplan, som efter länsstyrelsernas hörande upprättas och fastställs av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för tvåårsperioder.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 50 000 000 kronor.

Motiv.

Den av styrelsen fastställda fördelningsplanen för åren 1952 och 1953 baserar sig på det för budgetåret 1951/52 anvisade anslaget av 17,5 milj. kronor samt det av styrelsen i petita till 1952 års riksdag äskade anslaget för budgetåret 1952/53 av 30,0 milj. kronor. För budgetåret 1952/53 anvisades 26 milj. kronor, varför totalt för de båda åren finnes tillgängligt ett belopp av 43,5 milj. kronor.

Fördelningsplanen erhöll en betydligt vidare ram än motsvarande tidigare planer, beroende bl. a. på att planen skulle inrymma även sådana före-

tag, till vilka bidrag tidigare beviljades från andra anslag, nämligen Stensättning av vägar och Byggande av broar. Dessutom har i planen inrymts vissa företag, föranledda av katastrofskador i samband med tjällossning, som när det gällt kronans väghållning finansierats med särskilt anslag.

Vid bedömandet av anslagsbehovet bör beaktas, att anslaget redan nu är överdisponerat trots att, liksom fallet varit under tidigare år, en icke obetydlig reservation förelåg på anslaget vid budgetårets ingång. Förklaringen till detta senare förhållande kan sökas i dels städernas förskottering av medel, dels eftersläpningen av redovisningarna för utförda arbeten, vilken i sin tur ofta torde bero på bristande tillgång på såväl statlig som kommunal administrativ arbetskraft.

Enligt styrelsens i petita till 1952 års riksdag deklarerade uppfattning borde förevarande anslag successivt höjas, så att det för år 1956 uppginge till minst 70 milj. kronor, eller — om förhållandena det medgäve — snabbare för att inhämta trafikens försprång. Omräknat till 1952 års prisnivå motsvarar detta belopp ca 80 milj. kronor. Med hänsyn till det förutsebara behovet av bidrag under de närmaste åren och den redan nu påtagliga ökningen av byggnadsverksamheten inom fördelningsplanens ram har styrelsen emellertid nu funnit, att en snabbare ökning av anslaget är motiverad. Styrelsen anser sig likväl, i anslutning till vad som angivits i förenämnda petita till 1952 års riksdag, böra begränsa sitt medelsäskande till 50 milj. kronor.

Föredraganden.

Den nu aktuella anslagsberäkningen avser närmast bidragsbehovet för kalenderåret 1954.

Fördelningsplanen för åren 1952 och 1953 har en total omslutning, räknat i statsbidragskostnader, av 110 milj. kronor, exkl. eventuella bidrag till marklösen. De för denna period tillgängliga bidragsmedlen, nämligen för budgetåren 1951/52 och 1952/53 anvisade anslag efter avdrag av vissa smärre, för särskilda ändamål reserverade belopp, uppgår till (17,3 + 25,0) 42,3 milj. kronor. Det återstående beräknade bidragsbehovet för de i gällande fördelningsplan upptagna arbetena utgör alltså (110,0—42,3) 67,7 milj. kronor. Vid upprättandet av nämnda fördelningsplan förelåg enligt uppgift dessutom ytterligare angelägenhetsprövade projekt till en sammanlagd statsbidragskostnad av ca 50 milj. kronor, vilka inte ansågs kunna inrymmas i planen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har under hand meddelat, att de arbeten, ingående i fördelningsplanen för åren 1950 och 1951, vilka städerna utfört före den 1 januari 1952, beräknas motsvara ett statsbidragsbelopp, som överstiger de för perioden anvisade bidragsmedlen med ca 6,2 milj. kronor. Styrelsen har räknat med att denna s. k. överdisponering av anslaget skall täckas i efterhand av anslagsmedel, som anvisas för följande år. Enligt av städerna i juli 1952 lämnade uppgifter skulle anläggningsverk-

samheten inom ramen för 1952—53 års fördelningsplan få en omslutning under år 1952 av ca 27 milj. kronor, räknat i statsbidragskostnader. Om det visar sig att denna omslutning uppnåtts, vilket för närvarande inte kan kontrolleras, skulle det innebära, att eftersläpningen av anslagstilldelningen i förhållande till bidragsbehovet för utförda arbeten vid ingången av 1953 ökat till (6,2 + 27,0 — 17,3) 15,9 milj kronor.

De för budgetåret 1952/53 anvisade, för kalenderåret 1953 avsedda bidragsmedlen utgör 26 milj. kronor. För år 1954 har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärt ett anslagsbelopp av 50 milj. kronor. Vid bifall härtill skulle de disponibla medlen för åren 1953 och 1954 uppgå till (26 + 50) 76 milj. kronor. Om denna summa minskas med det förut angivna eftersläpningsbeloppet av 15,9 milj. kronor, skulle för bidrag till nya arbeten under åren 1953 och 1954 återstå ca 60 milj. kronor, d. v. s. i genomsnitt 30 milj. kronor per år.

De bidragsberättigade arbeten, som utförts under år 1951, motsvarar enligt uppgift en bidragstilldelning av ca 17 milj. kronor. För tiden efter 1951 skulle enligt den redovisade kalkylen årsomslutningen höjas till 27 å 30 milj. kronor, innebärande en ökning i förhållande till 1951 med mellan 60 och 76 procent. Mot bakgrunden av den fördubbling av de statliga väginvesteringarna, som ägt rum under 1952, anser jag att den nu ifrågasatta höjningen av bidragsanslaget bör godtagas.

I anslutning till vad chefen för socialdepartementet förut i dag vid anmälan av anslaget till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. anfört angående avvecklingen av de statliga stenbeställningarna förutsätter jag att, om det härvid visar sig påkallat att vidtaga särskilda åtgärder för att befrämja en viss avsättning av gatsten till kommunerna, en viss mindre del av förevarande bidragsanslag får reserveras för bidrag till steninköp och stensättningsarbeten på för biltrafiken viktiga vägar och gator.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Enskild väghållning.

[26] 23. Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation
	Milj. kr.	Milj. kr.	utgång Milj. kr.
1950/51	6,5	5,9	2,3
1951/52	6,8	7,1	2,0
1952/53 (statsliggaren s. 367)	9,0		
1953/54 (förslag)	9,4		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 400 000 kronor till 9 400 000 kronor samt att bemyndigande lämnas att under budgetåret 1953/54 bevilja statlig kreditgaranti för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 2 000 000 kronor.

Motiv.

Den bokföringsmässiga behållningen på anslaget per den 30 juni 1952, i runt tal 2,0 milj. kronor, utgjordes av en hos Kungl. Maj:t förefintlig reservation av ca 0,1 milj. kronor samt av reservationer hos länsstyrelserna om sammanlagt ca 1,9 milj. kronor. Av sistnämnda belopp utgjorde ca 0,4 milj. kronor ofördelad reservation, till vilken hänsyn tagits vid fördelning mellan länen av anslaget för budgetåret 1952/53. Den hos länsstyrelserna fördelade reservationen, d. v. s. bidrag som beviljats men ej utanordnats, har således vid ifrågakvarande tidpunkt uppgått till ca 1,5 milj. kronor.

Sedan innevarande budgetårs anslag fördelats mellan länen, finnes hos Kungl. Maj:t en reservation på anslaget av ca 1,2 milj. kronor. Härav är dock ett belopp av 0,7 milj. kronor avsett för bidrag till anskaffning av redskap för enskilda vägars underhåll jämlikt kungörelsen 1952: 417.

Enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter erfordras under år 1953 för underhållsbidrag till vägar som redan ingår i bidragssystemet (1940—1952 års vägar) ca 8,1 milj. kronor. För bestridande av underhållsbidrag jämte bidrag till iståndsättning av ca 1 000 nya vägar, vilka beräknas kunna komma i fråga för bidrag fr. o. m. år 1953 (1953 års vägar), erfordras enligt länsstyrelserna ett belopp av ca 1,6 milj. kronor. Det sålunda av länsstyrelserna uppskattade medelsbehovet av 9,7 milj. kronor anses kunna reduceras med 1,0 milj. kronor, utgörande de besparingar som erfarenhetsmässigt beräknas kunna uppstå på anslaget.

I sina petita för budgetåret 1952/53 har styrelsen räknat med att medelsbehovet för bidrag till anskaffning av redskap för underhåll av enskilda vägar under de närmaste åren skulle komma att uppgå till ca 0,7 milj. kronor per år. Ett belopp av denna storlek har för ändamålet upptagits i anslagsberäkningen för nästa budgetår. Det totala anslagsbehovet beräknas alltså till $(8,7 + 0,7)$ 9,4 milj. kronor.

Enligt förenämnda kungörelse 1952: 417, som grundar sig på vissa i 1952 års statsverksproposition framlagda, av riksdagen godkända förslag, kan fr. o. m. budgetåret 1952/53 statlig lånegaranti lämnas för anskaffning av maskiner för rationalisering av underhållsarbetet på vissa enskilda vägar. Totalramen för denna garanti utgör för innevarande budgetår 2 000 000 kronor. Styrelsen föreslår, att under budgetåret 1953/54 sådan statlig lånegaranti må beviljas intill samma totalbelopp som för budgetåret 1952/53.

Medelsbehovet för att tillgodose de anspråk, som eventuellt kan komma

att framställas mot statsverket i anledning av lånegarantierna, anses t. v. böra täckas från bidragsanslaget.

Föredraganden.

Då väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag ej givit mig anledning till erinran, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 9 400 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) medgiva, att under budgetåret 1953/54 statlig lånegaranti må beviljas för lån avseende inköp av vägunderhållsmaskiner för vissa enskilda vägar intill ett totalbelopp av 2 000 000 kronor.

[27] 24. Bidrag till byggande av enskilda vägar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1949/50	1,5	4,3	6,2
1950/51	4,0	4,1	6,1
1951/52	4,0	4,1	6,0
1952/53 (statsliggaren s. 368)	6,5		
1953/54 (förslag)	7,5		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 1 000 000 kronor till 7 500 000 kronor.

Motiv.

Av den bokföringsmässiga behållningen på anslaget per den 30 juni 1952, i runt tal 6,0 milj. kronor, utgjorde ca 5,0 milj. kronor beviljade men ej utanordnade bidrag. Återstoden av reservationen beräknas i huvudsak ha blivit disponerad under senare delen av år 1952.

Vid beräkningen av anslagsbehovet har styrelsen utgått från, att detta skall avse arbetsåret 1954. Behovet av medel till fortsättnings- och slutbidrag har därvid uppskattats till 3,0 à 3,5 milj. kronor. Till nya företag, tilläggsbidrag till äldre företag samt bidrag till oförutsedda, brådskande företag för arbetsåret 1954 anser styrelsen ett belopp av 4,0 à 4,5 milj. kronor böra stå till förfogande.

Föredraganden.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Diverse ändamål.

[28] 25. Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	250 000	364 000
1951/52	350 000	9 500
1952/53 (statsliggaren s. 368)	800 000	
1953/54 (förslag)	1 100 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 300 000 kronor till 1 100 000 kronor.

Motiv.

Vid utgången av budgetåret 1951/52 förelåg å anslaget en ofördelad behållning av i runt tal 371 500 kronor. Till styrelsen inkomna, ännu ej behandlade ansökningar om statsbidrag samt av Kungl. Maj:t beviljat, ännu ej utbetalat bidrag representerar ett sammanlagt bidragsbelopp av ca 1 203 300 kronor. Då anslaget för budgetåret 1952/53 tillsammans med behållningen på anslaget vid ingången av nämnda budgetår uppgick till ca 1 171 500 kronor, skulle under budgetåret 1952/53 således erfordras ytterligare 32 000 kronor för att bidrag till samtliga bidragsberättigade kostnader för säkerhetsanordningar skulle kunna utbetalas.

Från järnvägsstyrelsen och från vissa enskilda järnvägsförvaltningar har inhämtats, att kostnaden för sådana säkerhetsanordningar, som beräknas bli färdigställda år 1952 och för vilka statsbidrag kommer att sökas före den 1 april 1953, uppskattas till sammanlagt ca 1 125 000 kronor. Räknas med 90 % statsbidrag, skulle ett belopp av ca 1 012 000 kronor erfordras för ändamålet. Tillsammans med det bidragsbelopp, som enligt vad tidigare anförts icke kan utbetalas under innevarande budgetår, skulle för budgetåret 1953/54 ett anslag av (32 000 + 1 012 000) 1 044 000 kronor bli erforderligt. Styrelsen föreslår, att beloppet avrundas till 1 100 000 kronor.

Föredraganden.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[29] 26. Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1951/52	90 000	76 700	256 300
1952/53 (statsliggaren s. 368)	290 000		
1953/54 (förslag)	290 000		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 55 000 kronor till 345 000 kronor.

	Anvisat för 1952/53	Ökning resp. minskning för 1953/54	Äskat för 1953/54
1. Bidrag till samfundet för hembygdsvård ..	15 000	—	15 000
2. Gratifikationer till befattningshavare vid väg- och vattenbyggnadsverket för av dem gjorda icke patenterbara uppfinningar och konstruk- tioner	10 000	—	10 000
3. Bidrag till ingenjörsvetenskapsakademiens transportforskningskommission	25 000	—	25 000
4. Bidrag till statens betongkommitté	—	+ 10 000	10 000
5. Kostnader för speciella utredningar inom vägväsendet	200 000	+ 50 000	250 000
6. Kostnader för anordnande av kurser, för studieresor m. m.	40 000	— 5 000	35 000
	<hr/> 290 000	+ 55 000	345 000

Föredraganden.

Jag är inte beredd att tillstyrka någon höjning av ifrågavarande anslag, vilket alltså uppföres med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten*
för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 290 000
kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[30] 27. Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	80 000	24 800
1952/53 (statsliggaren s. 369)	5 000	
1953/54 (förslag)	15 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kronor till 30 000 kronor.

Motiv.

Enligt vad styrelsen inhämtat skall Nordiska vägtekniska förbundets nästa möte med vägtekniker från de nordiska länderna — det senaste avhölls i Stockholm i juni 1952 — hållas i Oslo under första hälften av år 1954. Styrelsen anser värdefullt för verksamheten inom det svenska vägväsendet, att befattningshavare inom väg- och vattenbyggnadsverket och

hos vissa andra statliga organ, som sysslar med väg- och trafikfrågor, deltagar i mötet. Styrelsen beräknar anslagsbehovet härför till 25 000 kronor.

Anslagsbehovet i övrigt uppskattar styrelsen till 5 000 kronor.

Föredraganden.

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna anslagsökningen för deltagande i Nordiska vägtekniska förbundets kongress i Oslo 1954 synes böra begränsas till 10 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med 15 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader i samband med internationella vägkongresser* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 15 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[31] 28. Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1951/52	50 000	44 200	6 900
1952/53 (statsliggaren s. 369)	50 000		
1953/54 (förslag)	55 000		

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 4 505 000 kronor till 4 555 000 kronor.

	Anvisat för 1952/53	Ökning för 1953/54	Åskat för 1953/54
1. Underhåll av ersättningsbromateriel	5 000	5 000	10 000
2. Tekniska skyddsanordningar vid landsvägsbroar	35 000	147 000	182 000
3. Tekniska skyddsanordningar vid Södertälje kanalverk	—	11 000	11 000
4. Driftvärn	10 000	—	10 000
5. Anskaffning av verkskyddsmateriel (328 000 kr) och utbildning av verkskyddspersonal (14 000 kr).....	—	342 000	342 000
6. Nyanskaffning av ersättningsbromateriel	—	4 000 000	4 000 000
	50 000	4 505 000	4 555 000

Föredraganden.

Frågan om medel för anskaffning av verkskyddsmateriel och utbildning av verkskyddspersonal kommer att anmälas av chefen för inrikesdepartementet i annat sammanhang. Jag har därför icke tagit ställning till anslagsäskandena i denna del. Beträffande styrelsens förslag i övrigt kan jag endast tillstyrka en höjning av anslaget med 5 000 kronor, avseende anslags-

posten till underhåll av ersättningsbromateriel. För nyanskaffning av sådan materiel synes medel lämpligen kunna tagas i anspråk från anslag på den allmänna beredskapsstaten, för den händelse utvecklingen på arbetsmarknaden framdeles skulle ge anledning därtill.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Väg- och vattenbyggnadsverkets civilförsvär m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 55 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[32] 29. **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.**

Föredraganden. Under hänvisning till vad jag anfört under punkten 9 angående dispositionen av automobilskattemedelsinkomsterna föreslår jag, att förevarande anslag uppföres endast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

HAMNAR OCH FARLEDER.

[33] 30. **Bidrag till handelshamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidrags- tilldelning ej disponerat belopp vid budget- årets utgång
1950/51	1 000 000	1 400 000	2 004 000	195 000
1951/52				
Ord. anslag ...	900 000	874 000	2 030 000	41 000
Anslag till vissa västkusthamnar	1 700 000	—	1 700 000	
1952/53	2 000 000			
1953/54 (förslag)	3 000 000			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/s} 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 5 000 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen erinrar ånyo om att ett årligt statsbidragsanslag om minst 5 milj. kronor tidigare ansetts behövt för att tillgodose det investeringsbehov för handelshamnar, som i 1944 års hamnutrednings betänkande beräknats för tiden fram till år 1960. Med hänsyn till de prisstegringar, som ägt rum sedan utredningen avgav sitt betänkande, bör nämnda årsbelopp nu ökas med omkring en tredjedel.

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 2 milj. kronor beräknas 1 milj. kronor komma att användas för fortsatt utbyggnad av vissa västkusthamnar. Till påbörjande av ett större hamnföretag i nedre Norrland har styrelsen förordat statsbidrag med 500 000 kronor. Resterande 500 000 kronor av anslaget beräknas komma att tagas i anspråk för tilläggsbidrag till andra pågående eller under det senaste budgetåret avslutade företag, för vilka kostnaderna huvudsakligen till följd av inträdda prisstegringar överstigit de ursprungligen beräknade. Några nya företag, utöver påbörjandet av förenämnda hamnanläggning i nedre Norrland, kan således inte rymmas inom anslagsramen.

Enligt en genom styrelsens försorg verkställd utredning föreligger f. n. behov av om- och utbyggnader av sådana handelshamnar, till vilka statsbidrag ifrågasättes, för en beräknad kostnad av ca 45 milj. kronor. Motsvarande statsbidrag beräknas till ca 22 milj. kronor. Huvuddelen av dessa företag borde rätteligen redan ha varit utförd, om hamnarna på ett tillfredsställande sätt skulle kunnat betjäna sina trafikanter. I den beräknade kostnaden ingår förenämnda västkusthamnar och hamnen i nedre Norrland med ett belopp av 23,2 milj. kronor. Dessutom föreligger bidragsansökningar för vissa, under styrelsens kontroll redan utförda hamnbyggnadsföretag. Byggnadskostnaderna för dessa företag har uppgått till omkring 6 milj. kronor. I detta sammanhang erinrar styrelsen om att enligt ett av Kungl. Maj:t den 11 juni 1943 godkänt avtal mellan järnvägsstyrelsen och vattenfallsstyrelsen å ena sidan och Vänersborgs stad å andra sidan angående vissa bro- och hamnfrågor inom Vänersborgs stad skall statsbidrag till utförande av 220 meter kaj vid nya trafikkanalen i staden vara beviljat senast inom 8 år från det ombyggnaden av den s. k. residensbron påbörjats. Ombyggnaden påbörjades i maj 1945.

Genomförandet av det angivna, mycket aktuella ombyggnads- och utvidgningsprogrammet kan enligt styrelsens mening inte utan allvarliga olägenheter utsträckas över en längre tidrymd än 5 år. Härför erforderligt statsbidrag torde kunna uppskattas till sammanlagt 25 milj. kronor, motsvarande i genomsnitt 5 milj. kronor per år.

Föredraganden.

Det betänkande, som år 1949 framlades av 1944 års hamnutredning, utgör i flera avseenden ett värdefullt underlag för den framtida hamnbyggnadspolitik. I vad avser frågan om vilka ekonomiska insatser som staten behöver göra på detta område innehåller betänkandet emellertid inte några preciserade förslag. Kommittén synes ha utgått ifrån att utredningsarbetet i denna del skulle fullföljas av det statliga organ för hamnbyggnadspolitik, som enligt kommitténs förslag skulle utbyggas på grundval av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hamnbyrå. Denna organisationsfråga är emellertid sedan 1951 föremål för förnyad utredning inom handelsdepartementet. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har med nuvarande personalorganisation på hamnbyrån visat sig endast i mycket ringa ut-

sträckning kunna utföra något planlägningsarbete av det slag som nyss berörts. Härtill kommer emellertid att det allmänna ekonomiska läget och den därav betingade statliga budgetpolitiken under de senaste åren nödvändiggjort en sådan begränsning av bidragsanslaget till handelshamnar och farleder, att någon vidlyftigare planläggning av bidragsverksamheten knappast varit påkallad. De medel, som kunnat ställas till förfogande, har i allmänhet endast räckt till att understödja förbättringsarbeten i hamnar, som befunnit sig i ett mer eller mindre framskridet stadium av förfall, samt till att befrämja tillkomsten av vissa anläggningar, som ansetts angelägna ur försvarsberedskapssynpunkt. Såvitt nu kan bedömas torde det ej heller för den närmaste framtiden bli möjligt att i statsbudgeten bereda utrymme för någon större ökning av den ordinarie bidragsverksamheten på förevarande område. Då emellertid vissa speciella bidragsfrågor f. n. föreligger, som kan behöva undersökas på ett mera ingående sätt, och då 1952 års riksdag uttalat önskemål om en översyn av principerna för statens medverkan vid om- och utbyggnaden av handelshamnar och farleder, kommer jag att i annat sammanhang föreslå Kungl. Maj:t att förordna en särskild utredningsman för att inom kommunikationsdepartementet biträda med en sådan undersökning. Denna utredning torde bl. a. få inriktas på att klarlägga vilka av de föreliggande och väntade, delvis mycket omfattande statsbidragsanspråken som vid en sträng ekonomisk prövning över huvud taget bör komma i fråga för statsunderstöd. Det kan som exempel nämnas att det i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens petita omnämnda hamnföretaget i nedre Norrland är kostnadsberäknat till 11 milj. kronor och att styrelsen tillstyrkt statsbidrag till detsamma med 5,25 milj. kronor. Vid bifall till styrelsens förslag skulle detta arbete komma att under flera år ställa krav på statsinkomsterna i en omfattning, som inte utan mycket starka skäl kan komma i fråga.

Vad angår anslagsberäkningen för nästa budgetår anser jag mig -- med hänsyn bl. a. till medelsbehovet för att fullfölja de bidragsengagemang, som staten redan iklätt sig i fråga om västkusthamnarna och kajanläggningen i Vänersborg -- böra tillstyrka en höjning av anslaget till 3 milj. kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor.

[34] 31. **Statliga farledsarbeten.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Odisponerat belopp vid budgetårets utgång
1950/51	50 000	35 000	95 500	63 300
1951/52	100	33 300	62 300	33 400
1952/53	800 000			
1953/54 (förslag)	600 000			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget i enlighet med följande beräkning uppföres med 3 500 000 kronor.

Slutförande av företagen Hamburgsund—Hornö ränna, ingående i inomskärsfarleden i Bohuslän	1 100 000
Påbörjande av Sannäskanalen, ingående i inomskärsfarleden i Bohuslän	1 500 000
Påbörjande av förbättringsarbeten i farleden genom Malö strömmar i Bohuslän	900 000
	<u>3 500 000</u>

Motiv.

De för budgetåret 1952/53 anslagna medlen till statliga farledsarbeten, 800 000 kronor, är avsedda att användas till påbörjande av farledssträckan Hamburgsund—Hornö ränna. Den totala kostnaden för utförande och förbättring av denna del av inomskärsfarleden i Bohuslän har i förslag, upprättat i november 1950, beräknats till 1 415 000 kronor, varav för Hamburgsund 962 000 kronor och Hornö ränna 453 000 kronor. Med hänsyn till sedan nämnda tidpunkt inträffade prisstegringar bör den beräknade kostnaden ökas till sammanlagt 1,9 milj. kronor. Styrelsen föreslår, att för nästa budgetår anvisas 1,1 milj. kronor för slutförande av ifrågavarande företag.

Beträffande Sannäskanalen har en redogörelse lämnats i 1952 års statsverksproposition (bil. 8, s. 85). Kostnaderna för detta företag beräknas numera till ca 7 milj. kronor. Styrelsen förordar, att ett belopp av 1,5 milj. kronor anvisas till påbörjande av arbetet.

Efter framställning från riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har styrelsen upprättat förslag till förbättring av farleden genom Malö strömmar i norra infarten till Uddevalla. Kostnaderna för detta projekt har i januari 1952 preliminärt beräknats till 2,5 milj. kronor. Styrelsen föreslår, att ifrågavarande arbeten under budgetåret 1953/54 får påbörjas i en omfattning motsvarande en kostnad av 0,9 milj. kronor.

Föredraganden.

Medelsanvisningen för nästa budgetår till farledsarbetena på sträckan Hamburgsund—Hornö ränna kan, enligt vad jag inhämtat, begränsas till 600 000 kronor utan hinder för ett rationellt bedrivande av dessa arbeten. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning om anslagsmedel till påbörjande av Sannäskanalen och förbättringsarbeten i farleden genom Malö strömmar är jag inte beredd att tillstyrka.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statliga farledsarbeten* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

[35] 32. Byggande av fiskehamnar.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidragstilldel- ning ej dispo- nerat belopp vid budget- årets utgång
1950/51	1 000 000	1 257 000	2 282 000	17 000
1951/52	1 000 000	1 851 000	1 431 000	586 000
1952/53	1 500 000			
1953/54 (förslag)	2 000 000			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 5 000 000 kronor.

Motiv.

Efter att ha erinrat om den av 1944 års fiskehamnsutredning framlagda femårsplanen, enligt vilken det totala anslagsbehovet för budgetåren 1948/49—1952/53 beräknades till 25,5 milj. kronor, framhåller styrelsen, att medelsanvisningen för nämnda period endast uppgått till 6 milj. kronor, trots att kostnaderna under loppet av de fem åren stigit med omkring en tredjedel. Härutöver har emellertid från anslaget till Arbetsmarknadens reglering anvisats sammanlagt 800 000 kronor för vissa i planen ingående byggnadsprojekt i Norrbottens samt Göteborgs och Bohus län, vilka utförts såsom beredskapsarbeten. Den eftersläpning i det tidigare planerade fiskehamnsbyggandet, som sålunda uppkommit, har speciellt på västkusten medfört bl. a., att sådana hamnar, där erforderliga bryggor utförts som träkonstruktioner för 15 à 20 år sedan, nu i vissa fall helt saknar tillförlitliga förtöjningsmöjligheter för fiskebåtarna. På andra platser i länet, där fiskehamnsutredningen förordat nyanläggning eller utbyggnad av redan befintliga hamnar, är den nuvarande situationen för fiskarna synnerligen allvarsam, då de i många fall endast har tillgång till mycket provisoriska skydds- och förtöjningsanordningar för sina relativt sett mycket dyrbara båtar. I vissa hamnar har även fisketonnaget ökat på ett sätt, som inte kunde förutses vid ingången av nämnda femårsperiod.

Vad styrelsen anförde i föregående års petita angående svårigheterna att med hittillsvarande anslagstilldelning kunna bedriva vissa pågående hamnutbyggnader på ett ur teknisk-ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt gäller allt fortfarande och kommer, därest en ändring inte sker, att ytterligare skärpas under nästa budgetår.

Av fiskehamnarna utefter norrlandskusten, däribland även staten tillhöriga, behöver ett flertal förbättras, om fisket över huvud taget skall kunna fortsätta på dessa platser. Landhöjningen har här orsakat, att dessa i de flesta fall mycket åldriga hamnar numera har otillräckligt djup såväl i hamnbassängerna som i infartslederna.

Storleksordningen av på längre sikt erforderlig statsbidragstilldelning på detta område kan enligt styrelsen uppskattas till ca 5 milj. kronor per år vid 1947 års löne- och prisnivå. Styrelsen föreslår, att en sådan långsiktig statlig investering principiellt beslutas och att för budgetåret 1953/54 anvisas ett anslag av 5 000 000 kronor.

Föredraganden.

Ehuru den takt, i vilken arbetet med fiskehamnarnas upprustning f. n. bedrives, knappast kan anses fullt tillfredsställande, nödgas jag av statsfinansiella skäl föreslå en begränsning av det anslagsbelopp, som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat för nästa budgetår, till 2 000 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggande av fiskehamnar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

[36] 33. **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	200 000	147 500
1951/52	50 000	33 900
1952/53 (statsliggaren s. 371)	140 000	
1953/54 (förslag)	180 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/9} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 40 000 kronor till 180 000 kronor.

Motiv.

Från förevarande anslag bestrides bl. a. kostnaderna för underhåll och drift av Falsterbokanalens. Trafiken genom denna kanal har fr. o. m. den 1 juli 1951 belagts med avgifter, vilka tillföres anslaget såsom uppbördsmedel. För budgetåret 1952/53 uppskattade styrelsen kanalinkomsterna till 150 000 kronor. Efter införande av avgifter har emellertid trafiken minskats mer än som beräknats. Inkomsterna under det gångna budgetåret har sålunda endast uppgått till 107 000 kronor. Då inkomsterna framdeles icke väntas komma att överstiga de nuvarande, erfordras vid oförändrade kostnader för drift och underhåll en höjning av anslaget med 40 000 kronor, motsvarande i avrundat belopp skillnaden mellan tidigare beräknade och verkliga inkomster av trafiken genom Falsterbokanalens.

Föredraganden.

Med biträdande av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 180 000 kronor.

[37] 34. **Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidrags- tilldelning ej disponerat belopp vid budgetårets utgång
1950/51	100 000	251 000	717 000	141 000
1951/52	100 000	464 000	353 000	107 000
1952/53 (statsliggaren s. 371)	500 000			
1953/54 (förslag)	500 000			

Med detta anslag, som första gången anvisades för budgetåret 1935/36, har avsetts att såsom kollektiv restitution för erlagd bensinskatt disponera någon del av automobilskattemedlen för ändamål, som tjänar den mindre sjöfartens intressen.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget höjes till 1 000 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen erinrar om att några medel under ifrågavarande anslag till följd av under världskriget rådande förhållanden inte anvisades under flera år samt att en väsentlig nedskärning av anslaget därefter gjorts i förhållande till före kriget anvisade medel. Efter att ha gjort en jämförelse mellan förevarande anslag och det under IX huvudtiteln anvisade, mot automobilskattemedlen avräknade anslaget till Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utöware erlagd bensinskatt ifrågasätter styrelsen om dessa anslag är riktigt avvägda mot varandra med hänsyn till förbrukningen av bensin för fiskebåtar och andra båtar.

Under åberopande av det föreliggande stora behovet av mindre hamnar och farleder hemställer styrelsen, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett belopp av 1 000 000 kronor.

Föredraganden.

Med hänsyn till nödvändigheten av att i rådande ekonomiska läge begränsa investeringsutgifterna till de ur samhällelig synpunkt viktigaste behoven anser jag mig inte böra tillstyrka väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om höjning av förevarande anslag. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till byggande och underhåll av mindre hamnar och farleder* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[38] 35. **Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1950/51	600 000	587 000	205 000
1951/52	600 000	468 000	337 000
1952/53 (statsliggaren s. 372)	400 000		
1953/54 (förslag)	400 000		

Enligt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen den 11 februari 1949 framlagt förslag har totalkostnaden för reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen beräknats till 3,9 milj. kronor, varvid förutsatts att arbetena skulle utföras successivt under en period av 4—5 år.

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget uppföres med 500 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen har tidigare anmält, att styrelsen ämnar bedriva arbetena i den omfattning, som erfordras med hänsyn till de befintliga anordningarnas bestånd. Enligt styrelsens mening bör arbeten för en kostnad av 500 000 kronor utföras under budgetåret 1953/54, vilket med hänsyn bl. a. till det senaste årets prisstegringar i stort sett motsvarar den arbetstakt, som styrelsen räknade med i sina petita till 1952 års riksdag.

Föredraganden.

Med hänsyn bl. a. till förefintlig reservation på anslaget anser jag att medelsanvisningen för nästa budgetår bör kunna begränsas till oförändrat belopp av 400 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Reparation och ombyggnad av Falsterbokanalen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

VATTEN- OCH AVLOPPSLEDNINGAR.[39] 36. **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Efter beslutad bidragstilldelning ej disponerat be- lopp vid budget- årets utgång
	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.	Milj. kr.
1949/50	9,0	7,4	14,1	0,20
1950/51	12,0	10,7	15,4	0,08
1951/52	12,0	11,0	16,4	0,004
1952/53 (statsliggaren s. 372)	13,0			
1953/54 (förslag)	20,0			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes till 25 000 000 kronor.

Motiv.

Styrelsen framhåller inledningsvis, att bidragsanslaget under en följd av år varit avsevärt mindre än vad som erfordrats, för att bidrag skulle kunnat beviljas redan i samband med arbetenas påbörjande. För att ett företag inte redan från början skall behöva uteslutas från möjligheten till statsbidrag eller uppskjutas till den tidpunkt, då bidrag kan beviljas, begäres i flertalet fall påbörjandetillstånd enligt 3 § bidragsförfattningen. Ansökan härom prövas regelmässigt av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i anslutning till att byggnadstillstånd meddelas och avslås endast beträffande företag, som bedömes med säkerhet inte kunna komma i fråga till erhållande av bidrag. För närvarande är väntetiden från det att påbörjandetillstånd lämnats till dess bidrag kan beviljas i genomsnitt två år, varunder sökanden, vanligen genom upptagande av lån, får i erforderlig utsträckning förskottera det belopp, som sedermera kan komma att täckas av statsbidrag.

Under budgetåret 1951/52 har påbörjandetillstånd lämnats för arbeten med en sammanlagd byggnadskostnad av 36,8 milj. kronor, medan samtidigt — genom att bidrag beviljats eller ansökningar avslagits eller återkallats — tillstånd avvecklats avseende en kostnad av endast (17,0 + 6,0) 23,0 milj. kronor. Den 1 juli 1952 kvarstod påbörjandetillstånd avseende arbeten för 55,5 milj. kronor. Detta belopp bör med hänsyn till prisstegringarna under tiden från det påbörjandetillstånd lämnats tills dess arbetet slutförts höjas till 65 milj. kronor.

Byggnadstillståndskvoten för vatten- och avloppsanläggningar var år 1951 92 milj. kronor och år 1952 145 milj. kronor samt kan för budgetåret 1951/52 beräknas till ett medelvärde av ca 120 milj. kronor. Härav belöpte 39,5 milj. kronor på bidragsanläggningar, d. v. s. anläggningar som under budgetåret fått byggnadstillstånd samt påbörjandetillstånd eller s. k. direktbidrag.

För vartdera av budgetåren 1952/53 och 1953/54 beräknar styrelsen byggnadstillståndskvoterna till ca 150 milj. kronor. Därav väntas 50 milj. kronor per budgetår belöpa på bidragsanläggningar.

I enlighet härmed skulle bidragsbehovet under budgetåret 1952/53 komma att avse anläggningar med en byggnadskostnad av sammanlagt (65 + 50) 115 milj. kronor, motsvarande en bidragskostnad av ca 59 milj. kronor. För tiden fram till den 1 juli 1954 skulle dessa siffror komma att stiga till (115 + 50) 165 resp. 83 milj. kronor.

För täckande av bidragsbehovet står för tiden fram till den 1 juli 1953 endast 13 milj. kronor till förfogande. Detta beräknas medföra att balansen av företag med påbörjandetillstånd från 1 juli 1952 till 1 juli 1953 kommer

att stiga från nominellt 55,5 till ca 90 milj. kronor. Skall väntetiden mellan arbetes påbörjande och bidrags beviljande inte ytterligare ökas, måste under budgetåren 1952/53 och 1953/54 bidrag beviljas till de anläggningar för (55,5 uppräknat till) 65 milj. kronor, som redan före den 1 juli 1952 erhållit påbörjandetillstånd. Detta motsvarar för budgetåret 1953/54 ett behov av bidragsmedel om (33—13) 20 milj. kronor.

De bidragssökande har under senare tid i allt större omfattning förklarat sig inte kunna påbörja anläggningsarbete, förrän bidrag beviljats. S. k. direktbidrag, som under sistförflutet budgetår lämnats till företag för 2,7 milj. kronor, måste därför bedömas bli i ökad utsträckning behövliga för företag, vars igångsättning och utförande är särskilt angeläget t. ex. av arbetsmarknadsskäl. Under budgetåren 1952/53 och 1953/54 kan nu avsedda företag beräknas få en omfattning motsvarande en anläggningskostnad av tillsammans minst 10 milj. kronor. Skall häremot svarande bidragsbehov, 5 milj. kronor, kunna tillgodoses utan att väntetiden för företag, som redan före den 1 juli 1952 erhållit påbörjandetillstånd, ökas till mer än två år, måste bidragsanslaget för nästa budgetår utgöra minst (20 + 5) 25 milj. kronor. Detta bidragsbelopp, som motsvarar bidragsbehovet för den för ettvarvt av budgetåren 1952/53 och 1953/54 antagna tillkomsten av nya företag för 50 milj. kronor per år, är jämväl erforderligt för att balansen av företag med påbörjandetillstånd, vilken till den 1 juli 1953 beräknas ha stigit till ca 90 milj. kronor, inte under budgetåret 1953/54 skall ytterligare ökas.

Om behovet av bidragsmedel för nästa budgetår beräknas med syfte att medelväntetiden den 1 juli 1954 skall ha nedbringats från två till ett år, erfordras ett bidragsanlag av (58 — 13) 45 milj. kronor.

För att fram till utgången av budgetåret 1953/54 helt kunna avveckla systemet med påbörjandetillstånd erfordras ett bidragsanslag av (83 — 13) 70 milj. kronor.

Förestående beräkningar av behovet av bidragsmedel bygger på förutsättningen, att statsbidrag även under nästa budgetår skall utgå med i genomsnitt ungefär samma andel av berörda anläggningskostnader som hittills. Därest ett av styrelsen framlagt förslag till provisorisk revision av bidragsförfattningen genomföres, skulle detta medföra, att för anläggningar, till vilka bidrag komme att utgå efter den reviderade författningen, behovet av bidragsmedel nedginge med genomsnittligt ungefär tjugoprocent.

Mot bakgrunden av den dels hittills inträffade, dels under budgetåren 1952/53—1953/54 bedömbara utvecklingen framstår det som i hög grad önskvärt i första hand att det balanserade bidragsbehovet under nästa budgetår förhindras att ytterligare växa och i andra hand att det jämväl nedbringas.

Med hänsyn dels till väg- och vattenbyggnadsverkets begränsade personalresurser för vatten- och avloppsverksamheten och dels till vad föredragande statsrådet anfört i 1952 års statsverksproposition angående återhållsam-

het vid bidragsgivningen, intill dess frågan om ändrade bidragsregler blivit prövad, har styrelsen för budgetåret 1953/54 funnit sig böra begränsa äskandet beträffande bidragsanslaget till det belopp, 25 milj. kronor, som enligt det föregående beräknats erforderligt för att balansen av bidragsärenden skall kunna förhindras stiga ytterligare.

Yttrande.

Arbetsmarknadsstyrelsen. Styrelsen ifrågasätter med hänsyn till de uppenbara olägenheter, som följer med den rådande eftersläpningen i bidragsgivningen, om inte större anslag än vad väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskat bör ställas till förfogande, så att balansen kan avarbetas i snabbare takt än vad som förutses i framställningen. Arbetsmarknadsstyrelsen utgår härvid från att berörda organisations- och personalfrågor får en sådan lösning, att den ordinarie bidragsverksamhetens omfattning inte framdeles blir beroende av hänsyn till med dessa frågor sammanhängande förhållanden.

Föredraganden.

Den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen lämnade redogörelsen, som avser situationen sådan den bedömdes i augusti förra året, ger vid handen att en avsevärd höjning av förevarande anslag är nödvändig, om nu tillämpade principer för bidragsverksamheten skall kunna fullföljas. Härtill kommer att det ändrade läget på arbetsmarknaden, enligt vad jag inhämtat, under den gångna hösten lett till en viss, i styrelsens beräkning ej förutsedd ökning av anläggningsverksamheten inom landskommunerna, varigenom behovet av ökade bidragsmedel ytterligare vuxit. Med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget nödgas jag emellertid föreslå att anslaget för nästa budgetår begränsas till ett belopp av 20 milj. kronor. Inom ramen för detta anslag torde bidrag få beviljas på sådant sätt, att den i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens skrivelse omförmälda väntetiden mellan påbörjandetillstånd och bidragsbeslut i minsta möjliga mån ytterligare förlänges. Frågan om vilka åtgärder som bör vidtagas för att på längre sikt åstadkomma balans mellan bidragsmedel och bidragsbehov torde få upptagas till behandling i samband med prövningen av de förslag, som framlagts av 1946 års vatten- och avloppssakkunniga.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 20 000 000 kronor.

C. Vägtrafikväsendet.

[40] 1. Statens bilinspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 176 000	1 476 600
1952/53 (statsliggaren s. 372)	1 524 800	
1953/54 (förslag)	1 813 600	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. 30/s 1952) hemställer, att anslaget höjes med 308 600 kronor.

	Ökning
1. Personalförstärkning: 5 kontorsbiträden i reglerad befordringsgång	31 020
2. Utbildningsverksamhet	10 000
3. Löneklassförändringar	25 460
4. Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	242 100
Avrundning	20
	<hr/> 308 600

Motiv.

1. Till följd av det ständigt ökande antalet förrättningar har, framhåller styrelsen, tillgänglig kontorsbiträdespersonal trots övertidsarbete i betydande utsträckning inte räckt till. På sina håll har detta medfört att allmänheten inte kunnat erhålla sina handlingar från bilinspektionen förrän avsevärd tid efter det körkortsprov avlagts eller besiktning verkställt. En förstärkning av biträdespersonalen är därför nödvändig.

2. Genom beslut den 5 maj 1952 ställde Kungl. Maj:t medel till förfogande för anordnande av en kurs för utbildning av nya besiktningsmän. Erfarenheterna från denna utbildningskurs har enligt styrelsens mening varit synnerligen goda. Styrelsen anser att framdeles varje person, som anställes såsom besiktningsman, bör ha genomgått en liknande kurs. Styrelsen föreslår, att 10 000 kronor ställes till styrelsens förfogande för detta ändamål.

Yttrande.

Statskontoret. Någon höjning av avlöningsposten till icke-ordinarie personal för den begärda förstärkningen av biträdespersonalen är enligt statskontorets mening inte erforderlig, eftersom de nya biträdena skall utföra arbete, för vilket övertidsersättning utbetalats från samma anslagspost. Statskontoret finner inte styrkt, att en kurs för utbildning av nya besiktningsmän oundgängligen behöver anordnas varje år. Då en dylik kurs

hållits under år 1952, anser ämbetsverket att medel för ändamålet inte behöver anvisas för budgetåret 1953/54.

Departementschefen.

Särskilda skäl synes mig tala för att den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen påbörjade utbildningsverksamheten för blivande bilinspektörer får fortsättas under nästa budgetår. Jag tillstyrker därför att bilinspektionens avlöningsanslag uppräknas med det av styrelsen för detta ändamål begärda beloppet av 10 000 kronor. Däremot är jag inte för närvarande beredd att biträda styrelsens förslag om ytterligare medel till utökning av personalorgansiationen. Till det i styrelsens framställning angivna medelsbehovet av sammanlagt ca 267 600 kronor för automatiska utgiftsstegringar kommer ytterligare sådana utgiftsökningar om tillhoppa 11 200 kronor såsom följd av de lönerregleringar för bilinspektionens personal, som beslutats i anledning av propositionen nr 241 till 1952 års riksdag.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (1 524 800 + 10 000 + 267 600 + 11 200) 1 813 600 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens bilinspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	596 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	585 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	631 300
	Summa kronor 1 813 600

b) till *Statens bilinspektion*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 813 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[41] 2. Statens bilinspektion: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	325 000	510 100
1952/53 (statsliggaren s. 372)	416 000	
1953/54 (förslag)	567 000	

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 171 000 kronor.

1. Ökning av posten till *reseersättningar* med hänsyn till den faktiska belastningen och inträdda kostnadsstegringar (anvisat för 1952/53 270 000 kr.; belastning 1950/51 266 900 kr. och 1951/52 367 000 kr.) 155 000

2. Ökning av posten till *övriga expenser* (anvisat för 1952/53 126 000 kr.; belastning 1950/51 106 000 kr. och 1951/52 109 700 kr.):

lönehöjningar för städningpersonalen	7 000
ökade telefonkostnader	13 000
möbler och andra engångsanskaffningar för den be- gärda personalförstärkningen	6 500
löpande expenser för densamma	3 500
	<u>30 000</u>

avgår: i staten för budgetåret 1952/53 inräknat en- gångsbelopp	14 000	16 000
		<u>171 000</u>

Departementschefen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens anslagsberäkning har inte föranlett annan erinran från min sida än att ökningarna av reseersättnings- och expensposterna bör reduceras med vardera 10 000 kronor. I enlighet härmed uppföres anslaget med (416 000 + 145 000 + 6 000) 567 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 567 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[42] 3. Statens bilinspektion: Utrustning.

	Anslag
1953/54 (förslag)	25 000

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att för engångsanskaffning av viss utrustning för statens bilinspektion måtte anvisas ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Motiv.

I samband med inrättandet av statens bilinspektion inräknades i bilinspektionens omkostnadsanslag för budgetåret 1947/48 en delpost till engångskostnader för anskaffning av inventarier och annan utrustning. Från denna post bestreds kostnaderna för anskaffning av kontorsinventarier och viss enklare verktygsuppsättning. Någon mera omfattande utrustning kunde vid denna tidpunkt ej anskaffas beroende dels på knappheten på tillgängliga medel, och dels på svårigheten att på ett så tidigt stadium i detalj överblicka de framtida formerna för bilinspektionens verksamhet

och de tekniska problem, inför vilka bilinspektionen skulle komma att ställas.

Den ur trafiksäkerhetssynpunkt synnerligen betydelsefulla kontroll över motorfordonen, som bilinspektionen bedriver, sker fortfarande på de flesta håll under mycket primitiva förhållanden. För att åstadkomma en lämpligare lokalisering inom de olika stations- och mottagningsorterna av bilinspektionerna och skapa drägliga arbetsförhållanden för bilinspektörerna avser styrelsen att närmare utreda frågan om bilinspektionens lokaler och dessas utrustning. Behov föreligger emellertid redan nu av viss utrustning, såsom domkrafter, ljusmätninginstrument, bromsprovare, bättre verktyg m. m., då allvarliga bristfälligheter hos fordonen ofta kan påvisas först med hjälp av dylika hjälpmedel.

För att påbörja en dylik anskaffning har styrelsen räknat med ett medelsbehov för budgetåret 1953/54 av 50 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret har förklarat sig inte kunna på grundval enbart av vad som anförts i den föreliggande framställningen förorda väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag om anvisande av medel till anskaffning av utrustning för bilinspektionen.

Departementschefen.

Då bilinspektionen enligt vad jag inhämtat är i stort behov av ytterligare utrustning, vill jag inte motsätta mig att ett särskilt anslag för ändamålet anvisas för nästa budgetår. Anslaget synes dock böra begränsas till hälften av det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda beloppet.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens bilinspektion: Utrustning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[43] 4. **Registrering av motorfordon.**

	Anslag
1952/53 (statsliggaren s. 374)	1 000
1953/54 (förslag)	1 000

Departementschefen. Anslaget uppföres i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förslag med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[44] 5. Bidrag till vissa kommunikationsändamål.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Odisponerad behållning vid budget- årets utgång
1950/51	215 000	132 200	373 800	180 000
1951/52	100	173 500	200 400	50 000
1952/53 (statsliggaren s. 375)	200 000			
1953/54 (förslag) ...	250 000			

Yrkande.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 50 000 kronor till 250 000 kronor.

Motiv.

De utgifter, som bestrides från förevarande anslag, utgöres av bidrag till anordnande samt underhåll och drift av passbåtstrafik i skärgårdarna och på olika insjöar i Norrland m. m.

Ifrågavarande båtförbindelser tillgodoser i regel ett förhållandevis ringa allmänt trafikbehov och är i många fall av den art, att ordnandet av allmän förbindelse skulle kräva mycket stora kostnader och därför som regel inte kan tänkas komma till stånd förrän efter mycket lång tid. De i de flesta fall relativt blygsamma belopp, som nu utgår till understöd, kan för det enskilda intresset vara avgörande för frågan om en förbindelse skall kunna upprätthållas eller inte. Det är sålunda angeläget, att denna bidragsverksamhet kan givas en tillräcklig omfattning.

Med hänsyn till inträdda kostnadsstegringar och därmed ökat bidragsbehov bör anslaget enligt styrelsens mening upptagas med 250 000 kronor.

Departementschefen.

De bidrag, som utgår från förevarande anslag, hänför sig i stort sett till följande tre huvudgrupper av kommunikationsleder, nämligen dels tre mera kostnadskrävande båtförbindelser mellan fastlandet och öar på norrlandskusten, omfattande respektive Seskarö i Norrbottens län, Holmön i Västerbottens län och Ulvön m. fl. öar i Västernorrlands län, dels vissa smärre båtförbindelser huvudsakligen i det inre av Norrland och dels vissa enskilda vintervägar m. m. i Norrbottens län. En avsevärd kostnadsstegring har på senare tid inträtt i fråga om den förstnämnda gruppen, vilket framför allt beror på att en standardhöjning genomförts beträffande båt-materielen.

För att de föreliggande bidragsbehoven skall kunna tillgodoses i skälig mån, synes den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna anslagshöjningen med 50 000 kronor vara nödvändig.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för bud-
getåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 250 000
kronor.

[45] 6. Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	190 000	244 200
1952/53 (statsliggaren s. 375)	228 000	
1953/54 (förslag)	291 800	

Statens biltrafiknämnd (skr. ^{22/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes
med 64 900 kronor.

	Ökning
1. Överföring till ordinarie stat av följande tjänster: 1 byråchef i Ce 37, 1 förste byråsekreterare i Ce 29 och 2 förste byråsekreterare i Ce 27	—
2. 1 byråinspektör i Ce 31	21 984
3. Utbyte av en kanslibiträdestjänst i Ce 11 mot 1 kansliskrivar- tjänst i Ce 15	1 440
4. Omräkningar:	
a) Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar inom reglerad be- fordringsgång	3 369
b) Kostnadsökningar i anledning av lönerogleringar enligt pro- positionen 1952: 107	2 142
c) Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats ...	36 000
Avrundning	— 35
	<u>64 900</u>

Sedan år 1950 har biltrafiknämnden haft Kungl. Maj:ts bemyndigande
att överskrida icke-ordinarieposten i nämndens avlöningsstat för avlöande
av en förste byråsekreterare i Ce 27 såsom biträde vid handläggningen av
vissa ärenden rörande yrkesmässig biltrafik till utlandet (jfr SFS 1951:
491). Nämnden förutsätter, att detta bemyndigande förlänges under nästa
budgetår, om ifrågavarande arbetsuppgifter även då kommer att åvila
nämnden.

Departementschefen.

Biltrafiknämndens förnyade förslag om ordinariesättning av vissa tjäns-
ter är jag fortfarande inte beredd att biträda. Ej heller anser jag mig
kunna tillstyrka nämndens framställning om inrättande av en byråinspek-
törstjänst och om viss förändring av en kanslibiträdestjänst.

Då nämndens befattning med ärenden rörande internationell biltrafik,
såvitt nu kan bedömas, kommer att fortvara även under nästa budgetår,

hör medel nu inräknas i nämndens avlöningsanslag för den förste byråsekreterare i Cg 27, vilken för närvarande enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande avlönas genom överskridande av anslaget. Härför erfordras en anslagsökning av ca 20 200 kronor.

Till de i nämndens skrivelse angivna automatiska utgiftstegringarna, som torde böra föranleda en höjning av anslaget med 40 500 kronor, kommer en ytterligare sådan ökning om ca 3 100 kronor såsom följd av de löne-regleringar för viss del av nämndens personal, som beslutats i enlighet med propositionen 1952: 241.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (228 000 + 20 200 + 40 500 + 3 100) 291 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	27 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	20 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	150 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	93 300
	Summa kronor 291 800

- b) till *Statens biltrafiknämnd*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 291 800 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[46] 7. **Statens biltrafiknämnd: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	33 000	34 100
1952/53 (statsliggaren s. 376)	34 000	
1953/54 (förslag)	41 500	

Statens biltrafiknämnd (skr. ²²/₈ 1952) hemställer, att anslaget höjes med 12 500 kronor.

1. Ökning av posten till *reseersättningar* med hänsyn till föreslagen personalförstärkning
 2. Ökning av posten till *bränsle, lyse och vatten* med hänsyn till inträdda och väntade kostnadsstegringar (anvisat 2 500 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 2 600 resp. 2 700 kr.)
 3. Ökning av posten till *övriga expenser* (anvisat 22 500 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 22 400 resp. 25 500 kr.) med hänsyn till kostnadsstegringar dels för städning, telefon och kontorsmateriel (4 000 kr.) och dels för den hålkortsbearbetning av vissa statistiska uppgifter, som socialstyrelsen utför åt nämnden (5 000 kr.)
- | | |
|--|--------|
| | 9 000 |
| | 12 500 |

Departementschefen.

Av mitt ställningstagande under nästföregående punkt till nämndens förslag om personalförstärkning följer att jag inte har anledning att tillstyrka den föreslagna ökningen av posten till reseersättningar. Uppräkningen av posten till övriga expenser bör begränsas till 7 000 kronor. Mot anslagsberäkningen i övrigt har jag inte något att erinra.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (34 000 + 500 + 7 000) 41 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens biltrafiknämnd: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 41 500 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[47] 8. Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	125 000	133 700
1952/53 (statsliggaren s. 377)	150 000	
1953/54 (förslag)	157 000	

Från förevarande anslag täckes utgifterna för den verksamhet, som bedrivs av statens trafiksäkerhetsråd. För innevarande budgetår har fastställts följande stat för rådet.

1. Arvoden till ledamöter	23 500
2. Ersättning till kanslipersonal	42 500
3. Omkostnader	14 000
4. Kostnader för vetenskaplig forskning	70 000
	Summa kronor 150 000

Yrkande.

Statens trafiksäkerhetsråd (skr. 8/9 1952) hemställer, att anslaget höjes med 25 000 kronor.

1. Omräkning med hänsyn till medgivna lönehöjningar för kanslipersonalen	6 000
2. Ökning av anslagsposten till vetenskaplig forskning med hänsyn till planerad utvidgning av verksamheten samt inträdda kostnadsstegringar	19 000
	25 000

Departementschefen.

Förslaget om höjning av anslagsposten till vetenskaplig forskning är jag inte för närvarande beredd att biträda. För täckande av inträdda löneökningar för kanslipersonalen bör anslaget uppräknas med — förutom det i trafiksäkerhetsrådets framställning angivna beloppet av 6 000 kro-

nor — ytterligare, i avrundat tal, 1 000 kronor. Den sistnämnda ökningen sammanhänger med att arvodet till rådets kanslichef är bestämt med utgångspunkt från löneförmånerna på viss annan av honom innehavd statlig tjänst, från vilken han åtnjuter tjänstledighet och som enligt av chefen för civildepartementet i annat sammanhang denna dag framlagt förslag skall uppflyttas i lönegrad.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (150 000 + 6 000 + 1 000) 157 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 157 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

[48] 9. Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande.

	Anslag
1951/52	200 000
1952/53 (statsliggaren s. 377)	200 000
1953/54 (förslag)	300 000

Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF) hemställer i skrivelse den 15 september 1952 att anslaget måtte höjas med 100 000 kronor till 300 000 kronor.

Föreningen anför bl. a. följande.

Mot bakgrunden av trafikens fortgående hastiga ansvällning och den skrämmande omfattning trafikolyckorna numera fått framstår det såsom i hög grad angeläget att trafiksäkerhetsarbetet kan ytterligare intensifieras med avseende på såväl den allmänna upplysnings- och propagandaverksamheten som sådana aktioner, som behöver insättas på speciella punkter, där olycksrisker i särskilt hög grad visat sig föreligga.

En stor uppgift för nationalföreningen är att ge ungdomen den rätta inställningen till och kunskapen om trafiksäkerhetsproblemen samt att utbilda lämpliga personer, såsom lärare och polismän, för sådan verksamhet.

I samband med ikraftträdandet av de nya trafikförfattningarna inriktade föreningen sin verksamhet på att ge allmänheten kännedom om dessa bestämmelser. Sålunda har utarbetats och försålts en »folkupplaga» av vägtrafikförordningen, kallad »Rätt och vett i trafiken». Upplagan omfattar 770 000 ex. Därjämte har tryckts och distribuerats stora upplagor av såväl mindre som större vägmärkesplanscher för i första hand skolornas behov.

Under 1951 och 1952 genomfördes resp. påbörjades dels en upplysningskampanj om riskerna vid motorecykelkörning, dels prov och träning i vinterkörning med motorfordon och dels en upplysningsaktion kallad »Respekt för järnvägs korsning».

För år 1953 planeras bl. a. en större upplysningskampanj för bättre

trafikkultur och en intensifiering av det lokala trafiksäkerhetsarbetet. Trafikundervisningen i skolorna kommer att bedrivas i avsevärt mycket större omfattning än tidigare.

Med beaktande jämväl av det försämrade penningvärdet har nationalföreningen beräknat utgifterna under budgetåret 1953/54 sålunda.

Löner och arvoden	75 000
Kontorskostnader, distribution m. m.	45 000
Stöd åt trafikundervisningen i skolorna	50 000
Kursverksamhet	40 000
Stöd åt fältorganisationen	36 000
Allmän upplysning (kampanjer och andra temporära åtgärder) ...	170 000
Reserv	9 000
	Summa kronor 425 000

Föreningen hoppas att jämväl för nästa budgetår kunna räkna med ett bidrag från Trafikförsäkringsföreningen av 125 000 kronor, varför ett belopp av 300 000 kronor skulle återstå. Vid kalkyleringen har, framhåller föreningen, all hänsyn tagits till den stränga återhållsamhet, som f. n. präglar statsmakternas anslagspolitik.

Statskontoret har i utlåtande över föreningens framställning avstyrkt den begärda ökningen av anslaget.

Departementschefen.

Då nationalföreningen i sina strävanden att utveckla och intensifiera trafiksäkerhetsarbetet tyvärr inte synes kunna påräkna ekonomiskt stöd från enskilt eller kommunalt håll i den utsträckning, som man tidigare ansett sig kunna förvänta, vill jag inte motsätta mig föreningens framställning om en höjning av bidragsanslaget till 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Innan jag går in på beräkningen av anslagen till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut får jag redogöra för vissa förändringar av anslagsteknisk natur, som jag ansett böra genomföras i fråga om dessa anslag. I överensstämmelse med institutets förslag har den nuvarande indelningen av institutets anslag i huvudgrupperna »Verksamheten i allmänhet» och »Särskilda undersökningar» avskaffats. Vidare har anslaget Geofysiska undersökningar i Riksgränsen uppdelats mellan anslagen Observatörer och Underhåll av stationer m. m. Anslaget Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko har överflyttats till VIII huvudtiteln och sammanslagits med anslaget Vetenskapsakademien: Bidrag till naturvetenskaplig forskning i Övre Norrland. Anslagsrubriken Undersökningar inom hydrologiska byrån har ändrats till Uppdragsverksamhet. Avsikten härmed är att anslaget skall kunna användas även för de motsvarande undersökningar inom meteorologiska byrån, för vilka institutet begärt särskilda anslagsmedel för nästa budgetår. Med dessa förändringar och med en viss omgruppering av anslagen skulle förteckningen över institutets anslag få följande utseende.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:

1. Avlöningar, *förslagsanslag*,
2. Undervisning,
3. Omkostnader, *förslagsanslag*,
4. Observatörer,
5. Telegramkostnader m. m., *förslagsanslag*,
6. Underhåll av stationer m. m., *reservationsanslag*,
7. Uppdragsverksamhet, *förslagsanslag*,
8. Väderlekstjänst för luftfarten, *förslagsanslag*,
9. Aerologiska stationer, *förslagsanslag*,
10. Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland, *förslagsanslag*.

[49] 1. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 530 000	1 904 200
1952/53 (statsliggaren s. 378)	1 822 600	
1953/54 (förslag)	2 256 200	

Yrkande.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut (skr. ^{26/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 407 800 kronor.

Ökning.

1. Personalförstärkningar.

Allmänna avdelningen:

a) 1 förste instrumentmakare i Ce 18	11 340
b) 1 kontorsbiträde i Cf 4	6 072

Meteorologiska byrån:

c) 1 meteorologassistent i Ce 16	10 488
d) 1 laboratorieassistent i Ce 16	10 488
e) 1 kontorsbiträde i Cf 4	6 072

2. Arvoden.

Arvode åt institutets militärassistent	780
--	-----

3. Omräkningar m. m.

a) Uppräknig av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	270 000
b) Kostnadsökningar i anledning av löner regleringar enligt propositionerna 1952: 107 och 1952: 146	57 000
c) Provisoriska lönetillägg för tjänstgöring å s. k. obekvämt arbetstid (SFS 1952: 68)	10 000
d) Löneklassförändringar och uppflyttningar inom reglerad befordringsgång	19 500
e) Uppräknig av vissa heltidsarvoden, för vilkas höjning medgivande lämnats att överskrida icke-ordinarieposten för budgetåret 1952/53	6 000
f) Avrundning	60
	407 800

Motiv.

Beträffande följande förslag om personalförstärkning, vilket befunnits böra tillstyrkas, har institutet lämnat här återgiven motivering.

1 e) För avlastning av laboratorieassistenternas rutinarbeten och för utskrift av korrespondens med observatörerna beträffande instrument och av rekvisitioner till firmor erfordras ett biträde, vilket under halva tjänstetiden kan sysselsättas med dessa arbeten. Den övriga delen av tjänstetiden skall användas för utvärdering och tabellering av de löpande in- och utstrålningsregistreringarna och andra förekommande registreringar för kontrolländamål.

Yttrande.

Statskontoret. Statskontoret förklarar sig inte f. n. kunna förorda institutets förslag om ökad medelsanvisning för utvidgning av verksamheten. Frågan om anvisande av ett särskilt arvode åt militärassistenten vid institutet har tidigare prövats i större sammanhang och därvid avvisats. Statskontoret anser därför, att det nu ånyo framförda önskemålet om ett dylikt arvode ej bör vinna beaktande.

Departementschefen.

Institutets förslag om förstärkning av den centrala personalorganisationen anser jag mig böra biträda endast såtillvida, att jag tillstyrker att medel beräknas för anställande av ytterligare ett biträde i reglerad befordringgång, närmast avsett för meteorologiska byrån. För ändamålet erfordras en anslagsökning av i runt tal 6 100 kronor. På av statskontoret anförda skäl avstyrker jag förslaget om särskilt arvode till institutets militärassistent.

De i institutets sammanställning under rubriken Omräkningar m. m. angivna posterna, vilka avser automatiska utgiftsökningar, föranleder en höjning av anslaget med sammanlagt 362 500 kronor. Härtill kommer ytterligare sådana utgiftsstegringar om sammanlagt 65 000 kronor såsom följd av de lönerregleringar för viss del av institutets personal, som beslutats i anledning av propositionerna nr 241 och 245 till 1952 års riksdag.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (1 822 600 + 6 100 + 362 500 + 65 000) 2 256 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	460 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 034 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	761 900
	Summa kronor 2 256 200

b) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 256 200 kronor.

[50] 2. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	7 900	6 800
1952/53 (statsliggaren s. 379)	8 700	
1953/54 (förslag)	10 200	

Yrkande.

Institutet (skr. ²⁶/₈ 1952) hemställer, att anslaget höjes med 3 000 kronor.

Ökning.

1. Arvodeshöjningar åt lärare, assistenter, föreståndare och biträdespersonal:	
a) Uppräkning av heltidsarvoden, för vilkas höjning anslagsöverskridande medgivits för budgetåret 1952/53 ...	1 760
b) Höjning av bisysslearvoden (ca 40 % å 1945 års arvoden)	8 500
c) Avrundning	240
	<u>10 500</u>
2. Ökade expensutgifter på grund av prisstegringar (expensposten har varit uppförd med oförändrat belopp av 3 000 kronor sedan 1945)	1 500
	<u>12 000</u>

Minskning.

3. Höjt bidrag från flygvapnet	9 000
	<u>3 000</u>

Departementschefen.

De föreslagna utgiftsökningarna för arvoden och expenser synes böra begränsas till resp. 6 000 och 500 kronor. Ökningen av arvodesposten avses härvid innefatta en höjning av heltidsarvodena i överensstämmelse med institutets förslag samt en uppräkning av bisysslearvodena med 20 %. Den beräknade höjningen av bidraget från flygvapnet bör med hänsyn till den av mig förordade utgiftsminskningen lämpligen upptagas med ett till 5 000 kronor reducerat belopp. I enlighet härmed uppföres anslaget med (8 700 + 6 000 + 500 — 5 000) 10 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Undervisning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 10 200 kronor.

[51] 3. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	106 500	167 300
1952/53 (statsliggaren s. 380)	118 500	
1953/54 (förslag)	139 500	

Institutet (skr. ^{26/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 33 000 kronor.

Ökning.

1. Ökning av posten till reseersättningar på grund av stegrade resekostnader och utökad verksamhet (anvisat 1952/53 29 000 kronor; belastning 1950/51 och 1951/52 22 900 resp. 29 800 kronor)	7 000
---	-------

2. Ökning av delposten till övriga expenser på grund av ökade ständningskostnader samt prisstegringar å skrivmateriel, möbler och kontorsmateriel (anvisat 1952/53 51 500 kronor; belastning 1950/51 och 1951/52 40 700 resp. 63 400 kronor)	6 000
3. Ökning av delposten till publikationstryck på grund av ökade tryckningskostnader m. m. (anvisat 1952/53 25 000 kronor; belastning 1950/51 och 1951/52 22 700 resp. 41 400 kronor)	20 000
4. Ökning av delposten till biblioteket på grund av prisstegringar på böcker och bokbinderiarbeten (anvisat 1952/53 2 000 kronor; anslagsposten har varit oförändrad sedan 1945)	3 000
	<u>36 000</u>

Minskning.

5. Ökning av inkomsterna å publikationstryck på grund av höjda försäljningspriser	3 000
	<u>33 000</u>

Departementschefen.

De av institutet begärda ökningarna av delposterna för publikationstryck och biblioteket bör begränsas till 10 000 resp. 1 000 kronor. I övrigt har jag intet att erinra mot anslagsberäkningen. I enlighet härmed uppföres anslaget med (118 500 + 7 000 + 6 000 + 10 000 + 1 000 — 3 000) 139 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 139 500 kronor.

[52] 4. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	465 400	491 200
1952/53 (statsliggaren s. 380)	522 200	
1953/54 (förslag)	610 000	

Yrkande.

Institutet (skr. ^{28/8} och ^{15/11} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 95 300 kronor.

Ökning.

1. Arvodeshöjningar för heltidsanställda timobservatörer	28 000
2. Arvodeshöjningar för vissa deltidsanställda observatörer	49 000
3. Överflyttning av viss arvodeskostnad från anslaget Geofysiska undersökningar i Riksgränsen	4 300

4. Utökade vattenståndsobservationer	2 500
5. Utökade specialobservationer för:	
a) isundersökningar	6 000
b) snöundersökningar	2 000
c) nederbördsundersökningar	2 000
6. Ökade kostnader för utbildning av observatörer	1 500
	<hr/>
	95 300

Motiv.

1. Det begärda beloppet motsvarar det anslagsöverskridande, som för samma ändamål medgivits för budgetåret 1952/53.

2. Några särskilda medel till höjning av arvodena åt institutets deltidsanställda observatörer har hittills inte beviljats. Sedan flygförvaltningen med tillämpning fr. o. m. den 1 januari 1952 beslutat en arvodeshöjning med intill 20 % för sådana observatörer vid flygvapnet, vilkas arbetstid motsvarar minst halvdagstjänst, har institutet ansett sig böra begära medel för en liknande arvodeshöjning för institutets motsvarande observatörer. Medelsbehovet härför beräknas till 49 000 kronor.

3. Anslaget Geofysiska undersökningar i Riksgränsen är för innevarande budgetår uppfört med 5 600 kronor. Härav avser 3 600 kronor arvode till en observatör och 2 000 kronor underhållskostnader för stationen. Observatörsarvodet har med Kungl. Maj:ts bemyndigande fr. o. m. innevarande budgetår höjts till 4 300 kronor. Institutet föreslår, att detta belopp för nästa budgetår inräknas i anslaget till Observatörer samt att beloppet för underhållskostnader, uppräknat till 2 400 kronor med hänsyn till inträdda kostnadsstegringar, överflyttas till anslaget Underhåll av stationer m. m.

5 a. För de omfattande is- och klimatundersökningar, som institutet utför på uppdrag av vattendomstolorna i samband med sjöregleringar och kraftverksbyggen, anser institutet att det skulle vara av stort värde, om långa observationsserier beträffande istäcket föreläge från vattendrag i olika delar av landet. Sådana serier finnes visserligen men inte i tillräcklig omfattning för ifrågavarande ändamål. Resultatet av observationerna är avsett att läggas till grund för senare utredningar, för vilka ersättning erlagges av vederbörande regleringsföreningar.

6. Kostnaderna för utbildning av observatörer, vari även ingår rese- och traktamentsersättning under en veckas vistelse i Stockholm, har stigit till följd av höjda resekostnader samt ökade utgifter i samband med undervisningen. Dessutom har antalet observatörer ökats och stegrade krav ställts på observationernas omfattning och kvalitet. Anslagsposten, som f. n. är beräknad till 1 500 kronor, har varit oförändrad sedan år 1945.

Departementschefen.

Institutets förslag om medel till utökade vattenståndsobservationer samt specialobservationer för snö- och nederbördsundersökningar anser jag mig inte för närvarande böra biträda. Beträffande anslagsposten till kostnader

för utbildning av observatörer tillstyrker jag en ökning med 500 kronor. I övrigt har institutets anslagsberäkning inte givit mig anledning till erinran. Jag förutsätter, att arvodeshöjningarna för de deltidsanställda observatörerna begränsas till vad som erfordras för att uppnå överensstämmelse med arvodena till motsvarande personal vid flygvapnet.

Anslaget uppföres sålunda med (522 200 + 28 000 + 49 000 + 4 300 + 6 000 + 500) 610 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Observatörer* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 610 000 kronor.

[53] 5. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	457 500	522 500
1952/53 (statsliggaren s. 380)	580 000	
1953/54 (förslag)	674 400	

Institutet (skr. ²⁶/₈ 1952) hemställer, att anslaget höjes med 97 400 kronor.

Ökning.

1. Telegramkostnader för nya vattenståndsobservationer	3 000
2. Kostnader för försök med radioteleprinter	7 000
3. Kostnader för försök med bildtelegrafering av väderlekskartor ...	3 000
4. Omräkningar:	
a) Höjda befodringsavgifter och abonnemangavgifter enligt telegrafstyrelsens taxor för befordran av meteorologiska observationer	50 000
b) Ökade kostnader för radioutsändningar	5 000
c) Ökade abonnemangskostnader för fjärrskriftsnätet	19 400
d) Höjda avgifter för papper till teleprinterapparater	10 000
	<u>97 400</u>

Motiv.

2. Sedan några år sändes nordamerikanska observationer med s. k. radioteleprinter via Azorerna till Europa. Den från Azorerna riktade radiostrålen kan uppfångas vid institutet genom en vanlig radiomottagare, försedd med vissa tillsatsapparater och kopplad till en teleprinterapparat. Försök härmed har redan igångsatts, varvid institutet dock i avsaknad av medel begränsat sig till ytterst enkla anordningar. Redan de pågående försöken har visat att observationsmaterialet kommer väderlekstjänsterna mycket snabbara tillhanda än via vanlig trådteleprinter. Om försöken slår väl ut, kan viss med radiomottagning sysselsatt personal överföras till andra arbetsuppgifter. Vid ett sammanträde med meteorologiska världsorganisationens

underkommission för telekommunikationer i Paris i februari 1952 nåddes enighet om att utvecklingen på radioteleprinterområdet ingående borde studeras och att möjligheterna att öka användningen härav för meteorologiska förbindelser inom Europa borde utredas. För detta ändamål tillsattes en särskild arbetsgrupp. På grund av sina tidigare erfarenheter på området anmodades Sverige åtaga sig att leda arbetet inom denna grupp. För fortsatt försöksverksamhet, som även bör omfatta sändningar på radioteleprinter, måste dock vissa apparater inköpas, bl. a. s. k. frekvensskifttillsatser.

3. Frågan om införande av centraliserad kartritning och utsändning av kartor medelst bildtelegrafi har sedan några år tillbaka studerats av institutet. Provsändningar av kartor på av Telefonaktiebolaget L. M. Ericsson konstruerade apparater har visat, att bildkvaliteten numera är så god att försök i större skala bör igångsättas. Nämda bolag har förklarat sig villigt att ställa ett par experimentapparater till institutets förfogande för provsändningar inom Stockholm. Ledningshyror och andra kostnader i samband med försöken beräknas till 3 000 kronor.

Departementschefen.

Av mitt ställningstagande under nästföregående punkt till institutets förslag om utökade vattenståndsobservationer följer att jag även avstyrker institutets framställning om ytterligare anslagsmedel till telegramkostnader för sådana observationer. Med biträdande i övrigt av institutets förslag under förevarande punkt hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 674 400 kronor.

[54] 6. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Underhåll av stationer m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1950/51	37 800	52 000	47 700
1951/52	39 800	82 500	4 900
1952/53 (statsliggaren s. 380)	39 800		
1953/54 (förslag)	72 400		

Institutet (skr. ²⁶/₈ 1952) hemställer, att anslaget höjes med 31 300 kronor.

Ökning.

1. Kostnadsökningar till följd av prisstegringar	40 200
2. Överflyttning av vissa underhållskostnader från anslaget Geofysiska undersökningar i Riksgränsen (jfr punkten 52)	2 400
	<u>42 600</u>

Minskning.

3. Besparingar vid inrättande av en förste instrumentmakartjänst (jfr punkten 49)	11 300
	Summa ökning 31 300

Motiv.

1. Anslagets storlek fastställdes år 1945 till 34 500 kronor. Det har därefter endast blivit föremål för sådana förändringar, som föranletts av andra skäl än prisstegringar. På grund av leveranssvårigheter under krigsåren och åren närmast därefter uppkom stora reservationer, med vilka den successiva prisstegringen hittills kunnat täckas. Sedan anskaffningen av meteorologisk och hydrologisk materiel under de sista åren kommit i gång, har betydande belopp måst utgivas för nyanskaffningar och underhåll. Med hänsyn härtill och på grund av de inträffade prisstegringarna, vilka i förhållande till priserna år 1945 uppgår till i medeltal ca 100 %, är det nödvändigt att anslaget uppräknas till 80 000 kronor, innebärande en ökning med 40 200 kronor.

Departementschefen.

Då jag inte ansett mig kunna tillstyrka institutets framställning under punkten 49 om medel för inrättande av en förste instrumentmakartjänst, saknar jag anledning att räkna med den av institutet upptagna minskningsposten om 11 300 kronor under förevarande anslag. I övrigt har jag inte något annat att erinra mot anslagsberäkningen än att ökningen för prisstegringar bör begränsas till 30 200 kronor. I enlighet härmed uppföres anslaget med (39 800 + 30 200 + 2 400) 72 400 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:*
Underhåll av stationer m. m. för budgetåret 1953/54 anvisa
ett reservationsanslag av 72 400 kronor.

[55] 7. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	271 000	517 200
1952/53 (statsliggaren s. 379)	391 000	
1953/54 (förslag)	527 000	

Såsom framgår av vad tidigare anförts är förevarande anslag avsett att innefatta dels det nuvarande anslaget till Undersökningar inom hydrologiska byrån och dels ett nytt av institutet begärt anslag till Särskilda undersökningar inom meteorologiska byrån. I båda fallen är det fråga om uppdragsverksamhet, vars kostnader täckes av på riksstatsens inkomstsida redovisade ersättningar från institutets uppdragsgivare.

Yrkande.

Institutet (skr. ^{20/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 137 100 kronor.

Ökning.

A. Undersökningar inom hydrologiska byrån.

1. Särskilda arvoden för tjänstemän, som bestrider beredskapstjänst för vattenkraftkontroll	1 000	
2. Omräkningar:		
a) Uppräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	40 000	
b) Löneklassuppflyttningar	2 000	
c) Kostnadsökning i anledning av lönereglering enligt propositionen 1952: 107	1 800	
3. Ökade resekostnader	20 000	64 800

B. Särskilda undersökningar inom meteorologiska byrån

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal jämte rörligt tillägg (1 meteorolog, 2 meteorologassistenter och 2 kontorsbiträden)	50 300	
2. Ersättningar för observationer	10 000	
3. Reseersättningar	5 000	
4. Expenser	5 000	
5. Utrustning	2 000	72 300
		<u>137 100</u>

Motiv.

A 1. Institutet har att på uppdrag av vattendomstolarna lämna direktiv om inskränkningar i tappningsvariationerna vid kraftverken. För sådant ändamål förordnas vakthavande hydrolog att under de kritiska perioderna under året fullgöra viss beredskapstjänst utanför ordinarie arbetstid. Ersättning härför anses böra utgå i likhet med vad som gäller i fråga om liknande tjänstgöring vid statens vattenfallsverk.

A 3. Den angivna höjningen av resekostnadsposten sammanhänger bl. a. med att uppdragsverksamheten är stadd i ökning. En avsevärd kostnadsstegring beräknas därjämte uppkomma såsom följd av att vissa besparingsregler för reseersättningar, som nu tillämpas, inte synes stå i överensstämmelse med grunderna för det nya resereglementet.

B. Enligt institutets erfarenhet finnes inom såväl de statliga affärsdrivande verken som det enskilda näringslivet ett starkt behov av speciella utredningar och rådgivning av meteorologisk art för olika ändamål. Meteorologiska byrån har sålunda på särskilda uppdrag låtit verkställa tämligen betydande utredningar rörande vattenregleringarnas inverkan på klimatet. Sedan sommaren 1951 lämnas på begäran av domänstyrelsen särskilda prog-

noser för dess hyggesbränning i Norrland. Behovet av dessa prognoser beräknas fortfara under ca 25 år. På begäran av telegrafverket har underhandlingar inletts om förbättring av de lokala telefonprognoserna »Fröken Väder» i bl. a. Stockholm och Göteborg. Telegrafverket har förklarat sig villigt att ersätta kostnaderna för två meteorologassistenter i Stockholm och en meteorolog i Göteborg.

Med anledning härav hemställer institutet, att för särskilda undersökningar inom meteorologiska byrån beräknas ett förslagsanslag av 72 300 kronor, beräknat på sätt framgår av sammanställningen i det föregående.

Departementschefen.

Mot institutets beräkning av medelsbehovet för här ifrågavarande ändamål har jag inte funnit annat att erinra än att frågan om särskild ersättning till tjänstemän, som bestrider beredskapstjänst för vattenkraftkontroll, bör upptagas till prövning i annat sammanhang. Anslaget uppföres med (391 000 + 136 100) 527 100 kronor eller avrundat 527 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Uppdragsverksamhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 527 000 kronor.

[56] 8. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderleks-tjänst för luftfarten.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	628 500	788 000
1952/53 (statsliggaren s. 381)	758 700	
1953/54 (förslag)	926 600	

Institutet (skr. ^{26/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 143 800 kronor.

Ökning.

Avlöningar.

1. Personalförstärkningar:

- | | |
|--|-------|
| a) 1 meteorologassistent i Ce 16 vid Malmö—Bulltofta flygväderlekstjänst | 9 648 |
| b) 1 meteorologassistent i Cg 16 vid Sundsvall/Härnösands flygplats under 4 månader per år | 3 360 |

2. Omräkningar:

- | | |
|---|--------|
| a) Uppräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats... | 95 000 |
| b) Kostnadsökningar i anledning av lönereregleringar enligt propositionerna 1952: 107 och 1952: 146 | 12 500 |

c) Provisoriska lönetillägg för tjänstgöring å s. k. obekväm arbetstid (SFS 1952: 68)	6 000
d) Löneklassuppflyttningar	8 700
e) Uppflyttningar inom reglerad befordringsgång	3 000
f) Ordinariesättning av två kontorsbiträdestjänster enligt grunderna för reglerad befordringsgång	—
g) Avrundning	92

Omkostnader.

4. Ökade resekostnader till följd av taxehöjningar m. m. (anvisat 1952/53 13 000 kronor)	4 000
5. Ökade expenskostnader till följd av prisstegringar (anvisat 1952/53 18 500 kronor)	1 500
	<u>143 800</u>

Motiv.

1 a) Från SAS har framförts krav på förbättring av väderlekstjänsten i Bulltofta. Sedan personalstyrkan minskades i enlighet med sakrevisionens förslag år 1949, har det icke varit möjligt att låta meteorolog tjänstgöra vid flygplatsen hela den tid som Bulltofta beröres av flygtrafik, ritning av väderleksskartor har ej kunnat göras i erforderlig omfattning och tillfredsställande områdesövervakning har ej kunnat ordnas. Sakrevisionen räknade med att flygväderlekstjänsten i Köpenhamn skulle lämna erforderliga lokalprognoser. Denna har dock icke ansett sig kunna åtaga sig prognostjänst för Bulltofta. Lokalprognoserna har därför till stor del måst utföras av väderlekstjänsten i Torslanda. Avståndet mellan dessa platser är dock för stort för att goda lokalprognoser på så sätt skall kunna erhållas.

Yttrande.

Statens sakrevision, som avgivit yttrande i fråga om förslaget om inrättande av ytterligare en meteorologassistenttjänst vid Malmö—Bulltofta flygplats, framhåller att, då det ursprungliga förslaget till meteorologiskt samarbete mellan väderlekstjänsterna i Kastrup och Bulltofta inte kunnat realiseras, en väsentlig förutsättning för den av sakrevisionen föreslagna, relativt starka personalminskningen på Bulltofta givetvis bortfallit. Då härtill kommer att flygtrafiken på Bulltofta lär stå inför en viss intensifiering, anser sig sakrevisionen kunna tillstyrka den ifrågasatta personalökningen.

Departementschefen.

Institutets förslag om medel till personalförstärkning vid Sundsvall/Härnösands flygplats anser jag mig ej böra biträda. I övrigt har jag inte funnit något att erinra mot anslagsberäkningen. Till den sålunda beräknade höjningen av anslaget med (143 800 — 3 400) 140 400 kronor kommer emellertid en ytterligare ökning av 27 500 kronor, motsvarande medelsbe-

hovet för de löne regleringar för viss del av personalen, som beslutats i enlighet med propositionen 1952: 241.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (758 700 + 140 400 + 27 500) 926 600 kronor.

I personalförteckningen bör i enlighet med institutets förslag uppföras ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för väderlekstjänsten för luftfarten uppföra ytterligare två kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande stat för väderlekstjänsten för luftfarten, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Stat.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	15 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	580 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	291 900
<i>Omkostnader, förslagsvis</i>	39 000
	Summa kronor 926 600

c) till Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Väderlekstjänst för luftfarten för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 926 600 kronor.

[57] 9. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	405 500	444 000
1952/53 (statsliggaren s. 382)	461 400	
1953/54 (förslag)	558 400	

Institutet (skr. ^{26/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 175 600 kronor.

Ökning.

Avlöningar.

1. Personalförstärkningar och omorganisation:

a) 3 laboratorieassistenter i Ce 16 för radiovindmätningar i Torslanda	30 240
b) Centraliserad ledning av radiosond- och radiovindmätningarna: 1 statsmeteorolog i Ce 29 vid institutet, varvid en meteorologtjänst i Ce 23 vid vardera av stationerna i Torslanda och Östersund kan utbytas mot en förste laboratorieassistenttjänst i Ce 19	14 460

c) 1 förste laboratorieassistent i Ce 19 vid stationen i Bromma i utbyte mot 1 laboratorieassistent i Ce 16	1 380
2. Omräkningar:	
a) Uppräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats...	27 800
b) Löneklassuppflyttningar	3 011
c) Uppflyttning enligt reglerad befordringsgång	845
d) Provisoriska lönetillägg för tjänstgöring å s. k. obekväma arbetstid (SFS 1952: 68)	1 000
e) Avrundning	64
<i>Omkostnader.</i>	
3. Prisstegringar å radiosondmateriel	51 800
4. Instrumentutrustning för den föreslagna nya radiovindstationen	45 000
	<hr/> 175 600

Departementschefen.

Med inrättandet av den föreslagna radiovindstationen vid Torslanda bör tills vidare anstå. Jag anser mig ej heller kunna tillstyrka omorganisationsförslaget beträffande ledningen av radiosond- och radiovindmätningarna. Institutets önskemål om uppflyttning i lönegrad av en laboratorieassistenttjänst vid Bromma har tillgodosetts i samband med tjänsteförteckningsrevisionen enligt propositionen 1952: 241.

Medel bör inräknas i anslaget för de i framställningen angivna automatiska utgiftsstegringarna om sammanlagt ca 32 700 kronor för avlöningar och 51 800 kronor för omkostnader samt därjämte för vissa ytterligare utgiftsökningar om ca 12 500 kronor, vilka föranledes av de i enlighet med propositionen 1952: 241 beslutade löneregleringarna för viss del av personalen.

I överensslämmelse härmed uppföres anslaget med (461 400 + 32 700 + 51 800 + 12 500) 558 400 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Aerologiska stationer* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 558 400 kronor.

[58] 10. **Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	870 000	1 436 400
1952/53	617 000	
1953/54	670 000	

Yrkande.

Institutet (skr. ^{22/10} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 53 000 kronor.

Motiv.

De svenska och norska ombuden för driften av väderleksstationen i Nordatlanten har fastställt den preliminära budgeten för stationen för 1953/54 till 2 150 000 norska kronor. Under förutsättning att gällande internationella överenskommelse förlänges, kan Sveriges andel av nämnda belopp beräknas till i runt tal 553 000 svenska kronor. Då anslaget i denna del f. n. är beräknat till 500 000 kronor, skulle för budgetåret 1953/54 erfordras en ökning av 53 000 kronor. Medelsbehovet i övrigt beräknas till oförändrat belopp.

Departementschefen.

Med biträdande av institutets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 670 000 kronor.

E. Byggnadsväsendet.

[59] 1. Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 565 000	1 834 400
1952/53 (statsliggaren s. 383)	1 895 300	
1953/54 (förslag)	2 530 000	

Yrkande.

I skrivelse den 3 november 1952 har *byggnadsstyrelsen* framlagt beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1953/54 under förevarande anslag. Vid denna beräkning, som innefattar en höjning av anslaget med 593 800 kronor, har styrelsen på grundval av uppgift under hand från kommunikationsdepartementet utgått från att de omorganisationsfrågor, som behandlats av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation (SOU 1950: 45) och 1947 års byggnadsstyrelseutredning (SOU 1952: 35), inte kommer att föranleda några förslag till 1953 års riksdag.

I en särskild skrivelse den 4 november 1952 har styrelsen hemställt om anvisande av 94 400 kronor för nästa budgetår till rådgivningsverksamhet beträffande översiktlig planläggning.

Ökning.

1. Personalförstärkningar.

Stadsplanebyrån.

a) 1 intendent i Ce 29	20 148
b) 1 byråingenjör i Ce 27	18 276
c) 1 byråarkitekt (byråingenjör) i Ce 27	18 276
d) 1 aktuarie i Ce 27	18 276
e) 1 amanuens i Cf 21	13 164
f) Ytterligare medel för anställande av extra personal	20 000

Intendentsbyrån.

g) Ytterligare medel för anställande av extra personal	65 000
--	--------

2. Organisationsförändringar.

a) Inrättandet av ett tekniskt råd, vars ledamöter avses skola fungera såsom sakkunniga åt byggnadsstyrelsen bl. a. vid utarbetandet av ändringar i och tillägg till anvisningarna till byggnadsstadgan: årsarvoden av 1 800 kr. till nio ledamöter	16 200
b) Rådgivande organ för översiktlig planläggning	94 400

3. Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar inom reglerad befordringsgång

35 634

4. Ökning av antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 med 10 för beredande av ordinarie anställning enligt grunderna för reglerad befordringsgång åt följande personal:	
a) 1 kanslibitråde i Ce 11 och 1 kontorsbitråde i Ce 8, vilka avlönas från förevarande anslag	—
b) 8 kontorsbiträden i Ce 8, vilka f. n. avlönas av byggnadsmedel	63 168
5. Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	305 400
Avrundning	258
	<hr/> 688 200

Motiv.

1. g). Beträffande framställningen om medel till viss personalförstärkning på intendentsbyrån har byggnadsstyrelsen anfört i huvudsak följande.

De nuvarande förhållandena på byggnadsmarknaden har medfört, att underhållet av det styrelsen ävilande fastighetsbeståndet blivit betydligt mera tidskrävande än tidigare. Personaltillgången på styrelsens fastighetsförvaltande byrå är redan vid normala förhållanden mycket knapp i betraktande av fastighetsbeståndets storlek. Ehuru styrelsen under senare år övertagit underhållet av ett mycket stort antal fastigheter, har någon personalförstärkning inte erhållits sedan 1945. Såväl planläggningen som genomförandet av erforderliga underhållsarbeten har på grund härav blivit lidande på ett inte minst ur ekonomisk synpunkt betänkligt sätt. Då all tillgänglig personal måst utnyttjas för det löpande underhållsarbetet, har vidare arbetet med fastighetsliggare och ritningsarkiv måst eftersättas. Detta har visat sig vara till väsentligt men vid olika ställningstaganden, bl. a. då det gällt fördelningen av lokaler mellan olika myndigheter och institutioner.

Under budgetåret 1952/53 kommer vissa större ombyggnadsarbeten att slutföras i bl. a. Arvfurstens palats samt byggnaderna i kvarteren Atomena och Västertorn i Stockholm. I samband därmed måste omfattande åtgärder vidtagas för att rationellt utnyttja tillgängliga lokaler i Stockholm i syfte att skapa bättre arbetsförhållanden för flera verk och myndigheter. Betydande omdispositioner, som kräver förändringar i lokalerna, blir i detta sammanhang aktuella och berör åtskilliga av statens egna fastigheter samt en del förhyrda lokaler.

Förvaltningen av beskickningsfastigheterna har medfört en större ökning av intendentsbyråns arbetsuppgifter än vad som kunde förutses vid tidpunkten för fastigheternas överförande till byggnadsstyrelsens förvaltning. Härtill kommer, att de åtgärder i fråga om rationalisering av utrikesrepresentationens lokalfråga, varom närmare riktlinjer uppdragits i propositionen nr 152 till 1952 års riksdag, redan under innevarande budgetår kräver en ökad arbetsinsats från byggnadsstyrelsens sida. Vidare har utrikesdepartementet framlagt förslag rörande överförande till beskickningsfastigheternas delfond av sådana beskicknings- och konsulatslokaler, som

nu förhyres genom departementets försorg och för vilka kostnaderna bestrides av särskilda medel.

Med anledning härav har byggnadsstyrelsen, efter därom gjord framställning, bemyndigats att under budgetåret 1952/53 av vissa medel för underhålls- och reparationskostnader m. m. taga i anspråk ett belopp av sammanlagt högst 85 000 kronor för bestridande av kostnaderna för tillfällig biträdeshjälp för arbeten, som sammanhänger med det styrelsen ävlande fastighetsunderhållet.

De förhållanden, för vilka styrelsen redogjort, väntas i stort sett bli bestående även under budgetåret 1953/54. Vissa arbeten torde emellertid hinna slutföras under innevarande budgetår, varför endast 65 000 kronor vidare erfordras. Då utgifterna för avlöningarna till den tillfälliga personalen lämpligen bör bestridas från styrelsens avlöningsanslag, bör detta sålunda för nästa budgetår uppräknas med 65 000 kronor.

2. b). Styrelsens motivering för förslaget om inrättande av ett rådgivande organ för översiktlig planläggning är i korthet följande.

Inom flera orter är tillgången på stadsplanelagd mark förhållandevis ringa. De centrala områdena är ofta upptagna av äldre bebyggelse på ett sätt, som innebär ett otillfredsställande utnyttjande av marken. Den nyare bebyggelsen har, även på orter av måttlig storleksordning, förlagts på relativt stort avstånd från den centrala samhällskärnan. Med hänsyn till kostnaderna för trafikordningar, ledningar m. m. är det angeläget att bebyggelsen koncentreras. Härför krävs en ekonomisk bebyggelseplanering. En sådan planering förutsätter emellertid att de olika frågor, som hör samman med ett samhälles framtida utveckling, belyses i ett större sammanhang. Man måste bl. a. se till att det även på längre sikt finns mark tillgänglig för skilda slag av bebyggelse. Detta kan ske genom *översiktlig planläggning* (generalplaner).

Intresset för översiktlig planering synes på senare tid ha minskat; särskilt gäller detta inom landsbygdskommunerna. Anledningen härtill anses vara att planläggningsarbetet ibland inte bedrivits på ett helt förtroendeingivande sätt. Arbetet har tagit orimligt lång tid i anspråk, dragit för stora kostnader och har inte alltid beaktat de ekonomiska möjligheterna för kommunerna att genomföra planerna.

Inte minst för staten såsom bidragsgivare till bebyggelse av olika slag och till allmänna anläggningar är den översiktliga planläggningen av stor ekonomisk betydelse. Genom sådan planläggning vidgas vidare kommunernas möjligheter att bedriva en aktiv mark- och bostadspolitik, vilket är till förmån även för staten.

Det är därför angeläget att finna medel för att förenkla och förbilliga generalplanarbetet samt att göra planerna realistiska. Ett sådant medel anses vara att man på centralt håll gör sammanställningar i fråga om det material av bl. a. näringsgeografisk, demografisk och sociologisk art, som erfordras för att man skall kunna basera generalplanerna på välgrundade

anlaganden om förutsättningarna för kommunernas framtida utveckling. Detta material är sällan av enbart lokal karaktär. Vidare bör man med stöd av gjorda erfarenheter söka förenkla metodiken i arbetet samt draga upp riktlinjer för samarbetet mellan olika fackmän inom planlägningsarbetet, kommunerna och vederbörande statliga myndigheter.

Byggnadsstyrelsen anser sig inte ha personalresurser för att sköta detta arbete. Rådgivningen bör dessutom inte enbart färgas av styrelsens uppfattning. Därför föreslås inrättande av ett särskilt rådgivande organ, i vilket skulle ingå en representant för byggnadsstyrelsen, nämligen generaldirektören som skulle vara ordförande, samt för envar av följande myndigheter och sammanslutningar, nämligen arbetsmarknadsstyrelsen, bostadsstyrelsen, lantbruksstyrelsen, lantmäteristyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, svenska stadsförbundet, svenska landskommunernas förbund och statens samhällsvetenskapliga forskningsråd. Till sistnämnda åtta ledamöter skulle utgå årsarvoden om 1 800 kronor.

För det löpande arbetet skulle finnas ett mindre sekretariat, omfattande en väl kvalificerad planfackman, en aktuarie för statistiskt, näringsgeografiskt och sociologiskt arbete samt en kansliskrivare.

Därjämte förutsättes att expertis för speciella uppdrag skall kunna tillkallas, t. ex. för behandling av rättsliga, fastighets- och markekonomiska, geotekniska, trafiktekniska, vatten- och avloppstekniska, demografiska, näringsgeografiska och sociologiska frågor.

Tillkomsten av det föreslagna rådgivningsorganet anses inte förminska nödvändigheten av att utbygga planväsendet i enlighet med de principer, som framlagts av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation.

Årskostnaderna för organet har beräknats till följande belopp.

1. Arvoden till representanterna för andra verk eller sammanslutningar ($8 \times 1\,800$)	14 400
2. Ersättningar till särskilt tillkallade experter	30 000
3. Lönekostnader för sekretariatet	50 000
	94 400

Byggnadsstyrelsens förslag har avgivits efter samråd med de verk och sammanslutningar, som skulle vara representerade i rådgivningsorganet.

Yttrande.

Statskontoret. I avvaktan på ställningstagandet till bl. a. det av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation framlagda förslaget, bör det, framhåller statskontoret, inte komma i fråga att i vad avser stadsplanebyrån vidtaga andra åtgärder än en förhöjning av icke-ordinarie posten med högst 20 000 kronor för att möjliggöra anlåtande i större utsträckning av extra arbetskraft m. m. på byrån.

Statskontoret vill med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört i fråga om omfattningen av intendentsbyråns arbetsuppgifter inte motsätta sig.

att viss tillfällig personal även under nästa budgetår må finnas anställd å byrån. Som styrelsen anfört torde det vara lämpligt, att avlöningskostnaderna för befattningshavarna bestrides från anslagsposten till icke-ordinarie personal. För ändamålet bör styrelsen få disponera ett av Kungl. Maj:t maximerat belopp.

Frågan om inrättande av ett särskilt råd, som skulle utgöra ett sakkun-
nigorgan vid utarbetandet av anvisningar till byggnadsstadgan m. m., bör enligt statskontorets mening upptagas till prövning i samband med ställningstagandet till 1947 års byggnadsstyrelseutrednings betänkande.

Med anledning av byggnadsstyrelsens framställning om särskilda medel för rådgivningsverksamhet beträffande översiktlig planläggning har statskontoret anfört följande.

De skäl, som föranlett statsmakterna att inlaga en avvaktande hållning gentemot föreslagna ändringar av byggnadsstyrelsens organisation och personaluppsättning, talar enligt statskontorets mening även mot det nu framförda förslaget om organiserandet av ett rådgivande organ för översiktlig planläggning, och detta i all synnerhet som detta organ beräknas medföra kostnader till ett belopp av inemot 100 000 kronor. Ämbetsverket kan därför ej tillstyrka byggnadsstyrelsens förevarande framställning.

Därest emellertid Kungl. Maj:t skulle finna skäl föreligga att redan nu framlägga förslag för riksdagen om inrättandet av ett dylikt rådgivande organ, vill statskontoret framhålla, att den knapphändiga motivering, som lämnats för den föreslagna organisationen av sekretariatet, icke ger några hållpunkter för ett bedömande av personalbehovet. Såväl beträffande den föreslagna aktuarietjänsten som kansliskrivarbefattningen synes närmare upplysningar vara erforderliga i fråga om arbetsuppgifternas art och omfattning.

Statskontoret vill vidare ifrågasätta lämpligheten — icke minst med hänsyn till konsekvenserna — av att medgiva särskild gottgörelse till representanter för statliga verk och inrättningar, som anlitas för här avsedda rådgivningsverksamhet inom byggnadsstyrelsen. Då varje verksrepresentant i det föreslagna rådgivningsorganet närmast skulle företräda sitt eget ämbetsverk, synes deras medverkan böra och kunna betraktas som ett tjänsteåliggande.

Departementschefen.

De organisationsförslag rörande byggnadsstyrelsen och länsarkitektsorganisationen, som framlagts av kommittén för stadsplaneväsendets omorganisation och byggnadsstyrelseutredningen, bör lämpligen prövas i ett sammanhang. Byggnadsstyrelseutredningens betänkande är för närvarande föremål för remissbehandling. Beredningen av detta ärende synes inte kunna slutföras inom sådan tid, att några på betänkandet grundade förslag kan framläggas för 1953 års riksdag. Innan jag tagit slutlig ställning till dessa kommittéförslag, anser jag mig inte böra medverka till några för-

ändringar av permanent natur i fråga om byggnadsstyrelsens organisation. Jag är således inte för närvarande beredd att tillstyrka styrelsens framställning om inrättande av vissa nya tjänster på stadsplanebyrån och av ett särskilt, till styrelsen knutet tekniskt råd. Däremot vill jag inte motsätta mig styrelsens förslag, att för provisorisk förstärkning under nästa budgetår av arbetskrafterna på intendentsbyrån inräknas ett belopp av 65 000 kronor i icke-ordinarieposten under Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet. Vad styrelsen anfört om behovet av viss rådgivande verksamhet i fråga om översiktlig planläggning synes mig värt beaktande. Jag anser emellertid att man på detta område först bör pröva sig fram med en mindre omfattande organisation än vad styrelsen tänkt sig. Jag vill för min del föreslå, att för detta ändamål i icke-ordinarieposten inräknas ett belopp av 40 000 kronor för anställande av tillfällig personal och anlåtande av utomstående expertis.

Styrelsens förslag om uppförande av ytterligare 10 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 på personalförteckningen har inte givit mig anledning till erinran. Som följd härav bör styrelsens avlöningsanslag ökas med ca 63 200 kronor och motsvarande minskning göras i den av Kungl. Maj:t fastställda staten för personal, som avlönas av byggnadsmedel.

Utöver den i styrelsens framställning anmälda automatiska utgiftsökningen av sammanlagt (35 600 + 305 400) 341 000 kronor för löneklassuppflyttningar m. m. samt omräkning av det rörliga tillägget bör anslaget höjas med ytterligare 125 100 kronor till följd av de lönereregleringar för viss del av styrelsens personal, som beslutats i enlighet med propositionerna 1952: 241 och 1952: 245.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (1 895 300 + 65 000 + 40 000 + 63 200 + 341 000 + 125 100) 2 529 600 kronor eller avrundat 2 530 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) i personalförteckningen för byggnadsstyrelsen uppföra ytterligare 10 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;
- b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	861 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	609 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	723 500
	Säger kronor 2 195 000

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	124 900
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	66 100
	Säger kronor 191 000

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	39 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	58 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	46 400
	Säger kronor 144 000
	Summa kronor 2 530 000

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 530 000 kronor.

[60] 2. **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	171 100	216 200
1952/53 (statsliggaren s. 386)	208 900	
1953/54 (förslag)	242 700	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. 3/11 1952) hemställer, att anslaget höjes med 45 000 kronor.

Ökning.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

1. Reseersättningar (anvisat 1952/53 35 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 31 000 resp. 41 000 kr.): Ökat behov av resor särskilt för stadsplanebyråns del	15 000
2. Övriga expenser (anvisat 1952/53 105 200 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 84 700 resp. 153 500 kr.): Höjda telefonavgifter och ökade städningskostnader	23 400
Engångskostnader i anledning av begärda personalförstärkningar	6 600
	30 000
	45 000

Yttrande.

Statskontoret. Beträffande byggnadsstyrelsens omkostnadsanslag kan statskontoret inte tillstyrka större uppräkningsanslag till reseersättningar för styrelsens verksamhet i allmänhet än med 5 000 kronor. Med hänsyn till belastningen under senast förflutna budgetår bör anslagsposten till publikationstryck för statens bränslekontrollerande verksamhet samt till sjukvård m. m. för värmeledningspersonalen enligt statskontoret uppföras med 500 kronor, resp. 1 200 kronor. I övrigt har statskontoret i fråga om omkostnadsstaten icke funnit anledning till annat uttalande än att ämbetsverket vill föreslå, att de medel, som inflyter genom försäljning av publikationer, bör redovisas å en särskild inkomstpost under anslaget.

Departementschefen.

De av byggnadsstyrelsen begärda ökningarna av anslaget bör begränsas till 10 000 kronor för reseersättningar och 23 400 kronor för expenser. Med anledning av vad statskontoret anfört bör anslagsposten till publikations-tryck för statens bränslekontrollerande verksamhet minskas med 500 kronor och posten till sjukvård m. m. för värmeledningspersonalen höjas med 1 000 kronor. Därjämte bör i enlighet med statskontorets förslag i omkostnadsstaten uppföras en inkomstpost för försålda publikationer. Denna post synes tills vidare böra upptagas med ett formellt belopp av 100 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (208 900 + 10 000 + 23 400 -- 500 + 1 000 -- 100) 242 700 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 242 700 kronor.

[61] 3. **Länsarkitektorganisationen: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	2 192 000	2 883 700
1952/53 (statsliggaren s. 386)	2 694 000	
1953/54 (förslag)	3 353 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. 3/11 1952) hemställer, att anslaget höjes med 348 400 kronor.

Ökning.

1. Löneklassuppflyttningar och uppflyttningar inom reglerad befordringsgång	43 200
2. Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	305 200
3. Ökning av antalet kontorsbiträdestjänster i Ca 8 med nio för beredande av ordinarie anställning åt vissa icke-ordinarie biträden enligt grunderna för reglerad befordringsgång	—
	348 400

Departementschefen.

Byggnadsstyrelsens förslag under denna punkt föranleder ingen erinran från min sida. Utöver det av styrelsen beräknade ökningsbeloppet av 348 400 kronor behöver emellertid anslaget höjas med ytterligare 260 600 kronor till följd av de löneregleringar för viss del av länsarkitektorganisationens personal, som beslutats i enlighet med propositionerna 1952: 241 och 1952: 245. Dessa löneregleringar avser bl. a. 20 extra ordinarie ingenjörer, vilka avlönas från den i länsarkitektorganisationens avlöningsstat uppförda posten till avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl. Inom ramen för nämnda anslagspost finnes emellertid också anställda

vissa tekniker med placering såsom extra tjänstemän. Från byggnadsstyrelsens sida har under hand framförts önskemål om en löne reglering för dessa tjänstemän i överensstämmelse med vad som skett i fråga om motsvarande extra ordinarie befattningshavare. Denna fråga har ännu inte hunnit slutbehandlas. I avvaktan på en närmare prövning härav synes i anslaget böra inräknas ett preliminärt belopp av 50 000 kronor för ändamålet.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (2 694 000 + 348 400 + 260 600 + 50 000) 3 353 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för länsarkitektsorganisationen uppföra ytterligare 9 kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	577 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	1 006 300
3. Avlöningar till biträdande ingenjörer och arkitekter m. fl., <i>förslagsvis</i>	891 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	878 600
	Summa kronor 3 353 000

c) till *Länsarkitektsorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 3 353 000 kronor.

[62] 4. Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	284 000	394 800
1952/53 (statsliggaren s. 387)	378 000	
1953/54 (förslag)	419 000	

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. ^{3/11} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 24 000 kronor, avseende anslagsposten till övriga expenser.

Belastningen av nyssnämnda post, som för innevarande budgetår är uppförd med 167 000 kronor, har under budgetåren 1950/51 och 1951/52 uppgått till 152 000 resp. 164 700 kronor. Enligt länsstyrelsernas beräkningar skulle för nästa budgetår, framför allt med hänsyn till inträdda kostnadsstegringar för städning och telefon, erfordras en höjning med 26 400 kronor. *Byggnadsstyrelsen* anser emellertid, att ökningen kan begränsas till 24 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret. Beräkningarna av länsarkitektsorganisationens anslag för nästkommande budgetår har inte föranlett annan erinran från statskontorets sida än att anslagsposten till reseersättningar med hänsyn till belastningen under budgetåret 1951/52 samt därefter inträffad stegring av rese- och traktamentskostnader bör höjas med 17 000 kronor till 200 000 kronor.

Departementschefen.

Med biträdande av byggnadsstyrelsens och statskontorets förslag förordar jag, att anslaget uppföres med (378 000 + 24 000 + 17 000) 419 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Länsarkitektsorganisationen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 419 000 kronor.

[63] 5. Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	50 000	8 800
1952/53 (statsliggaren s. 388)	10 000	
1953/54 (förslag)	10 000	

Departementschefen. Anslaget uppföres i enlighet med byggnadsstyrelsens förslag med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[64] 6. Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1950/51	—	85 000	365 000
1951/52	100	—	365 100
1952/53 (statsliggaren s. 388)	100		
1953/54 (förslag)	100		

Byggnadsstyrelsen (skr. ^{30/8} 1952) anser, med hänsyn till storleken av förefintlig reservation å anslaget, några ytterligare medel inte erforderliga för nästa budgetår.

Departementschefen. Med hänsyn till vad byggnadsstyrelsen anfört uppföres anslaget endast med ett formellt belopp av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor.

[65] 7. **Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden.**

	Anslag
1952/53 (statsliggaren s. 388)	500 000
1953/54 (förslag)	800 000

Anslaget anvisades första gången av 1952 års riksdag efter därom i propositionen 1952: 143 framlagt förslag.

Byggnadsstyrelsen (skr. 7/10 1952) föreslår, att anslaget höjes med 300 000 kronor.

Beträffande beräkningen av medelsbehovet för budgetåret 1953/54 framhåller styrelsen, att endast ett approximativt belopp kan angivas. Med hänsyn till att det för 1952/53 anvisade anslaget endast avser medelsbehovet under förra hälften av år 1953 och att ett allt större antal ersättningsfrågor enligt strandlagen torde bli aktuella, anser styrelsen en höjning av anslaget med 300 000 kronor motiverad.

Departementschefen.

I avsaknad av säkrare hållpunkter för beräkningen av medelsbehovet föreslår jag, att anslaget, vilket torde få användas jämväl för täckande av sådana kostnader för särskilt anlitade sakkunniga, som omnämnes i det av strandutredningen avgivna betänkandet med förslag till ny strandlag (SOU 1951: 40, s. 141), för nästa budgetår uppföres med det av byggnadsstyrelsen uppskattade beloppet av 800 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 800 000 kronor.

[66] 8. **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1951/52	100	3 100	334 900
1952/53 (statsliggaren s. 388)	50 000		
1953/54 (förslag)	350 000		

Yrkande.

Byggnadsstyrelsen (skr. 27/10 1952) hemställer, att anslaget höjes med 100 000 kronor.

Motiv.

Av anslagsreservationen vid utgången av budgetåret 1951/52 utgjorde ca 113 300 kronor odisponerad behållning. Detta innebar i jämförelse med förhållandet den 30 juni 1951 en ökning med inemot 20 000 kronor. Ökningen

berodde på att större belopp än byggnadsstyrelsen tidigare ansett sig böra räkna med kunnat återföras till anslaget från diverse byggnadsanslag och vissa äldre anslag till särskilda utredningar.

Av de vid ingången av budgetåret 1952/53 tillgängliga medlen (113 300 + 50 000) 163 300 kronor har hittills ca 140 000 kronor reserverats för pågående utredningar. Styrelsen räknar med, att i fortsättningen ytterligare reservationer måste göras för skilda utredningar, samtidigt som återföringarna från andra anslag kan förutses bli av mindre omfattning än under förra budgetåret.

Under innevarande och nästkommande budgetår står ett flertal betydelsefulla byggnadsfrågor på dagordningen, för vilka utredningsarbetet kan väntas bli särskilt omfattande och tidskrävande. Såsom exempel nämner styrelsen i detta sammanhang frågorna om anordnande av ytterligare lokaler för länsstyrelserna. I vissa fall är dessa frågor av sådan natur, att de bör mera allsidigt belysas genom begränsade eller allmänna arkitektävlingar, vilket i första hand kan väntas bli aktuellt i fråga om länsstyrelserna i Göteborg och Örebro.

Med hänsyn till den sålunda beräknade omfattningen av utredningsverksamheten anser styrelsen, att anslaget för nästa budgetår behöver anvisas med 150 000 kronor.

Departementschefen.

Byggnadsstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har i och för sig inte givit mig anledning till erinran. Sedan styrelsen i skrivelser den 7 november 1952 hemställt om anvisande av särskilda investeringsanslag om 75 000 resp. 125 000 kronor för utredning av byggnadsfrågorna för den planerade lärarhögskolan i Stockholm samt för konstfackskolan har jag emellertid, efter samråd med chefen för ecklesiastikdepartementet, ansett mig böra förorda, att detta medelsbehov tillgodoses genom att det av styrelsen beräknade beloppet av 150 000 kronor under förevarande anslag höjes med ytterligare 200 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 350 000 kronor.

F. Tekniska institut.

[67] 1. Statens väginstitut.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	430 000	465 300
1952/53 (statsliggaren s. 388)	520 800	
1953/54 (förslag)	624 800	

Yrkande.

Direktionen för statens väginstitut (skr. ²²/_s 1952) hemställer, att anslaget höjes med 131 200 kronor.

Avlöningar.

	Ökning	Minskning
A. Institutets verksamhet i allmänhet.		
1. Personalförstärkningar.		
a) 1 förste avdelningsingenjör i Ca 29	20 148	—
b) 1 instrumentmakare i Ce 16	10 488	—
c) 1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång	6 072	—
2. Medel till avlöande av praktikanter, ersättning till anlitad expertis m. m.	6 000	—
3. Löneklassförändringar	3 576	—
4. Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	62 184	—
Avrundning	32	—
B. Institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.		
1. Tjänsteförändringar.		
a) Överföring av 2 sedan 1946 resp. 1944 anställda ingenjörer med arvoden motsvarande Cg 17 till e. o. anställning i Ce 19 resp. Ce 17	636	—
b) Överföring av 7 mekaniker med arvoden motsvarande Cg 13 till e. o. anställning i Ce 14	1 764	—
2. Indragning av 1 förste avdelningsingenjörstjänst i Cg 29 vid bifall till förslaget under A. 1 a)	—	20 148
3. Minskat medelsbehov för uppdragsverksamheten	—	7 176
4. Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	41 424	—

Omkostnader.

Institutets verksamhet i allmänhet.

1. Övriga expenser (anvisat 1952/53 24 500 kr.; belastning 1950/51 resp. 1951/52 21 000 kr.): kostnadsstegring för städning, telefon m. m.	3 500	—
2. Publikationstryck (anvisat 1952/53 8 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 6 000 resp. 12 000 kr.): prisstegring och ökat publiceringsbehov	8 000	—
3. Övriga utgifter: fält- och laboratoriearbeten samt frakter (anvisat 1952/53 34 000 kr.; belastning 1950/51 resp. 1951/52 34 000 kr.): prisstegringar	11 000	—

Särskilda uppbördsmedel.

Ökning av ersättningar för tillfälliga uppdrag	—	16 300
	<u>174 824</u>	<u>43 624</u>
		+ 131 200

Föredraganden.

I fråga om de förslag, som berör avlöningsstaten under Institutets verksamhet i allmänhet, är jag f. n. inte beredd att tillstyrka andra förändringar, utöver de automatiska utgiftsstegringarna om ca 65 800 kronor, än en uppräknig av icke-ordinarieposten med 4 000 kronor. Beträffande avlöningsstaten under Institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning förordar jag i anledning av direktionens förslag en nettoökning av i avrundat tal 34 100 kronor. Jag tillstyrker härvid förslagen om överföring av två arvodestjänster till extra ordinarie stat med placering i Ce 19 resp. Ce 17 ävensom de med 3 och 4 betecknade omräkningsposterna. Härutöver erfordras en ökning av anslaget med 27 100 kronor såsom följd av de löneregleringar för viss del av institutets personal, som beslutats i enlighet med propositionen 1952:241. Av detta belopp hänför sig 3 400 kronor till verksamheten för särskilda uppdragsgivares räkning.

Vad angår omkostnadsstaten biträder jag förslaget om höjning av expensposten med 3 500 kronor samt tillstyrker en ökning av posterna till publikationstryck och övriga utgifter med 1 000 resp. 6 000 kronor.

Eftersom utgifterna under anslagsposterna för institutets verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning skall täckas av ersättningar från uppdragsgivare och de av mig tillstyrkta ökningarna av nämnda poster uppgår till (34 100 + 3 400) 37 500 kronor, bör inkomstposten Särskilda uppbördsmedel: Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m. uppräknas med samma belopp.

I överensstämmelse med vad sålunda anförts uppföres anslaget med (520 800 + 4 000 + 65 800 + 34 100 + 27 100 + 3 500 + 1 000 + 6 000 — 37 500) 624 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Stat.

Avlöningar.

Statens väginstituts verksamhet i allmänhet.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	138 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	212 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	182 600
	<hr/>
Säger kronor	533 300

Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	223 000
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	117 000
	<hr/>
Säger kronor	340 000
Säger för avlöningar kronor	873 300

Omkostnader.

1. Statens väginstituts verksamhet i allmänhet, <i>förslagsvis</i>	124 000
2. Statens väginstituts verksamhet för särskilda uppdragsgivares räkning, <i>förslagsvis</i>	100 000
	<hr/>
Säger för omkostnader kronor	224 000
Summa kronor	1 097 300

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	2 000
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	470 500
	<hr/>
Säger kronor	472 500
Nettoutgift kronor	624 800

b) till *Statens väginstitut* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 624 800 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[68] 2. Förnyelse av statens väginstituts verkstadsutrustning.

	Anslag
1953/54 (förslag)	25 000

Yrkande.

Direktionen för statens väginstitut (skr. ²²/₈ 1952) hemställer, att till

förnyelse av institutets verkstadsutrustning måtte för budgetåret 1953/54 anvisas ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

Motiv.

För anskaffning av verkstadsutrustning har institutet hittills använt sammanlagt 134 000 kronor. Senast anvisades för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 64 000 kronor för detta ändamål. De äldsta verktygsmaskinerna anskaffades 1938. Med hänsyn till inträdd förslitning av maskinparken samt till behovet av mera tidsenliga och arbetsbesparande maskiner uppgjorde institutet år 1951 en plan för successiv ersättningsanskaffning av utrustningen under loppet av 15 år framåt. Återanskaffningskostnaden beräknades till sammanlagt 221 000 kronor efter avdrag av försäljningsvärdet på de gamla maskinerna. För att tillgodose de mest trängande förnyelsebehoven bör enligt direktionens mening för budgetåret 1953/54 anvisas ett belopp av 40 000 kronor.

Föredraganden.

Jag anser mig böra biträda förevarande förslag såtillvida, att jag tillstyrker att för ändamålet anvisas ett belopp av 25 000 kronor för nästa budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Förnyelse av statens väginstituts verkstadsutrustning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[69] 3. Statens geotekniska institut: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	437 800	582 700
1952/53 (statsliggaren s. 390)	497 800	
1953/54 (förslag)	631 000	

Direktionen för statens geotekniska institut (skr. ^{30/8} 1952) hemställer, att anslaget höjes med 112 200 kronor.

Ökning.

1. Uppräkning av anslagsposten Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m. (anvisat 1952/53 170 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 178 000 resp. 238 900 kr.)	60 000
2. Löneklassuppflyttningar	1 479
3. Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procenttal	50 721
	112 200

Därjämte hemställer direktionen ånyo, att den i Ce 32 (numera Ce 34) placerade befattningen såsom avdelningschef för maskintekniska avdelningen överföres till ordinarie stat samt att i institutets personalförteck-

ning uppföres en förste statsgeoteknikertjänst i Ce 31. Avlöningskostnaderna för den sistnämnda tjänsten skulle bestridas inom ramen för den i institutets avlöningsstat uppförda anslagsposten till avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m. och därvid, enligt reglerna för användningen av denna post, slutligt täckas av ersättningar, som institutet betingar sig av uppdragsgivare.

Föredraganden.

Utöver den av direktionen föreslagna höjningen av anslaget med 112 200 kronor, vilken inte föranleder någon erinran från min sida, erfordras en ytterligare ökning med 21 000 kronor såsom följd av de löneregleringar för viss del av institutets personal, som beslutats i enlighet med propositionen 1952: 241.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (497 800 + 112 200 + 21 000) 631 000 kronor.

Direktionens förnyade förslag om ordinariesättning av en avdelningschefstjänst och om uppförande på personalförteckningen av ytterligare en statsgeoteknikertjänst är jag fortfarande inte beredd att tillstyrka.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	57 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	1 800
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	206 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	136 000
5. Avlöningar till biträdande personal för konsultationsuppdrag m. m., <i>förslagsvis</i>	230 000
	Summa kronor 631 000

b) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 631 000 kronor.

[70] 4. Statens geotekniska institut: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	244 700	279 700
1952/53 (statsliggaren s. 391)	248 200	
1953/54 (förslag)	283 500	

Yrkande.

Direktionen för *statens geotekniska institut* (skr. ³⁰/₈ 1952) hemställer, att förevarande anslag höjes med 47 300 kronor.

Ökning.

1. **Expenser.**

a) Värme, vatten, gas och elektricitet (anvisat 1952/53 5 700 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 8 300 resp. 8 400 kr.): ökning med hänsyn till den faktiska belastningen	2 300	
b) Övriga expenser (anvisat 1952/53 19 000 kr.; belastning 1950/51 resp. 1951/52 19 000 kr.): kostnadsstegringar för städning, telefon m. m.	2 000	4 300
2. Publikationstryck (anvisat 1952/53 8 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 10 000 resp. 5 900 kr.): kostnadsstegringar och ökat publiceringsbehov		4 000
3. Särskilda utgifter för konsultationsuppdrag m. m. (anvisat 1952/53 174 000 kr.; belastning 1950/51 och 1951/52 189 900 resp. 206 100 kr.; utgifterna under denna post skall täckas av ersättningar från uppdragsgivare): ökning med hänsyn till den faktiska belastningen		26 000
4. Övriga utgifter (anvisat 1952/53 34 500 kr.; belastning 1950/51 resp. 1951/52 34 400 kr.): ökade underhållskostnader för laboratorie- och fältutrustningen (5 000 kr.) samt medelsbehov för hantlangning, virke, grus o. dyl. i samband med försök och provningar (8 000 kr.)	13 000	<u>47 300</u>

Därjämte hemställer direktionen, att ett särskilt anslag av 50 000 kronor anvisas för utrustning åt institutet.

Föredraganden.

Mot direktionens beräkning av anslagsposterna till expenser samt särskilda utgifter för konsultationsuppdrag m. m. har jag ej något att erinra. Ökningarna av posterna till publikationstryck och övriga utgifter bör begränsas till 2 000 resp. 3 000 kronor.

I enlighet härmed uppföres anslaget med (248 200 + 4 300 + 2 000 + 26 000 + 3 000) 283 500 kronor.

Anvisandet av anslagsmedel till utrustning åt institutet, varom direktionen även tidigare gjort framställning, torde få ytterligare uppskjutas.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens geotekniska institut: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 283 500 kronor.

G. Statens elektriska inspektion m. m.

[71] 1. Statens elektriska inspektion: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	178 700	192 800
1952/53 (statsliggaren s. 391)	211 100	
1953/54 (förslag)	262 200	

Yrkande.

Kommerskollegium (skr. ²⁹/s 1952) hemställer, att anslaget höjes med 96 100 kronor.

Ökning.

1. Personalförstärkningar.

a) 2 förste distriktsingenjörer i Ce 27	36 552
b) 1 byråingenjör i Ce 25	16 464

2. Organisationsfrågor.

a) Ordinariesättning av en förste byråinspektörstjänst i Ce 27 ...	—
b) Ordinariesättning av en distriktsingenjörstjänst i Ce 25 samt ändring av tjänstebenämningen till byråinspektör	—

3. Vikariatsersättningar

5 000

4. Löneklassuppflyttningar samt kostnadsökning i anledning av
löneroglering för viss del av inspektionens personal i enlighet med
propositionen 1952: 107

4 056

5. Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats

33 960

6. Avrundning

68

 96 100
Departementschefen.

Jag är fortfarande inte beredd att tillstyrka de av kommerskollegium nu på nytt framförda förslagen om ökning av elektriska inspektionens personal och ej heller förslagen om ordinariesättning av vissa tjänster.

Med hänsyn till de förändringar i anslagsberäkningen, som kommerskollegium i övrigt föreslagit, bör anslaget uppräknas med i avrundat tal 43 100 kronor. Därutöver erfordras en ökning med 8 000 kronor till följd av de lönerogleringar för viss del av inspektionens personal, som beslutats i enlighet med propositionen 1952: 241.

I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (211 100 + 43 100 + 8 000) 262 200 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för statens elektriska inspektion, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	135 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	39 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	87 400
	Summa kronor 262 200

b) till *Statens elektriska inspektion*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 262 200 kronor.

[72] 2. Statens elektriska inspektion: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	19 300	21 300
1952/53 (statsliggaren s. 392)	20 300	
1953/54 (förslag)	21 300	

Kommerskollegium (skr. ²⁰/₈ 1952) hemställer, att anslaget höjes med 4 500 kronor.

- | | |
|--|-------|
| 1. Ökning av posten till <i>reseersättningar</i> (anvisat 1952/53 10 000 kronor; belastning 1951/52 8 900 kronor) | 2 500 |
| 2. Ökning av posten till <i>övriga expenser</i> (anvisat 1952/53 7 800 kronor; belastning 1951/52 9 200 kronor): kostnadsstegringar för städning, telefon m. m. | 2 000 |
| | 4 500 |

Departementschefen.

Av den begärda anslagsökningen anser jag mig endast böra tillstyrka en höjning av expensposten med 1 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens elektriska inspektion*: Omkostnader för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 21 300 kronor.

[73] 3. Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström.

	Anslag
1952/53 (statsliggaren s. 392)	2 000
1953/54 (förslag)	2 000

Departementschefen.

Anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

H. Djurgårdsnämnden.

[74] 1. Djurgårdsnämnden: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	97 300	108 700
1952/53 (statsliggaren s. 393)	110 000	
1953/54 (förslag)	124 800	

Yrkande.

Djurgårdsnämnden (skr. ²⁵/₈ 1952) hemställer, att anslaget höjes med 28 300 kronor.

1. Höjning av arvodena till nämndens kanslichef och tekniske expert till belopp motsvarande byråchefslön enligt 38:e resp. 40:e löneklasserna	17 912
2. Löneklassuppflyttningar	792
3. Vikariats- och övertidsersättningar	1 596
4. Omräkning av rörliga tillägget enligt gällande procentsats	8 000
	28 300

Motiv.

1. Arbetsuppgifterna för nämndens kanslichef och tekniske expert anses av nämnden vara av sådan art och äga den betydelse, att arvodena till ifrågavarande tjänstemän borde utgå med belopp motsvarande byråchefslön.

3. Därest vikarie överhuvudtaget skall kunna förordnas för kanslichefen och tekniske experten, vilka båda äger åtnjuta 45 dagars semester jämte erforderlig sjukledighet, måste enligt nämnden anslagsmedel till vikariatsersättning anvisas. Därjämte erfordras medel för sådan vikariats- och övertidsersättning till övrig personal vid nämnden, som den författningsenligt har att utbetala.

Yltrande.

Statskontoret. Då frågan om en höjning av arvodena åt kanslichef och nämndens tekniske expert prövats av statsmakterna i samband med behandlingen av nämndens anslagsframställning för innevarande budgetår, bör det förnyade förslaget härom enligt statskontorets mening ej föranleda någon åtgärd. I övrigt har statskontoret inte funnit något att erinra mot nämndens förslag.

Departementschefen.

Förslaget om höjning av arvodena åt kanslichefen och tekniske experten anser jag mig inte kunna biträda. Till de övriga i sammanställningen upptagna ökningsposterna om sammanlagt ca 10 400 kronor, vilka ej föranleder

någon erinran från min sida, kommer vissa ytterligare utgiftsstegringar om tillhoppa ca 4 400 kronor såsom följd av de lönerregleringar för viss del av nämndens personal, som beslutats i anledning av propositionen nr 241 till 1952 års riksdag. I överensstämmelse härmed uppföres anslaget med (110 000 + 10 400 + 4 400) 124 800 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för djurgårdsnämnden, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	18 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	83 800
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	23 000
	Summa kronor 124 800

b) till *Djurgårdsnämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 124 800 kronor.

[75] 2. **Djurgårdsnämnden: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	11 500	10 900
1952/53 (statsliggaren s. 393)	11 500	
1953/54 (förslag)	11 500	

Departementschefen.

I enlighet med djurgårdsnämndens förslag (skr. ²⁵/s 1952) uppföres anslaget med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Djurgårdsnämnden*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 11 500 kronor.

I. Diverse.

[76] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.

	Anslag
1952/53 (statsliggaren s. 393)	770 000
1953/54 (förslag)	1 102 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 102 000 kronor.

[77] 2. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.

	Anslag
1952/53 (statsliggaren s. 393)	1 432 000
1953/54 (förslag)	1 475 000

Departementschefen. Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anför angående ersättning till byggnadsstyrelsens delfond av statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 475 000 kronor.

[78] 3. Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	5 000	127 700
1951/52	5 000	42 400
1952/53 (statsliggaren s. 394)	25 000	
1953/54 (förslag)	50 000	

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1951/52 synes ersättningsanslaget böra höjas med 25 000 kronor till 50 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[79] 4. **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	21 600 000	25 560 000
1951/52	25 600 000	30 475 600
1952/53 (statsliggaren s. 394)	30 600 000	
1953/54 (förslag)	32 800 000	

Av en inom *generalpoststyrelsen* i september 1952 upprättad promemoria inhämtas, att ifrågavarande ersättning för innevarande budgetår beräknats komma att uppgå till ca 32 100 000 kronor enligt följande sammanställning.

Tjänsteförsändelser i allmänhet	31 300 000
Tjänsteförsändelser från de statliga kristidsorganen	325 000
Delgivningsförsändelser	250 000
Militärbrev	225 000
	32 100 000

Ersättning för befordran av tjänsteförsändelser i allmänhet utgår med viss procent av postverkets frankoteckensuppbörd efter överenskommelse mellan generalpoststyrelsen och statskontoret. För tiden fr. o. m. budgetåret 1950/51 t. v. har procenttalet bestämts till 16. Under år 1953 kommer ny tjänstebrevsundersökning att verkställas. Då resultatet av densamma icke torde bliva klart förrän under budgetåret 1953/54, har generalpoststyrelsen såväl för budgetåret 1952/53 som för budgetåret 1953/54 räknat med oförändrat procenttal. Med utgångspunkt från samma procenttal har styrelsen beräknat ersättningen för befordrade tjänsteförsändelser i allmänhet under budgetåret 1953/54 till 32 000 000 kronor.

Ersättning för post från de statliga kristidsorganen uppgick för andra kvartalet 1952 till ca 73 000 kronor. Under framhållande av svårigheterna att under rådande förhållanden beräkna storleken av ifrågavarande ersättning för nästa budgetår föreslår styrelsen, att densamma upptages till 300 000 kronor.

Från förevarande anslag utgår även ersättning för postdelgivning (SFS 641/1947). Denna ersättning uppgick under budgetåret 1951/52 till 253 000 kronor och beräknas för budgetåret 1953/54 till 250 000 kronor.

Vidare utgår från anslaget jämväl ersättning till postverket för befordran av militärbrev. För budgetåret 1953/54 beräknar styrelsen för ändamålet ett belopp av 250 000 kronor.

I enlighet härmed beräknar styrelsen ersättningen till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1953/54 till (32 000 000 + 300 000 + 250 000 + 250 000) 32 800 000 kronor.

Yttrande.

Statskontoret meddelar i utlåtande den 22 september 1952, att den av generalpoststyrelsen gjorda beräkningen av förevarande anslag icke givit statskontoret anledning till erinran.

Departementschefen.

I enlighet med generalpoststyrelsens uppskattning av medelsbehovet för ifrågavarande ändamål synes förevarande anslag böra upptagas till 32 800 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 32 800 000 kronor.

[80] 5. **Understöd åt skärgårdsrederier.**

Detta reservationsanslag är för innevarande budgetår uppfört med 470 000 kronor. Anslaget användes för närvarande för bidrag till reguljär båttrafik i Stockholms och Bohusläns skärgårdar.

Frågan om båtlinjetrafiken i Bohuslän har under det gångna året behandlats av en särskild, inom kommunikationsdepartementet tillkallad utredningsman. Då beredningen av denna fråga ännu inte är avslutad, bör förevarande anslag i riksstatsförslaget uppföras med beräknat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Understöd åt skärgårdsrederier* för budgetåret 1953/54 beräkna ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[81] 6. **Understöd åt inrikes lufttrafik.**

I skrivelse den 5 december 1952 har Aktiebolaget Aerotransport anhållit om understöd åt inrikes lufttrafik för tiden 1 oktober 1952—30 september 1954. Beredningen av denna fråga har ännu inte hunnit slutföras, varför anslaget torde böra i riksstatsförslaget uppföras med preliminärt beräknat belopp. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till *Understöd åt inrikes lufttrafik* för budgetåret 1953/54 beräkna ett reservationsanslag av 355 000 kronor.

[82] 7. **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	50 000	94 000
1952/53 (statsliggaren s. 395)	50 000	
1953/54 (förslag)	100 000	

Departementschefen. Med hänsyn till anslagsbelastningen bör anslaget höjas till 100 000 kronor. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[83] 8. **Vissa åtgärder för ekonomisk försvarsberedskap.**

	Anslag
1952/53 (statsliggaren s. 395)	1 500 000
1953/54 (förslag)	1 110 000

Under hänvisning till en av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap gjord framställning (skr. ²⁸/₈ 1952) har *järnvägsstyrelsen* (skr. ¹⁸/₁₀ 1952) hemställt, att reservationsanslag om sammanlagt 1 800 000 kronor måtte anvisas för budgetåret 1953/54 till vissa närmare angivna arbeten.

Vidare har *vattenfallsstyrelsen* (skr. ²⁹/₉ 1952) under hänvisning till nyssnämnda framställning av riksnämnden hemställt om anvisande av ett reservationsanslag av 110 000 kronor för budgetåret 1953/54 till anskaffning av vissa minnät.

Med hänsyn till skrivelsernas innehåll torde någon närmare redogörelse inte böra lämnas till statsrådsprotokollet. Riksdagens vederbörande utskott torde få beredas tillfälle att taga del av skrivelserna genom att dessa tillhandahållas utskottet.

Departementschefen.

Jag tillstyrker, att för ändamål som avses i punkterna 11 n) och o) i riksnämndens skrivelse ett reservationsanslag av 1 110 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa åtgärder för ekonomisk försvarsberedskap* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 1 110 000 kronor.

[84] 9. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1951/52	325 000	309 400	32 500
1952/53 (statsliggaren s. 395)	250 000		
1953/54 (förslag)	300 000		

Departementschefen.

Mer än hälften av kommittéanslaget konsumeras för närvarande av den på riksdagens initiativ tillkomna elkraftutredningen av år 1943. Enligt uppgift skulle denna kommitté kunna avsluta sin verksamhet tidigast vid årsskiftet 1953/54. På grund härav och med hänsyn till medelsbehovet för andra utredningar samt inträdda kostnadsstegringar bör anslaget för nästa budgetår höjas till 300 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[85] 10. **Extra utgifter.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	50 000	51 800
1952/53 (statsliggaren s. 395)	50 000	
1953/54 (förslag)	50 000	

Departementschefen. Anslaget uppföres med oförändrat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[86] 11. **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	8 200	4 600
1952/53 (statsliggaren s. 395)	5 000	
1953/54 (förslag)	4 000	

Departementschefen. Med hänsyn till den avtagande anslagsbelastningen uppföres anslaget med ett till 4 000 kronor reducerat belopp. Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 kronor.

Sammanfattning.

Medan å riksstaten för budgetåret 1952/53 under sjätte huvudtiteln anvisats	kronor	572 210 500
kommer vid bifall till de nu framlagda förslagen huvudtitelns slutsumma att för budgetåret 1953/54 uppgå till	»	721 076 300
innehärande en ökning med	»	148 865 800
Anslagen av <i>skattemedel i allmänhet</i> , vilka för budgetåret 1952/53 utgått med	»	69 830 100
skulle för nästa budgetår utgöra	»	84 506 800
Mot de mot <i>automobilskattemedlen</i> under sjätte huvudtiteln avräknade anslagen för budgetåret 1952/53 sammanlagt	»	502 380 400
skulle för budgetåret 1953/54 svara anslag till ett sammanlagt belopp av	»	636 569 500
Förändringarna inom huvudtitelns avdelningar framgår av följande sammanställning.		

	Anvisat 1952/53	Äskat 1953/54	Ökning
A. Kommunikationsdepartementet...	702 700	853 300	150 600
B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet:			
Väg- och vattenbyggnadsverket...	22 825 000	29 254 000	6 429 000
Vägunderhåll och vägbyggnader	479 245 500	607 060 500	127 815 000
Hamnar och farleder	5 340 000	6 680 000	1 340 000
Vatten- och avloppsledningar ...	13 000 000	20 000 000	7 000 000
C. Vägtrafikväsendet	2 753 800	3 446 900	693 100
D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	5 333 500	6 444 700	1 111 200
E. Byggnadsväsendet	5 736 300	7 704 800	1 968 500
F. Tekniska institut	1 316 800	1 564 300	247 500
G. Statens elektriska inspektion m. m.	233 400	285 500	52 100
H. Djurgårdsnämnden	121 500	136 300	14 800
I. Diverse	35 602 000	37 646 000	2 044 000
Summa	572 210 500	721 076 300	148 865 800

Av en total anslagsökning av ca 148,9 milj. kronor är ca 127,8 milj. kronor att hänföra till anslagen till vägunderhåll och vägbyggnader. Av dessa höjes vägunderhållsanslaget med 32 milj. kronor och anslagen till statliga väg- och brobyggnadsarbeten med 67 milj. kronor. Bidragsanslagen till väghållningen i städer och stadsliknande samhällen, som är väghållare, ökas med 27,2 milj. kronor och anslagen till den enskilda väghållningen med 1,4 milj. kronor. För anslagen till hamnar och farleder har beräknats

en nettoökning av ungefär 1,3 milj. kronor och för bidragsanslaget till vatten och avlopp en höjning med 7 milj. kronor.

Anslagen till väg- och vattenbyggnadsverket höjes med sammanlagt ca 6,4 milj. kronor, beroende till övervägande delen på automatiska kostnadsstegringar. Dylika utgiftsökningar utgör också den huvudsakliga förklaringen till höjningen inom övriga anslagsgrupper. Sålunda höjes av detta skäl inom gruppen Diverse anslaget till postverket för befordran av tjänsteförsändelser med 2,2 milj. kronor.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
W. Hammargren.

Register

till

Sjätte huvudtiteln för budgetåret 1953/54.

A. Kommunikationsdepartementet.

Sid.		Kronor
	Kommunikationsdepartementet:	
1	Avlöningar	808 200
3	Omkostnader	45 100
	Säger för kommunikationsdepartementet	853 300

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet.**Väg- och vattenbyggnadsverket:**

	Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen:	
4	Avlöningar, därav 3 157 500 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	6 315 000
10	Omkostnader, därav 533 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen	1 066 000
	Vägförvaltningarna:	
12	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	17 695 000
18	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	3 603 000
21	De lokala vägnämnderna m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	175 000
22	Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde	400 000

Väghållning och vägbyggnader:

	Väghållningen på landet samt i städer och stadsliknande samhällen, där kronan är väghållare:	
28	Väghållningen, att avräknas mot automobilskattemedlen	220 000 000
31	Nyanläggning av bygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	16 500 000
33	Nyanläggning av ödebygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	8 500 000
33	Byggande av huvudvägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	52 000 000
34	Ombyggnad av bygdevägar och ödebygdevägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	31 000 000
34	Förstärkning och förbättring av vägar, att avräknas mot automobilskattemedlen	86 000 000
35	Väghållning, att avräknas mot automobilskattemedlen	46 000 000
35	Byggande av broar, att avräknas mot automobilskattemedlen	42 500 000
35	Byggande av bro vid Bergnäset, att avräknas mot automobilskattemedlen	2 500 000

Sid.		Kronor
59	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	567 000
60	Utrustning, att avräknas mot automobilskattemedlen	25 000
61	Registrering av motorfordon	1 000
62	Bidrag till vissa kommunikationsändamål	250 000
	Statens biltrafiknämnd:	
63	Avlöningar, att avräknas mot automobilskattemedlen	291 800
64	Omkostnader, att avräknas mot automobilskattemedlen ..	41 500
65	Undersökningar rörande vägtrafikolyckor m. m., att avräknas mot automobilskattemedlen	157 000
66	Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, att avräknas mot automobilskattemedlen	300 000
	Säger för vägtrafikväsendet	3 446 900

D. Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut:

68	Avlöningar	2 256 200
70	Undervisning	10 200
71	Omkostnader	139 500
72	Observatörer	610 000
74	Telegramkostnader m. m.	674 400
75	Underhåll av stationer m. m.	72 400
76	Uppdragsverksamhet	527 000
78	Väderlektjänst för luftfarten	926 600
80	Aerologiska stationer	558 400
81	Bidrag till väderleksstationer i Nordatlanten och på Grönland	670 000
	Säger för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut	6 444 700

E. Byggnadsväsendet.

Byggnadsstyrelsen:

83	Avlöningar	2 530 000
89	Omkostnader	242 700
	Länsarkitektorganisationen:	
90	Avlöningar	3 353 000
91	Omkostnader	419 000
92	Bidrag till upprättande av byggnadsplaner m. m.	10 000
92	Bidrag till upprättande av generalplaner och regionplaner	100
93	Ersättningar på grund av förbud mot bebyggelse m. m. inom vissa strandområden	800 000
93	Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.	350 000
	Säger för byggnadsväsendet	7 704 800

F. Tekniska institut.

Sid.		Kronor
95	Statens väginstitut, att avräknas mot automobilskattemedlen	624 800
97	Förnyelse av statens väginstituts verkstadsutrustning, att avräknas mot automobilskattemedlen	25 000
	Statens geotekniska institut:	
98	Avlöningar	631 000
99	Omkostnader	283 500
	Säger för tekniska institut	1 564 300

G. Statens elektriska inspektion m. m.

	Statens elektriska inspektion:	
101	Avlöningar	262 200
102	Omkostnader	21 300
102	Statens prisregleringsnämnd för elektrisk ström	2 000
	Säger för statens elektriska inspektion m. m.	285 500

H. Djurgårdsnämnden.

	Djurgårdsnämnden:	
103	Avlöningar	124 800
104	Omkostnader	11 500
	Säger för djurgårdsnämnden	136 300

I. Diverse.

	Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:	
105	Slottsbyggnadernas delfond	1 102 000
105	Byggnadsstyrelsens delfond	1 475 000
105	Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor..	50 000
106	Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser	32 800 000
107	Understöd åt skärgårdsrederier	¹ 300 000
107	Understöd åt inrikes lufttrafik	¹ 355 000
114	Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.	100 000
115	Vissa åtgärder för ekonomisk försvarsberedskap	1 110 000
115	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga	300 000
116	Extra utgifter	50 000
116	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst	4 000
	Säger för diverse	37 646 000
	Summa för huvudtiteln	721 076 300

¹ Beräknat belopp.

SJUNDE HUVUDTITELN

FINANSDEPARTEMENTET

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 ja-
nuari 1953.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, redogör här efter för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1953/54 av utgifterna under riksstatens sjunde huvudtitel, avseende anslagen till finansdepartementet, och anför därvid följande.

A. Finansdepartementet.

[1] 1. Finansdepartementet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52.....	834 400	1 022 294
1952/53 (statsliggaren s. 397) ..	1 191 000	
1953/54 (förslag)	1 486 000	

Nationalbudgetdelegationen är sedan budgetåret 1950/51 knuten till finansdepartementet (se prop. 1950: 3 s. 16). Den tekniske ledaren för nationalbudgetarbetet — som är arvodesanställd med ersättning motsvarande avlöningen till byråchef i Cr 13 — har därigenom kommit att taga befattning även med ärenden av allmän-ekonomisk art, som helt faller inom finansdepartementets verksamhetsområde. Såväl dessa arbetsuppgifter som de ordinarie göromål inom nationalbudgetdelegationen, vilka åvilar den tekniske ledaren, torde få anses vara av stadigvarande natur. Med hänsyn härtill till-

styrker jag, att en tjänst som byråchef, ledare för nationalbudgetarbetet, uppföres i departementets personalförteckning. Samtidigt torde anslaget till Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m. böra minskas med belopp motsvarande avlöningen till nämnde befattningshavare.

Med hänsyn till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande löneställningen för vissa tjänstemän inom statsdepartementen m. m. bör i personalförteckningen för finansdepartementet uppföras en tjänst såsom budgetsekreterare i Cr 8 samt ytterligare en tjänst såsom kansliråd i Ca 37. I samband härmed bör en tjänst såsom andre kanslisekreterare i Ca 25 utgå ur personalförteckningen och 2 dylika tjänster utbytas mot tjänster såsom kanslisekreterare i samma lönegrad. Vidare bör tjänsterna såsom föredragande i regeringsrätten uppflyttas till Ce 33.

För att tillgodose behovet av vaktmästarhjälp i kanslihusannexets fjärde våning, där finans- och civildepartementen fått utökade lokaler, har en expeditionsvakt stadigvarande placerats därstädes. Under förevarande anslag torde medel böra beräknas för att bestrida halva kostnaden för avlöande av en expeditionsvakt i Ce 10.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången för biträdespersonal bör 5 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 uppföras på ordinarie stat.

De automatiska förändringarna under anslaget innebär en ökning med 223 200 kronor, varav 206 000 kronor till rörligt tillägg.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöning till departementschefen oförändrat 31 500 kronor;
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 447 600 (+ 54 500) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 491 300 (+ 4 500) kronor;
 rörligt tillägg 515 600 (+ 236 000) kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med 1 486 000 (+ 295 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för finansdepartementet gällande personalförteckningen som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för finansdepartementet, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	447 600
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal.....	491 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	515 600

Summa kronor 1 486 000.

c) till *Finansdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 486 000 kronor.

[2] 2. Finansdepartementet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	301 000	311 819
1952/53 (statsliggaren s. 397)....	446 000	
1953/54 (förslag)	505 000	

Utgifterna å delposten till *övriga expenser för eget behov* belöpte sig för budgetåret 1951/52 till 49 902 kronor. Härav utgjorde 17 142 kronor kostnader för renhållning och städning, vilka kostnader emellertid fr. o. m. budgetåret 1952/53 till huvudsaklig del skall belasta delposten till *övriga expenser för annat än eget behov* (se 1952: VII ht s. 4—5). För innevarande budgetår är delposten till *övriga expenser för eget behov* beräknad till 45 000 kronor, varav 10 000 kronor avser inköp av en bil till budsändning för statsdepartementens räkning. — Med hänsyn till höjda telefonavgifter och ökat antal interurbansamtal vid handläggning av ärenden rörande bl. a. kommunala lån torde sistnämnda delpost för nästa budgetår bära uppräknas med 3 000 kronor. I samband med förstärkningen av personalen på regeringsrättsbyrån och departementets skrivcentral fr. o. m. den 1 juli 1952 har vidare uppkommit ökade utgifter för skrivmaterialier, papper m. fl. ändamål, vilka jag uppskattar till i runt tal 6 000 kronor. Delposten bör sålunda med beaktande av förenämnda minskning å 10 000 kronor för nästa budgetår upptagas till 44 000 kronor.

Från delposten till *övriga expenser för annat än eget behov*, som för innevarande budgetår är beräknad till 315 000 kronor, bestrides numera samtliga utgifter för avlönande av städningsspersonalen inom kanslihusen ävensom kostnaderna för statsdepartementens telefonväxel. Med hänsyn till de ökade städningsskostnaderna fr. o. m. den 1 januari 1952 och de höjda telefonavgifterna torde delposten för nästa budgetår bära uppräknas med 25 000 kronor resp. 35 000 kronor eller tillhoppa 60 000 kronor.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda för nästa budgetår kunna uppföras med 505 000 (+ 59 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Finansdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 505 000 kronor.

[3] 3. Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52.....	55 000	52 577
1952/53 (statsliggaren s. 398).	55 000	
1953/54 (förslag)	40 000	

Under hänvisning till att jag under anslagspunkten 1 förordat uppförandet i finansdepartementets personalförteckning av en tjänst för den tekniske ledaren för nationalbudgetarbetet torde förevarande anslag bära minskas med den under anslaget beräknade avlöningen till nämnde befattnings-

havare eller i runt tal 25 700 kronor. — De automatiska ökningarna under anslaget kan beräknas till i runt tal 5 000 kronor, varjämte med hänsyn till prisstegringarna erfordras ytterligare 4 000 kronor till expensmedel.

Med hänsyn härtill torde anslaget för nästa budgetår böra upptagas till i runt tal 40 000 (— 15 000) kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för nationalbudgetarbetet m. m.*
för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av
40 000 kronor.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.**[4] 1. Kammarkollegiet: Avlöningar.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	559 100	688 162
1952/53 (statsliggaren s. 398)	666 100	
1953/54 (förslag)	814 300	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 126 100 kronor.

	Ökning
1. Sakkunnigarvode	1 000
2. Automatiska förändringar	
lönegradsuppflyttningar	9 100
rörligt tillägg	116 000
	<hr/>
	126 100.

M o t i v.

1. Arvodet till kollegiets vattentekniska biträde har alltsedan år 1934 utgått med 2 500 kronor för år. Vattenmålens ökade antal har emellertid föranlett motsvarande ökning av remisserna till nämnda biträde, varför arvodet f. n. är för lågt beräknat.

Departementschefen.

Arvodet till det vattentekniska biträdet torde böra höjas från 2 500 kronor till 3 000 kronor för år.

Mot beräkningarna av de automatiska förändringarna under anslaget har jag ingen erinran.

I anledning av de utav Kungl. Maj:t i propositionerna 1952: 241 och 245 framlagda, av 1952 års riksdag godkända förslagen rörande lönegradsuppflyttning för bl. a. viss personal inom kammarkollegiet torde anslaget härjämte för nästa budgetår böra ökas med i runt tal 23 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 372 900 (+ 15 200) kronor;
 avlöningar till icke-ordinarie personal 156 900 (+ 9 600) kronor;
 rörligt tillägg 284 500 (+ 123 400) kronor.

Anslaget torde alltså böra uppföras med 814 300 (+ 148 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för kammarkollegiet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	372 900
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	156 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	284 500

Summa kronor 814 300

b) till *Kammarkollegiet*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 814 300 kronor.

[5] 2. Kammarkollegiet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	36 400	42 307
1952/53 (statsliggaren s. 399)	51 900	
1953/54 (förslag)	57 700	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget höjes med 5 800 kronor.

	Ökning
1. Reseersättningar	1 800
2. Övriga expenser	4 000
	5 800.

M o t i v.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1951/52 3 637; anslag 1952/53 3 200. — Den begärda uppräknigen av anslagsposten motiveras med den ökning av antalet inställelser, som under de senaste åren blivit en följd av rättegångsreformen och av vattenmålens ansvällning. Även de nytillkomna fiskeersättningsmålen föranleder ökat antal resor. Vidare hänvisas till höjda biljettpriser och traktamentsersättningar.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1951/52 28 400; anslag 1952/53 30 700. — Ersättningen till kollegiets två städerskor, som för budgetåret 1952/53 beräknats till 6 900 kronor, torde på grund av gällande kollektivavtal böra uppräknas med 1 100 kronor.

Kostnaderna för installation av telefon i kollegiets nya lokaler i kvarteret Västertorn på Riddarholmen och för den telefonväxel, som under ytterligare ett år erfordras i kollegiets nuvarande lokaler med hänsyn till kammaradvokatfiskalsämbetets kvarblivande därstädes, beräknas till 8 100 kronor, vilket innebär ett ökat medelsbehov av 1 900 kronor.

De stegrade kostnaderna för bokbinding torde för nästa budgetår föranleda en merutgift av 1 000 kronor.

Departementschefen.

Mot kammarkollegiets förevarande förslag har jag ingen erinran.

Omkostnadsanslaget torde sålunda kunna beräknas till 57 700 (+ 5 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kammarkollegiet: Omkostnader* för budgetåret
1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 57 700 kronor.

[6] 3. Kammarkollegiet: Inredning av nya lokaler, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53 (statsliggaren s. 399)	66 000	
1953/54 (förslag)	7 000	

Kammarkollegiet hemställer, att anslaget för nästa budgetår beräknas till
17 500 kronor.

1. Merkostnader för flyttning	1 500
2. Inventarier	<u>16 000</u>
	17 500.

Motiv.

1. I statskrivelsen för budgetåret 1952/53 (se 1952: VII ht s. 9) meddelade kollegiet, att kollegiet beräknade inflytta i nya lokaler på Riddarholmen i början av budgetåret 1952/53. Emellertid har ändrade dispositioner medfört, att endast kollegiets fyra byråer beräknas kunna överflyttas i oktober 1952 och återstående delar av kollegiet först i början av budgetåret 1953/54. Dels genom att flyttningen sålunda kommer att ske i två etapper dels på grund av höjda transportkostnader beräknas flyttningskostnaderna öka med 1 500 kronor.

2. Av förevarande anslag å 66 000 kronor är 14 000 kronor avsedda för nyanskaffning och renovering av möbler samt inköp av armatur, gardiner, markiser och mattor. Kammarkollegiet yrkade emellertid i denna del 28 470 kronor. Då de nya lokalerna numera är i det närmaste färdigställda och behovet bättre kan överblickas, har det visat sig att hela det begärda kostnadsbeloppet erfordras för de oundgängligaste behoven. Med hänsyn till förändringarna i prisläget synes därutöver en mindre uppräknig av kostnadsbeloppet böra ske. Kollegiet beräknar därför en ytterligare medelsanvisning av 16 000 kronor erforderlig, varav 7 000 kronor för nyanskaffning och renovering av möbler, 1 000 kronor för armatur, 6 000 kronor för gardiner och markiser samt 2 000 kronor för mattor.

Departementschefen.

Kammarkollegiets hemställan om ytterligare 1 500 kronor för bestridande av flyttningskostnader vill jag tillstyrka. Härjämte torde, främst med hänsyn till prisstegringarna, ett belopp av 5 500 kronor böra anvisas till nyanskaffning av inventarier.

Anslaget skulle sålunda för nästa budgetår kunna beräknas till 7 000 (— 59 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Kammarkollegiet: Inredning av nya lokaler, m. m.*
för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 7 000
kronor.

[7] 4. Statskontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	957 400	1 158 530
1952/53 (statsliggaren s. 399)	1 134 000	
1953/54 (förslag)	1 335 600	

Statskontoret hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 202 900 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Personalförändringar		
a) 1 förste byråsekreterare Ce 27	18 276	
1 amanuens Ce 23		14 772
b) 1 revisor Ca 25		17 405
2. Tjänsteförändring		
1 kontorsbiträde Ce 8 — Ca 8	—	
3. Iordningställande av pensionsbevis	1 525	
4. Automatiska förändringar		
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	44 092	
rörligt tillägg	171 169	
	<hr/> 235 062	32 177.

Motiv.

1. a) Såsom biträde åt byråchefen och förste byråsekreteraren (Ca 29) på kassabyrån har sedan flera år endast kunnat disponeras en amanuens. Denne senares anställningstid i statstjänst har givetvis i allmänhet varit av begränsad omfattning. Erfarenheterna inom statskontoret giver vid handen, att detta förhållande icke är tillfredsställande. Då övervägande delen av de till statskontoret remitterade betänkandena handlägges å kassabyrån, är byrån i behov av en befattningshavare, som är tillräckligt kvalificerad för att relativt självständigt bearbeta och föredraga betänkanden samt uppsätta förslag till utlåtanden. Härtill kommer att ansvaret för statsliggaren närmast åvilar förste byråsekreteraren. Liggarbetets omfattning gör det emellertid praktiskt taget omöjligt för denne tjänsteman att ensam svara för detaljgenomgång av hela materialet. Vid sin sida måste förste byråsekreteraren därför ha en befattningshavare, till vilken han kan överlämna vissa delar av nämnda material. Det torde ligga i sakens natur, att även för denna sida av kassabyråns verksamhet fordras en befattningshavare med en genom mångårig statsanställning förvärvad erfarenhet av statsförvaltningen. Övriga byråer inom verket har numera utrustats med tjänster i 27

lönegraden. Göromålen å kassabyrån kan icke anses mindre kvalificerade än dem, som åvilar innehavarna av berörda tjänster.

b) Innehavaren av ifrågakvarande tjänst har fr. o. m. den 1 juli 1952 överflyttats till skolöverstyrelsen.

2. Ett kontorsbiträde i Ce 8 uppnår under innevarande budgetår en sådan sammanlagd tjänstetid, att hon enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör erhålla ordinarie anställning.

3. Såsom en beredskapsåtgärd i händelse av krig föreslår statskontoret att på visst sätt utformade pensionsbevis iordningställas för att i avsedd situation utsändas till vederbörande pensionstagare, vilka mot uppvisande av pensionsbeviset och avlämnande av särskilt kvitto skall vara berättigade att under krig å vilken postanstalt som helst i riket utkvittera i beviset angivet månadsbelopp. Kostnaderna härför beräknas för statskontorets del till 3 625 kronor, varav 1 525 kronor till övertidsersättningar och resten till expenser o. d.

Departementschefen.

I enlighet med statskontorets förslag bör en revisorstjänst i Ca 25 avföras ur personalförteckningen och ett kontorsbiträde erhålla ordinarie anställning. Däremot kan jag ej tillstyrka inrättandet av en tjänst såsom förste byråsekreterare i Ce 27 i utbyte mot en amanuens-tjänst.

Såsom ett led i den allmänna beredskapsplanläggning som f. n. sker ingår att lösa frågan hur statliga tjänste- och familjepensioner skall utbetalas under krig. Något slutligt ställningstagande till denna fråga har ännu ej skett. Jag torde dock få tillfälle återkomma härtill vid anmälan av det förslag till viss fullmaktslagstiftning på bl. a. uppborrdsväsendets område, som är under utarbetande inom finansdepartementet. Det är dock angeläget, att — för den händelse en lösning i huvudsaklig överensstämmelse med statskontorets förslag kommer till stånd — medel fr. o. m. nästa budgetår finns disponibla för att snarast möjligt genomföra förslaget. Jag tillstyrker sålunda statskontorets förslag i denna del, vilket innebär att under förevarande anslag torde anvisas 1 525 kronor. Hemställan rörande expensmedlen göres under nästa anslagspunkt.

Mot statskontorets beräkning av de automatiska förändringarna under anslaget har jag ingen erinran.

I anledning av de utav Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 241 framlagda, av 1952 års riksdag godkända förslagen rörande lönegradsuppflyttning för bl. a. viss personal inom statskontoret torde anslaget för nästa budgetår böra ökas med 2 100 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 631 700 (+ 15 400) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 247 500 (+ 4 400) kronor;
rörligt tillägg 456 400 (+ 181 800) kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med 1 335 600 (+ 201 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i statskontorets personalförteckning *dels* uppföra ytterligare en kontorsbiträdestjänst i Ca 8, *dels* avföra en revisorstjänst i Ca 25;

b) godkänna följande avlöningsstat för statskontoret, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . . .	631 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	247 500
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	456 400
Summa kronor	1 335 600

c) till *Statskontoret*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 335 600 kronor.

[8] 5. Statskontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	288 000	263 544
1952/53 (statsliggaren s. 400)	377 000	
1953/54 (förslag)	376 400	

Statskontoret hemställer, att anslaget minskas med 600 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Sjukvård m. m.	2 000	
2. Bränsle, lyse och vatten		6 500
3. Övriga expenser för eget behov	2 100	
4. Förvaring av värdehandlingar	800	
5. Hyra av hålkortsanläggning	1 000	
	5 900	6 500.

Motiv.

1. *Sjukvård, m. m.* Utgift 1951/52 9 919; anslag 1952/53 8 000. — Medelsbehovet har beräknats med hänsyn till belastningen å utgiftsposten under budgetåret 1951/52.

2. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1951/52 22 024; anslag 1952/53 18 500. — För att tillgodose statskontorets lokaler med värme från en i angränsande fastighet anordnad värmecentral pågår för närvarande arbeten, vilka beräknas bli slutförda under innevarande budgetår. Enligt vad statskontoret under hand inhämtat från byggnadsstyrelsen kommer sedermera på statskontoret belöpande andel av värmecentralens driftkostnader att debiteras ämbetsverket efter resp. budgetårs utgång.

3. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1951/52 83 998; anslag 1952/53 96 500. — Ökningen sammanhänger med det under föregående anslags-

punkt redovisade förslaget om vissa förberedande åtgärder för pensionsutbetalningen vid krig.

4. *Förvaring i riksbanken av värdehandlingar.* Utgift 1951/52 2 334; anslag 1952/53 1 500. — Det ökade medelsbehovet betingas av att statskontoret numera övertagit handelsflottans pensionsanstalts tillgångar.

5. *Hyra för hålkortsanläggning.* Utgift 1951/52 40 697; anslag 1952/53 40 000. — Den ordinarie hyreskostnaden för statskontorets maskinanläggning utgör för närvarande 38 900 kronor. Återstående del av utgiftsposten, 1 100 kronor, har disponerats för bestridande av kostnader, som uppkommit då statskontoret måst utnyttja maskinutrustningen vid vissa andra statliga institutioner. Sistnämnda belopp har emellertid visat sig ej förslå för sitt ändamål.

Departementschefen.

Mot statskontorets förslag har jag ingen erinran.

Omkostnadsanslaget torde sålunda kunna beräknas till 376 400 (— 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen
att till *Statskontoret: Omkostnader* för budgetåret 1953/54
anvisa ett förslagsanslag av 376 400 kronor.

[9] 6. Kammarrätten: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 468 200	1 765 907
1952/53 (statsliggaren s. 400)	1 787 000	
1953/54 (förslag)	2 158 400	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 339 900 kronor.

	Ökning
1. Förändringar sammanhängande med ordinarie session på fastighetstaxeringsdivisionen	
a) 2 assessorer Cg 30	18 824
b) 2 skrivbiträden Cf 4	10 147
c) ersättning åt de särskilda ledamöterna	14 000
2. Tjänsteförändringar	
3 kontorsbiträden Ce 8 — Ca 8	—
3. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	56 421
rörligt tillägg	240 468
	<hr/>
	339 860.

Motiv.

1. a) Fastighetstaxeringsdivisionen sammanträder till ordinarie session i mitten av september 1953, vilken session torde pågå över det kommande budgetårsskiftet. Enligt gällande bestämmelser skall fastighetstaxeringsdivi-

sionen bestå bl. a. av 3 ordinarie ledamöter, av vilka en är ordförande, samt assessorer till det antal som i särskild ordning bestämmes. Antalet assessorer å divisionen under dess ordinarie sessioner har hittills varit fyra. För att behålla detta antal assessorer även under nästkommande ordinarie session måste i förhållande till nuvarande antal assessorer ytterligare 2 assessorstjänster inrättas. Dessa tjänster bör enligt kammarrätten lämpligen placeras i Cg 30. Den merutgift, som härav föranledes, kompenseras i någon mån av att kammarrättsfiskal icke skall indelas till tjänstgöring å divisionen samt att en extra ordinarie byråsekreterare utbytes mot en amanuensaspirant.

b) Förstärkningen betingas av att det vid fastighetstaxeringsdivisionens ordinarie sessioner förekommer, utöver vanligt skriv- och kollationeringsarbete, i vida större omfattning än eljest renskrivning och kollationering av tabeller o. d.

c) Genom beslut den 12 september 1947 har Kungl. Maj:t förordnat bl. a., att från och med den 14 augusti 1947 t. v. skall till i 126 § 2 mom. taxeringsförordningen omförmäld ledamot av kammarrätten, som är befattningshavare i statens tjänst, för tid varunder han varit inkallad till tjänstgöring — jämte ersättning för avlöningsförmåner, som han får avstå under tjänstledighet för ifrågavarande uppdrag — utgå arvode med 15 kronor om dagen, om han är bosatt i Stockholm, och med 30 kronor om dagen, om han är bosatt utom Stockholm, samt till ledamot, som icke är befattningshavare i statens tjänst, arvode med 30 kronor om dagen, om han är bosatt i Stockholm, och med 45 kronor om dagen, om han är bosatt utom Stockholm.

Med hänsyn till de höjningar av övriga arvoden, som ägt rum under de senaste åren (exempelvis kommittéarvodena) bör ifrågavarande ersättning nu justeras. Kammarrätten hemställer därför, att ersättningen fr. o. m. budgetåret 1953/54 fastställes till ett med 25 procent förhöjt belopp.

En ökad medelsanvisning till ifrågavarande ersättningar är vidare erforderlig då anslagsmedlen f. n. är beräknade för budgetår, varunder å fastighetstaxeringsdivisionen allenast förekommer en kortare session om 2—3 månader i stället för, såsom under nästa budgetår blir fallet, under 9 1/2 månader.

2. Vid ingången av budgetåret 1953/54 beräknas 3 kontorsbiträdestjänster i Ce 8 enligt grunderna för den reglerade befordringsgången böra uppföras på ordinarie stat.

Departementschefen.

I enlighet med kammarrättens förslag torde fastighetstaxeringsdivisionen under dess kommande ordinarie session böra förstärkas med 2 assessorer och 2 biträden. Då kammarrättens assessorstjänster fr. o. m. den 1 januari 1953 uppflyttats till 32 lönegraden, torde jämväl nu förevarande 2 extra tjänster böra placeras i nämnda lönegrad.

Uppräkningen av dagarvodet till de särskilda ledamöterna i kammarrätten vid handläggning av mål angående fastighetstaxering torde böra begränsas

till i genomsnitt 20 procent. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda närmare bestämmelser härom.

Mot kammarrättens förslag i övrigt under anslaget har jag ingen erinran.

I anledning av de utav Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 241 framlagda, av 1952 års riksdag godkända förslagen rörande lönegradsuppflyttning för bl. a. viss personal inom kammarrätten torde anslaget härjämte för nästa budgetår böra ökas med i runt tal 30 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 702 800 (+ 24 400) kronor;
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 31 000 (+ 12 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 728 200 (+ 53 800) kronor;
rörligt tillägg 696 400 (+ 281 200) kronor.

Anslaget torde alltså beräknas till 2 158 400 (+ 371 400) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i kammarrättens personalförteckning upptaga ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kammarrätten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	702 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	31 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal.....	728 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	696 400
	2 158 400

c) till *Kammarrätten*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 158 400 kronor.

[10] 7. Kammarrätten: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	72 000	76 933
1952/53 (statsliggaren s. 401)	72 000	
1953/54 (förslag)	83 600	

Kammarrätten hemställer, att anslaget höjes med 13 000 kronor.

	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten	5 600
2. Övriga expenser	7 400
	13 000.

M o t i v.

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1951/52 16 010; anslag 1952/53 10 400. — Uppräkningen föranledes av belastningen å utgiftsposten.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1951/52 52 600; anslag 1952/53 52 600. — Anledningen till det ökade medelsbehovet är främst de stegrade städningskostnaderna och prisförhöjningarna å skrivmaterialier m. m. En icke oväsentlig stegring av utgifterna för skrivmaterialier, papper, blankettryck o. d. samt för telefon kommer därtill att inträda på grund av fastighetstaxeringsdivisionens ordinarie session under nästa budgetår.

Departementschefen.

Mot den föreslagna uppräknigen av delposten till bränsle, lyse och vatten har jag ingen erinran. Höjningen av delposten till övriga expenser synes dock böra begränsas till 6 000 kronor.

Omkostnadsanslaget torde sålunda kunna beräknas till 83 600 (+ 11 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 83 600 kronor.

[11] 8. *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok.*

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	8 000	8 305
1952/53 (statsliggaren s. 402)	8 000	
1953/54 (förslag)	8 000	

Kammarrätten hemställer, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Med biträdande av kammarrättens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kammarrätten: Kammarrättens årsbok* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 8 000 kronor.

[12] 9. *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet.*

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 387 500	1 781 016
1952/53 (statsliggaren s. 402)	1 695 600	
1953/54 (förslag)	2 099 900	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 537 900 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Personalförändringar		
a) 1 andre bibliotekarie Ca 27	18 276	
1/2 amanuens Ce 21 — 1 arkivarie Ce 25	12 618	
1 amanuens Ce 21	13 164	

	Ökning	Minskn.
b) 1 amanuens Ce 21	13 164	
4 ¹ / ₂ kontorsbiträden Ce 8	33 966	
2. Inrättande av en utredningsavdelning med tillhörande intervjuorganisation		
1 byrådirektör Ce 31	24 408	
1 förste aktuarie Ce 29	22 884	
1 amanuens Ce 21	13 164	
1 kansliskrivare Ce 17	12 420	
1 kanslibitråde Ce 11	9 684	
2 kontorsbiträden Ce 8	15 096	
3. Tjänsteförändringar		
a) 1 förste byråsekreterare Cg 27—Ce 27.....	—	
1 byråsekreterare Ce 25—Ca 25	—	
3 aktuarier Ce 25—Ca 25	—	
b) 1 kansliskrivare Ce 15—Ca 15	—	
2 kanslibiträden Ce 11—Ca 11	—	
8 kontorsbiträden Ce 8—Ca 8	—	
4. Kostnader för insamling av viss statistik m. m.		5 000
5. Automatiska förändringar		
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	65 884	
rörligt tillägg	262 000	
minskning av icke-ordinarieposten enligt Kungl. Maj:ts beslut den 4 augusti 1952		12 782
6. a) Samordning av transportstatistiken		
1 förste aktuarie Ce 29	20 148	
1 kontorsbitråde Ce 8	7 548	
1/4 amanuens Ce 21.....		3 291
b) Viss utvidgning av vinststatistiken		
1 kontorsbitråde Ce 8	7 548	
2 extra befattningshavare	6 952	
	558 924	21 073.

Motiv.

1 a. Ifrågavarande förslag avser centralbyråns *bibliotek med arkiv*, och centralbyrån hänvisar till vad som anförts i statskrivelserna för de senaste två åren (se VII ht: 1951 s. 20 och 1952 s. 16). Bristen på kvalificerad personal har under år 1952 tvingat centralbyrån begära uppskov på ett år med insändandet till riksarkivet av den arkivförteckning, som skall upprättas vart tionde år. Personalökning utgör därjämte en förutsättning för att centralbyråns bibliotek i fortsättningen skall kunna medverka i Sveriges offentliga biblioteks accessionskatalog.

b. Centralbyråns *rättsstatistiska avdelning* utarbetar för tiden fr. o. m. år 1938 en fortlöpande statistik över förhållandet mellan taxerings- och saluvärden på jordbruksfastigheter. Statistiken, som jämväl ger en bild av pris-

utvecklingen på jordbruksfastigheter i olika delar av landet, har visat sig vara mycket efterfrågad. Behovet av en utvidgning av denna statistik till att omfatta även andra fastigheter än jordbruksfastigheter har givit sig starkt tillkänna. Centralbyrån föreslår därför, att den för tiden fr. o. m. år 1952 utsträcker till att avse jämväl bostads- och affärsfastigheter men däremot ej industrifastigheter. Statistiken föreslås grundad på ett representativt urval av köp; för år 1952 beräknas urvalets omfattning till 10 000 fastligheter. Insamlingen av materialet anses kunna ske på grundval av en extra kopia av lagfarts- och tomträttsunderrättelserna, som inskrivningsdomarna skulle tillställa centralbyrån. Sedan urvalet av köp ägt rum, rekviderar centralbyrån hos länsstyrelserna de deklARATIONER som för allmänna och särskilda fastighetstaxeringar avlämnats rörande de ifrågakommande fastigheterna. För statistikens utarbetande kräves personalförstärkning med 3 amanuensmånader och 12 biträdesmånader. Maskinbearbetningen beräknas kosta högst 5 000 kronor per år och övriga expenser uppskattas till högst 400 kronor årligen.

Den fortgående övergången till urvalsundersökningar kräver relativt större personal med akademisk utbildning. Centralbyrån hemställer om förstärkning med en amanuens, som skulle biträda med nyssnämnda statistik över fastighetspriser och därutöver huvudsakligen användas på *finansstatistiska avdelningen* under perioder av forcerat arbete. — Inkomststatistiken har visat sig mera svårbehandlad än väntat, vilket nödvändiggör förstärkning med 2 biträden. Däremot kan en minskning med 6 biträdesmånader göras på den kommunala finansstatistiken, om centralbyråns hemställan om medel för inköp av en ny Astramaskin beviljas (jfr anslagspunkten 15).

Riksdagens beslut att traktorer fr. o. m. den 1 juli 1952 skall registreras har medfört ökad arbetsbelastning på *centrala automobilregistret*. Förstärkning äskas med ett biträde.

Från föregående budgetår kvarstår behov av ett biträde för tillfälliga arbetsuppgifter på olika avdelningar inom centralbyrån.

2. 1951 års riksdag ställde ett belopp å högst 8 000 kronor till centralbyråns förfogande för att bl. a. möjliggöra en utredning av frågan om tillskapandet av en organisation för stickprovsundersökningar i intervjuform (se 1951: VII ht s. 18). För ändamålet tillsatte centralbyrån ett arbetsutskott, som dels inventerat behovet av en dylik organisation och dels verkställt erforderliga tekniska utredningar. Centralbyrån har vidare haft en konferens i frågan med representanter för universitet och högskolor. På grundval av de överväganden som ägt rum inom arbetsutskottet och vid nyssnämnda konferens har centralbyrån utarbetat och framlagt förslag om inrättande av en *utredningsavdelning*. Till denna skulle knytas en *fältorganisation för intervjuundersökningar*, omfattande 5 kontrollanter och 150 intervjuare, placerade i olika delar av landet. Vid sidan av utredningsavdelningen skulle finnas ett vetenskapligt råd på 12 personer, representerande universiteten och vissa högskolor samt centralbyrån, kommerskollegium och socialstyrelsen.

Centralbyrån framhåller inledningsvis i sitt förslag, att en rundfråga hos ett 40-tal olika myndigheter m. fl., varibland märkes samtliga statistikutgivande ämbetsverk, universitet och högskolor samt en del näringsorganisationer, visat att det finns ett betydande behov av intervjuundersökningar. Centralbyrån redovisar de erhållna svaren och ger därjämte en översikt över sådana undersökningar, som utförts under senare år eller som förberedes av huvudsakligen statliga myndigheter och kommittéer. Centralbyrån finner, att den föreslagna organisationen skulle i första hand kunna användas för intervjuundersökningar, som redan nu förekommer mer eller mindre regelbundet och som skulle kunna bli billigare på detta sätt eller med samma kostnad ge ett bättre resultat. Vidare förekommer hos olika myndigheter behov av undersökningar, vilka icke kan företagas, så länge en dylik organisation saknas. Vissa undersökningar, som nu med stora kostnader utföres som totala undersökningar, förutses kunna omläggas åtminstone i viss utsträckning till urvalsundersökningar. Vissa privata forskningsinstitut räknar med att använda organisationen. Den kan användas även till andra ändamål än för intervjuundersökningar. Sålunda gör den det möjligt att komma till rätta med det för alla statistiska undersökningar besvärliga bortfallsproblemet. Den kan vidare användas för kontroll av fullständigheten hos totala undersökningar och för komplettering av register, som ligger till grund för statistiska urvalsundersökningar. Centralbyrån understryker även intervjuorganisationens stora betydelse för den samhällsvetenskapliga forskningen i landet.

Den centrala ledningen av intervjuorganisationen föreslås skola handhas av utredningsavdelningen. Till denna knytes statistiker med teoretiska och praktiska kunskaper framför allt inom stickprovsmetodikens område och beträffande förfaringssättet vid anordnandet av statistiska intervjuer. Avdelningens främsta uppgifter blir att planera och genomföra specialundersökningar samt fungera som rådgivande organ på här ifrågavarande område åt andra statistikproducerande verk, kommittéer m. m. Personalbehovet under budgetåret 1953/54 angives av centralbyrån till en byrådirektör i Ce 31, en förste aktuarie i Ce 29, en amanuens i befordringsgången, en kansliskrivare i Ce 17, ett kanslibitråde i Ce 11 samt 2 kontorsbiträden.

En förberedande arbetsuppgift av krävande omfattning för utredningsavdelningen blir att organisera fältarbetet, anskaffa intervjuare och ordna med utbildningen och träningen av dessa. Centralbyrån anger som minimiförslag för en effektiv fältorganisation 150 intervjuare och 5 kontrollanter. Kontrollanterna skall anskaffa intervjuare, medverka vid deras utbildning och övervaka arbetet. De föreslås erhålla ett arvode av 200 kronor per månad såsom deltidsanställda. Därtill kommer extra arvoden för speciella uppdrag. Intervjuarna erhåller ersättning för varje uppdrag, och kostnaderna skall bestridas av uppdragsgivarna. Utbildningskostnaderna faller på organisationen och beräknas under budgetåret 1953/54 uppgå till 35 000 kronor. För påföljande år förutses dessa kostnader minska vid oförändrad organisation med 20 000 å 25 000 kronor.

Enär utredningsavdelningen med tillhörande fältorganisation skall mottaga uppdrag, föreslår centralbyrån, att uppdragsgivarna i första hand skall ersätta alla löpande kostnader, som är förenade med de speciella uppdragen. De fasta kostnaderna för organisationen kan antingen täckas genom ett lämpligt avvägt tillägg — såsom sker vid centralbyråns maskincentral — eller bestridas genom anslag till centralbyrån. Den senare metoden förordas av centralbyrån, när det gäller uppdrag från statliga verk, kommittéer och universitet eller är fråga om andra utredningar, som bekostas av statsmedel. För uppdrag från kommuner, privata forskningsinstitut eller därmed likställda uppdragsgivare bör ersättning däremot utgå även för fasta kostnader med hänsyn till redan existerande privata institut för marknadsundersökningar o. d.

Centralbyrån beräknar att organisationen kan stå färdig att mottaga uppdrag omkring den 1 oktober 1953. Den totala kostnaden under budgetåret 1953/54 beräknas till i runt tal 170 000 kronor, varav 97 656 kronor till avlöningar till utredningsavdelningens personal, 9 000 kronor till arvoden åt kontrollanterna, 35 000 kronor till utbildning av kontrollanter och intervjuare, 7 000 kronor till resekostnader inklusive utgifter för sammanträden med det vetenskapliga rådet samt 21 000 kronor till övriga expenser, inbefattande jämväl vissa engångskostnader för inventarier. I detta sammanhang hemställer centralbyrån, att medel, vilka inflyter som ersättning för utförda uppdrag, får disponeras för att bestrida med uppdragen förenade utgifter å löne- och omkostnadsanslag.

Kommittén för utredning av det psykologiska försvaret, har, efter remiss, tillstyrkt förslaget och framhåller, att organisationen skulle vara av värde för de undersökningar av folkopinionen, vilka under krig är av grundväsentlig betydelse och vilka även under fredstid, som kännetecknas av internationell spänning, bör utföras med jämna mellanrum.

Statskontoret vill med hänsyn till möjligheterna att ernå besparingar i statistikarbetet, som övergången från totala undersökningar till stickprovsundersökningar på intervjubasis erbjuder, tillstyrka förslaget om en intervjuorganisation. Organisationen bör principiellt vara självförsörjande så att alla kostnader bestrides av uppdragsgivarna. Statskontoret anser dock att vissa initialkostnader bör täckas av statsmedel och föreslår, att ett belopp å högst 50 000 kronor ställes till centralbyråns förfogande för ändamålet. Förslaget om en särskild utredningsavdelning avstyrkes och ämbetsverket föreslår, att den centrala ledningen av organisationen förlägges till maskincentralen, som redan bedriver verksamhet på affärsmässig grund. Kostnaderna för erforderlig arvodesanställd expertis skulle bestridas med löpande inkomster, varvid även uppkommande överskott på maskincentralens övriga verksamhet skulle få tagas i anspråk för ändamålet. Förslaget om ett vetenskapligt råd avstyrkes.

3 a. Förslaget om extraordinariesättning av den extra byråsekreterartjänsten i Cg 27 på *folkbokföringsavdelningen* har tidigare framförts senast i statskrivelsen för budgetåret 1952/53 (se 1952: VII ht s. 18). Utöver tidi-

gare återopade skäl framhåller centralbyrån att den ordinarie förste byråsekreteraren för organisationsfrågor å nämnda avdelning förordnats att även självständigt handlägga frågor rörande verkets blanketter och kontorsmaskiner. Erfarenheten har visat att besöken vid länsstyrelsernas folkbokföringsbyråer måste fortgå kontinuerligt. För innevarande budgetår planeras ett större antal resor, varvid den extra förste byråsekreteraren måste arbeta självständigt. Ett utbyte mot oerfaren personal skulle bereda ämbetsverket stora svårigheter. — Fördelningen mellan ordinarie och extra ordinarie personal i mellangraderna på den egentliga folkbokföringsavdelningen är ogynnsam ur beföringspunkt, varför centralbyrån föreslår ordinarie sättnings av en extra ordinarie byråsekreterartjänst i 25 lönegraden. — Centralbyrån har för närvarande 2 ordinarie aktuariefattningar (jämför en befattning på övergångsstat) mot 5 extra ordinarie aktuarier och 2½ amanuenser i beföringsgången. Härtill kommer 2 extra ordinarie aktuarier och 3 amanuenser, placerade på maskincentralen och räkningarna. Utsikterna för dessa att inom rimlig tid erhålla ordinarie tjänst synes ytterst små, vilket förhållande måste påverka ämbetsverkets möjligheter att erhålla och behålla dugliga amanuenser. Centralbyrån erinrar om tjänsteförteckningskommitténs rekommendation (se prop. 1952: 107, s. 3) att behovet av permanenta arbetsuppgifter i första hand bör tillgodoses genom inrättande av ordinarie tjänster, och föreslår, att ämbetsverket erhåller ytterligare fyra aktuariefattningar i Ca 25. Då en ordinarie tjänst på övergångsstat redan belastar ordinarieanslaget, skulle tre aktuariefattningar överflyttas från icke-ordinarieanslaget till ordinarieanslaget samt den tjänst, som nu föres på övergångsstat i tjänsteförteckningen, återföras på ordinarie stat.

b. Ordinarie sättnings av en kansliskrivartjänst i Ce 15 och en kanslibiträdestjänst i Ce 11 på jordbruksstatistiska avdelningen samt en kanslibiträdestjänst i Ce 11 på biblioteket motiveras med att behovet av dessa tjänster är permanent. — Vid utgången av budgetåret 1953/54 beräknas 8 tjänster som kontorsbiträde i Ce 8 enligt grunderna för den reglerade beföringsgången böra uppföras på ordinarie stat. Bifalles ej förslaget enligt ovan om ordinarie sättnings av 2 kanslibiträdestjänster i Ce 11 bör antalet ökas till 10.

4. Under denna punkt föreslås minskning med 7 000 kronor och höjning med 2 000 kronor, innebärande en nettominskning med 5 000 kronor. — För innevarande budgetår har centralbyrån erhållit 8 000 kronor för anlåtande av experthjälp i samband med utredningen rörande en organisation för stickprovsundersökningar i intervjuform ävensom för övriga utredningar. Vid bifall till centralbyråns förslag i ämnet kan nämnda belopp minskas till 1 000 kronor att disponeras för övrig experthjälp. — Ökningen avser arvodeshöjning med 500 kronor till språkexperten för namnarenden och 1 500 kronor till övertidsarbete, småprotokollrenovationerna och författaravoden.

5. Under denna punkt har centralbyrån jämväl föreslagit minskning av icke-ordinarieanslaget med lönen till en amanuens i beföringsgången med

hänsyn till att Kungl. Maj:t den 4 augusti 1952 medgivit uppförandet av en aktuarietjänst i Ca 25 på övergångsstat.

6. I skrivelse den 31 oktober 1952 hemställer centralbyrån, att ämbetsverket måtte bemyndigas tjänstgöra som samordningsorgan för den svenska transportstatistiken så att man för de olika transportgrenarna erhåller med varandra jämförbara siffror. Vidare begär centralbyrån att få utgiva en transportstatistisk årsbok och att på detta område i samråd med de statistikproducerande organen svara för det internordiska och internationella samarbetet. För ändamålet äskar centralbyrån anslag å tillhopa 25 400 kronor, varav 1 000 kronor till omkostnader.

Samtidigt föreslår centralbyrån utvidgning av vinststatistiken till att omfatta jämväl företag, som har betydelse för godstransporterna, d. v. s. rederier och lastbilsföretag. Utvidgningen utgör ett fullföljande av de ursprungliga planerna för denna statistikgren, som tillkom genom beslut av 1950 års riksdag och avsågs skola omfatta samtliga näringsgrenar utom offentlig förvaltning, jordbruk med binärningar samt bank- och försäkringsverksamhet. Härför kräves personalökning med ett kontorsbiträde i Ce 8 samt tillfällig personal under den tid granskningsarbetet pågår. Kostnaderna härför uppskattas till i runt tal 14 500 kronor, vartill kommer expenser med 3 000 kronor.

Förslaget har remitterats till olika statliga verk och myndigheter m. fl. Förslaget om samordning av transportstatistiken tillstyrkes därvid av *konjunkturinstitutet*, *vattenfallsstyrelsen*, *statens biltrafiknämnd*, *företagsekonomiska forskningsinstitutet*, *industriens utredningsinstitut*, *skogsstyrelsen*, *svenska omnibusägareförbundet*, *svenska lasttrafikbilägareförbundet*, *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* och *svenska lokaltrafikföreningen*. *Järnvägsstyrelsen*, *generaltullstyrelsen*, *luftfartsstyrelsen* och *kommerskollegium* anser att ytterligare utredning bör ske innan frågan avgöres. *Statskontoret* och *Sveriges redareförening* avstyrker förslaget.

Beträffande vinststatistiken framhåller *konjunkturinstitutet*, att till institutets årliga beräkning av nationalinkomsten och nationalprodukten samt nationalräkenskaperna kommer en stor del av de uppgifter, som institutet behöver, att kunna erhållas genom vinststatistiken, om denna kommer att omfatta transportföretagen. *Järnvägsstyrelsen* har ingen erinran att göra mot utvidgningen av vinststatistiken. *Kommerskollegium* anser, att även denna fråga bör vila i avvaktan på en eventuell överflyttning av nämnda statistik till kollegiet såsom centralt organ för näringsstatistiken. *Statskontoret*, *svenska lasttrafikbilägareförbundet* och *Sveriges redareförening* avstyrker ifrågakvarande utvidgning av vinststatistiken, statskontoret dock utan närmare motivering.

Departementschefen.

Vad till en början angår frågan om inrättandet av en utredningsavdelning inom statistiska centralbyrån med tillhörande fältorganisation framfördes förslag härom första gången i ämbetsverkets statskrivelse för bud-

getåret 1951/52. Efter en teknisk utredning i ämnet och hörande av ett stort antal myndigheter föreslår nu centralbyrån att en sådan organisation inrättas från och med budgetåret 1953/54. Flertalet tillfrågade myndigheter uttalar sig positivt om behovet av en intervjuorganisation. Det torde vara av värde att i praktiken pröva den föreslagna anordningen, och centralbyrån synes därför försöksvis under någon tid beredas möjlighet att visa organisationens funktionsduglighet. Med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som anges vara förenade med uppbyggandet av intervjuorganisationen och genomförandet av statistiska urvalsundersökningar, synes centralbyrån böra erhålla medel för anställande av en extra befattningshavare i högst Cg 31. I likhet med statskontoret anser jag dock att verksamheten i princip skall vara självfinansierande, vilket innebär att övriga med verksamheten sammanhängande kostnader skall bestridas av uppdragsgivarna. Jag förutser, att kostnaderna under det första året kommer att överstiga intäkterna. För nästa budgetår tillstyrker jag medelsanvisning å högst 100 000 kronor till bestridande av dels löner till övrig behövlig personal för den centrala ledningen, dels kontrollanternas arvoden, dels utbildnings- och resekostnader, dels ock övriga expenser. Hemställan om sistnämnda förslag kommer att göras i det följande under ett särskilt anslag till Vissa kostnader för intervjuundersökningar, m. m. (se anslagspunkten 18). Anslaget bör givas reservationsanslags natur. Inflytande ersättningar från uppdragsgivarna skall tagas till uppbörd under detta anslag och bör ej få disponeras utan Kungl. Maj:ts medgivande. Då den ifrågavarande organisationen är avsedd att utnyttjas icke endast av centralbyrån utan av den svenska statistikproduktionen i allmänhet, är det synnerligen angeläget, att då nya undersökningar planeras ett ingående samarbete kommer till stånd mellan centralbyrån och den institution, som avser att utföra undersökningen. Jag förutsätter därför, att i varje särskilt fall åtgärder vidtages för att säkerställa, att ett sådant för ifrågavarande organisations rationella utnyttjande erforderligt samarbete kommer till stånd. Förslaget om inrättandet av ett vetenskapligt råd vill jag f. n. icke biträda.

Förslaget om inrättande av tjänster å biblioteket och arkivet anser jag mig endast kunna tillstyrka såtillvida att medel anvisas till avlönande av en amanuens i befodringsgången.

Jag biträder centralbyråns förslag om utvidgning av statistiken över förhållandet mellan jordbruksfastigheternas taxerings- och saluvärden till att jämväl avse bostads- och affärsfastigheter. För detta och övriga ändamål av centralbyrån som erforderlig uppgiven personalförstärkning, avseende en amanuens och 4 1/2 kontorsbiträden, tillstyrker jag att i runt tal 20 000 kronor ställes till centralbyråns förfogande för amanuens- och biträdes-hjälp.

Förslaget om uppförande av en förste byråsekreterare i Cg 27 på extra ordinarie stat och ordinariesättning av en byråsekreterare och 3 aktuarier i Ce 25, en kansliskrivare i Ce 15 och 2 kanslibiträden i Ce 11 vill jag för närvarande ej tillstyrka.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör 10 kontorsbiträden i Ce 8 erhålla ordinarie anställning.

Vad angår centralbyråns förslag rörande experthjälp m. m. synes nedräkningen med 7 000 kronor böra godtagas. Arvodet till experten för namn-ärenden torde böra höjas med 200 kronor till 1 200 kronor, varjämte för arbetet med utdrag ur småprotokollrenovationerna m. m. bör beräknas ytterligare 1 500 kronor. Totala minskningen under förevarande avsnitt blir därvid 5 300 kronor.

Mot beräkningen av de för lönegrads- och löneklassuppflyttningar samt för rörligt tillägg under automatiska förändringar upptagna beloppen har jag ingen erinran.

Beträffande transportstatistiken har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1952 uppdragit åt statistiska centralbyrån att i samråd med berörda myndigheter utreda frågan om samordning av den svenska transportstatistiken. Medel bör dock redan för budgetåret 1953/54 anvisas för att i enlighet med centralbyråns förslag utvidga vinststatistiken till att avse ett urval av rederier och lastbilsföretag. Centralbyråns beräkning av medelsbehovet till 14 500 kronor för bitrådeshjälp kan jag godtaga. Hemställa om anvisande av expensmedel göres under anslagspunkten 15.

Övriga av centralbyrån framförda förslag kan jag ej tillstyrka.

I detta sammanhang vill jag anmäla, att Kungl. Maj:t den 5 december 1952 — i syfte att tillfälligt förstärka den juridiskt-administrativa personalen inom centralbyrån — beslutat att en tjänst såsom förste byråsekreterare i Ca 27 finge dubleras, samt föreskrivit, att kostnaderna härför, utom rörligt tillägg och däremot svarande lönetillägg, skulle bestridas från anslagsposten till ordinarie tjänstemän. Därest en sådan förstärkning skulle vara erforderlig även under nästa budgetår, torde kostnaderna härför böra bestridas på enahanda sätt.

I anledning av de utav Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 241 framlagda, av 1952 års riksdag godkända förslagen rörande lönegradsuppflyttning för bl. a. viss personal inom statistiska centralbyrån torde anslaget för nästa budgetår böra ökas med i runt tal 11 100 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 007 800 (+75 400) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 355 200 (+ 16 400) kronor;

rörligt tillägg 736 900 (+ 312 500) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 2 099 900 (+ 404 300) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statistiska centralbyrån gällande personalförteckningen uppföra ytterligare tio kontorsbitrådestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för statistiska centralbyrån, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	1 007 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	355 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	736 900

Summa kronor 2 099 900

c) till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal för verksamheten i allmänhet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 099 900 kronor.

[13] 10. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	984 000	1 051 329
1952/53 (statsliggaren s. 403)	753 000	
1953/54 (förslag)	610 000	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med 143 000 kronor.

Under budgetåret 1953/54 slutföres hålkortsbearbetningen beträffande den totala räkningen och utarbetas analys och tabellsammandrag för den tryckta folkräkningsredogörelsen i vad avser statistiken över ålder och yrke. Under samma tid beräknas folkräkningens inkomst- och förmögenhetsundersökningar pågå. Utöver dessa direkt med folkräkningsarbetet sammanhängande arbetsuppgifter torde det ankomma på 1950 års folkräkning att utarbeta dödlighets- och livslängdstabeller samt översikt av befolkningsrörelsen för det senaste årtiondet, vilken arbetsuppgift vid tidigare folkräkningar åvilat folkräkningsavdelningen. Kostnaderna härför, som uppskattas till 24 300 kronor resp. 32 400 kronor, har dock ei inräknats i den ursprungligen uppgjorda totala kalkylen för folkräkningen. Biträdespersonalen vid folkräkningsavdelningen beräknas kunna successivt reduceras under nästa budgetår. Med hänsyn härtill ävensom till en beräknad reservation å anslaget vid ingången av budgetåret 1953/54 har avlöningskostnaderna upptagits till 610 000 kronor, vari förenämnda belopp å tillhoppa 56 700 kronor ingår.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1950 års folkräkning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 610 000 kronor.

[14] 11. Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	160 000	102 617
1952/53 (statsliggaren s. 403)	254 500	
1953/54 (förslag)	167 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att ett anslag å 250 000 kronor uppföres för nästa budgetår för ifrågavarande ändamål.

M o t i v.

Bearbetningen av 1951 års jordbruksräkning har, bland annat till följd av lokalsvårigheter, blivit försenad och kan ej — såsom tidigare avsetts — utföras under innevarande budgetår. Som framgår av det följande har centralbyrån sett sig nödsakad revidera den ursprungliga bearbetningsplanen, vilket medför en väsentlig utvidgning av kostnadsramen.

1. Lantbruksstyrelsen, statens jordbruksnämnd, lantbrukshögskolan och jordbrukets utredningsinstitut har begärt i förhållande till 1944 års jordbruksräkning i olika hänseenden utökad bearbetning och redovisning av uppgifterna i 1951 års jordbruksräkning. Centralbyrån finner de begärda utökningarna vara välmotiverade och anser, att de i möjligaste mån bör bli tillgodosedda. Utökningarna består bl. a. i en mera detaljerad redovisning av de mindre brukningsenheterna i fråga om innehav av åker, kreatur m. m., i en regional storleksgruppering av jordbrukens åkerareal samt en ingående redovisning av brukningsenheterna efter antalet hästar resp. kor. Vidare föreslås en utvidgad redovisning av arrendeförhållandena, av vissa kombinationer, såsom åkerareal — skogsareal och traktorer — hästar, samt av förekomsten av sambruk.

2. Centralbyrån föreslår vidare en mer ingående bearbetning av uppgifterna om fruktträd i syfte att kunna tillgodose det förefintliga behovet av uppgifter härom, bland annat från 1951 års trädgårdsutredning.

3. De årliga jordbruksstatistiska undersökningarna sker numera stickprovsmässigt, vilket är både tids- och kostnadsbesparande. Då stickproven grundas på jordbruksräkningens primärmaterial, kräves en vida noggrannare kontroll av primärmateriallets tillförlitlighet och fullständighet än vid föregående räkningar. Detta arbete har visat sig avsevärt mera betungande än väntat, oaktat från början en detaljerad instruktion för jordbruksräkningens genomförande utfärdats. Centralbyrån beräknar att ett ökat medelsbehov av 130 000 kronor hänför sig till behovet av denna noggrannare granskning av materialet. Härtill kommer ett ökat medelsbehov av i runt tal 190 000 kronor, som beror på en felbedömning vid upprättandet av den ursprungliga kostnads kalkylen. Kostnaderna för vissa arbetsuppgifter, såsom om åkerjordens användning och om antalet kreatur, vilka uppgifter i 1944 års jordbruksräkning utförts inom livsmedelskommissionen och därvid bestridits av medel från kommissionens stat, har nämligen icke medräknats medan andra beräknats enligt en approximativ metod, som sedermera visat sig icke vara hållbar.

4. Automatiska lönestegringar medför en höjning av anslaget, varjämte det blivit erforderligt att utöka den kvalificerade biträdespersonalen med 2 personer. Den totala höjningen av anslaget till den kvalificerade personalen beräknas, bortsett från erforderlig kompensation med i runt tal 60 000 kronor för löneförhöjningar efter den 1 januari 1952, till 30 000 kronor. Härtill kommer 10 000 kronor för ökade kostnader till följd av lokalsvårigheter.

5. En kalkylerad besparing på 35 000 kronor i förhållande till 1950 års kostnadsberäkning, vilken skulle ernås vid hålkortsbearbetning av uppgiftsmaterialet för annan fastighet, har till följd av materialets beskaffenhet till största delen bortfallit.

6. Icke förutsedda kostnader har uppkommit till följd av det ovanligt stora antalet besvärsärenden vid 1952 års taxering. Länsstyrelsernas rekvisitioner av taxeringslängder och deklARATIONER, vilka bearbetas hos jordbruksräkningen, har tagit sådan omfattning, att handläggningen av dessa rekvisitioner sedan början av augusti 1952 sysselsatt 2—3 befattningshavare inom centralbyrån. Kostnadsökningen uppskattas till 7 000 kronor.

Som framgår av statsverkspropositionen för innevarande budgetår (VII ht p. 14, s. 21—22) beräknades kostnaderna för 1951 års jordbruksräkning till 802 000 kronor, varav till avlöningar 414 000 kronor, till omkostnader inkl. ersättning till maskincentralen 318 000 kronor samt till ersättning till hushållningssällskapen 70 000 kronor. Centralbyrån har med utgångspunkt från de kostnadsökande faktorer, för vilka redogjorts i det föregående, verkställt ny kostnadsberäkning av 1951 års jordbruksräkning. Totala kostnaden beräknas av centralbyrån uppgå till 1 510 000 kronor, varav till avlöningar 1 007 000 kronor, till omkostnader inkl. ersättning till maskincentralen 433 000 kronor samt till ersättning till hushållningssällskapen 70 000 kronor. I fråga om avlöningsanslaget utgör ökningen i förhållande till anvisade medel i runt tal 590 000 kronor, varav erfordras 340 000 kronor för innevarande budgetår och återstoden, 250 000 kronor, för budgetåret 1953/54.

Departementschefen.

Kontrollen av primärmaterialet till 1951 års jordbruksräkning har enligt vad statistiska centralbyrån framhåller blivit oväntat omständlig och kostnadskrävande. Kraven på noggrannhet har vidare skärpts därigenom att jordbruksräkningen utgör grundvalen för stickprovsundersökningarna i fråga om den årliga jordbruksstatistiken. Dessa arbeten torde vara ofrånkomliga för att icke resultaten av jordbruksstatistiken skall äventyras. Med hänsyn till dessa omständigheter vill jag tillstyrka att 130 000 kronor anvisas för ändamålet. De automatiska kostnadsstegringarna, vari torde få inbegripas i den ursprungliga kostnads-kalkylen för litet upptagna belopp, synes mig också böra godtagas. Däremot anser jag mig icke kunna biträda den av centralbyrån föreslagna utvidgningen av jordbruksräkningens omfattning.

I enlighet med centralbyråns förslag bör ersättningen till hushållningssällskapen beräknas till 70 000 kronor.

Under återopande av det anförda beräknar jag det ytterligare medelsbehovet för 1951 års jordbruksräkning — med undantag för utgifter av expensnatur — till 467 000 kronor, varav 167 000 kronor belöper sig på budgetåret 1953/54. I annat sammanhang denna dag äskas på tilläggsstat II till riks-

staten för innevarande budgetår ett belopp av 300 000 kronor, varav 70 000 kronor avser ersättning till hushållningssällskapen. Hemställan beträffande omkostnaderna för nästa budgetår göres under anslagspunkten 15.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 167 000 kronor.

[15] 12. Statistiska centralbyrån: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	705 900	813 013
1952/53 (statsliggaren s. 403)	963 400	
1953/54 (förslag)	885 800	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget minskas med i runt tal 21 700 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Sjukvård m. m.	5 000	
2. Bränsle, lyse och vatten		18 500
3. Övriga expenser	53 400	
4. Publikationstryck	78 200	
5. Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen.....		139 800
	136 600	158 300.

M o t i v.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1951/52 38 441; anslag 1952/53 35 000. — Uppräkningen av anslagsposten föränledes av belastningen.

2. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1951/52 40 612; anslag 1952/53 57 000. — Kostnaderna för bränsle, lyse och vatten beräknas på grund av arbetets successiva avveckling för 1950 års folkräkning och 1951 års jordbruksräkning minska med 10 000 kronor resp. 6 500 kronor samt beträffande 1952 års valstatistik helt bortfalla.

3. *Övriga expenser.* Utgift 1951/52 427 774; anslag 1952/53 319 300. — Ökningen under denna delpost framgår av följande sammanställning med tillhörande specialmotivering:

	Ökning	Minskn.
a) verksamheten i allmänhet	119 800	
b) 1950 års folkräkning		60 000
c) 1951 års jordbruksräkning		900
d) 1952 års valstatistik		5 500.

a. Utgift 1951/52 190 275; anslag 1952/53 125 800. — Den ökade medelsförbrukningen å förevarande utgiftspost beror främst på höjda städningslöner och telefonavgifter samt på prisstegringar på skrivmaterialier, papper

o. dyl. För att bringa posten i nivå med de verkliga utgifterna under budgetåret 1951/52 bör densamma, sedan vissa engångsbelopp frånräknats, ökas med 37 300 kronor.

Nyttillkommande utgifter för nästa budgetår beräknas till 91 500 kronor. Här ingår expenser till den under anslagspunkten 12 föreslagna utredningsavdelningen med 21 000 kronor, varav 8 000 kronor för nyanskaffning av möbler, räknemaskiner m. m.

Kostnaderna för renhållning och städning beräknas öka med ytterligare 4 700 kronor. — För blanketter, skrivmaterial m. m. räknas med en ökning av 9 000 kronor, beroende på prisstegringar, nya blanketter och större upplagor bl. a. för statistiken över kommunernas finanser. — Höjda telefon- och telegramavgifter föranleder en uppräknning med 3 700 kronor. — Till inköp av räkne- och skrivmaskiner samt möbler beräknas på grund av arbetets ökade omfattning och för nödvändig utrustning åtgå 3 800 kronor. En ny dupliceringsmaskin behöver även anskaffas. Kostnaden härför uppskattas till 2 200 kronor. — Centralbyrån upprepar sin i fjolårets statskrivelse gjorda hemställan om medel för att bestrida uppgiftslämnarnas porto-kostnader för de blanketter, som insändes för vinststatistiken (se 1952: VII ht s. 24). För ändamålet torde för nästa budgetår erfordras 3 000 kronor.

Härutöver tillkommer kostnaderna för en ny Astramaskin med 28 400 kronor, för mikrofilmning av tabellverkets tabeller med 14 300 kronor och för en läsapparat för filmkopior med 1 400 kronor. — Den nuvarande Astramaskinen, som inköpts år 1943, användes för bearbetning av den kommunala finansstatistiken. Genom att nytt formulär med betydligt flera uppgifter än tidigare numera fastställts för denna statistik torde en ny maskin med större kapacitet böra anskaffas. Under anslagspunkten 12 har centralbyrån, under förutsättning att detta yrkande bifalles, föreslagit indragning av 6 biträdesmånader. — Beträffande motiveringen för medelsanvisning åt mikrofilmning av tabellverkets tabeller och en läsapparat hänvisas till statskrivelsen för budgetåret 1952/53 (se 1952: VII ht s. 24). Centralbyrån anser sig icke kunna ta ansvaret för att sända detta oersättliga material till bibliotek utanför Stockholm, vilket vållar stora svårigheter för forskare på andra orter.

Det totala medelsbehovet under förevarande delpost torde sålunda, enligt centralbyråns förslag, sedan etl engångsbelopp å 9 000 kronor frånräknats, innebära en ökning av posten med 119 800 kronor.

b. Utgift 1951/52 195 000; anslag 1952/53 155 000. — På grund av den successiva avvecklingen av arbetet vid 1950 års folkräkning kan posten minskas med 60 000 kronor till 95 000 kronor.

c. Utgift 1951/52 42 500; anslag 1952/53 32 500. — Såsom framgår av vad centralbyrån härom anfört under anslagspunkten till avlöningar till personal vid 1951 års jordbruksräkning kan jordbruksräkningen icke beräknas bli avslutad förrän under budgetåret 1953/54. Expensmedlen för nämnda budgetår beräknas till 31 600 kronor, vilket innebär en minskning med 900 kronor i förhållande till anslaget för innevarande budgetår. Här ingår

5 000 kronor i ersättning till utrikesdepartementet för övertagande av vissa arkivhyllor samt 11 000 kronor i telegram- och telefonkostnader.

d. Anslag 1952/53 6 000. — 1952 års valstatistik beräknas vara avslutad före utgången av innevarande budgetår men på grund av den eftersläpning i fråga om debiteringen av vissa utgiftsposter, som erfarenhetsmässigt kunnat konstateras, begäres ett belopp på 500 kronor för nästa budgetår.

4. *Publikationstryck*. Utgift 1951/52 181 439; anslag 1952/53 166 300. — Kostnaderna för publikationstryck beräknas å ena sidan komma att minska med 30 800 kronor, vilket belopp under innevarande år åtgått för intermittenta eller tillfälliga publikationer, men å andra sidan öka med 28 500 kronor på grund av inträdda prisstegringar och med 80 500 kronor för nya publikationer. Av sistnämnda belopp hänför sig 18 900 kronor till två årgångar av Befolkningsrörelsen och Kommunernas finanser del II ävensom en tvåårspublikation av berättelsen över domstolarnas verksamhet samt 19 600 kronor till berättelsen över 1952 års riksdagsmannaval, varjämte 42 000 kronor beräknas till tryckningskostnader för 1950 års folkräkning.

5. *Övriga utgifter: Ersättning till maskincentralen för hålkortsbearbetning*. Utgift 1951/52 144 471; anslag 1952/53 399 800. — Centralbyrån föreslår en bruttominskning under denna delpost med 139 800 kronor. För verksamheten i allmänhet beräknas ett ökat medelsbehov av 30 200 kronor, varav 3 500 kronor för registrering av traktorer och 5 000 kronor till bearbetning av materialet för statistiken över fastighetspriserna. Återstående belopp motiveras med lönehöjningar.

I statskrivelsen för budgetåret 1952/53 uppskattade centralbyrån den totala kostnaden för den maskinella bearbetningen av 1951 års jordbruksräkning till 265 000 kronor. Av detta belopp beräknades 59 500 kronor falla på budgetåret 1951/52, nämligen 25 500 kronor på jordbruksräkningens löneanslag och 34 000 kronor på omkostnadsanslaget, och återstoden eller 205 500 kronor på innevarande budgetår. Då primärmaterialet nu till stor del inkommit, har mera pålitliga beräkningar kunnat göras, varvid de planerade arbetsmetoderna och fördelningen mellan manuellt och maskinellt arbete måst revideras. I samråd med maskincentralen har de totala kostnaderna, inklusive redan utfört arbete, uppskattats till 330 000 kronor, vilket innebär en ökning med 65 000 kronor av den totala kostnaden. Härvid torde 10 000—15 000 kronor bero på att vissa icke beräknade bearbetningar tillkommit på grund av från olika statsinstitutioner framställda önskemål (jfr anslagspunkten 14). De medel som står till jordbruksräkningens förfogande för maskinbearbetning utgöres dels av årets anslag, 205 500 kronor, dels av 25 500 kronor, som skulle ha överförts från jordbruksräkningens löneanslag till nu förevarande anslagspost men som på grund av förseningar icke kunnat utnyttjas under sistlidna budgetår utan ingår i de till detta budgetår reserverade medlen å löneanslaget, i allt sålunda 231 000 kronor. Då ett belopp av 31 000 kronor förbrukats under 1951/52, erfordras (330 000—31 000—231 000=) 68 000 kronor för täckning av den beräknade totalkostnaden att ställas till förfogande under budgetåret 1953/54. Detta bety-

der en minskning med 137 500 kronor i jämförelse med de för innevarande budgetår anvisade medlen.

Då den maskinella bearbetningen av 1952 års valstatistik avslutas under innevarande budgetår torde anslagsposten för nästa budgetår kunna minskas med 32 500 kronor.

Departementschefen.

Såsom framgår av anslagspunkten 14 har jag ansett mig ej kunna tillstyrka en utvidgning av programmet för 1951 års jordbruksräkning. Hän-syn härtill har tagits vid prövningen av medelsbehovet för jordbruksräkningen under förevarande anslag.

Mot statistiska centralbyråns förslag om höjning av posterna till sjukvård m. m. och publikationstryck har jag ingen erinran. Posterna till bränsle, lyse och vatten samt till ersättning till maskincentralen för hålkortsbe-
arbetning torde kunna minskas med 19 000 kronor resp. 157 800 kronor.

För delposten till övriga expenser för verksamheten i allmänhet, som för innevarande budgetår är upptagen till 125 800 kronor, föreslår centralbyrån dels en minskning med 9 000 kronor på grund av bortfall av vissa kostnader av engångsnatur, dels en ökning med 128 800 kronor, varav 21 000 kronor för utredningsavdelningen, 50 100 kronor till bestridande av vissa engångskostnader samt resten, 57 700 kronor, i huvudsak för att täcka inträffade prisstegringar. Hemställan om anvisande av expensmedel för utredningsavdelningen göres under anslagspunkten 18. Den föreslagna höjningen i övrigt synes mig kunna begränsas till 90 000 kronor, varav 45 000 kronor utgör engångskostnader. Härutöver erfordras 3 000 kronor till expenser för den under anslagspunkten 12 föreslagna utvidgade vinststatistiken. Med beaktande av minskningen å 9 000 kronor bör ifrågakvarande delpost således kunna uppföras med 209 800 kronor. — Posterna till övriga expenser för 1950 års folkräkning, 1951 års jordbruksräkning och 1952 års valstatistik torde böra minskas med resp. 60 000 kronor, 2 500 kronor och 5 500 kronor.

Omkostnadsanslaget torde alltså kunna beräknas till 885 800 (— 77 600) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 885 800 kronor.

[16] 13. Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	4 000	4 230
1952/53 (statsliggaren s. 404)	5 400	
1953/54 (förslag)	6 000	

Statistiska centralbyrån hemställer om en ökning av anslaget med 2 600 kronor. Såsom motivering anför centralbyrån i huvudsak enahanda skäl som i statskrivelserna för de tre senaste budgetåren (se VII ht: 1950 s. 35, 1951 s. 28 och 1952 s. 26).

Departementschefen.

Med hänsyn till prisstegringen å böcker, tidskrifter, bindning o. d. tillstyrker jag en uppräknig av anslaget med 600 kronor till 6 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Bibliotekets underhåll* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 kronor.

[17] 14. Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar.

	Anslag
1952/53 (statsliggaren s. 404)	8 000
1953/54 (förslag)	22 600

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget höjes med 14 600 kronor.

Under år 1952 utfördes provundersökningar på Ultuna egendom genom försorg av avdelningen för statistik och försöksteknik vid lantbrukshögskolan i Uppsala. Undersökningarna skedde på höstvetete och avsåg att lösa de med provytmetoden förenade tekniska problemen. Av särskild betydelse var att söka utröna möjligheten att använda små provytor, varigenom kostnaderna skulle kunna nedbringas. Andra problem gällde provytans lokalisering i fältet, bästa instrumentet för avgränsning av ytan, spillproblemet och tidsåtgången för provtagningen.

Statistiska centralbyrån anser, att de gjorda undersökningarna utfallit väl, och föreslår, att de vunna resultaten prövas i större skala och under mera realistiska förhållanden. Därjämte föreslås att metodstudiet fortsättes i fråga om dels beräkning av potatisskörden, vilken undersökning till följd av ogynnsamma omständigheter ej kunnat slutföras under år 1952, och dels vissa specialproblem. I samarbete med representanter för bl. a. lantbrukshögskolan, statens jordbruksnämnd och jordbrukets utredningsinstitut har centralbyrån upprättat en plan för fortsatta provundersökningar. Enligt denna skulle under år 1953 provtagning ske på höstvetete, vårvetete och havre hos ett antal särskilt utvalda jordbruk inom 20 å 25 församlingar i Östergötlands län. Fältarbetet skulle handhavas av Östergötlands läns hushållningssällskap, som även skulle utse erforderliga provtagare, 6 å 8 personer. Därest denna andra etapp ger positiva resultat, skulle provytmetoden enligt den utarbetade planen slutligt prövas under ett kommande år vid en hela landet omfattande provundersökning avseende de viktigare växtslagen (bröd- och fodersäd samt potatis).

Kostnaderna för de fortsatta provundersökningarna under budgetåret 1953/54 har av centralbyrån beräknats till 22 600 kronor, varav 21 100 kronor avser undersökningen i Östergötlands län och 1 500 kronor specialundersökningar vid lantbrukshögskolan.

Departementschefen.

De hittills gjorda undersökningarna av provytmetoden för skördeuppskattningar är enligt statistiska centralbyrån otillräckliga som underlag för en bedömning av metodens användbarhet i Sverige. Då metodstudierna enligt vad centralbyrån uppger givit goda resultat, synes det lämpligt att systemet under nästa budgetår får prövas under verklighetstrogna förhållanden. Den omständigheten att vederbörande läns hushållningssällskap avses skola svara för fältarbetet torde utgöra en garanti för att försöken ske under god kontakt med jordbrukarna. Jag tillstyrker därför centralbyråns förslag beträffande provundersökningarnas andra etapp. Mot de beräknade kostnaderna har jag ingen erinran. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Kostnader för vissa provundersökningar för omläggning av metoden för skördeuppskattningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 22 600 kronor.

[18] 15. Statistiska centralbyrån: Vissa kostnader för intervjuundersökningar, m. m.

Nytt anslag (förslag) 100 000 kronor.

Under hänvisning till vad jag i ärendet anfört under anslagspunkterna 12 och 15 hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Vissa kostnader för intervjuundersökningar, m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[19] 16. Statistiska centralbyrån: Kostnader för hålkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m.

	Anslag	Nettoinkomst
1951/52	100	11 552
1952/53 (statsliggaren s. 404)	100	
1953/54 (förslag)	100	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget uppföres med oförändrat belopp, samt anför till en början i huvudsak följande.

Under maskincentralens andra verksamhetsår, budgetåret 1951/52, har arbeten av varierande omfattning utförts åt 33 statliga myndigheter och vetenskapliga institutioner, 6 kommittéer, 6 kommunala myndigheter och 21 enskilda företag. De härför uppburna ersättningarna har uppgått till 648 152 kronor, vartill kommer fordringar på 36 003 kronor och lagervärde av 3 120 kronor. Under motsvarande tid har utbetalningar verkställts med 636 600 kronor. Vid budgetårets slut förefanns därjämte diverse skulder å 25 985 kronor. Ifrågavarande verksamhet uppvisade sålunda vid utgången av bud-

getåret 1951/52 ett överskott av 24 690 kronor. Av detta belopp hänförde sig 13 138 kronor till fordringar utöver skulder samt till lager, varför tillskottet till statsverkets inkomster utgjorde 11 552 kronor. Med utgångspunkt från nu kända arbetsuppgifter beräknas under budgetåret 1952/53 bruttoinkomsterna av maskincentralens verksamhet komma att uppgå till omkring 850 000 kronor.

Centralbyrån behandlar fortsättningsvis maskincentralens ekonomiska förhållanden och uttalar, att rörelsen numera fått sådant omfång att maskincentralen i ekonomiskt hänseende bör få verka under samma förutsättningar som ett affärsdrivande verk eller ett privat företag. Detta innebär att vissa kostnader, som hittills icke medtagits i kalkylerna, från och med nästa budgetår uppföres å avdelningens stat. Vidare bör nyanskaffade maskiner icke som hittills omedelbart avskrivas utan kostnaderna fördelas på flera år.

Ur kostnadskalkylerna har hittills uteslutits avsättning till personalens pensioner. Centralbyrån föreslår att pensionsavsättningen tills vidare approximativt beräknas till 20 procent av den aktuella pensionsbärande lönesumman. Beloppet, som för budgetåret 1953/54 uppskattas till 50 000 kronor, bör omräknas varje år och upptagas i utgiftsstaten för att i vanlig ordning inlevereras till statsverket. — Sådana poster, som avser kostnader för nyanskaffning av maskiner och annan för verksamheten erforderlig mera varaktig utrustning, bör ersättas av en utgiftspost avseende avskrivningsmedel. En investeringsfond bör inrättas, till vilken avskrivningsmedlen jämte eventuellt överskott föres. Det årliga statförslaget skall innehålla en plan för disposition av fonden under det kommande budgetåret. Enär medel för nyanskaffningar erfordras under budgetåret 1953/54, föreslår centralbyrån, att det överskott som kan uppkomma under innevarande budgetår tillföres fonden i stället för att inlevereras till statsverket. — Maskincentralens rådgivande verksamhet har ökat. Utvecklingen på det hålkortstekniska området går synnerligen snabbt; exempel härpå är elektronrörstekniken och fotocellmetoden, av vilka den förstnämnda helt revolutionerat hastigheten vid de olika räkneoperationerna. Full kännedom om den senaste utvecklingen ävensom inhämtandet av praktiska erfarenheter av vissa nyare maskintyper, varigenom de tekniska landvinningarna kan nyttiggöras så snart som möjligt, förutsätter studiebesök utomlands. Med hänsyn härtill föreslår centralbyrån, att utgiftsposten resekostnader måtte få användas jämväl för resor utom riket.

Departementschefen.

Statistiska centralbyråns förslag om inrättande av en investeringsfond samt disposition av eventuellt uppkommande överskott på maskincentralens verksamhet till nyanskaffning av maskiner och annan varaktig utrustning vill jag tillstyrka på det sätt, att det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att besluta att centralbyrån må inom ramen för uppkomna överskottsmedel på verksamheten bestrida kostnaderna för erforderlig nyanskaffning av angivet slag. Med hänsyn till anslagets karaktär av förslagsanslag kan detta med-

föra en merbelastning på anslaget för visst budgetår, vilken å andra sidan enligt förevarande förslag motväges av överskottsmedel som under tidigare budgetår inlevererats till budgetutjämningsfonden. I likhet med centralbyrån anser jag att pensionskostnader och kostnader för utlandsresor bör bestridas av maskincentralens inkomster och således upptagas i utgiftsstaten för maskincentralen. Verksamheten kommer härigenom att bli helt självfinansierande och ej åsamka statsverket några direkta kostnader. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att meddela de närmare bestämmelser härom, som erfordras i anledning av de nu framlagda förslagen. Jämväl för nästa budgetår bör upptagas ett förslagsanslag av 100 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statistiska centralbyrån: Kostnader för hålkortsbearbetning av visst statistiskt material m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[20] 17. **Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	55 000	41 018
1952/53 (statsliggaren s. 405)	62 000	
1953/54 (förslag)	62 000	

Statistiska centralbyrån föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp. Den minskade anslagsbelastningen under budgetåret 1951/52 beror på viss tillfällig minskning i reseverksamhetens omfattning. För budgetåret 1953/54 planeras att uppehålla denna verksamhet i sin förutvarande omfattning. Med hänsyn härtill bör anslaget för nästa budgetår uppföras med det belopp vartill det uppräknats för innevarande budgetår i anledning av prästlöneregleringens genomförande.

Departementschefen.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättningar till kyrkobokföringsinspektörer* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

[21] 18. **Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	50 000	55 637
1952/53 (statsliggaren s. 406)	55 000	
1953/54 (förslag)	62 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget ökas med i runt tal 7 000 kronor på grund av lönehöjningar, genomförda fr. o. m. den 1 januari 1952.

Med biträdande av centralbyråns förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Göteborgs stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 62 000 kronor.

[22] 19. *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen.*

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	29 000	26 321
1952/53 (statsliggaren s. 406)	29 000	
1953/54 (förslag)	31 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget ökas med i runt tal 2 000 kronor. Nettoökningen av statens andel i den totala lönekostnaden, föranledd av lönehöjningar fr. o. m. den 1 januari 1952, har därvid uppskattats till 500 kronor, varjämte posterna till lokalkostnader och expenser med hänsyn till utgifterna under den förflutna delen av 1952 uppräknats med 700 kronor resp. 600 kronor.

Mot centralbyråns beräkning finner jag ej anledning till erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Folkbokföringen: Ersättning till Malmö stad för vissa kostnader för folkbokföringen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 31 000 kronor.

[23] 20. *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.*

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	912 000	1 073 815
1952/53 (statsliggaren s. 406)	1 098 000	
1953/54 (förslag)	1 296 000	

Statistiska centralbyrån hemställer, att anslaget ökas med 198 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Uppläggningsarbeten		1 200
2. Övertidsersättningar		7 200
3. Reparation och underhåll av maskinparken	10 000	
4. Automatiska förändringar		
löneklassförändringar		1 800
kallortstillägg	300	
rörligt tillägg	198 500	
	208 800	10 200.

Motiv.

1. Av uppläggningsarbeten har under senare år förekommit huvudsakligen arbeten med upprättande av tryckande register över fastigheter för vissa områden, beträffande vilka anstånd med registrens upprättande av olika skäl varit medgivet. Med hänsyn till att några sådana arbeten icke är planerade av länsstyrelserna för budgetåret 1953/54 föreslås anslaget nedräknat med det för innevarande budgetår för ändamålet beräknade beloppet, 1 200 kronor.

2. Medelsförbrukningen under förevarande post torde enligt centralbyrån kunna nedbringas vid vissa länsstyrelser.

3. Ökningen sammanhänger med höjda timpriser vid tillsynsarbeten samt högre traktamentsersättningar, rengöringsavgifter och biljettpriser vid de statliga järnvägarna.

Departementschefen.

Centralbyråns beräkning av medelsbehovet under anslaget synes mig böra godtagas. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Folkbokföringen: Viss tillfällig personal vid länsstyrelserna m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 296 000 kronor.

[24] 21. Riksräkenskapsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettotgift
1951/52	1 577 100	1 831 350
1952/53 (statsliggaren s. 407)	1 953 000	
1953/54 (förslag)	2 323 500	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 368 000 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
4 kansliskrivare Ce 15 — Ca 15	—
3 kontorister Ce 13 — Ca 13	—
10 kanslibiträden Ce 11 — Ca 11	—
2. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	45 682
rörligt tillägg	322 400
	<u>368 082.</u>

Motiv.

1. I samband med riksräkenskapsverkets omorganisation inrättades från och med den 1 juli 1947 7 kontoristtjänster i Ce 13, varav 4 avsågs för den närmaste ledningen av bitrådespersonalen och 3 såsom byråregistratorer. Från och med innevarande budgetår har de för förstnämnda arbetsuppgift avsedda befattningshavarna uppflyttats till kansliskrivare i Ce 15. Då samt-

liga nu nämnda 7 tjänster ingår i ämbetsverkets fasta organisation och sålunda fyller ett stadigvarande behov av arbetskraft bör desamma uppföras på ordinarie stat. Ett bifall härtill medför att 6 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 kan utgå ur personalförteckningen och medel i stället bör beräknas under icke-ordinarieposten till avlönande av samma antal befattningshavare i den reglerade befordringsgången.

De 10 kanslibiträdestjänsterna i Ce 11 har inrättats fr. o. m. den 1 juli 1952, i samband varmed ordinarieposten nedräknats med belopp motsvarande avlöningarna — fränsett rörligt tillägg — till 10 kontorsbiträden i Ca 8. Jämväl dessa tjänster är permanent behövliga. Ett bifall till detta förslag föranleder en minskning av antalet kontorsbiträden i personalförteckningen med 10.

Av ämbetsverkets kontorsbiträden i den reglerade befordringsgången beräknas 3 vid utgången av innevarande budgetår uppfylla fordringarna för erhållande av ordinarie anställning i Ca 8.

Härjämte föreslår riksräkenskapsverket, att medel måtte överföras från ordinarieposten till icke-ordinarieposten för att bestrida lönerna — fränsett rörligt tillägg och däremot svarande lönetillägg — åt vikarier å 3 kontorsbiträdestjänster i Ca 8, vars innehavare uppehåller stadigvarande förordnande å högre tjänst.

Departementschefen.

Riksräkenskapsverkets förslag om ordinariesättning vill jag tillstyrka så till vida att 4 kansliskrivare i Ce 15 och 3 kontorsbiträden i Ce 8 erhålla ordinarie anställning.

Vad ämbetsverket i övrigt hemställt under förevarande anslag föranleder ingen erinran från min sida.

I anledning av de utav Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 241 framlagda, av 1952 års riksdag godkända förslagen rörande lönegradsuppflyttningar för bl. a. viss personal inom riksräkenskapsverket torde anslaget för nästa budgetår böra ökas med i runt tal 2 400 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 984 400 (+ 20 100) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 538 300 (+ 27 200) kronor;
rörligt tillägg 800 800 (+ 323 200) kronor.

Anslaget torde alltså uppföras med 2 323 500 (+ 370 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i riksräkenskapsverkets personalförteckning uppföra ytterligare fyra kansliskrivartjänster i Ca 15;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksräkenskapsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis..	984 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	538 300
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	800 800

Summa kronor 2 323 500

c) till Riksräkenskapsverket: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 323 500 kronor.

[25] 22. Riksräkenskapsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	217 000	415 833
1952/53 (statsliggaren s. 408)	295 000	
1953/54 (förslag)	353 000	

Riksräkenskapsverket hemställer, att anslaget höjes med 66 000 kronor.

	Ökning
1. Övriga expenser	
a) för eget behov	14 000
b) för annat än eget behov	50 000
2. Publikationstryck	2 000
	66 000.

Motiv.

1 a. *Övriga expenser för eget behov.* Utgift 1951/52 72 941; anslag 1952/53 76 000. — Det ökade medelsbehovet betingas av stegrade kostnader för städning och telefonabonnemang å sammanlagt minst 6 000 kronor samt av prisstegringar å övriga utgiftsposter.

b. *Övriga expenser för annat än eget behov.* Utgift 1951/52 281 255; anslag 1952/53 150 000. — Uppräkningen motiveras med belastningen å utgiftsposten.

2. *Publikationstryck.* Utgift 1951/52 23 090; anslag 1952/53 28 000. — Kostnaderna för nästa budgetår har med utgångspunkt från nu gällande priser beräknats till 30 000 kronor.

Departementschefen.

Den föreslagna ökningen av delposten övriga expenser för eget behov synes kunna begränsas till 8 000 kronor. Mot riksräkenskapsverkets beräkning av medelsbehovet under anslagsposten till övriga expenser för annat än eget behov har jag ingen erinran. Däremot kan jag ej tillstyrka den begärda uppräkningsposten till publikationstryck.

Omkostnadsanslaget skulle sålunda kunna beräknas till 353 000 (+ 58 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Riksräkenskapsverket: Omkostnader för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 353 000 kronor.

[26] 23. Konjunkturinstitutet: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	192 200	200 830
1952/53 (statsliggaren s. 409)	244 100	
1953/54 (förslag)	316 600	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 75 800 kronor.

	Ökning
1. Höjning av avlöningen till nuvarande chef att utgå efter Cp 19	2 400
2. Tjänsteförändringar	
a) 1 kontorsbiträde Ca 8 — kanslibitråde Ce 11	750
b) 3 kontorsbiträden Ce 8 — Ca 8	—
3. Avlöning till fil. lic. G. Cederwall	10 640
4. Extra arbetshjälp m. m.	500
5. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	27 510
rörligt tillägg	34 000
	<hr/>
	75 800.

M o t i v.

1. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1946 kombinerades chefsbefattningen vid konjunkturinstitutet för den nuvarande innehavaren med en statlig professur i ämnet »nationalekonomi, särskilt konjunkturforskning» vid Stockholms högskola. Därvid fastställdes att innehavaren av denna kombinerade befattning skulle åtnjuta de löneförmåner, som gällde eller framdeles bleve bestämda för professorer vid statsuniversitet, och därutöver ett tilläggsarvode, som då beräknades så att de sammanlagda löneförmånerna motsvarade lönegraden C 10 (numera Cp 17). Detta tilläggsarvode kan för år 1947 uppskattas till 500—600 kronor per månad. Genom att professorsbefattningarna från den 1 juli 1952 placerats i lönegrad Co 14 har tilläggsarvodet numera minskat till 300 kronor per månad. Någon minskning i undervisningskyldighet eller i arbetsuppgifter vid institutet har ej varit avsedd. Med hänsyn till den eftersläpning, som sålunda uppstått i jämförelse med professorslönerna, föreslår institutet, att avlöningen till den nuvarande chefen må utgå efter lönegrad Cp 19.

2. a) Den föreslagna uppflyttningen motiveras med att uppgifter av kvalificerad natur, såsom stenografering, diagramritning, räknearbeten med användande av logaritmtabeller etc., ofta ingår i biträdenas åligganden.

b) 3 kontorsbiträden i Ce 8 uppnår under innevarande budgetår en sådan sammanlagd tjänstetid, att de enligt grunderna för den reglerade beföringsgången bör erhålla ordinarie anställning.

3. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 7 september 1951 skall institutet till fil. lic. G. Cederwall utbetala arvode för en tredjedel av full tjänstgöring. Arvodessposten bör uppräknas med hänsyn härtill.

4. På grund av de fr. o. m. den 1 januari 1952 höjda lönerna för statsanställda erfordras en förstärkning av medlen till extra arbetshjälp, övertidsersättningar m. m.

Vid institutets omorganisation år 1946 överfördes sakkunnigtjänsterna från att gälla förordnande för viss tid till att gälla förordnande tills vidare. De blev sålunda inte längre förenade med pensionsrätt. Man utgick därvid från att de sakkunniga skulle vara anställda för en relativt begränsad tidrymd och torde också ha tänkt sig en viss parallellitet med högskolornas docenttjänster. I realiteten har en snabb omsättning av befattningshavare ej förekommit. Docenttjänsterna har numera placerats på löneplan 1. Institutet hemställer därför, att sakkunnigtjänsterna åter förses med pensionsrätt på sätt Kungl. Maj:t finner lämpligt.

Departementschefen.

Konjunkturinstitutets förslag om högre arvode åt institutets chef samt om pensionsrätt för de sakkunniga hos institutet anser jag mig ej kunna tillstyrka.

Ej heller kan jag biträda förslaget om anvisande av medel till en kansli-biträdestjänst i Ce 11 i stället för en kontorsbiträdestjänst.

Vad konjunkturinstitutet i övrigt hemställt under förevarande anslag kan jag tillstyrka.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 94 700 (+ 15 300) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 13 600
 (— 9 200) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 105 400 (+ 16 300) kronor;
 rörligt tillägg 102 900 (+ 50 100) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 316 600 (+ 72 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för konjunkturinstitutet gällande personalförteckningen uppföra ytterligare tre kontorsbiträdestjänster i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för konjunkturinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	94 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	13 600
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	105 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	102 900

Summa kronor 316 600

c) till *Konjunkturinstitutet*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 316 600 kronor.

[27] 24. Konjunkturinstitutet: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	29 400	41 991
1952/53 (statsliggaren s. 410)	33 900	
1953/54 (förslag)	43 400	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 13 000 kronor

	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten	500
2. Övriga expenser	2 500
3. Publikationstryck	10 000
	<hr/>
	13 000.

Motiv.

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1951/52 2 747; anslag 1952/53 2 700. — Uppräkningen föranledes av att institutets lokaler utökats.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1951/52 13 516; anslag 1952/53 13 900. — Städningkostnaderna beräknas öka med 1 000 kronor på grund av lönehöjningar och nyssnämnda utökning av lokalerna. De stegrade priserna på kontorsförnödenheter, höjningen av telefonavgifter samt ökade kostnader för bokbindning nödvändiggör därutöver en beräknad höjning av 3 000 kronor. Å andra sidan räknar institutet med att fr. o. m. den 1 juli 1953 få tjänstebrevsrätt, vilket medför ett minskat medelsbehov av 1 500 kronor.

3. *Publikationstryck.* Utgift 1951/52 24 936; anslag 1952/53 16 500. — På grund av höjda tryckningskostnader torde anslagsposten böra ökas med 3 500 kronor. Dessutom beräknas tryckningen av vissa specialundersökningar vid institutet delvis komma att belasta anslagsposten under nästa budgetår.

Departementschefen.

Mot konjunkturinstitutets beräkning av medelsbehovet under posten till bränsle, lyse och vatten har jag ingen erinran. Däremot synes ökningen av posterna till övriga expenser och publikationstryck kunna begränsas till 1 000 kronor resp. 8 000 kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 43 400 (+ 9 500) kronor.

I detta sammanhang vill jag meddela, att konjunkturinstitutet begärt ett anslag av 50 000 kronor för att bestrida kostnaderna för utgivande av konjunkturjournalen under nästa budgetår. Såsom framgår av vad chefen för handelsdepartementet denna dag anför under tionde huvudtiteln vid anmälan av anslaget till Upplysningsarbete avseende produktions- och exportfrågor beräknas emellertid ifrågavarande kostnader för konjunkturjournalen skola täckas från nämnda anslag. Särskilda medel för ändamålet bör därför ej ställas till konjunkturinstitutets förfogande.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 43 400 kronor.

[28] 25. Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	5 000	4 612
1952/53 (statsliggaren s. 410)	5 000	
1953/54 (förslag)	5 000	

Konjunkturinstitutet hemställer, att anslaget höjes med 6 000 kronor, vilket belopp beräknas åtgå till en undersökning, som f. n. utföres av förste aktuarien i kommerskollegium E. Dahlgren.

Departementschefen.

Med hänsyn till att reservationen på anslaget till innevarande budgetår utgjorde 19 456 kronor, torde anslaget för budgetåret 1953/54 ej behöva höjas utan kunna upptagas med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Konjunkturinstitutet: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 kronor.

[29] 26. Statens sakrevision: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	375 000	430 854
1952/53 (statsliggaren s. 410)	431 000	
1953/54 (förslag)	531 000	

Statens sakrevision hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 100 000 kronor, därav 27 800 avser ökning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal på grund av lönegradsuppflyttningar i enlighet med i propositionen 1952: 241 framlagda förslag och 72 200 utgör författningsenlig uppräknig av det rörliga tillägget.

Departementschefen.

Mot sakrevisionens beräkning av medelsbehovet under anslaget har jag ingen erinran.

Anslaget torde alltså böra uppföras med 531 000 (+ 100 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens sakrevision, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ...	21 900
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	34 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	320 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	155 100
	<hr/>
	Summa kronor 531 000

b) till *Statens sakrevision: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 531 000 kronor.

[30] 27. *Statens sakrevision: Omkostnader.*

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	50 000	36 528
1952/53 (statsliggaren s. 411)	50 000	
1953/54 (förslag)	50 000	

Statens sakrevision föreslår, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

Med biträdande av sakrevisionens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens sakrevision: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

[31] 28. *Statens organisationsnämnd: Avlöningar.*

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	694 300	826 889
1952/53 (statsliggaren s. 412) ...	934 200	
1953/54 (förslag)	1 138 000	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 204 000 kronor.

	Ökning
1. Personalförändringar	
3 bitr. experter	41 400
1 ritbiträde	7 800
2. Tjänsteförändringar	
1 byrådirektör i högst Cg 33 — högst Ce 33	—
1 arvodist — 1 förste byråsekreterare (byråingenjör) i högst Ce 27	—
1 arvodist — 1 ingenjör (konsulent) i högst Ce 25	—
1 arvodist — 1 teknisk assistent i högst Ce 15	—
3. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	21 684
arvodeshöjningar	71 800
rörligt tillägg	61 340
	<hr/>
	204 024.

Motiv.

1. Förutom de organisationsundersökningar, som pågår inom försvarsväsendet, bedriver nämnden numera även omfattande undersökningar inom den civila statsförvaltningen. Sålunda är bl. a. väg- och vattenbyggnadsver-

ket, arbetsmarknadsstyrelsen och den offentliga arbetsförmedlingen, länsstyrelserna samt civilförsvarsstyrelsen föremål för fullständiga organisationsundersökningar, omfattande hela förvaltningsapparaten. I samband med undersökningarna av länsstyrelseorganisationen pågår vidare särskilda undersökningar rörande den centrala motorfordonsregistreringen samt rörande folkbokföringsväsendets organisation.

För att nämnden skall kunna fullfölja sin verksamhet i enlighet med den plan som uppgjorts för de närmaste åren och i den takt som förutsatts i denna plan hemställer nämnden, att personalstyrkan å den civila avdelningen för budgetåret 1953/54 utökas med tre arvodesanställda biträdande experter.

Det föreslagna ritbiträdet erfordras för vissa ritningsarbeten, som ständigt förekommer vid konstruktion av blanketter i samband med nämndens organisationsundersökningar, samt för att möjliggöra service åt andra myndigheter, som rådfrågar nämnden beträffande blankettkonstruktion m. m.

2. Större delen av nämndens personal utgöres av expertpersonal. Av denna personal, som f. n. uppgår till inalles 44 personer, därav 26 vid civila avdelningen och 18 vid militära avdelningen, innehar 18 experter extra ordinarie och 1 extra befattning, medan övriga 25, utgörande 57 procent av den totala expertpersonalen, är arvodesanställda. Systemet med arvodesanställd personal har visat sig ha fördelar för rekryteringstjänster och bör för dessa bibehållas. För att få behålla den högt kvalificerade personal som anställts under senare tid samt skapa möjlighet att upprätthålla den goda rekryteringen måste emellertid en säkrare och pensionsberättigad anställningsform efter någon tid kunna erbjudas. En lösning av denna fråga är enligt nämnden nödvändig inom en snar framtid för att säkerställa behovet av stadigvarande expertpersonal. Arvodes- och extra tjänster för expertpersonalen bör därför successivt ersättas med extra ordinarie tjänster, så att de förra nedgår till ca 30 procent av totala antalet tjänster för expertpersonalen. Redan nu finnes emellertid arvodesanställda, vilka med hänsyn till arbetsuppgifternas självständighet, visad duglighet och lämplighet för organisationsarbete samt anställningstidens längd bör beredas en mera fast anställning. Nämnden begränsar sina äskanden i angivna avseende för nästa budgetår att avse 4 tjänster.

Departementschefen.

Med hänsyn till vikten av att rationaliseringsarbetet inom statsförvaltningen bedrivs med tillräcklig snabbhet vill jag tillstyrka organisationsnämndens hemställan om förstärkning av personalen vid den civila avdelningen med 3 biträdande experter och 1 ritbiträde. Däremot anser jag mig icke kunna biträda nämndens förslag om inrättande av Ce-tjänster i vidare mån än att en byrådirektörstjänst i högst Ce 33 och en tjänst som teknisk assistent i högst Ce 15 inrättas.

Mot nämndens beräkning av de automatiska förändringarna under anslaget har jag ingen erinran.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän oförändrat 52 200 kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 49 400 (+
 3 800) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 859 600 (+ 128 000) kronor;
 rörligt tillägg 176 800 (+ 72 000) kronor.

Anslaget torde alltså kunna upptagas till 1 138 000 (+ 203 800) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för statens organisationsnämnd gällande personalförteckningen uppföra en byrådirektörstjänst i högst Ce 33;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens organisationsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> ..	52 200
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	49 400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	859 600
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	176 800
	<hr/>
	Summa kronor 1 138 000

c) till Statens organisationsnämnd: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 138 000 kronor.

[32] 29. Statens organisationsnämnd: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	212 800	161 007
1952/53 (statsliggaren s. 413)	212 800	
1953/54 (förslag)	230 000	

Statens organisationsnämnd hemställer, att anslaget höjes med 25 600 kronor.

	Ökning	Minsku.
1. Bränsle, lyse och vatten		800
2. Övriga expenser	26 400	

Motiv.

1. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1951/52 1 019; anslag 1952/53 2 300. — Organisationsnämnden disponerar vissa lokaler i anslutning till handels- och industrikommissionens lokalkomplex å Linnégatan. Då nämnden ej behöver utgiva ersättning för dess del i bränsle och vatten, synes utgiftsposten kunna minskas med 800 kronor.

2. *Övriga expenser.* Utgift 1951/52 53 184; anslag 1952/53 47 700. — Kostnaderna för renhållning och städning, skrivmaterial, papper m. m. samt telefon och annonser beräknas med hänsyn till prisstegringar och vid bifall till den under föregående anslagspunkt föreslagna personalförstärkningen böra uppräknas med sammanlagt 10 400 kronor.

Det belopp om 6 700 kronor, som f. n. disponeras för den av nämnden omhändertagna informationsverksamheten, torde med hänsyn till prisstegringarna å trycksaker etc. böra ökas med 3 300 kronor. För kursverksamhetens bedrivande erfordras på grund av ökade utgifter för lokaldisposition, åskådningsmateriel och arvoden till anlitade föreläsare en ökad medelsanvisning med 1 000 kronor till 10 000 kronor.

Hos nämnden förefinnes f. n. ett stort behov av vissa kontorsmaskiner. Sålunda skulle en spritduplicator med elektrisk drift såsom ersättning för nämndens handdrivna maskin bl. a. minska pappersspillet, underlätta sorterings- och kontrollarbetet samt spara arbetskraft. Kostnaden för en dylik maskin är 5 400 kronor. Vidare föreslås till inköp en snabbkopieringsmaskin för ett pris av 1 900 kronor, vilken maskin är av betydelse i synnerhet för blankettkonstruktioner, en elektrisk skrivmaskin för 1 900 kronor att användas vid systematiska prov beträffande skrivmaskinsarbete samt en helautomatisk räknemaskin för 1 700 kronor och en helautomatisk additionsmaskin för 750 kronor, enär dylika räknemaskiner f. n. ej finnes hos nämnden.

Med understrykande av att det med hänsyn till arten av nämndens verksamhet är av synnerlig vikt, att dess expertpersonal beredes möjlighet att fördjupa och utveckla sina kunskaper inom organisationsområdet även vid sidan om det löpande arbetet, föreslår nämnden, att ett belopp om högst 600 kronor av de under utgiftsposten till övriga expenser upptagna medlen må disponeras för att bekosta avgifter för kurser eller annan erforderlig utbildning av personalen.

Enligt gällande bestämmelser må anslagsposten till reseersättningar endast disponeras för reseersättningar och traktamenten åt nämndens ledamöter, befattningshavare och anlitade sakkunniga. I syfte att nedbringa de utgifter, vilka ofta uppkommer i samband med anställning av personal, anser sig nämnden böra föreslå, att högst 400 kronor av de under angivna anslagspost upptagna medlen må användas för att bestrida platssökandes verkliga kostnader för resor till och från Stockholm för förhandlingar om anställning, dock högst med belopp motsvarande kostnaderna för resa med III klass järnväg.

Departementschefen.

I enlighet med organisationsnämndens förslag bör delposten till bränsle, lyse och vatten minskas med 800 kronor. Uppräkningen av delposten till övriga expenser synes böra begränsas till 18 000 kronor, varav 7 000 till anskaffande av kontorsmaskiner.

Mot nämndens förslag att högst 600 kronor av de under sistnämnda delpost beräknade medlen skall användas till bestridande av kursavgifter o. dyl. för nämndens personal har jag ingen erinran. Däremot kan jag ej biträda förslaget om ändrade dispositionsföreskrifter beträffande anslagsposten till reseersättningar.

Anslaget torde kunna uppföras med 230 000 (+ 17 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

[33] 30. Valutakontoret: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	970 000	1 112 135
1952/53 (statsliggaren s. 414)	1 000 000	
1953/54 (förslag)	1 200 000	

Valutakontorets styrelse har — under hänvisning till att avlöningskostnaderna för valutakontorets personal under första kvartalet av innevarande budgetår uppgått till ca 100 000 kronor per månad — hemställt, att anslaget för budgetåret 1953/54 uppföres med 1 200 000 kronor. Samtidigt understryker dock styrelsen osäkerheten i denna beräkning, då det icke är möjligt att nu bedöma, huruvida arbetet i valutakontoret under nästa budgetår kommer att erfordra lika stor personal som den nuvarande.

Departementschefen.

I enlighet med valutakontorets förslag torde förevarande anslag böra upptagas till 1 200 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 200 000 kronor.

[34] 31. Valutakontoret: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	100 000	165 926
1952/53 (statsliggaren s. 415)	150 000	
1953/54 (förslag)	150 000	

Valutakontorets styrelse föreslår, att anslaget för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, 150 000 kronor.

Med biträdande av styrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Valutakontoret: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 150 000 kronor.

C. Skatte- och kontrollväsen.

[35] 1. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	1 511 000	1 970 356
1952/53 (statsliggaren s. 415)	1 894 000	
1953/54 (förslag)	2 359 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 469 000 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
a) Omorganisation av gränsbevakningens centrala ledning:	
1 kustbevakningschef Cp 10 — gränschef Cp 13	} 5 582
1 byråinspektör Ca 27 — Ca 29	
1 kanslibitråde Ca 11 — kontorist Ce 13	
b) 1 kanslibitråde Ca 11 — kontorist Ce 13	804
c) 1 kontorist Ce 13 — Ca 13	—
d) 1 kontorist Ca 13 — kansliskrivare Ca 15	} 4 164
3 kontorsbiträden Cf 4 — Ce 8 — kanslibiträden Ce 11	
2. Personalförändringar	
10 kontorsbiträden Cf 4—Ce 8	60 000
3. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassförändringar	72 120
rörligt tillägg	326 330
	<hr/>
	469 000.

Motiv.

1. a) Den centrala ledningen av *gränsbevakningen* utövas direkt av generaltullstyrelsen. Ärenden rörande gränsbevakningen fördelas f. n. inom generaltullstyrelsen på styrelsens olika byråer alltefter ärendenas art. Sålunda ankommer ärenden angående organisationen på kanslibyrån. Ärenden av ekonomisk art behandlas som regel på kameralbyrån och personalärenden på personalbyrån. Dock handlägges å kustbevakningschefens expedition även vissa gränsbevakningen berörande ärenden såsom planläggning av inköp eller förhyrning av båt- och motorfordonsmateriel, anskaffning mot lega av dylik materiel samt reparation och underhåll av ävensom fastställande av legobelopp för hållande av materielen. — Den lokala gränsbevakningen fördelas på 5 gränsdistrikt. Chefskapet för gränsbevakningen inom Dalslands, Värmlands och Dalarnes gränsdistrikt ankommer på den i Karlstad placerade gränsbevakningschefen, vilken tillika förestår gränstullkammaren därstädes, och för vart och ett av de övriga gränsdistrikten på tullförvaltaren å den ort, efter vilken distriktet benämnes.

Såsom jämförelse nämnes att chefskapet över *kustbevakningen* utövas närmast under generaltullstyrelsen av kustbevakningschefen, som själv i styrelsen föredrager flertalet ärenden rörande kustbevakningen.

I betänkande den 22 april 1948 föreslog kust- och gränsbevakningsutredningen (jfr 1951: VII ht s. 50), att kustbevakningschefen skulle omhändera även den centrala ledningen av gränsbevakningen. Till stöd här för anförde utredningen bl. a. följande.

Utredningen har under sina resor i gränstrakterna erhållit det intrycket, att det är en kännbar brist, att inom generaltullstyrelsen icke finnes någon befattningshavare med uppgift att ägna sig speciellt åt gränsbevakningen och hos sig samla dithörande ärenden. Med nuvarande organisation är det knappast möjligt för någon befattningshavare hos styrelsen att förvärva tillräcklig kännedom om gränsbevakningens personal och arbetsförhållanden, vilket dock är mycket viktigt med tanke på de många och av personligt gott omdöme beroende frågor, som gränsbevakningen i sitt normala arbete har att behandla. De antydningar till spänning mellan gränsbevakningspersonalen och andra i gränskontrollen deltagande grupper, som förekommit då och då och till äventyrs kunna dyka upp på nytt, skulle antagligen lättare kunnat förebyggas eller avvecklas, om de omedelbart kunnat uppmärksammas av en hos styrelsen placerad befattningshavare med särskild inblick i gränsbevakningen. De verkligt svåra bostadsförhållandena för gränsbevakningspersonalen på vissa platser skulle sannolikt kunna övervinnas, om inspektioner kunnat äga rum oftare och gränsbevakningen haft en chef, som kunnat skaffa sig överblick över hela arbetsfältet. Behovet av personkontroll vid gränsen kommer att växla efter internationella, ekonomiska och politiska förhållanden. Det är därför viktigt, att utvecklingen i olika avseenden och på skilda gränsområden kan följas från generaltullstyrelsen, så att å ena sidan kontrollens effektivitet icke försämras och å andra sidan onödiga hinder och obehag för den internationella samfärdseln avlägsnas.

Generaltullstyrelsen har nu — under återopande av vad kust- och gränsbevakningsutredningen sålunda anför — aktualiserat nämnda förslag och därvid understrukit att det med hänsyn till de senaste årens erfarenheter framstår såsom alltmer angeläget att skapa fastare former för den centrala ledningen av gränsbevakningen.

Med hänsyn till det väsentligt ökade ansvar, som följer med uppdraget att utöva ledningen även över gränsbevakningen, föreslår generaltullstyrelsen att kustbevakningschefstjänsten i Cp 10 utbytes mot en tjänst i Cp 13, benämnd gränscchefstjänst. Härvid erinrar styrelsen om att kustbevakningschefstjänsten, som inrättades år 1937 med ett arvode av 12 000 kronor för år, år 1939 placerades i dåvarande lönegraden C 5, varmed åsyftades ungefärlig likställighet med byråchefstjänst.

Genom ifrågavarande omorganisation kommer byråinspektören i Ca 27 på kustbevakningschefens expedition att erhålla utökade arbetsåligganden. Såväl gränscchefen som byråinspektören kommer att i betydande utsträck-

ning verkställa inspektioner vid rikets sjö- och landgränser. Byråinspektören kommer därigenom och såsom vikarie vid ledighet för gränsschefen att under en stor del av året tjänstgöra såsom chef för kust- och gränsbevakningen. I organisatoriskt hänseende bör han därför intaga en sådan ställning, att han vid förrättande av inspektioner kan uppträda med tillräcklig auktoritet, och bör alltså inneha minst samma löneställning som kustdistriktcheferna och de i lönehänseende högst ställda gränsdistriktcheferna, d. v. s. 29 lönegraden.

En del av de arbetsuppgifter, som f. n. ankommer på byråinspektören, såsom uppsättande av vissa utgående skrivelser samt verkställande av åtskilliga utredningsarbeten torde kunna övertagas av det på expeditionen tjänstgörande kanslibiträdet. Dessa arbetsuppgifter är likväl så krävande, att de bör ankomma på tjänsteman i lägst kontoristgraden. Medel bör därför anvisas för inrättande av en kontoristtjänst i Ce 13, varvid en ordinarie kanslibiträdestjänst icke skall uppehållas.

I detta sammanhang framhåller generaltullstyrelsen, att kust- och gränsbevakningsutredningen även funnit att kust- och gränsbevakningspersonalen bör medverka vid tillsynen över och efterlevnaden av gällande bestämmelser angående jakt och fiske samt framlagt förslag till härför erforderliga ändringar av lagen om rätt till jakt och fiskeristadgan. Genom ändringarna skulle flertalet befattningshavare vid kust- och gränsbevakningen erhålla befogenhet att ingripa vid överträdelser av gällande bestämmelser om jakt och fiske.

b) På grund av den stora arbetsbelastningen å förste byråsekreterartjänsten å revisionsbyrån är det nödvändigt att överflytta arbetsuppgifter från denna tjänst till byråsekreterartjänsten å byrån. Detta förutsätter emellertid, att åtskilliga göromål — däribland uppsättande av vissa utgående skrivelser och bevis om tillstånd till tullrestitution samt förande av utgående sakregister — överflyttas från byråsekreterartjänsten till den kanslibiträdestjänst, vars innehavare bl. a. har att föra byråns diarium, varvid vissa enklare göromål, som för närvarande utföres av kanslibiträdet, skulle kunna överlämnas åt något biträde av lägre grad. Då de nya arbetsuppgifterna för kanslibiträdet kräver sådana kvalifikationer, som fordras av tjänsteman i kontoristgraden, torde för ändamålet medel böra anvisas för inrättande av en kontoristtjänst i lönegrad Ce 13. En ordinarie kanslibiträdestjänst skulle därvid icke uppehållas.

c) Fr. o. m. budgetåret 1947/48 har medel anvisats till en extra ordinarie kontoristtjänst å tullverkets centralförråd, i samband varmed en kanslibiträdestjänst i Ca 11 icke skulle uppehållas (Se 1947: VII ht s. 48—50). Då ett stadigvarande behov av ifrågavarande kontoristtjänst föreligger bör densamma uppföras på ordinarie stat.

d) Ifrågavarande lönegradsförändringar har framförts av generaltullstyrelsen i remissutlåtande över en inom civildepartementet utarbetad promemoria angående löneförhållandena för personal i hålkortsarbete.

2. Styrelsens statistiska avdelning utför fr. o. m. år 1952 samtliga arbeten för upprättande av den statistik, som omfattar den månatliga in- och utförelsen med fördelning på dels statistiska nummer och länder, dels länder och statistiska nummer. Dessa arbeten har tidigare delvis utförts hos statens handels- och industrikommission. Den ackumulerade import- och exportstatistiken, som f. n. delvis utarbetas hos kommissionen, kommer fr. o. m. år 1953 att i sin helhet upprättas å avdelningen. Därjämte torde avdelningen fr. o. m. samma år komma att övertaga arbetet med upprättande av såväl den internationella statistik, som lämnas till OEEC och Förenta Nationerna, som den vid handelsförhandlingar erforderliga statistiken, vilket arbete hittills utförts hos kommissionen. Vidare nödvändiggör de nya statistikmaskinerna vid sammanställning av handelsstatistik kontroll i större omfattning än tidigare av de till hålkort överförda uppgifterna. För att avdelningen skall kunna fullgöra sina nuvarande åligganden måste personalen arbeta på övertid i en utsträckning, som på längre sikt icke är försvarlig. En utökning av personalen å avdelningen är därför erforderlig.

Departementschefen.

Den föreslagna organisationen av gränsbevakningens centrala ledning synes vara ägnad såväl att bereda generaltullstyrelsen erforderliga ökade möjligheter att mera fortlöpande än vad nu är fallet följa gränsbevakningens verksamhet som att främja det viktiga samarbetet med polisiära och militära myndigheter. Vidare torde möjliggöras en förenkling i handläggningen inom styrelsen av vissa ärenden berörande gränsbevakningen. Jag tillstyrker därför att förslaget genomföres.

I anledning av de tjänsteförändringar generaltullstyrelsen föreslagit bör, med hänsyn till vad chefen för civildepartementet härutinnan anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, kustbevakningschefstjänsten i Cp 10 utbytas mot en tjänst såsom gränschef i Cp 13, byråinspektörstjänsten å kustbevakningschefens expedition uppflyttas från Ca 27 till Ca 29 och medel beräknas för inrättande av en kontoristtjänst i Ce 13 å samma expedition under förutsättning att en kanslibiträdestjänst i Ca 11 icke uppehålls, varjämte en kontoristtjänst i Ce 13 uppföres på ordinarie stat. Vid uppkommande byte av innehavare av tjänsten såsom gränschef bör frågan om tjänstens lönegradsplacering och anställningsform underställas Kungl. Maj:ts prövning.

Förslaget att låta kust- och gränsbevakningspersonalen medverka i tillsynen å efterlevnaden av gällande bestämmelser angående jakt och fiske synes endast påkalla riksdagens yttrande i fråga om ändringarna i lagen om rätt till jakt. Proposition härom torde i ett senare lämpligt sammanhang komma att föreläggas riksdagen.

Mot generaltullstyrelsens förslag om personalförstärkning å den statistiska avdelningen ävensom styrelsens beräkningar av de automatiska förändringarna under anslaget har jag ingen erinran.

I anledning av de utav Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 241 framlagda,

av 1952 års riksdag godkända förslagen rörande lönegradsuppflyttning för bl. a. viss personal inom generaltullstyrelsen torde anslaget härjämte för nästa budgetår böra ökas med 1 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 1 043 700 (— 8 500) kronor;
 arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, oförändrat 1 500 kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 516 800 (+ 123 100) kronor;
 rörligt tillägg 797 000 (+ 350 400) kronor.

Anslaget torde alltså kunna beräknas till 2 359 000 (+ 465 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i generaltullstyrelsens personalförteckning *dels* uppföra en gränscchefstjänst i Cp 13, en förste byråinspektörstjänst i Ca 29 och en kontoristtjänst i Ca 13, *dels* avföra tjänsten såsom kustbevakningschef i Cp 10 och en byråinspektörstjänst i Ca 27;

b) godkänna följande avlöningsstat för generaltullstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 043 700
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	516 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	797 000

Summa kronor 2 359 000

c) till *Tullverket*: Avlöningar till befattningshavare hos generaltullstyrelsen för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 2 359 000 kronor.

[36] 2. Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	32 134 000	41 359 829
1952/53 (statsliggaren s. 416)	39 322 000	
1953/54 (förslag)	49 480 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 10 158 000 kronor.

Ökning

1. Tjänsteförändringar	
a) 4 kanslibiträden Ce 11 — kontorister Ce 13	3 100
b) 14 kanslibiträden Ce 11 — Ca 11	—
2. Automatiska förändringar	10 154 900
	<hr/>
	10 158 000.

M o t i v.

1. a) Vid envar av de fyra kustdistriktchefsexpeditionerna är som högsta tjänsteman i biträdesgrad placerat ett kanslibitråde i Ce 11. Sedan den 1 juli 1952 ankommer det på kustdistriktchef att omhändera vissa göromål, som tidigare åvilat vederbörande distrikttullanstalter, nämligen att utbetala till kustbevakningspersonalen utgående avlöningar samt traktaments- och andra ersättningar från tullverket, att bestrida kostnaderna för upprätthållande av kustbevakningens verksamhet samt att uppbära och redovisa vissa medel. Till följd härav har kanslibitradena å kustdistriktchefsexpeditionerna numera att utföra även förekommande kassa- och avlöningsgöromål, varvid de bl. a. upprättar avlöningslistor och verkställer viss granskning av räkningar å resor, traktamenten och övriga omkostnader. Dessa uppgifter är av så kvalificerad art, att de bör ankomma på befattningshavare i kontoristgraden.

b) Vid ingången av budgetåren 1947/48 och 1948/49 inrättades 12 resp. 4 kanslibiträdetsjänster i Ce 11 vid tullstaten (se VII ht: 1947 s. 58 och 63 samt 1948 s. 50 och 52), varigenom 16 kontorsbiträdesjänster icke uppehölls. Av kanslibiträdetsjänsterna har 2 fr. o. m. innevarande budgetår uppflyttats till kontoristgraden (se 1952: VII ht s. 55). De övriga 14 tjänsterna bör fr. o. m. nästa budgetår uppföras på ordinarie stat. I samband härmed kan 14 kontorsbiträdesjänster i Ca 8 indragas.

2. Genom beslut den 30 juni 1952 angående anslag till tullverket för budgetåret 1952/53 har Kungl. Maj:t medgivit, att anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må under sagda budgetår överskridas med högst 68 000 kronor. Tjänsteförteckningsrevisionen medför en höjning av avlöningsanslaget med omkring 2 910 000 kronor. Till följd av inrättandet av 54 kanslibiträdetsjänster i Ce 11 har icke-ordinarieposten för innevarande budgetår uppräknats med ett belopp, som motsvarar skillnaden mellan 54 kanslibiträdeslöner och 54 kontorsbiträdeslöner. Enär de nya extra ordinarie kanslibiträdetsjänsterna besättes med ordinarie kontorsbiträden och deras ordinarie tjänster därigenom icke uppehålls, bör ordinarieposten minskas med lönerna åt 54 kontorsbiträden, omkring 288 000 kronor, och icke-ordinarieposten ökas med samma belopp. Automatiska löneklassuppflyttningar, reglerad befordringgång för biträdespersonalen samt antagning av tullvakts-, kustvakts- och gränsuppsyningsmansaspiranter till extra ordinarie tjänstemän föranleder utgiftsökningar av omkring 137 000 kronor, 44 600 kronor respektive 83 000 kronor. Till följd av de ändrade pensionsbestämmelserna torde avgången av kammarskrivar- och tullkontoristutbildad personal komma att bli mindre än som förutsatts vid anordnandet av pågående kammarskrivar- och tullkontoristkurser, vilket medför att tillskottet av extra ordinarie kammarskrivare och extra ordinarie tullkontorister kommer att under nästa budgetår överstiga avgången. Härigenom uppkommer en kostnadsökning av 487 000 kronor. De provisoriska lönetilläggen för tjänstgöring på s. k. obekväma arbetstid beräknas för nästa budgetår till omkring

440 000 kronor. Arvoden åt kammarskrivarelever kommer under nästa budgetår att överstiga motsvarande kostnader under innevarande budgetår med omkring 31 300 kronor. På grund av höjningen av rörliga tillägget bör anslaget uppräknas med 5 954 000 kronor.

Departementschefen.

I anledning av de ökade arbetsuppgifterna för personalen vid kustdistriktchefsexpeditionerna bör, med hänsyn till vad chefen för civildepartementet härutinnan anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, medel beräknas för uppflyttning av 4 kanslibiträdestjänster från Ce 11 till kontoristtjänster i Ce 13. Förslaget om ordinariesättning av 14 kanslibiträdestjänster i Ce 11 vill jag biträda så till vida att 5 kanslibiträdestjänster uppföres på ordinarie stat, i samband varmed 5 kontorsbiträdestjänster i Ca 8 kan utgå ur personalförteckningen.

Mot styrelsens beräkningar av de automatiska förändringarna under anslaget har jag ingen erinran.

Inrättandet av den i föregående anslagspunkt omnämnda gränschefstjänsten torde böra medföra att tjänstebemärkningen å chefen för Dalshands, Värmlands och Dalarnes gränsdistrikt ändras från gränsbekämpningschef till gränsdistriktchef.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 25 941 000 (+ 3 660 000) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 6 786 000 (— 720 000) kronor;

rörligt tillägg 16 753 000 (+ 7 218 000) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna upptagas till 49 480 000 (+ 10 158 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att företaga de ändringar i den för tullstaten gällande personalförteckningen som i det föregående angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* . 25 941 000

2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, *förslagsvis* 6 786 000

3. Rörligt tillägg, *förslagsvis* 16 753 000

Summa kronor 49 480 000

c) till Tullverket: Avlöningar till befattningshavare å tullstaten för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 49 480 000 kronor.

[37] 3. Tullverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	4 644 000	5 113 382
1952/53 (statsliggaren s. 418)	5 269 000	
1953/54 (förslag)	6 123 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 859 000 kronor.

	Ökning
1. Sjukvård m. m.	35 000
2. Reseersättningar	200 000
3. Bränsle, lyse och vatten	100 000
4. Övriga expenser	245 000
5. Hemliga utgifter	1 000
6. Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel	50 000
7. Utbildning i tulltjänsten	143 000
8. Hyra för hålkortsanläggning	15 000
9. Diverse utgifter	70 000
	<hr/>
	859 000.

M o t i v.

1. *Sjukvård m. m.* Utgift 1951/52 323 917; anslag 1952/53 285 000. — Uppräkningen av anslagsposten föranelades av belastningen.

2. *Reseersättningar.* Utgift 1951/52 1 092 474; anslag 1952/53 1 000 000. — Det ökade medelsbehovet sammanhänger i huvudsak med höjningar av avgifterna för resa å järnväg och av rese- och tjänstgöringstraktamenten samt att åtskilliga tjänstemän till följd av tjänsteförteckningsrevisionen erhållit högre traktamentsklass.

3. *Bränsle, lyse och vatten.* Utgift 1951/52 684 465; anslag 1952/53 550 000. — Utgiftsposten anses böra uppräknas med hänsyn till belastningen.

4. *Övriga expenser.* Utgift 1951/52 1 267 257; anslag 1952/53 1 180 000. — Tillkomsten av nya lokaler föranelder en utvidgning av städningsovrådena, vilket i sin tur medför ökning av kostnaderna för renhållning och städning. Från och med den 1 januari 1952 har arbetslönerna åt städningsovrådena ökat med omkring 19 procent. Kostnaderna för renhållning och städning, vilka under budgetåret 1951/52 uppgick till 518 125 kronor, beräknas för nästa budgetår på grund av tillkomsten av nya lokaler och ökade städningsovråden till 575 000 kronor. — Under budgetåret 1951/52 belöpte sig utgifterna för skrivmateriel, papper, blankettryck och dylikt till 227 453 kronor. Då utfärdandet av nytt tjänstgöringsreglemente för tullverket kommer att medföra ändring av ett flertal blanketter, har omtryckning av de nuvarande blanketterna skett i förhållandevis små upplagor. Under nästa budgetår torde det däremot bliva erforderligt att verkställa en mera betydande omtryckning av blanketter, vilket föranelder en avsevärd ökning av kostnaderna för blankettrycket. Omarbetning av blanketterna efter delvis nya

principer kommer emellertid att medföra en viss minskning av kostnaderna. Med hänsyn härtill har ifrågavarande utgifter för nästa budgetår beräknats till 250 000 kronor. — Kostnaderna för telegram, telefon och annonsering har för budgetåret 1951/52 uppgått till 376 505 kronor. Med hänsyn till de höjda avgifterna för telegram och telefon torde för ändamålet under nästa budgetår böra beräknas 460 000 kronor. Härav åtgår för fullföljande av arbetstidsdelegationens för kust- och gränsbevakningen förslag om anordnande av nya telefonförbindelser samt för anskaffande av telefoner för vissa nya tulklokaler omkring 20 000 kronor. — Utgifterna för maskiner och möbler samt för bokinköp m. m. beräknas under nästa budgetår uppgå till 100 000 kronor resp. 40 000 kronor eller ungefär samma belopp som förbrukats under budgetåret 1951/52.

5. *Hemliga utgifter.* Anslagsposten har varit uppförd med 2 000 kronor sedan budgetåret 1932/33. Med hänsyn till penningvärdeförändringen föreslås beloppet höjt till 3 000 kronor.

6. *Drift och underhåll av fortskaffningsmateriel.* Utgift 1951/52 856 542; anslag 1952/53 1 000 000. — Genom beslut den 6 juni 1952 har Kungl. Maj:t medgivit att ifrågavarande delpost, som för budgetåret 1951/52 upptagits med 900 000 kronor, finge för nämnda budgetår överskridas med högst 150 000 kronor. Sedan likvid erlagts för vissa under budgetåret utförda men ännu icke betalda arbeten, torde å delposten för sagda budgetår komma att avföras tillhoppa 1 050 000 kronor. — För att söka begränsa utgifterna under denna delpost har generaltullstyrelsen låtit inskränka materielens användning till vad som är oundgängligen nödvändigt för att tullverkets kust- och gränsbevakning skall någorlunda bibehålla sin effektivitet. Kostnaden för materielens drift, som för budgetåret 1950/51 uppgick till ca 500 000 kronor, har därigenom för budgetåret 1951/52 kunnat nedbringas till ca 375 000 kronor. Samtidigt har emellertid kostnaden för materielens underhåll — ehuru endast de nödvändigaste arbetena utförts — ökat från ca 400 000 kronor för budgetåret 1950/51 till ca 635 000 kronor för budgetåret 1951/52 fränsett kostnaden för ett större motorhaveri. Ökningen tillskrives främst prisstegringar. Med hänsyn till de alltjämt stigande arbets- och materialkostnaderna torde utgifterna under nästa budgetår komma att uppgå till minst 1 050 000 kronor.

7. *Utbildning i tulljänsten.* Utgift 1951/52 409 889; anslag 1952/53 452 000. — Från denna delpost kommer under budgetåret 1953/54 att bestridas vissa utgifter å tillhoppa 280 000 kronor för två kammarskrivarkurser, vilka avslutas under första halvåret 1954. — Med hänsyn till avgången av kammarskrivarutbildad personal ävensom till att ett icke obetydligt antal tjänstemän inom denna personalkategori tagits i anspråk för tjänstgöring utom tullverket är det nödvändigt att under nästkommande budgetår anordna två nya kammarskrivarkurser. I dessa ingående förberedande undervisningskurser beräknas draga en kostnad av sammanlagt 59 000 kronor. — Under budgetåret erfordras vidare anordnande av en fortbildningskurs för kammarskrivare och högre tjänstemän, en tullkontoristkurs, två tull-

överuppsyningsmanskurser, en kustbevakningskurs och en gränsbevakningskurs. Kostnaderna härför uppgår till resp. 24 000 kronor, 47 000 kronor, 44 000 kronor, 40 000 kronor och 40 000 kronor. — Kostnaderna för utbildning av nyanställd bevakningspersonal under budgetåret uppskattas till 12 000 kronor. — Vidare bör beräknas kostnader för särskilda kurser i engelska språket för visitationsförrättande personal samt i franska språket för personal vid flygtullavdelningarna med sammanlagt 14 000 kronor. — Tullverkets korrespondensundervisning i svenska, tyska och engelska språken samt räkning beräknas under nästa budgetår draga en kostnad av 20 000 kronor. — Kostnaderna för särskild korrespondensundervisning av bevakningspersonal anges till 5 000 kronor.

I statskrivelsen för budgetåren 1948/49 och 1949/50 (se VII ht: 1948 s. 56 och 1949 s. 57—58) föreslog generaltullstyrelsen anvisande av 5 000 kronor till stipendier åt tulltjänstemän för språkstudier utomlands. Förslagen föranledde ej någon åtgärd.

En stark utveckling av det internationella samarbetet rörande tullfrågor har ägt rum under de senaste åren. Genom de konventioner, som tillkommit under år 1951 såsom resultat av arbetet inom studiegruppen för en europeisk tullunion i Bryssel och av vilka en avser upprättandet av ett samarbetsråd för de olika deltagande länderna, har en fast grund blivit lagd för denna verksamhet i fortsättningen. Även Sveriges anslutning till allmänna tull- och handelsavtalet (GATT) medför givetvis behov av ökad kännedom om tullförhållandena i främmande länder. Styrelsen måste därför tillse, att för dylikt arbete utbildad personal står till förfogande. Enligt meddelande från franska ambassaden i Stockholm kan svenska tulltjänstemän numera erhålla tillstånd att taga del av undervisningen vid Ecole Nationale des Douanes i Paris. Undervisningsplanen vid nämnda läroanstalt upptager olika kurser med en studietid från fyra till aderton månader. Då Frankrike spelar en framträdande roll i det internationella samarbetet rörande tullfrågor, är det synnerligen önskvärt att möjlighet beredes svenska tulltjänstemän att genomgå lämplig kurs vid nämnda franska läroanstalt. Enligt uppgift är undervisningen avgiftsfri. Kostnaderna för resor, uppehåll m. m. blir emellertid betydande, och vederbörande kursdeltagare synes därför böra, utöver bibehållen lön, erhålla bidrag till bestridande av dessa kostnader. Då det är angeläget, att medel står till förfogande för angivna eller likartade ändamål, har styrelsen ansett sig böra ånyo hemställa om anvisande av medel för studiestipendier åt tulltjänstemän. För nästa budgetår torde erfordras ett belopp av 10 000 kronor.

8. *Hyra för hålkortsanläggning.* Utgift 1951/52 1 131; anslag 1952/53 90 000. — Utgifterna för förhyrning under nästa budgetår av de hålkortsmaskiner, för vilka medel nu finnas anvisade, beräknas till 92 600 kronor. För att nedbringa tiden för månadsstatistikens färdigställande har styrelsen anskaffat ytterligare 2 automatiska stansmaskiner och 3 handstansmaskiner. Hyreskostnaden för dessa maskiner uppgår till ca 2 900 kronor för år. Det torde därjämte bliva erforderligt att anskaffa en interpolator för en

årlig hyreskostnad av ca 5 500 kronor, vartill kommer engångskostnad för installation m. m. belöpande sig till ca 4 000 kronor. Utgifterna under delposten beräknas således för nästa budgetår till sammanlagt 105 000 kronor.

9. *Diverse utgifter.* Utgift 1951/52 226 649; anslag 1952/53 170 000. — Den ökade belastningen har väsentligen förorsakats av att till varuhavare utbetalad ersättning för gods, som förkommit medan det befunnit sig i tullverkets vård, stigit från 7 398 kronor under budgetåret 1950/51 till 42 804 kronor under senaste budgetåret. Detta sammanhänger med att enligt en av Kungl. Maj:t den 31 januari 1950 meddelad dom tullverket ansetts vara ersättningskyldigt även för gods, som förkommit, medan det förvarats å kaj. Krav om ersättning för sådant gods har nämligen tidigare avvisats. — Under nästa budgetår torde utgifterna för utbildning av personalen vid tullverkets verkskydd och för anskaffning av verkskyddsmateriel böra avföras å ifrågavarande delpost.

Intill utgången av budgetåret 1948/49 utdelades ur den s. k. smuggelfonden gratifikationer till tulltjänstemän, som ådagalagt synnerligt nit vid beivrande av olovlig varuinförsel. Sammanlagda beloppet av sådana gratifikationer uppgick under budgetåret 1948/49 till ca 85 000 kronor. Sedan Kungl. Maj:t den 30 juni 1949 förordnat, att smuggelfonden skulle avvecklas fr. o. m. budgetåret 1949/50, har gratifikationer ej utdelats till tulltjänstemän. I 1947 års revisionsberättelse (§ 35) anförde riksdagens revisorer i samband med frågan om avskaffande av gratifikationssystemet att, i den mån sådan belöning i särskilda fall ansåges böra utgå, medel för ändamålet torde ställas till generaltullstyrelsens förfogande i form av å riksstaten uppfört anslag. Enligt generaltullstyrelsens mening torde en särskild ekonomisk erkänsla för visat nit vara befogad i många fall, då en effektiv tjänsteutövning kräver att tjänstemannen underkastar sig särskilda personliga obehag eller risker. Detta gäller i synnerhet beträffande kampen mot den olovliga varuinförseln, som ej sällan föres under besvärliga samt för tjänstemännens liv och hälsa ingalunda riskfria förhållanden. Styrelsen anser det därför vara skäligt, att tulltjänstemän i särskilda fall erhåller gratifikationer för visat synnerligt nit vid beivrande av olovlig varuinförsel. En ytterligare anledning till att styrelsen anser åtgärder i detta hänseende påkallade är den oroande omfattning cigarrettsmugglingen synes antaga. Styrelsen föreslår att 10 000 kronor anvisas för ändamålet.

Departementschefen.

I enlighet med generaltullstyrelsens förslag torde posterna till sjukvård m. m., reseersättningar, bränsle, lyse och vatten, övriga expenser, hemliga utgifter, drift och underhåll av fortskaffningsmateriel samt hyra för hålkortsanläggning böra ökas med resp. 35 000 kronor, 200 000 kronor, 100 000 kronor, 245 000 kronor, 1 000 kronor, 50 000 kronor och 15 000 kronor.

Förslaget om inrättande av studiestipendier för tulltjänstemännen vill jag tillstyrka så till vida, att 5 000 kronor anvisas för ändamålet under

posten till utbildning i tulltjänsten. Då jag i övrigt ej har något att erinra mot styrelsens beräkning av medelsbehovet under denna post, torde densamma böra uppräknas med 138 000 kronor.

I likhet med styrelsen vill jag förorda att 10 000 kronor beräknas under posten till diverse utgifter att bestrida gratifikationerna i särskilda fall för visat synnerligt nit vid beivrande av olovlig varuinförsel. Kostnaderna för anskaffning av verkskyddsmateriel torde dock böra täckas från ett särskilt anslag under XI huvudtiteln, avsett att disponeras för hela den civila statsförvaltningens behov av dylik materiel. Trots detta torde posten till diverse utgifter för nästa budgetår med hänsyn till medelsförbrukningen å posten under budgetåret 1951/52 böra ökas med det av styrelsen föreslagna beloppet, 70 000 kronor.

Omkostnadsanslaget beräknas sålunda för nästa budgetår till 6 123 000 (+ 854 000) kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande omkostnadsstat för tullstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Omkostnadsstat.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	kronor	320 000
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	»	1 200 000
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	»	2 075 000
4. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	»	110 000
5. Hemliga utgifter	»	3 000
6. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	»	2 415 000

Summa kronor 6 123 000

b) till *Tullverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 6 123 000 kronor.

[38] 4. *Tullverket*: **Anskaffning av viss materiel.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	325 000	409 426
1952/53 (statsliggaren s. 419)	315 000	
1953/54 (förslag)	325 000	

Generaltullstyrelsen hemställer, att för anskaffning av viss materiel för *tullverket* måtte för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

1) Motorbåtar		240 000
2) Radioanläggningar		60 000
3) Motorfordon m. m.		25 000
		325 000.

Motiv.

1. *Motorbåtar.* På grund av prisstegringen kommer kostnaderna för under byggnad varande 6 tulljakter och 2 tullracerbåtar, för vilka medel beviljats, att med ca 80 000 kronor överstiga det sammanlagda belopp, som tidigare beräknats åtgå för byggandet av dessa båtar. — Under hänvisning till vad styrelsen anfört i statskrivelsen för budgetåret 1951/52 beträffande ombyggnad av fem äldre tulljakter (se 1951: VII ht s. 58) framhåller styrelsen, att ytterligare en av nämnda tulljakter nu bör ombyggas och samtidigt därmed förses med ny motor. Kostnaden härför beräknas uppgå till 80 000 kronor. — Tullkammaren i Luleå bör tilldelas en ny hamnbåt med skrov av järn och konstruerad för brytning av svagare is i stället för den nu disponerade hamnbåten, som är en äldre båt av furu och ej lämpad för Luleå stads isförhållanden. Sistnämnda båt torde dock kunna användas i någon sydligare belägen hamn. Den nya båten beräknas kosta 80 000 kronor.

2—3. *Radioanläggningar och Motorfordon m. m.* Beträffande motiveringarna för dessa förslag hänvisas till statskrivelsen för budgetåret 1952/53 (se 1952: VII ht s. 60).

Departementschefen.

Mot generaltullstyrelsens förslag under förevarande anslag har jag ingen erinran. Anslaget bör ställas till styrelsens förfogande att användas enligt av Kungl. Maj:t efter förslag av styrelsen godkänd plan.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tullverket: Anskaffning av viss materiel* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 325 000 kronor.

[39] 5. Kontrollstyrelsen: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	784 100	1 116 052
1952/53 (statsliggaren s. 419)	1 153 200	
1953/54 (förslag)	1 328 400	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 174 200 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Tjänsteförändringar		
a) 1 förste byråingenjör Ce 29 — Ca 29	—	—
b) 1 kansliskrivare Ce 15 — Ca 15	—	—
2 kanslibiträden Ce 11 — Ca 11	—	—
1 kontorsbiträde Ce 8 — Ca 8	—	—
c) 1 förste byråsekreterare Ce 27 — Ce 29	1 884	
d) 1 kontorist Ca 13 — Ca 15	852	

2. Personalförändringar		
1 förste byråinspektör Cg 27	}	30 000
1 byråinspektör Cg 25		
3. Elskattenämnden		5 000
4. Sakkunnigarvode		600
5. Automatiska förändringar		
arvodesreglering		2 400
lönegrads- och löneklassuppflyttningar		33 208
rörligt tillägg		170 000
6. Avrundning		256
		<hr/>
		209 200 35 000.

M o t i v.

1. a. Ifrågavarande tjänst inrättades i samband med den omorganisation av styrelsens lokala skattekontroll, som ägde rum den 1 juli 1950. Då förste byråingenjörens arbetsuppgifter är av stadigvarande natur, synes tjänsten böra överföras till ordinarie stat.

b. Innehavaren av kansliskrivartjänsten, som fr. o. m. den 1 april 1952 är placerad i Ce 15, är arbetsledare vid det hos kontrollstyrelsen förda särskilda straffregistret rörande fylleri och vissa andra brott. Med hänsyn till att de med tjänsten förenade arbetsuppgifterna är av stadigvarande beskaffenhet synes ordinariesättning böra äga rum.

Beträffande den ena av kanslibiträdestjänsterna har förslag om överföring till ordinarie stat framställts tidigare, senast i statskrivelsen för budgetåret 1952/53 (se VII ht s. 62). Den andra tjänsten är placerad vid det nyssnämnda särskilda straffregistret och inrättades den 1 juli 1947 som extra ordinarie. Dess innehavare har särskilt att svara för kollationering och expediering av utdrag ur registret. Behovet av dessa båda kanslibiträdestjänster är stadigvarande.

Samtliga ifrågavarande 3 befattningshavare innehar tillika kontorsbiträdestjänster i Ca 8, som vid ett bifall till kontrollstyrelsens förevarande yrkande om ordinariesättning skulle kunna utgå ur personalförteckningen. En av de sålunda ledigblivna tjänsterna bör emellertid tagas i anspråk för ett kontorsbiträde i reglerad befordringgång, som vid utgången av innevarande budgetår uppfyller fordringarna för att erhålla ordinarie anställning i Ca 8.

c. Fr. o. m. den 1 juli 1952 har förste byråsekreterartjänsterna å styrelsens första och tredje byråer uppflyttats från 27 till 29 lönegraden (se prop. 1952: 107). Jämväl förste byråsekreterartjänsten på andra byrån (för administrativa och tekniska ärenden) bör emellertid med hänsyn till de kvalificerade arbetsuppgifter, som är förenade med tjänsten, placeras i sistnämnda lönegrad.

d. Verksregistratorn är f. n. placerad i 13 lönegraden. Med hänsyn till ämbetsverkets storlek och de registratorn åliggande arbetsuppgifterna, vilkas fullgörande bl. a. kräver god författningskännedom och överblick över styrelsens olika verksamhetsområden, synes registratorn böra uppflyttas till 15 lönegraden.

2. Ifrågavarande extra tjänster i 27 resp. 25 lönegraden, som inrättades i samband med elskattens införande, är f. n. vakanta. Något behov av tjänsterna torde med hänsyn till elskattens omläggning ej heller i fortsättningen komma att föreligga.

3. Det för arvodet åt ledamöterna i elskattenämnden avsedda beloppet, 10 000 kronor, har icke behövt anlitas i beräknad utsträckning. Ett belopp av 5 000 kronor torde vara tillräckligt för ändamålet.

4. Till en sakkunnig för kontroll över skatten å vissa pälsvaror utgår f. n. ersättning med högst 4 200 kronor för år. Detta årsarvode innebär, räknat efter omfattningen av den sakkunniges nuvarande arbetsuppgifter, ett dag-arvode av ca 26 kronor, vilket måste betraktas som en alltför låg ersättning med hänsyn till de krav som ställes på den sakkunnige.

Departementschefen.

Styrelsens förslag om ordinariesättning vill jag biträda så till vida att de båda kanslibiträdestjänsterna i Ce 11 och kontorsbiträdestjänsten i Ce 8 uppföres på ordinarie stat. Den föreslagna uppflyttningen i lönegrad av en tjänst som förste byråsekreterare från Ce 27 till Ce 29 kan jag ej tillstyrka. Utbytet av en kontoristtjänst mot en kansliskrivartjänst har redan godkänts av riksdagen i samband med behandlingen av propositionen 1952:245.

Mot kontrollstyrelsens förslag i övrigt har jag ingen erinran.

I anledning av de utav Kungl. Maj:t i propositionen 1952:241 framlagda, av 1952 års riksdag godkända förslagen rörande lönegradsuppflyttning för bl. a. viss personal inom kontrollstyrelsen torde anslaget härjämte för nästa budgetår böra ökas med 3 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 469 500 (+29 300) kronor;
avlöningar till icke-ordinarie personal 414 600 (—29 300) kronor;
rörligt tillägg 444 300 (+175 200) kronor.

Anslaget torde alltså beräknas till 1 328 400 (+ 175 200) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i den för kontrollstyrelsen gällande personalförteckningen *dels* upptaga ytterligare två kanslibiträdestjänster i Ca 11, *dels* avföra en kontorsbiträdestjänst i Ca 8;

b) godkänna följande avlöningsstat för kontrollstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	469 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	414 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	444 300

Summa kronor 1 328 400

c) till *Kontrollstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 328 400 kronor.

[40] 6. Kontrollstyrelsen: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	83 000	144 455
1952/53 (statsliggaren s. 420)	138 800	
1953/54 (förslag)	138 800	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 6 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Reseersättningar		8 000
2. Övriga expenser	12 500	
3. Publikationstryck	1 500	
	<hr/> 14 000	<hr/> 8 000.

M o t i v.

1. *Reseersättningar*. Utgift 1951/52 22 455; anslag 1952/53 45 000. — Posten torde kunna minskas till 37 000 kronor med hänsyn till att det för elskattekontrollen beräknade beloppet, 12 000 kronor, visat sig behöva tagas i anspråk endast i viss mindre omfattning ävensom till belastningen i övrigt.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1951/52 103 495; anslag 1952/53 77 500. — Den föreslagna höjningen föranledes dels av prisstegringar på varor och tjänster, dels av kostnadsökningar på grund av stegrad frekvens av telefonsamtal samt ökning av upplagorna av blankettryck. Härtill kommer erforderlig rationalisering av kontorsarbetet, vilken övergångsvis medför ökade kostnader.

3. *Publikationstryck*. Utgift 1951/52 9 671; anslag 1952/53 6 500. — Medlen avses täcka kostnaderna bl. a. för styrelsens cirkulärsamling. Denna har hittills omfattat allenast meddelanden och anvisningar från styrelsens första och andra byråer. I fortsättningen kommer emellertid jämväl tredje byråns cirkulärskrivelser, som hittills stencilerats, att intagas i samlingen, vilket beräknas medföra en utgiftsökning av 1 500 kronor.

Departementschefen.

Med hänsyn till medelförbrukningen å reseersättningsposten synes erforderlig justering av utgiftsposterna till övriga expenser och publikationstryck kunna ske inom anslagets ram.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Kontrollstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 138 800 kronor.

[41] 7. Kontrollstyrelsen: Lokala skattekontrollen.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	603 300	831 490
1952/53 (statsliggaren s. 421)	911 000	
1953/54 (förslag)	1 025 500	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget höjes med 117 000 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Tjänsteförändringar		
a) 1 distriktsöverkontrollör Ce 31—Ca 31	—	
3 distriktsöverkontrollörer Ce 29—Ca 29	—	
1 överkontrollör Ce 29—Ca 29	—	
3 överkontrollörer Ce 27—Ca 27	—	
5 kontrollörer Ce 25—Ca 25	—	
b) 2 kontrollörer Ce 25—Ca 27	1 872	
c) 1 kontorsbiträde Ce 8—Ce 11	372	
2. Elskatten		22 000
3. Automatiska förändringar		
a) minskning av antalet brännerier		19 000
b) minskning av antalet bryggerier med skattefri tillverkning	10 000	
c) arvodesreglering	25 000	
d) lönegrads- och löneklassuppflyttningar	30 694	
e) rörligt tillägg	90 000	
4. Avrundning	62	
	158 000	41 000.

1. a) Beträffande motiveringen för ifrågavarande förslag hänvisar kontrollstyrelsen till sin statskrivelse för budgetåret 1952/53 (se VII ht s. 65—66).

b) I statskrivelsen för budgetåret 1950/51 framlade styrelsen förslag till omorganisation av den av överkontrollörer och biträdande överkontrollörer utövade verksamheten, varvid bland annat begärdes inrättande av 5 tjänster i 27 lönegraden (se 1950: VII ht s. 61—67 och 70). Av dessa erhöles 3, nämligen en för vardera av kontoren i Stockholm, Göteborg och Malmö. Sedermera har nya arbetsuppgifter tillkommit och personalen har på grund härav måst utökas, vid Stockholmskontoret från 12 till 18 och vid kontoret i Sundsvall från 5 till 9. Samtidigt som ledningen av kontorens verksamhet således blivit mera arbetskrävande har antalet kvalificerade utredningsuppdrag ökat. Detta har medfört, att distriktsöverkontrollörerna vid nu ifrågavarande kontor fått en alltför betungande arbetsbörda, särskilt som de även har att förrätta mera krävande inspektioner inom sitt distrikt. Härtill kommer, att det på grund av de långa och talrika resor, som inspektionsverksamheten kräver särskilt i de fem nordligaste länen, visat sig svårt att behålla tjänstemän i befordringsgången. Upprepade personskiften har genom de nya tjänstemännens avsaknad av rutin föranlett eftersläpning av inspektionsverksamheten.

c) Vid distriktskontoret i Stockholm tjänstgör tre kontorsbiträden, av vilka ett på halvtid. Med hänsyn till de olika slag av göromål, som ankommer på biträdespersonalen, har vid detta kontor visat sig erforderligt att åt ett

biträde uppdraga att leda och fördela biträdenas arbete och att svara för de skilda uppgifternas behöriga fullgörande.

2. Det för elskattkontrollen beräknade beloppet föreslås minskat med hänsyn till elskattens omläggning.

3. a) Antalet bränneriers nedgång med ett tiotal beräknas medföra en minskning av kostnaderna för arvoden åt kontrollanter med 25 000 och en minskning i uppbörden av kontrollkostnadsbidrag med 6 000 kronor, varför en nettominskning med 19 000 kronor synes kunna ske.

b) Uppbörden av kontrollkostnadsbidrag från bryggerier med skattefri tillverkning har på grund av det sjunkande antalet skattefria bryggerier nedgått från 84 000 kronor till 74 000 kronor.

Departementschefen.

I avvaktan på resultatet av pågående utredning angående den indirekta beskattningen m. m. är jag ej beredd att tillstyrka ordinariesättning av tjänsterna vid den lokala skattkontrollen. Ej heller kan jag biträda förslagen om uppflyttning av 2 kontrollörstjänster i Ce 25 till 27 lönegraden samt om anvisande av medel till en kanslibiträdestjänst i Ce 11 i stället för en kontorsbiträdestjänst.

Mot kontrollstyrelsens förslag i övrigt under anslaget har jag ingen erinran.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie personal oförändrat 6 500 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 206 000 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 468 900 (+ 5 400) kronor;

rörligt tillägg 241 100 (+ 95 100) kronor;

sjukvård m. m. oförändrat 2 000 kronor;

reseersättningar oförändrat 194 000 kronor;

expenser 24 000 (— 2 000) kronor;

övriga utgifter oförändrat 10 000 kronor;

kontrollkostnadsbidrag m. m. 127 000 (— 16 000) kronor.

Anslaget torde sålunda kunna beräknas till 1 025 500 (+ 114 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Lokala skattkontrollen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 025 500 kronor.

[42] 8. Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	79 000	96 016
1952/53 (statsliggaren s. 423)	92 000	
1953/54 (förslag)	84 300	

Kontrollstyrelsen hemställer, att anslaget minskas med 7 700 kronor.

	Ökning	Minskning
1. Tjänsteförändring		
1 förste revisor Ce 27		16 760
2. Automatiska förändringar		
löneklassuppflyttningar	412	
rörligt tillägg	8 300	
avrundning	348	
	9 060	16 760.

Motiv.

1. En tjänst som förste revisor bör till följd av viss arbetsbesparande omläggning av revisionsverksamheten t. v. ej återbesättas.

Departementschefen.

Med biträdande av kontrollstyrelsens förslag, som innebär minskning av icke-ordinarieposten med 12 300 kronor och ökning av posten till rörligt tillägg med 4 600 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontrollstyrelsen: Systembolagsrevisionen* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 84 300 kronor.

[43] 9. Mynt- och justeringsverket: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	779 000	969 991
1952/53 (statsliggaren s. 423)	940 400	
1953/54 (förslag)	1 183 300	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 281 000 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
1 ingenjör Ce 22—Ce 25	1 692
1 ingenjör Ce 20—Ce 22	1 536
1 proberare Ce 15—Ce 20	1 932
1 proberare Cg 15—Cg 20	1 932
2. Personalförändringar	
a) 1 laborator Ce 33 (halvtid)	11 820
b) 1 ingenjör Cg 27	21 084
c) 1 kansliskrivare Ce 15 (en tredjedels tid)	3 780
d) 1 kontorsbiträde Ce 8	7 548
e) 6 myntarbetare	54 000
3. Arvodeshöjningar	
a) myntgravören	4 500
b) kontrollstämplingsförrättarna	9 000

	Ökning
4. Automatiska förändringar	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar.....	14 207
arvodesreglering	65 500
rörligt tillägg	81 300
5. Övriga utgifter, avrundning	1 169
	281 000.

Motiv.

1. Ifrågavarande ingenjörstjänster förutsattes vid ämbetsverkets omorganisation fr. o. m. den 1 juli 1947 skola placeras i Ce 24 resp. Ce 22. Under senare år har innehavarna av dessa tjänster genomgått provtjänstgöring hos ämbetsverket och därunder varit placerade i Ce 22 resp. Ce 20. Förstnämnda tjänst har numera uppflyttats till Ce 25. Ämbetsverket saknar medel att avlöna ifrågavarande ingenjörer i högre lönegrader än 22 resp. 20.

Nu förevarande proberartjänster upptogs vid omorganisationen i Ce 20 resp. Cg 20. På grund av rekryteringssvårigheter har emellertid dessa tjänster lämnats obesatta och göromålen bestritts av tjänstemän med icke fullt tillräcklig kompetens, anställda i lägre lönegrad. Med hänsyn till möjligheten av nytillsättning genom sistnämnda tjänstemäns avgång eller förflyttning torde medel böra beräknas att täcka lönekostnaderna i 20 lönegraden.

2. a) Hos mynt- och justeringsverket förvaras f. n. 16 lampor, varav 12 avses skola bliva riksnormaler och återstående 4 utgöra huvudnormaler. I samband med inrättande av ett optiskt institut, varom förslag gemensamt framlagts av det naturvetenskapliga och det tekniska forskningsrådet, hör medel anvisas under förevarande anslag för avlöande av en laborator i Ce 33 å halvtid med skyldighet att för mynt- och justeringsverket verkställa jämförelser mellan nämnda riks- och huvudnormaler ävensom att utföra andra med förvaringen av normalerna förenade göromål.

b) Genom beslut den 18 april 1952 har Kungl. Maj:t föreskrivit, att en förste ingenjörstjänst i Ca 29 t. v. skulle hållas vakant samt förordnat en ingenjör på övergångsstat i Ca 25 att såsom förste ingenjör i Cg 27 bestrida de göromål, som vore förenade med den vakantsatta tjänsten.

c) En kansliskrivartjänst i Ce 15, vars innehavare endast haft 2/3 tjänstgöringstid, uppehålls under innehavarens tjänstledighet för personliga angelägenheter såsom heltidssyssla av ett ordinarie kanslibitråde med åtnjutande av vikariatslön.

d) I samband med genomförandet av den nya justerarorganisationen fr. o. m. den 1 januari 1949 föreskrevs, att intäkten av justering skulle inlevereras direkt till mynt- och justeringsverket och att samtliga utgifter skulle utanordnas därifrån. Detta har medfört att räkne- och skrivarbetet å verkets huvudkassa, där ifrågavarande kontorsbiträde skall placeras, alltmera ökat i omfattning. Härjämte avses att låta biträdet övertaga viss bokföring från förste ingenjören å tillverkningsavdelningen.

e) Efter installering av den nya högfrekvensugnen kan maximalt mynttillverkningen ökas till det dubbla under förutsättning att samtliga avdel-

ningar arbetar i skift. För detta skulle i stort sett erfordras en fördubbling av antalet arbetare inom mynttillverkningen. Ehuru ämbetsverket inte inför ovissheten om det kommande behovet vill hemställa om en så kraftig ökning, påkallar dock den nuvarande stora efterfrågan på skiljemynt, särskilt av lägre valörer, en betydande ökning av kapaciteten. Detta synes kunna åstadkommas genom diskontinuerligt skiftarbete inom olika avdelningar. Ämbetsverket beräknar den aktuella personalförstärkningen till 6 arbetare.

3. a) Arvodet till myntgravören har sedan år 1937 utgått med 6 000 kronor för år. Enligt nu gällande arbetsordning åligger det myntgravören bl. a. att upprätta förslag till prägel för rikets mynt, att mot särskild ersättning tillhandagå beställare av medaljer med skisser, förfärdiga modeller av godkända förslag och verkställa retuscheringar å punsar och matriser samt att minst 4 timmar dagligen vara tillgänglig vid verket för utförande av i arbetsordningen omförmälda åligganden. Myntgravören äger rätt att åtaga sig privata uppdrag, varjämte mynt- och justeringsverket mot ersättning till självkostnadspris utför de tekniska arbeten, som av honom beställes för framställning av punsar och stampar.

Vid bifall till den föreslagna arvodeshöjningen bör myntgravörens åligganden samtidigt underkastas en översyn. Sålunda bör denne enligt ämbetsverket i fortsättningen åläggas att utan särskild ersättning dels upprätta förslag till Hans Maj:ts Konungens och Kungl. Maj:ts medaljer, förfärdiga modeller i gips till dessa samt verkställa nödiga retuscheringar, dels utan ersättning årligen utföra modellering i gips till 3 medaljer eller sigill, som kan bliva beställda av mynt- och justeringsverket.

Med hänsyn till bl. a. dessa nya åligganden ävensom penningvärdeförändringen sedan år 1937 anser mynt- och justeringsverket ett årligt arvode å 10 500 kronor åt myntgravören såsom skäligt.

b) Ifrågavarande förslag har tidigare framförts i statskrivelserna för budgetåren 1950/51—1952/53 (se särskilt 1950: VII ht. s. 72).

Departementschefen.

I enlighet med mynt- och justeringsverkets förslag torde medel böra beräknas för placering av 2 ingenjörstjänster i Ce 25 resp. Ce 22 och 2 probertjänster i Ce 20 resp. Cg 20, för utsträckning av kansliskrivarens tjänstgöringstid från 2/3 till heltid samt för avlönande av ytterligare 6 myntarbetare. Förslaget om anvisande av medel till en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringgång vill jag tillstyrka på så sätt att 5 000 kronor beräknas för nästa budgetår till extra arbetshjälp.

Arvodet åt myntgravören synes böra beräknas till 10 500 kronor för år. Jag förutsätter därvid att myntgravörens åligganden fastställas i huvudsaklig överensstämmelse med mynt- och justeringsverkets förslag i ämnet.

Mot mynt- och justeringsverkets beräkning av de automatiska förändringarna under anslaget har jag ingen erinran.

Vad ämbetsverket i övrigt hemställt finner jag mig ej kunna tillstyrka. Jag vill dock, i vad avser den föreslagna höjningen av kontrollstämplings-

förrättarnas arvoden, erinra om att den särskilda utredningsman, som jag den 19 november 1952 tillkallat med uppdrag att verkställa en utredning om kontrollen å guld-, silver- och platinaarbeten m. m., till behandling även kommer att upptaga kontrollstämplingsavgifterna.

I anledning av de utav Kungl. Maj:t i propositionen 1952:241 framlagda, av 1952 års riksdag godkända förslagen rörande lönegradsuppflyttning för bl. a. viss personal inom mynt- och justeringsverket torde anslaget härjämte för nästa budgetår böra ökas med 7 500 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 242 300 (+ 9 200) kronor;
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 43 500 (+ 4 500) kronor;
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 170 700 (+ 17 300) kronor;
 rörligt tillägg 219 200 (+ 92 400) kronor;
 avlöningar till förmän och arbetare 507 600 (+ 119 500) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 1 183 300 (+ 242 900) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för mynt- och justeringsverket, att tillämpas tillsvidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .	242 300
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	43 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	170 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	219 200
5. Avlöningar till förmän och arbetare, <i>förslagsvis</i> .	507 600

Summa kronor 1 183 300

b) till *Mynt- och justeringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 183 300 kronor.

[44] 10. Mynt- och justeringsverket: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	94 500	126 044
1952/53 (statsliggaren s. 424)	128 600	
1953/54 (förslag)	142 600	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget uppräknas med 20 700 kronor. Härav utgör 14 000 kronor merutgifter för bränsle, elektrisk kraft, lyse och vatten med särskild hänsyn till ökad elektricitetsförbrukning

efter den nya höfrekvensugnens installation. Återstående belopp, 6 700 kronor, avser kostnader för materialanskaffning till det gemensamma verksskyddet för myntverket och riksbankens sedeltryckeri.

Departementschefen.

Mot beräkningen av medelsbehovet under utgiftsposten till bränsle, elektrisk kraft, lyse och vatten har jag ingen erinran.

Enär anslag för anskaffning av verksskyddsmateriel o. dyl., avseende hela den civila statsförvaltningens behov härav, kommer att äskas under XI huvudtiteln, torde särskild medelsanvisning till ändamålet under förevärande anslag ej böra ske.

Anslaget skulle sålunda kunna beräknas till 142 600 (+ 14 000) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket*: Omkostnader för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 142 600 kronor.

[45] 11. Mynt- och justeringsverket: Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1952/53 (statsliggaren s. 425)	34 000	
1953/54 (förslag)	31 700	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att för nyanskaffning av vissa maskiner m. m. för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 31 700 kronor.

1. Valsar, excenterpress, provanläggning för genomströmningsmätare, mätmikroskop	15 700
2. Växelströmsmotorer	16 000
	31 700.

Motiv.

1. I statskrivelsen för innevarande budgetår hemställde mynt- och justeringsverket bl. a. om anslag å tillhoppa 29 115 kronor för anskaffning av följande materiel, nämligen 2 par valsar, en friktionsskruppress, en excenterpress och 7 mätmikroskop samt för omändring och utbyggnad av provanläggning för genomströmningsmätare (se 1952: VII ht s. 70—72). Av de äskade medlen ställdes 10 000 kronor till verkets förfogande, varför sålunda 19 115 kronor skulle återstå för nämnda ändamål. Emellertid har verket vid inköp av en begagnad friktionsskruppress inbesparat 3 500 kronor. Den ytterligare medelsanvisningen för angivna materiel kan sålunda begränsas till 15 700 kronor.

2. För att erhålla möjlighet att även under den mörka årstiden smälta myntmetall under kvällsskift — vilket nödvändiggjorts av den under senare

halvåret 1951 förekommande bristen å skiljemynt av lägre valörer — har mynt- och justeringsverket ingått nytt kontrakt med Stockholms Elektricitetsverk. Från elektricitetsverkets sida framhölls därvid, att effektuttaggen för ugnsen energi och maskinen energi måste ske efter en gemensam mätare, vilket förutsätter en ombyggnad av ställverket. Detta inrymmer f. n. tre transformatorer med tillhörande apparater, vilka är uppställda längs väggarna och lämnar en gång med ca 1 meters bredd för betjäning. Då detta icke motsvarar gällande föreskrifter, är en ombyggnad nödvändig, så mycket mer som ännu en transformator, vilken redan inköpts för beviljade medel, inom kort skall inmonteras för den nya högfrekvensugnen. I samband med dessa omändringar synes samtliga likströmsmotorer böra utbytas mot växelströmsmotorer för att erhålla likartad, billigare och säkrare drift än som nu är fallet. Kostnaderna för anskaffning av dessa växelströmsmotorer samt för inmonteringen har av byggnadsstyrelsen beräknats till 16 000 kronor.

Departementschefen.

Mot mynt- och justeringsverkets förevarande förslag har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Mynt- och justeringsverket*: *Nyanskaffning av vissa maskiner m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett reservationsanslag av 31 700 kronor.

[46] 12. Statens justerare: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	336 200	398 600
1952/53 (statsliggaren s. 425)	409 000	
1953/54 (förslag)	489 900	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 100 100 kronor.

	Ökning	Minskn.
1. Tjänsteförändringar		
4 förste justerare Ce 27 — Ca 27	—	
12 justerare Ce 25 — Ca 25	—	
2. Personalförändringar		
a) 2 bitr. justerare Cg 13	18 696	
b) 1 f. d. militär i utbyte mot 1 justerare Ce 25		8 187
3. Automatiska förändringar		
arvodesreglering	6 000	
lönegrads- och löneklassuppflyttningar	22 629	
rörligt tillägg	60 700	
4. Övriga utgifter, avrundning	262	
	108 287	8 187.

M o t i v.

1. Vid omorganisationen fr. o. m. den 1 januari 1949 erhöll förste justerarna och justerarna i avvaktan på närmare erfarenheter extra ordinarie anställning. Organisationen har under de gångna åren visat sig fungera fullt tillfredsställande. Det synes därför lämpligt, att samtliga förste justerare och flertalet — förslagsvis 12 — justerare beredes ordinarie anställning. För att ge ämbetsverket möjlighet att i förekommande fall pröva vederbörandes lämplighet för ordinarie anställning bör 5 justerartjänster alltjämt bibehållas såsom extra ordinarie.

2. På grund av bristen på justerare har vid sjukdom inom justerarkåren vakans uppstått eller har i vissa fall omflyttningar av de å olika platser stationerade biträdande justerarna måst ske, vilket försvårat skötseln av distriktens arbete. Därtill kommer att även vid förutsedda ledigheter till följd av avgång ur tjänst avsevärda svårigheter uppstått att anordna justerarkurserna på sådant sätt att desamma kunnat avslutas omedelbart före avgången. Detta har nämligen varit nödvändigt, då det visat sig omöjligt att erhålla deltagare i justeringskurserna såvida icke garanti om omedelbar anställning kunnat givas. Vidare är det ur utbildningssynpunkt av värde att de i kurserna godkända eleverna icke omedelbart erhåller förordnande såsom biträdande justerare i landsorten utan erbjudes tillfälle att någon tid praktisera vid verket, varigenom en likformigare utbildning erhålles.

3. Mynt- och justeringsverket har sett sig nödsakat att höja timersättningen åt verkstadsvakterna från 2 kronor till 2 kronor 75 öre, vilket förorsakar en merutgift av 6 000 kronor.

Departementschefen.

Mot förslaget att utbyta en justerare i Ce 25 mot en med arvode avlönad militär ävensom mot beräkningen av de automatiska förändringarna under anslaget har jag ingen erinran.

Vad ämbetsverket i övrigt hemställt anser jag mig ej kunna tillstyrka.

Anslaget torde alltså kunna beräknas till 489 900 (+ 80 900) kronor, varav 326 800 (+ 14 700) kronor till avlöningar till icke-ordinarie personal och 163 100 (+ 66 200) kronor till rörligt tillägg.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för statens justerare, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .	326 800
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	163 100

Summa kronor 489 900

b) till *Statens justerare: Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 489 900 kronor.

[47] 13. Statens justerare: Omkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	115 000	90 348
1952/53 (statsliggaren s. 425)	115 000	
1953/54 (förslag)	116 500	

Mynt- och justeringsverket hemställer, att anslaget höjes med 1 500 kronor med hänsyn till ökade kostnader för periodiskt eller tillfälligt förhyrda justeringslokaler.

Departementschefen.

Med biträdande av mynt- och justeringsverkets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens justerare: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 116 500 kronor.

[48] 14. Riksskattenämnden: Avlöningar.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	81 000	91 441
1952/53 (statsliggaren s. 426)	121 800	
1953/54 (förslag)	170 500	

Riksskattenämnden hemställer, att anslaget höjes med i runt tal 68 700 kronor.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar	
1 bokföringssakkunnig Cg 30— Cg 33	2 556
1 tjänsteman Ce 22 — Ce 25	2 508
2. Personalförändring	
1 kontorsbiträde Ce 8	7 896
3. Tillfälliga befattningshavare m. m.	43 000
4. Höjning av arvoden till suppleanter inom nämnden	2 000
5. Automatiska förändringar	
löneklassuppflyttning	174
rörligt tillägg	10 600
	<hr/>
	68 734.

M o t i v.

1. Tjänsten som bokföringssakkunnig i Cg 30 bör placeras i 33 lönegraden i likhet med de vid länsstyrelserna fr. o. m. den 1 januari 1953 ifrågasatta tjänsterna som biträdande taxeringsintendent.

I samband med överflyttandet på nämnden av bestyret med källskatttabellerna överfördes från finansdepartementet bl. a. en tjänsteman i Ce 22. Fr. o. m. den 1 oktober 1952 avgår denne tjänsteman med pension och

i hans ställe avser nämnden att anställa en landskontorist i Ca 21. För att kunna förvärva och behålla en lämplig arbetskraft bör lönen för denne icke bestämmas lägre än i 25 lönegraden d. v. s. samma lönegrad som ifrågasättes fr. o. m. den 1 januari 1953 beträffande tjänsterna som förste landskontorist.

2. Ifrågavarande biträde erfordras för registrering av ärenden angående handräckning enligt avtalen med främmande makter m. fl. arbetsuppgifter.

3. Behovet av övrig personal för de från finansdepartementet överlämnade arbetsuppgifterna, såsom arbetet med källskattetabellerna samt översynen av deklara-tions- och annat blankettmaterial, kan ännu icke klart överblickas och bör därför tills vidare tillgodoses genom anställande av tillfälliga befattningshavare. Samma anordning bör tillämpas för att täcka behovet av föredragande av ärenden rörande förhandsbesked i taxeringsfrågor. Härigenom vinnes möjlighet för nämnden att för olika uppgifter anlita mest lämpade arbetskrafter. För innevarande budgetår är beräknat 20 000 kronor för tillfällig arbetskraft. Antalet förhandsbesked, som meddelats under första halvåret 1952, har utgjort 91 och i stämpelavgifter för dylika besked har under samma tid influtit 18 550 kronor.

4. Arvodet till suppleant inom nämnden utgår f. n. med 30 kronor för varje bevisstat sammanträde. Nämndens sammanträden pågår regelmässigt från kl. 10 till kl. 17,30 med avbrott för en timmes lunchrast. Varje sammanträde kräver förarbete av de deltagande genom studium av promemorior under ett par kvällar. Arbetsbördan för suppleant, som inkallas vid förfall för ledamot, har härigenom blivit större än som från början kunnat förutses. Arvodet bör därför höjas till 50 kronor per sammanträde.

Departementschefen.

Genom beslut den 12 december 1952 har Kungl. Maj:t förordnat att tjänsten som bokföringssakkunnig fr. o. m. den 1 januari 1953 skall uppflyttas från Cg 30 till Cg 33. Medel härför bör anvisas för nästa budgetår. Härjämte bör medel beräknas för en assistenttjänst i Ce 25 och en kontorsbiträdes-tjänst i reglerad befordringsgång, i samband varmed en tjänst i Ce 22 kan indragas.

För avlönande av tillfälliga befattningshavare m. m. torde böra anvisas ytterligare 25 000 kronor. Riksskattenämndens förslag om höjning av arvodet till nämndens suppleanter kan jag ej biträda.

Mot nämndens beräkningar av de automatiska förändringarna har jag ingen erinran.

Anslaget beräknas sålunda:

avlönning till ordinarie tjänsteman, oförändrat 19 500 kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, oförändrat 21 000 kronor;

avlönning till övrig icke-ordinarie personal 96 800 (+ 33 400) kronor;

rörligt tillägg 33 200 (+ 15 300) kronor.

Anslaget torde alltså kunna uppföras med 170 500 (+ 48 700) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för riksskattenämnden, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1953/54:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i>	19 500
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	21 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	96 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	33 200
	Summa kronor 170 500

- b) till *Riksskattenämnden*: *Avlöningar* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 170 500 kronor.

[49] 15. **Riksskattenämnden: Omkostnader.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	29 700	30 535
1952/53 (statsliggaren s. 426)	27 200	
1953/54 (förslag)	35 500	

Riksskattenämnden hemställer, att anslaget ökas med 12 000 kronor.

	Ökning
1. Bränsle, lyse och vatten	1 000
2. Övriga expenser	9 000
3. Publikationstryck	2 000
	12 000.

Motiv.

1. *Bränsle, lyse och vatten*. Utgift 1951/52 220; anslag 1952/53 1 000. — Ökade kostnader beräknas uppkomma till följd av inflyttning i nya utökade lokaler.

2. *Övriga expenser*. Utgift 1951/52 23 991; anslag 1952/53 8 000 (varav 1 000 kronor till möbelanskaffning). — Ökningen sammanhänger med de i föregående anslagspunkt omförmälda nya arbetsuppgifterna och därav föranledd personalutvidgning. Av det begärda beloppet beräknas 4 000 kronor till möbelanskaffning m. m., 4 000 kronor till löpande expenser och återstående belopp, 1 000 kronor, att bestrida kostnader i samband med möten med landskamrerarna och taxeringsintendenterna jämlikt 107 § 2 mom. taxeringsförordningen.

3. *Publikationstryck*. Anslag 1952/53 (nytt) 8 000. — Uppräkningen föranledes av de ökade tryckningskostnaderna.

Departementschefen.

Mot riksskattenämndens beräkningar av medelsbehovet under posterna till bränsle, lyse och vatten samt till publikationstryck har jag ingen erinran. Däremot är jag ej beredd att tillstyrka en höjning av utgiftsposten till övriga expenser med mer än 5 300 kronor, varav 1 300 kronor till anskaffning av möbler m. m.

Omkostnadsanslaget torde alltså kunna beräknas till 35 500 (+ 8 300) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Riksskattenämnden: Omkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 35 500 kronor.

[50] 16. **Avsättning till bankinspektionens fond.** De å inkomsttiteln Bidrag till bank- och fondinspektionen inflytande intäkterna bör över tre särskilda, å sjunde huvudtiteln uppförda avsättningsanslag omföras till bankinspektionens fond, fondinspektionens fond och jordbrukskassetillsynens fond. Avsättningsanslagen bör för nästa budgetår anvisas med 230 000 kronor till bankinspektionens fond, 40 000 kronor till fondinspektionens fond och 80 000 kronor till jordbrukskassetillsynens fond.

Beträffande anslagen till avsättning till fondinspektionens fond och till jordbrukskassetillsynens fond gör jag hemställen under närmast följande punkter. Här hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till bankinspektionens fond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 230 000 kronor.

[51] 17. **Avsättning till fondinspektionens fond.** Med åberopande av vad jag under nästföregående punkt anfört får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fondinspektionens fond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[52] 18. **Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond.** Med hänvisning till vad under punkten 50 anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till jordbrukskassetillsynens fond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 80 000 kronor.

[53] 19. **Avsättning till sparbanksinspektionens fond.** Förevarande anslag, avsett för omföring av det å inkomsttiteln Bidrag till sparbanksinspektionen inflytande beloppet till sparbanksinspektionens fond, är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 210 000 kronor.

Då omförmälda inkomsttitel för nästa budgetår beräknats till 225 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till sparbanksinspektionens fond* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 225 000 kronor.

[54] 20. Tillsyn över sparbankernas förvaltning. Detta anslag är i riksstaten för innevarande budgetår uppfört med 275 000 kronor. Enligt sparbanksinspektionens till riksräkenskapsverket ingivna beräkningar torde anslaget för nästa budgetår böra upptagas med 290 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tillsyn över sparbankernas förvaltning* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 290 000 kronor.

[55] 21. Stämpelomkostnader.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	535 000	540 966
1951/52	570 000	429 527
1952/53 (statsliggaren s. 430)	640 000	
1953/54 (förslag)	695 000	

För år 1953 har *generalpoststyrelsen* uppskattat postverkets direkta kostnader till 346 000 kronor och den postverket tillkommande ersättningen för stämpelväsendets handhavande till 335 000 kronor, sammanlagt avrundat till 680 000 kronor. Ökningen av stämpelomkostnaderna i jämförelse med motsvarande, för innevarande budgetår beräknade belopp utgör 55 000 kronor och hänför sig i huvudsak till stegrade personalkostnader och till ökade kostnader för tillverkning av statsstämplar.

Departementschefen.

Mot *generalpoststyrelsens* förevarande beräkning av medelsbehovet till 680 000 kronor har jag ingen erinran. Liksom hittills torde från anslaget böra anvisas ett belopp av 15 000 kronor till bestridande av bank- och fondinspektionens stämpelomkostnader. Sammanlagda utgiftsbeloppet å anslaget beräknas sålunda för nästa budgetår uppgå till 695 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Stämpelomkostnader* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 695 000 kronor.

[56] 22. Kostnader för årlig taxering.

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	7 300 000	7 873 588
1951/52	7 800 000	9 553 073
1952/53 (statsliggaren s. 431)	9 300 000	
1953/54 (förslag)	10 200 000	

Ersättningarna för taxeringsarbetet i länen och i Stockholms stad (till ordförande, kronoombud, konsulenter m. fl.) utgjorde år 1951 7 341 765 kronor och år 1952 7 648 730 kronor, däri inbegripet vissa belopp till städernas tjänstemän för biträde vid taxeringarna och för av städerna vidtagna särskilda anstalter för taxeringsarbetet. Ökningen är att hänföra till en höjning av arvodena med 5 procent, som jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 31 oktober 1952 tillerkänts förenämnda personer med hänsyn till penningvärdeförändringen under år 1952.

Vad beträffar taxeringarna år 1953 torde den automatiska utgiftsökningen till följd av taxeringsmaterialets tillväxt och stegringen av övriga utgifter för taxeringsarbetet, däri inbegripet bl. a. tryckningskostnader och förenämnda arvodeshöjning, kunna uppskattas till i runt tal 900 000 kronor. Under förutsättning att de nuvarande arvodestilläggen, som tillhoppa utgör 20 procent, bibehålles under år 1953 bör anslaget för nästa budgetår upptagas till 10,2 miljoner kronor.

Från anslaget torde liksom för innevarande budgetår få bestridas kostnader för utbildningskurser för taxeringstjänstemän.

För ernående av bättre deklarationsmoral ägde särskilda annonskampanjer rum under åren 1946, 1948 och 1951. Utgifterna därför bestreds för de båda första åren från särskilda anslag å 140 000 kronor resp. 100 000 kronor. Kostnaderna för 1951 års annonskampanj, vilka uppgick till något mer än 140 000 kronor, bestreds däremot från anslaget till Kostnader för årlig taxering. I en den 8 februari 1952 dagtecknad proposition nr 63 anförde jag, att det kunde ifrågasättas, huruvida icke en förnyad annonskampanj borde äga rum år 1953. Kostnaderna därför kunde beräknas komma att uppgå till cirka 170 000 kronor. Då det icke syntes lämpligt att redan vid framläggandet av berörda proposition taga definitiv ståndpunkt till frågan om igångsättandet av en annonskampanj år 1953, var jag icke beredd att äska ett särskilt anslag för ändamålet utan borde kostnaderna i förekommande fall få bestridas från anslaget till Kostnader för årlig taxering. Vad jag sålunda föreslagit godkändes av riksdagen.

Såsom jag framhöll i proposition nr 63 har propagandan för bättre deklarationsmoral, såvitt kunde bedömas, haft god verkan och förslag hade väckts att förnyade annonskampanjer borde komma till stånd. I diskussionen och övervägandena rörande denna fråga har även den synpunkten framkommit att annonseringen icke alltid bör upprepas varje år eller ens vartannat år utan att ibland en något längre tid bör förflyta mellan de olika kampanjerna. Erfarenheten visar, att det icke är möjligt att redan vid framläggandet av statsverkspropositionen taga ställning till, huruvida en annonskampanj bör igångsättas ett påföljande budgetår. Ej heller synes den vid 1952 års riksdag tillämpade ordningen med en särskild proposition till vårsessionen vara att förorda. Planläggningen och förberedelserna för en annonskampanj, som ju bör förläggas till tiden omedelbart före avlämnandet av de allmänna självdeklarationerna eller sålunda till början av februari må-

nad, kan i själva verket icke äga rum förrän under hösten året närmast före det år då annonskampanjen är avsedd att igångsättas. Vid sådant förhållande torde det vara lämpligast, att Kungl. Maj:t erhåller riksdagens bemyndigande att under de år, då Kungl. Maj:t funnit en annonskampanj böra genomföras, bestrida kostnaderna därför från anslaget till Kostnader för årlig taxering. Jag förutsätter därvid, att verksamheten organiseras i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, riksdagen godkänt för tidigare annonskampanjer.

Under åberopande av vad sålunda anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Kostnader för årlig taxering* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 10 200 000 kronor;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att från och med budgetåret 1953/54 tills vidare från förevarande anslag bestrida uppkommande kostnader för annonskampanjer för ernående av bättre deklarationsmoral.

[57] 23. **Vissa kostnader för uppbördsväsendet.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	325 000	378 361
1952/53 (statsliggaren s. 432)	350 000	
1953/54 (förslag)	425 000	

Från anslaget skall bestridas kostnaderna för upprättande, tryckning och distribution av de skattetabeller, vilka erfordras för preliminärskattens beräkning. Dessa kostnader uppskattas till i runt tal 350 000 kronor. Vidare förutsättes att från anslaget skall bestridas andra hithörande kostnader, såsom utgifter för centrala uppbördsnämndens verksamhet och kostnader för tryckning av blanketter för preliminär självdeklaration, ansökan om preliminär B-skatt, befrielse från löneavdrag m. fl. blanketter. Sistnämnda kostnader har beräknats till i runt tal 75 000 kronor.

Anslaget torde sålunda för nästa budgetår kunna uppföras med 425 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa kostnader för uppbördsväsendet* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 425 000 kronor.

[58] 24. **Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden.**

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	6 500 000	6 652 189
1952/53 (statsliggaren s. 432)	6 540 000	
1953/54 (förslag)	7 900 000	

I en inom *generalpoststyrelsen* den 13 november 1952 upprättad promemoria meddelas, att styrelsen under nästa budgetår torde komma att rekvidrera ersättning *dels* för distribution av debetsedlar avseende preliminär skatt, fastighetsskatt, tillkommande skatt och slutlig skatt, vilka inlämnas till postverket under tiden 1 november 1952—31 oktober 1953, *dels* för uppbörd och redovisning av den skatt, som kommer att inbetalas genom postverket och penninginrättningar under uppbördsåret 1953/54, *dels ock* för distribution och utbetalning genom postanstalterna av återbetalningskort för återbäring av överskjutande preliminär skatt till skattskyldiga i Stockholm under tiden november 1952—februari 1953. I promemorian har även gjorts en beräkning av totalkostnaderna för postverkets bestyr med skatteuppbörden under uppbördsåret 1953/54. Kostnaderna har uppskattats till 11,5 milj. kronor enligt följande uppställning.

	Antal	å-pris	Kronor
1. Utsända debetsedlar	9 700 000	0,08	776 000
2. Inbetalningar			
a) genom postanstalter och postgirokontorets skatteavdelning	9 600 000	0,50	4 800 000
b) genom penninginrättningar, arbetsgivare, länsstyrelser och kronokamrerare	15 900 000	0,25	3 975 000
c) genom Centrala skattekontot, postgirokonto nr 300	1 300 000	0,65	845 000
3. Restförda poster	3 140 000	0,10	314 000
4. Återbetalningskort avseende Stockholms stad			40 000
5. Ersättning att utbetalas genom postverket till vid skatteuppbörden medverkande banker enligt mellan dessa och Kungl. Maj:t träffade avtal	3 750 000	0,20	750 000
			Summa kronor 11 500 000.

Den ersättning, som städer med egen uppbördsförvaltning har att erlægga för postverkets och penninginrättningarnas bestyr med skatteuppbörden, har av *generalpoststyrelsen* beräknats till 3,6 milj. kronor. Nettoutgiften å anslaget skulle sålunda enligt styrelsens beräkningar uppgå till 7,9 milj. kronor.

Departementschefen.

Mot *generalpoststyrelsens* förevarande beräkningar har jag ingen erinran och hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till postverket m. fl. för bestyret med skatteuppbörden* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 7 900 000 kronor.

[59] 25. **Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden.** Ifrågavarande anslag är i riksstaten för budgetåret 1952/53 uppfört med 1 000 kronor. Då anledning icke torde föreligga till ändring av anslagsbeloppet, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader i anledning av avtal med främmande stat om handräckning i beskattningsärenden* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

[60] 26. **Observations- och uppbördsprocenter m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1950/51	12 000	28 724
1951/52	12 000	24 644
1952/53 (statsliggaren s. 433)	28 000	
1953/54 (förslag)	28 000	

Från förestående anslag utgår anmärkningsarvoden till advokatfiskalerna vid hovrätterna och belöningar till upptäckare av falsk myntning. Anslaget torde för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 28 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Observations- och uppbördsprocenter m. m.* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 28 000 kronor.

D. Ersättningar för särskilda förmåner och rättigheter m. m.

[61] 1. Ersättning till städerna för mistad tolag.

	Anslag	Nettoutgift
1951/52	15 000 000	17 346 208
1952/53 (statsliggaren s. 433) ...	19 000 000	
1953/54 (förslag)	18 000 000	

Riksdagen har senast i skrivelse den 10 april 1947 (nr 7) begärt vissa utredningar rörande tolagsersättningen. I nämnda skrivelse har riksdagen sålunda anhållit om utredning av frågan, huruvida och i vad mån en avveckling av tolagsersättningen kunde äga rum. Med hänsyn till frågans invecklade beskaffenhet och dess sammanhang med andra frågor om rättsförhållandena mellan staten och städerna har ställning hittills icke kunnat tagas till detta spörsmål.

Med hänsyn till beräknad nedgång av tullmedlen torde anslaget för nästa budgetår kunna minskas med i runt tal 1 000 000 kronor och upptagas till 18 000 000 kronor.

Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till städerna för mistad tolag* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 18 000 000 kronor.

[62] 2. Städernas friheter. Förslagsanslaget till städernas friheter torde i riksdagen för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp, 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Städernas friheter* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 35 000 kronor.

[63] 3. Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel. Till ifrågavarande ändamål bör liksom för innevarande budgetår anvisas ett anslag av 3 100 000 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till landsting och städer, som ej deltaga i landsting, för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel* för budgetåret 1953/54 anvisa ett anslag av 3 100 000 kronor.

[64] 4. Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter. Ifrågavarande anslag torde i riksstaten för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp, 1 500 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vederlag för nedlagda utskänkingsrättigheter* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 1 500 kronor.

[65] 5. Ersättning för skattefrälseräntor. Förevarande anslag, som för innevarande budgetår utgör 3 500 kronor, torde för nästa budgetår böra upptagas med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för skattefrälseräntor* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 kronor.

[66] 6. Bidrag till skattetyngda kommuner.

	Anslag	Nettoutgift
	i milj. kr.	
1950/51	3	3,1
1951/52	6	6,4
1952/53 (statsliggaren s. 435)	5	2,8
1953/54 (förslag)	4	

För lindring av det kommunala skattetrycket utgår statsbidrag åt synnerligt skattetyngda kommuner jämlikt förordningen den 18 maj 1951 (nr 278), som trätt i tillämpning från och med den 1 januari 1951.

Enligt denna förordning skall understöden till kommunerna för visst år fastställas i förväg och utbetalas kvartalsvis under året. Skattelindringsbidrag för år 1952 beviljades 25 kommuner till ett sammanlagt belopp av 4,2 milj. kronor. För år 1953 har skattelindringsbidrag i september 1952 beviljats 27 kommuner till ett sammanlagt belopp av 960 048 kronor. Utöver nyssnämnda belopp skall enligt Kungl. Maj:ts beslut, om och i den mån i kommunernas utgifts- och inkomststater för år 1953 till skatteregleringsfond avsättes ett belopp motsvarande minst hälften av vad den på grund av 1952 års taxering slutligt påförda kommunala inkomstskatten överskjuter det under år 1951 uppburna förskottet å sådan skatt, ytterligare skattelindringsbidrag utgå med sammanlagt 438 615 kronor. I den mån till skatteregleringsfond för år 1953 avsättes mindre belopp än den förut berörda halva avräkningslikviden, skall de sist angivna, villkorliga skattelindringsbidragen minskas i motsvarande proportion.

Nedgången i utgifterna för skattelindringsbidrag sammanhänger dels med att från 1951 till 1952 års taxering skatteunderlagen inom skattelindringskommunerna, särskilt i Norrbottens län, ökats genomsnittligt betydligt mera

än medelskatteunderlaget för samtliga landskommunerna, dels också med att 1953 års avräkningslikvider från statsverket, vilka bestämmas av skatteunderlagets stegring från 1950 till 1952 års taxering, blivit exceptionellt stora och sålunda nedbringat utdebiteringsbehovet.

Säkrare hållpunkter för beräkandet av medelsåtgången för nästa budgetår föreligger icke. I regel torde skatteunderlaget hos skattelindringskommunerna icke beräknas nedgå vid 1953 års taxering och avräkningslikviderna skulle sålunda bli höga. Undantagsfall kan dock, med hänsyn till det splittade konjunkurläget, beräknas förekomma, där hjälpbehovet kan bli väsentligt större än som visade sig vid årets bidragstilldelning. Trots den ringa medelsåtgången under första hälften av nästa budgetår anser jag för den skull icke tillrädligt att beräkna det sammanlagda medelsbehovet för budgetåret 1953/54 till lägre belopp än 4 milj. kronor.

Jämlikt 71 § kommunalskattelagen inflytande skattemedel för gemensamt kommunalt ändamål, vilka skall tagas till uppbörd å förevarande anslag, har uppskattats till omkring 100 000 kronor.

Jag förutsätter, att Kungl. Maj:t liksom under innevarande budgetår må besluta om anvisande från förevarande anslag dels av bidrag till landskommunernas förbund för visst biträde i samband med granskningen av ansökningar om skattelindringsbidrag, dels ock av medel till kostnader för räkenskapsgranskning och undersökning av kommunernas ekonomiska förvaltning m. m., som tidigare bestritts från skatteutjämningsmedlens fond. Från anslaget bör även bestridas kostnaderna för den rådgivande nämnd i skattelindringsfrågor, som tillsatts genom Kungl. Maj:ts beslut den 7 september 1951.

Under återopande av vad i det föregående anförts får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skattetyngda kommuner* för budgetåret 1953/54 anvisa ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor.

[67] 7. Provisorisk skatteersättning till kommunerna, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
	i milj. kr.	
1951/52	61	21,6
1952/53 (statsliggaren s. 435)	47,5	43,5
1953/54 (förslag)	44	

För täckande helt eller delvis av sådan utdebiteringshöjning, som föranledes av höjningen av de kommunala Ortsavdragen jämlikt lagen den 2 juli 1950 (nr 252) om ändring i kommunalskattelagen, utgår statsbidrag (provisorisk skatteersättning) jämlikt förordningen den 1 juni 1951 (nr 568). Provisorisk skatteersättning har av länsstyrelserna fastställts år 1951 att utgå första gången under år 1952. Ersättningen skall i princip motsvara den höjning utöver 1 krona per skattekrona av den totala kommunala utde-